

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

DOĞUŞ DERGİSİ (1944-1946) VE SANAT VE EDEBİYAT
GAZETESİ (1947) ÜZERİNE BİR İNCELEME
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Saliha KASAP

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Öznur ÖZDARICI

TEMMUZ-2019

KIRIKKALE

T.C.

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**DOĞUŞ DERGİSİ (1944-1946) VE SANAT VE EDEBİYAT
GAZETESİ (1947) ÜZERİNE BİR İNCELEME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Salıha KASAP

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Öznur ÖZDARICI

TEMMUZ-2019

KIRIKKALE

KABUL ONAY

Dr. Öğr. Üyesi Öznur Özdarıcı danışmanlığında Saliha Kasap tarafından hazırlanan “Doğuş Dergisi (1944- 1946) ve Sanat ve Edebiyat Gazetesi (1947) Üzerine Bir İnceleme” adlı bu çalışma 11/10/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

11/10/2019

[İmza]

[Unvanı, Adı ve Soyadı](Başkan)

Doç. Dr. Recep Özcan

[İmza]

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

Dr. Öğr. Üyesi Öznur ÖZDARICI
(Danışman)

[İmza]

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

Dr. Öğr. Üyesi Nusret DEMİR

[İmza]

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

[İmza]

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2019

Prof. Dr. İsmail Aydoğan

Enstitü Müdürü

Kişisel Kabul Sayfası

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Doğuş Dergisi (1944- 1946) ve Sanat ve Edebiyat Gazetesi (1947) Üzerine Bir İnceleme” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

Saliha Kasap

ÖN SÖZ

“Doğuş Dergisi (1944-1946) ile Sanat ve Edebiyat Gazetesi (1947) Üzerine Bir İnceleme” adlı tezde, “Doğuş Dergisi” ve “Sanat ve Edebiyat Gazetesi” nin sistematik ve kronolojik dizinini oluşturarak dergilerde yer alan metinlerin özetine de yer vererek içeriklerini tahlil etmeye çalıştık. Oldukça çeşitli edebî türlerde eserlere yer verilen dergi ve gazetenin edebî ve fikri yapısını ortaya koyarak matbuat mirasımızdaki önemini ortaya koymaya çalıştık.

“Aylık Fikir Dergisi” ibaresi ile çıkan “Doğuş Dergisi”, aylık olarak Ankara’da yayımlanmıştır. Toplam on bir sayıdan oluşan derginin, ilk sayısı 1 Mart 1944’de, son sayısı ise Mart 1946’da yayımlanmıştır. Derginin birinci sayısında imtiyaz müdürü Kemal Kutluk, yazı işleri müdürü ise Hamdi Kestelli olarak verilir. İkinci sayıdan itibaren ise neşriyat müdürü Kamil Görkey, idare müdürü ise Füzûzan Hüsrev Tökin olarak verilmiştir. Dokuzuncu sayıdan son sayı da dâhil neşriyat müdürü Rasim Eğdemir olarak değiştirilmiştir. Dergi, “Doğuş Aylık Dergi” ibaresi ile çıkmasına rağmen derginin birinci ve ikinci sayısı arasında yaklaşık yedi aylık bir gecikme vardır. (Bunun nedeni ise ikinci sayıda neşriyat müdürü Hamdi Kestelli’nin askere gitmesi dolayısıyla olduğu belirtilir). Derginin çekirdek yazı kadrosuna baktığımızda ise, Füzûzan Hüsrev Tökin, İsmail Hüsrev Tökin, Selahattin Batu, Hamdi Kestelli, Burhan Belge, Mustafa Şekip Tunç, Nurullah Ataç, Suut Kemal Yetkin, Oğuz Kazım Atok, Münür Hayri Egeli, Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu, Sabahattin Tahsin Teoman, Ercüment Behzat Lav, Rasim Adasal, Sahap Sıtkı Seren gibi isimleri sayabiliriz.

İncelememize konu olan ikinci süreli yayın haftalık olarak çıkmaya başlayan daha sonra on beş günde bir iki sayı birden çıkan, imtiyaz müdürünün Suut Kemal Yetkin, yazı işleri müdürünün ise Selahattin Batu olduğu ve sanatın hemen hemen her alanında yazı yayımlanan Sanat ve Edebiyat Gazetesidir. Gazetenin ilk sayısı 4 Ocak 1947 de son sayısı ise 16 Aralık 1947 de yayımlanmıştır. Sanat ve Edebiyat Gazetesinde; Suut Kemal Yetkin, Selahattin Batu, Lütfi Ay, Cevad Memduh Altar, Hikmet Birand, Cahit Sıtkı Tarancı, Sabahattin Teoman, Mehmet Kaplan, İsmail Galip Arcan, Şerif Halil Başa, Ahmet Muhip Dranas, Mustafa Nihat Özön, Hamdi Olcay, Oktay Akbal, Cahit Tanyol, Remzi Oğuz Arık, Özdemir Asaf, Hikmet Dizdaroğlu, gibi her biri alanında yetkin şair ve yazarlara yer verilmiştir.

Tez iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Doğuş Dergisi’nin şekil ve muhteva özellikleri verilmiş daha sonra ise kronolojik ve tür dizini yapılmıştır. Birinci bölümün sonunda dergide yayımlanan yazıların kısa özetleri sunulmuştur.

Tezin ikinci bölümünde ise Sanat ve Edebiyat Gazetesi'nin yine şekil ve muhteva özelliklerini verip, kronolojik ve tür dizinini yapmaya çalıştık. Yine bölümün sonunda dergideki yazıların bir özetini verdik.

Sonuç bölümünde ise “Doğuş Dergisi” ve “Sanat ve Edebiyat Gazetesi” nin genel bir değerlendirmesini yaparak matbuat mirasımız açısından önemini ortaya koymaya çalıştık.

Tez çalışmamıza kıymetli hocamız Dr. Öğr. Üyesi Zübeyde Şenderin ile başlamıştık ancak hocamın sağlık sorunları nedeniyle çalışmamıza birlikte devam edemedik. Sayın hocama tüm desteklerinden dolayı teşekkür ederim ve acil şifalar dilerim.

Çalışmamıza kaldığımız yerden çok değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Öznur Özdarıcı ile devam ettik. Kendisi bu süreçte bana her türlü desteği sağladı ve yönlendirmeleri sayesinde bu tezi bitirebildim. Dr. Öğr. Üyesi Öznur Özdarıcı hocama teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca tezimin hazırlanmasında her türlü desteği sağlayan aileme, özellikle kardeşlerim Leyla Nur Kasap, Yakup Kadri Kasap ve kuzenim Ahmet Yılmaz Kasap'a teşekkür ederim. Dergilerin arşivden temini konusunda yardımcı olan Kâmil Büyüker'e de çok teşekkür ederim. Bir teşekkür borcum da gurbet de olsalar da destekleri ile beni sürekli yüreklendiren arkadaşlarım Sümeyra ve Tuğba'yadır. Hayatımın her anını güzelleştirdikleri gibi tezimi de onlar sayesinde bitirebildim. Son olarak kahramanım Narin Bulut'a ve şifasına teşekkür ederim.

Saliha KASAP

KIRŞEHİR- 2019

ÖZ

KASAP, Saliha, “Doğuş Dergisi (1944-1946) ve Sanat ve Edebiyat Gazetesi Üzerine Bir İnceleme”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2019.

“Doğuş Dergisi (1944-1946) ve Sanat ve Edebiyat Gazetesi Üzerine Bir İnceleme” adlı tezin ana gövdesini Doğuş Dergisi ve Sanat ve Edebiyat Gazetesi oluşturmaktadır. “Aylık Fikir Dergisi” ibaresi ile çıkan Doğuş Dergisi, sosyal ve ekonomik yazıların ağırlıklı olduğu ancak bununla beraber edebî yazılarında bulunduğu aylık bir yayımdır. Derginin birinci sayısında imtiyaz müdürü, Kemal Kutluk, neşriyat müdürünün ise Hamdi Kestelli olduğunu görürüz. İkinci sayıda ise neşriyat müdürü Kamil Görkey, idare müdürü Füzûzan Hüsrev Tökin olarak verilmiştir. Dokuzuncu sayıdan itibaren ise neşriyat müdürü Rasim Egdemir olacak şekilde değiştirilmiştir. Dergide özellikle; İsmail Hüsrev Tökin, Füzûzan Hüsrev Tökin ve Selahattin Aldanır yazılarına sıkça rastlanır. Dergi toplam 11 sayı olarak Ankara’da çıkmıştır. İlk sayısı Mart 1944’de son sayısı ise Mart 1946 yılında yayımlanmıştır. Dergi dönemin sosyal ve bürokratik havasını yansıtır.

Çalışmamızın ikinci bölümünü ise Sanat ve Edebiyat Gazetesi oluşturmaktadır. Toplamda 50 sayı çıkan Sanat ve Edebiyat Gazetesi’nin ilk sayısı 4 Ocak 1947 de son sayısı ise 16 Aralık 1947’de çıkmıştır. İsim ve boyut olarak gazete formunda olsa da içerik zenginliği ile bir dergi hüviyetindedir. Estetik kaygının ve niteliğin ön planda olduğu gazetenin imtiyaz sahibi Suut Kemal Yetkindir. Gazete sanatın her alanında (mimari, musiki, resim, edebiyat) yazı ihtiva etmekte, dönemin güncel sanat ve edebiyat haberlerine yer vermekte ve bu yönüyle de bir kültür-magazin dergiciliği havasını taşımaktadır. Gazete de Suut Kemal Yetkin, Selahattin Batu, Mehmet Kaplan, Lütfi Ay, Behçet Necatigil, Ahmet Muhip Dranas, Mustafa Yalınkat, Oktay Akbal, İsmail Galip Arcan, Cevad Memduh Altar, Hikmet Dizdaaoglu, Agâh Sırrı Levend gibi her biri alanında yekın yazar ve şairlere yer verilmiştir.

Çalışmamızda Doğuş Dergisi ve Sanat ve Edebiyat Gazetesini tanıtıp, kronolojik ve tür dizinlerini yapıp, yayımlarda yer alan yazıların özetlerini de çıkarıp, bu süreli yayınların niteliklerini ortaya koymaya çalıştık. Matbuat mirasımız açısından oldukça değerli yazıları bünyesinde barındıran bu yayımların edebiyat tarihimiz açısından oldukça önemli olduğunu düşünüyoruz.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Doğuş Dergisi, Sanat ve Edebiyat Gazetesi, Matbuat.

ABSTRACT

KASAP, Saliha, “An Analysis on ‘Doğuş Dergisi’ (1944-1946) and ‘Sanat ve Edebiyat Gazetesi’ (1947)” Master’s Thesis, Kırıkkale, 2019.

A Turkish journal known as “Doğuş Dergisi” and a Turkish newspaper called “Sanat ve Edebiyat Gazetesi” constitute the body of this thesis which is named “An Analysis on ‘Doğuş Dergisi’ (1944-1946) and ‘Sanat ve Edebiyat Gazetesi’ (1947)”. Doğuş Dergisi, which was also known as “Aylık Fikir Dergisi” (Monthly Opinion Journal), is a monthly publication comprised primarily of social and economic articles; as well as literary works. In the first issue of this journal, Kemal Kutluk appears as the executive manager, and Hamdi Kastelli as the publishing manager. In the second issue, Kâmil Görkey is mentioned as the publishing manager while Fûruzan Hüsrev Tökin is in the position of the administrative manager. Beginning from the ninth issue, Rasim Eğdemir starts to appear as the publishing manager. Articles from the writers such as İsmail Hüsrev Tökin, Fûruzan Hüsrev Tökin, and Selahattin Aldanır are frequently featured in this journal. The journal was published in Ankara and it consists of 11 issues. The first issue was published in March 1944, and the last one was published in March 1946. The journal captures the social and bureaucratic atmosphere of the period.

The second part of this study is about the Turkish newspaper, “Sanat ve Edebiyat Gazetesi”. 50 issues were published in total; the first issue was published on January 4, 1947, and the last one was published on December 16, 1947. Even though it has the proportions of a newspaper, and it is called as one, this publication carries the identity of a journal in terms of the richness of its content. Suut Kemal Yetkin was the grant holder of the newspaper, in which the aesthetic endeavor and quality was at the forefront. The newspaper contained written works from many fields of art (architecture, music, painting, literature) and it covered the latest news about art and literature. In this sense, it has the style of a culture and magazine journal. The newspaper featured many competent writers and poets such as Suut Kemal Yetkin, Selahattin Batu, Mehmet Kaplan, Lütfi Ay, Behçet Necatigil, Ahmet Muhip Dranas, Mustafa Yalınkat, Oktay Akbal, İsmail Galip Arcan, Cevad Memduh Altar, Hikmet Dizdaroğlu, and Agâh Sırrı Levend.

In this study, “Doğuş Dergisi” and “Sanat ve Edebiyat Gazetesi” are introduced, chronological index and genre index are provided, the published works are summarized, and the qualities of these periodical publications are presented. We believe that these publications which include significantly valuable written works in terms of the legacy of Turkish press hold an important place for the history of Turkish literature.

KEY WORDS: Doğuş Dergisi, Sanat ve Edebiyat Gazetesi, Turkish publications

KISALTMALAR DİZİNİ

S. sayı

s. sayfa

Sos. Bil. Ens. Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yay. Yayınları

çev. Çeviren

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	I
ÖZ.....	III
ABSTRACT	IV
KISALTMALAR DİZİNİ	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: DOĞUŞ DERGİSİ (MART 1944-MART 1946)	7
1.1. DOĞUŞ DERGİSİNİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ	7
1.2. DOĞUŞ DERGİSİNİN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ	10
1.3. DOĞUŞ DERGİSİNDEKİ EDEBİ TÜRLER.....	11
1.3.1. ŞİİR.....	11
1.3.1.1. Muhteva Açısından Şiirler	12
1.3.1.1.1. Aşk Şiirleri	12
1.3.1.1.2. Memleket Şiirleri.....	12
1.3.1.1.4. Ölüm Şiirleri.....	13
1.3.2. HİKÂYE	14
1.3.3. MAKALE	14
1.3.4. ELEŞTİRİ	16
1.3.5. FIKRA	17
1.3.6. MEKTUP.....	17
1.3.7. BİYOGRAFİ	18
1.3.8. RÖPORTAJ	18
1.3.9. ANI (HATIRA)	18
1.4. DOĞUŞ DERGİSİNİN KRONOLOJİK DİZİNİ.....	18
S.1, MART 1944	18
S.2, ARALIK 1944.....	19

S.3, OCAK 1945	20
S.4, ŞUBAT 1945.....	20
S.5, MART 1945	21
S.6, NİSAN 1945	22
S.7, MAYIS 1945.....	22
S.8, HAZİRAN 1945.....	23
S. 9, OCAK 1946	24
S.10, ŞUBAT 1946.....	25
S.11, MART 1946	26
1.5. DOĞUŞ DERGİSİ ÖZETLER.....	28
1. SAYI- MART 1944	28
2. SAYI - ARALIK 1944	30
3. SAYI- OCAK 1945.....	31
4. SAYI- ŞUBAT-1945.....	33
5. SAYI - MART 1945.....	35
6.SAYI – NİSAN 1945	38
7.SAYI- MAYIS 1945	40
8.SAYI- HAZİRAN 1945	42
9. SAYI- OCAK 1946.....	45
10. SAYI-ŞUBAT 1946	48
11. SAYI, MART 1946	50
2. BÖLÜM SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİ (4 OCAK 1947- 16 ARALIK 1947)....	54
2.1. SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİ’NİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ.....	54
2.2. SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİNİN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ	55
2.3. SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİNDEKİ EDEBÎ TÜRLER	56
2.3.1 ŞİİR	56
2.2.1.1. MUHTEVA AÇISINDAN ŞİİRLER	57

2.2.1.1.1. Aşk Şiirleri;	57
2.3.1.2. Tabiat Şiirleri;	58
2.3.1.3. Gurbet Şiirleri.....	59
2.3.1.4. Diğer Şiirler.....	60
2.2.2. HİKÂYE	61
2.2.3. MAKALE	64
2.2.4. ELEŞTİRİ	68
2.2.5. FIKRA	72
2.2.6. MEKTUP.....	77
2.2.7. BİYOGRAFİ	77
2.2.8. RÖPORTAJ	78
2.2.9. HATIRA (ANI)	79
2.2.10. DENEME	81
2.2.11. GEZİ YAZISI	83
2.2.12. PİYES	83
2.2.13. ROMAN.....	83
2.4. SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİ KRONOLOJİK DİZİN	84
SAYI 1 (4 OCAK 1947).....	84
SAYI 2 (11 OCAK 1947).....	85
SAYI 3 (18 OCAK 1947).....	85
SAYI 4 (25 OCAK 1947).....	86
SAYI 5 (1 ŞUBAT 1947).....	87
SAYI 6 (8 ŞUBAT 1947).....	87
SAYI 7 (15 ŞUBAT 1947).....	88
SAYI 8 (22 ŞUBAT 1947).....	88
SAYI 9 (1 MART 1947)	89
SAYI 10 (8 MART 1947)	90

SAYI 11 (15 MART 1947)	90
SAYI 12 (22 MART 1947)	91
SAYI 13 (29 MART 1947)	91
SAYI 14 (5 NİSAN 1947).....	92
SAYI 15 (12 NİSAN 1947).....	93
SAYI 16 (19 NİSAN 1947).....	93
SAYI 17 (26 NİSAN 1947).....	94
SAYI 18 (3 MAYIS 1947)	94
SAYI 19 (10 MAYIS 1947)	95
SAYI 20 (17 MAYIS 1947)	95
SAYI 21 (24 MAYIS 1947)	96
SAYI 22 (31 MAYIS 1947)	97
SAYI 23- 24 (14 HAZİRAN 1947).....	97
SAYI 25- 26 (28 HAZİRAN 1947).....	98
SAYI 27- 28 (12 TEMMUZ 1947)	99
SAYI 29- 30 (26 TEMMUZ 1947)	100
SAYI 31- 32 (9 AĞUSTOS 1947)	100
SAYI 33- 34 (23 AĞUSTOS 1947)	101
SAYI 35- 36 (6 EYLÜL 1947)	102
SAYI 37- 38 (20 EYLÜL 1947)	102
SAYI 39- 40 (4 EKİM 1947)	104
SAYI 41- 42 (18 EKİM 1947)	104
SAYI 43- 44 (1 KASIM 1947).....	105
SAYI 45- 46 (15 KASIM 1947).....	107
SAYI 47- 48 (1 ARALIK 1947)	108
SAYI 49- 50 (16 ARALIK 1947)	108
2.5. SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİ ÖZETLER	109

1. SAYI- 4 OCAK 1947	109
2. SAYI- 11 OCAK 1947.....	112
3. SAYI- 18 OCAK 1947.....	116
4. SAYI – 25 OCAK 1947	119
5. SAYI- 1 ŞUBAT 1947.....	123
6. SAYI- 8 ŞUBAT 1947.....	126
7. SAYI- 15 ŞUBAT 1947.....	130
8. SAYI- 22 ŞUBAT 1947.....	133
9. SAYI- 1 MART 1947	136
10. SAYI- 8 MART 1947.....	139
11. SAYI- 15 Mart 1947	141
12. SAYI- 22 MART 1947.....	143
13. SAYI- 29 MART 1947.....	147
14. SAYI- 5 NİSAN 1947.....	150
15. SAYI- 12 NİSAN 1947	153
16. SAYI- 19 NİSAN 1947	155
17. SAYI- 26 NİSAN 1947	158
18. SAYI- 3 MAYIS 1947	161
19. SAYI- 10 MAYIS 1947	164
20. SAYI- 17 MAYIS 1947	166
21. SAYI- 24 MAYIS 1947	169
22. SAYI- 31 MAYIS 1947	172
23– 24. SAYI- 14 HAZİRAN 1947	175
25– 26. SAYI- 28 HAZİRAN 1947	178
27- 28. SAYI- 12 TEMMUZ 1947.....	182
29– 30. SAYI- 26 TEMMUZ 1947	185
31– 32. SAYI- 9 AĞUSTOS 1947.....	189

33- 34. SAYI- 23 AĞUSTOS 1947	194
35 – 36. SAYI- 6 EYLÜL 1947	196
37 – 38. SAYI- 20 EYLÜL 1947	200
39 - 40. SAYI- 4 EKİM 1947	204
41 - 42. SAYI- 18 EKİM 1947	208
43 – 44. SAYI- 1 KASIM 1947	213
45 - 46. SAYI 15 KASIM 1947	217
47- 48. SAYI 1 ARALIK 1947	222
49- 50. SAYI 16 ARALIK 1947	225
SONUÇ	230
KAYNAKÇA	235

GİRİŞ

Matbuat mirasımızın Türk Edebiyatı tarihimiz açısından önemi hiç şüphesiz ki çok büyüktür. Ancak miras sahip çıkılmazsa yitip gidebilen bir olgudur. Bu nedenle “unutulma” ve belki de “yok sayılma” mirasın en büyük düşmanıdır. Matbuat genel olarak; “Bir ülkede basılıp yayımlanan her türlü ürünü ifade etmekle birlikte daha çok süreli yayınlar, gazete ve dergiler için kullanılır.” (Ayyıldız, 2003: s. 119).Matbuat tarihimiz açısından baktığımızda iki verimli ve önemli şube gazetecilik ve dergiciliktir. Gazeteler ve dergiler süreli yayınlar oldukları için; yayım hayatına başlar, çeşitli şekiller de sürdürür ve yayım hayatını tamamladıktan sonra-ömrü bittikten sonra kapanır-çıkamaz.

“Türkiye’de ilk Türkçe gazete, ilk Türk matbaasının kuruluşundan yüz yıl kadar sonra II. Mahmud’un şahsî ilgisiyle yayımı gerçekleşen, adı da onun tarafından konulan Takvîm-i Vekâyi’dir (1831)” (Ayyıldız, 2003: s. 120) Gazeteler çeşitli sosyal, siyasal ve hatta biz de edebî tartışmaların yapıldığı mekânlar olması dolayısıyla oldukça önemli yayımlardır. Özellikle Türkiye de gazeteler ve dergiler kendi sanat ve ideolojik anlayışını yaymak için yer yer propaganda aracı olarak kullanılmıştır.

Dergiler ise yayım hayatımıza Tanzimat’la birlikte giren ve çeşitli alanlarda olan (edebiyat, tıp, fikir, sanat, mimari, hukuk gibi) süreli yayınlardır. “Türkiye’de dergicilik tıpkı gazetecilik gibi, on dokuzuncu yüzyılın son çeyreğinde boy gösterir. İlk dergi, 1861 tarihini taşımaktadır: Mecmua-i Fünun.” (Günyol, 198: s.7) Dergiler bazen bir edebî anlayışı bazen bir ideolojiyi bazen de güncel kültür ve sanat haberlerine dair yorumlamaları içerirler. Dergiler dönemin anlayışlarını yansıtma bakımından oldukça değerli ürünlerdir. Ülkemiz de bilinen ilk Türkçe dergi 1849-1851 yılları arasında çıkmış, 28 sayı yayımlanan ve tıp dergisi olan “Vaka-i Tıbbiye”dir. Dergicilik açısından asıl gelişme 1923- Cumhuriyet’in ilanından sonra olur. Yeni bir devletin kurulması ile değişen sosyal, siyasi şartların matbuata yansımaları da farklı şekillerde olmuştur. Daha sonra ise savaşa girmemiş olsak bile II. Dünya Savaşı ve sonrasında yaşananlar edebi şekillenmeyi de etkilemiştir.

Dergiler, yayımlandıkları yılın kültür sanat ortamından izler taşır ve edebiyat anlayışını da yansıtır. Yazarların ve şairlerin ilk ürünlerini verdikleri yerler dergilerdir. Bu nedenle edebî hareketlerin ve kurumsallaşmaların başladığı yerler de dergilerdir.

Tarihi tanıklık yönüyle dergi ve gazeteler büyük önem taşımaktadır. Ancak Türkiye’de süreli yayınların içeriğinin tümünün henüz taranmamış olması edebiyat ve sosyal tarih açısından büyük bir eksikliktir.

Biz de çalışmamız da 1940’lı yılların iki dergisi olan; Doğu Dergisi (1944) ve Sanat ve Edebiyat Gazetesi’ni (1947) -gazete ismini taşısa da anlayış ve içerik bakımından dergi formatında olan- incelemeye çalışacağız. Burada çalışmamızda Doğu Dergisi’nin tüm sayılarına (11 Sayı) ulaştığımızı ve incelediğimizi ancak ne yazık ki tüm çabalarımıza rağmen- Millî Kütüphane ve İstanbul Atatürk Kütüphanesindeki nüshalarını incelediğimiz hâlde- Sanat ve Edebiyat Gazetesi’nin; 19 Nisan 1947 tarihli 16. Sayısında üçüncü sayfa, 14 Haziran 1947 tarihli 23.- 24. Sayısında, üçüncü ve dördüncü sayfalara, 9 Ağustos 1947 tarihli 31.- 32. Sayısında altıncı sayfa ve 23 Ağustos 1947 tarihli 33.- 34. Sayıda beşinci ve altıncı sayfalarına ulaşamadığımızı belirtmemiz gerekir.

Doğu Dergisi’nin de Sanat ve Edebiyat Gazetesi’nin de menşei Ankara’dır. Ancak Doğu Dergisi bünyesinde Ankara’nın soğuk ve kasvetli havasını barındırırken Sanat ve Edebiyat Gazetesi daha canlı ve estetik zevki ön plana almış bir dergidir.

Doğu Dergisi 1 Mart 1944- Mart 1946 yılları arasında 11 sayı çıkmış bir dergidir. Derginin 1 Mart 1944 tarihli 1. Sayısında; imtiyaz müdürü, Kemal Kutluk, neşriyat müdürünün ise Hamdi Kestelli olduğunu görürüz. İkinci sayıda ise neşriyat müdürü Kamil Görkey, idare müdürü Füzûzan Hüsrev Tökin olarak verilmiştir. Dokuzuncu sayıdan itibaren ise neşriyat müdürü, Rasim Eğdemir olacak şekilde değiştirilmiştir. Ayrıca dergi, 1. Sayısının kapağında “Doğu- Aylık Dergi ibaresi ile çıkmasına rağmen, derginin 2. Sayısı ancak “1 Kanun 1944” de çıkmıştır. Burada yaklaşık 7 aylık kadar bir gecikmenin olduğunu görürüz. Bu gecikmenin nedeni ise 2. Sayıda; “Neşriyat müdürümüz Hamdi Kestellinin askere gitmesi dolayısıyla dergimiz bir müddet çıkamadığından sayın okurlarımızdan özür dileriz.” (Doğu Dergisi ikinci sayı) notu ile verilmiştir. Daha sonra ise derginin yine 8.sayı (Haziran 1945) ve 9. Sayı (Ocak 1946) arasında altı aylık bir ara verdiğini görürüz. Son olarak dergi Mart 1946- 11. Sayısı ile çıkmıştır. 11. Sayıdan sonra çıkmayan derginin herhangi bir yerinde artık çıkmayacaklarına dair bir ibare yer almaz. Derginin 11. Sayıdan sonra neden çıkmadığına dair bir bilgi mevcut değildir. Derginin birinci sayısında imzasız “Doğu’dan Oluş’a Doğru” yazısı ile derginin çıkış amacı ve genel yayın politikası da bizlere verilmiştir. Yazıda, “Kafa, ruh, et ve kemiğimizle kendimizi Atatürk davasına verdik. Kemalizm, usta bir şarkı gibi dudaklarımızda dolaşıyor. O, kafamızda nur, yüreğimiz de imandır.” (Doğu Dergisi birinci

sayı) Denilerek derginin Kemalizmin sözcülüğü görevini üstlendiği belirtilir. Derginin yayım hayatına başladığı seneyi-1944- göze aldığımızda Tek Partili Yönetimin de bu Kemalizmin vurgusunun gayet normal bir refleks olduğunu söyleyebiliriz. Zaten dergi çok partili sisteme geçiş- 1946 DP'nin iktidara gelmesi ile dergi çıkmaz olur. Dergide ikinci bir unsur olarak “hümanizm” vurgusunu görürüz. Özellikle Burhan Belge (“Hümanizmaya Dair”-S.3 Ocak 1945 ve “Yeni Adem ile Yeni Havva”-S.5, Mart 1945) ,Füruzan Hüsrev Tökin (“İnsanlık Sevgisi”-S.5, Mart 1945) ve Ömer Akat (“Hümanizmanın Doğuşu”- S.4, Şubat 1945) bu konuda yazılar, makaleler neşretmişlerdir. Ancak buradaki “hümanizm” vurgusunun komik olduğunu ve derinlikli olmadığını belirtmemiz gerekir. Doğuş dergisinin yazı kadrosuna baktığımızda ise daha çok bürokrat yazarların yer aldığını söyleyebiliriz. Yazıların niteliği de Sanat ve Edebiyat Gazetesine göre daha düşüktür. Ancak dergide dönemin siyasal ve ekonomik hayatı ile ilgili önemli makaleler mevcuttur. Burada Doğuş Dergisi'nde edebî ve estetik kaygının ikinci planda kaldığını söyleyebiliriz. Dergide o dönem için oldukça yeni bir ilim dalı olan “Sosyoloji” ye dair birçok yazı mevcuttur. (İsmail Hüsrev Tökin – “Metafiziksiz Bir Sosyolojiye Doğru- S.2 Aralık 1944, Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu- “Behavioist İçtimaiyat”- S.5 Mart 1945, İsmail Hüsrev Tökin- “Sosyolojide Metafiziğe Dair”, S.7, Mayıs 1945). Bu yazılar dönemi için oldukça dikkat çekicidir. Dergide tercüme yazılar da mevcuttur yalnız telif eserlerin oranı çoğunluktadır. Dergideki tercüme yazılarının çoğunun teorik metinler olduğunu görürüz. Dergi de az da olsa şiir çevirileri de mevcuttur. Dergiye dönemin önemli deneme ve eleştiri yazarı Nurullah Ataç'ın da yazıları ile katkıda bulunduğunu görürüz. Dergideki yazıların geneline baktığımızda ise kısa olduklarını görürüz. Sanat ve Edebiyat Gazetesi'ndeki yazılar oldukça uzun olmakla birlikte dizi yazılar da mevcuttur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi ise; 4 Ocak 1947- 16 Aralık 1947 yılları arasında toplam 50 sayı çıkmış kültür ve sanat hayatımıza büyük bir canlılık getirmiş isminde “gazete” ibaresini taşısa da içerik zenginliği bakımından bir kültür- sanat magazin dergisi olduğunu söyleyebiliriz. Önceleri , “Sanat ve Edebiyat Gazetesi- Cumartesi Günleri Çıkar” ibaresi yer alırken, sayı 23- 24 (14 Haziran 1947) den itibaren, “Sanat ve Edebiyat Gazetesi- On Beş Günde Bir Çıkar. Fikir, Sanat ve Edebiyat Gazetesi” alt başlığı ile okuyuculara sunulmuştur. Gazetenin imtiyaz sahibi; Suut Kemal Yetkin, yazı işleri müdürü ise Selahattin Batu'dur. Gazetenin imtiyaz sahibi Suut Kemal Yetkin, edebiyat tarihimiz için oldukça önemli bir isimdir. Sanat tarihi ve estetik konularına yoğunlaşan Yetkin, gazeteyi de bu estetik gaye ile çıkarmıştır. Oldukça nitelikli eserler verilen gazete de telif ve çeviri birçok yazı ve şiire yer verilmiştir. Sanat ve

Edebiyat Gazetesi sanat ve estetik üzerine kafa yormuş ve bizim bir sanat teorimiz var mı ya da oluşturulabilir mi sorularına cevap aramıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi bu estetik gaye ile sayfalarında mimariden, müziğe resimden, edebiyata kadar birçok yazıya yer vermiştir. Gazete de dönemin resim akımlarından biri olan D Grubu ressamlarının birçok yazısına yer verilmiştir. Ayrıca ressam Arif Kaptan'ın gazetede yayımlanan "Paris Mektubu" serisi ile Kaptan'ın Paris de gezdiği sergileri anlattığı bir yazı dizisi mevcuttur. Ayrıca gazete de ressam Malik Aksel'in kendi hayatından izler taşıyan "Sanat Hatıraları" başlığı ile yayımladığı kısa bir yazı dizisi mevcuttur.

Gazetenin musiki - müzikle ilişkisi de çok geniştir. Türkiye'nin yetiştirdiği en büyük müzikologlardan biri olan Cevad Memduh Altar'ın yazıları gazete de sıkça yayımlanır. Ayrıca gazete de "Türk Beşleri" (Cemal Reşit Rey, Ulvi Cemal Erkin, Hasan Ferit Alnar, Ahmet Adnan Saygun ve Necip Nazım Akses) olarak bilinen müzisyenlerden Ulvi Cemal Erkin Ve Ahmet Adnan Saygun'un yazılarına rastlanır.

Gazetenin sinema ve tiyatro ile de yakın ilgisi vardır. Dönemin ünlü tiyatro aktörü İsmail Galip Arcan'ın, "Tiyatro Hatıraları" yazı dizisi ile Türk sahnesinin geçirdiği önemli gelişmelere şahit oluruz. Ayrıca gazetede Şerif Halil Başa'nın yer yer dönemin filmleri ile ilgili çeşitli eleştiri yazıları yazdığını görürüz.

Gazetede birçok dizi yazı da mevcuttur. Bu dizi yazılara bakacak olursak; Malik Aksel'in Sanat Hatıralarını ihtiva eden "Bir Yılbaşı Gecesi", Mehmet Kaplan'ın, "Edebî Eser Karşısında", Nureddin Sevin, "Aktör", Ali Süha Delilbaşı'nın "Eski Türklerde Tiyatro", Cahid Okurer'in "Tevfik Fikret ve Şiiri", İsmail Galip Arcan'ın. " Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı", Arif Kaptan'ın "Paris Mektubu" serisi, Salah Birsal'in "Yeni Bir Şiirin İlkelerine Doğru" ve Agâh Sırrı Levend'in "Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi" yazılarını sayabiliriz. Ayrıca gazete de Ahmet Muhip Dranas'ın ödüllü piyesi "Gölgeler" ve Oktay Akbal'ın daha sonra "Garipler Sokağı" adı ile neşredilecek olan romanı "Garipler Mahallesi" adı ile tefrika edilmeye başlanmış ancak derginin plansız bir şekilde yayım hayatının sonlanması ile bu tefrika yarım kalmıştır.

Gazete de sayılarda müşterek olarak görülen çeşitli köşeler de mevcuttur. İlk sayılarda görülen ve güncel kültür ve sanat faaliyetlerine yer veren "Haftanın Sanat Olayları", dönemin yeni çıkan kitaplarına dair eleştiri yazılarının yer aldığı "Haftanın Kitabı", "Haftadan

Haftaya” ve gazetenin daha çok son sayılarında gördüğümüz “Şöylesi Böylesi” köşelerini örnek olarak verebiliriz.

Gazete hiçbir sayısında müşterek bir dosya konusu ile çıkmamışken, 15 Mart 1947 tarihli 11. Sayısının “Recaizade Mahmut Ekrem” üzerine yoğunlaştığını görürüz. Bu sayı Suut Kemal Yetkin’in; “Büyük Yol Gösterici: Recaizade Mahmut Ekrem” yazısı ile açılır ve ilerleyen sayfalarda Recaizade Mahmut Ekrem’in oğlu Ercüment Ekrem Talu’nun babası ile ilgili hatıralarını ihtiva eden, “Doğumunun Yüzüncü Yıldönümünde Babama Dair” yazısı ile devam eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde birçok tercüme eserde vardır. Bunların yekûnunu hikâye çevirileri ve röportajlar oluşturmaktadır. Bu çeviri hikâyelerden ikisinin Nobel ödüllü Grazia Deledda ve Selma Lagerlöf’e ait olduğunu görürüz. Burada gazetenin günceli ve nitelikli eserin takipçisi olduğunu belirtmemiz gerekir. Zaten Sanat ve Edebiyat Gazetesinin ilk sayısında Cevad Memduh Altar’ın “ Sanat Tenkitçiliğine Doğru” yazısında Gazetenin; “Memleket sanatının gelişiminde büyük mühim vazifeler yüklendiği” ve “hususî estetik konulara temasta ihtiyatlı” oldukları okuyuculara bildirilir.

İki süreli yayında da edebiyatın hemen her türünde eserlere yer verilmiştir ancak burada belirtmemiz gereken, Sanat ve Edebiyat Gazetesinin ismine de yakışacak şekilde sanatın her alanına dair değerlendirme, eleştiri ve kuram yazılarına yer verildiğini Doğuş Dergisinin bu yönden daha dar bir çerçeve de bulunduğunu söyleyebiliriz. Sanat ve Edebiyat Gazetesinde eser tanıtımları, güncel sanat haberleri ve faaliyetleri okuyuculara özel köşelerde verilirken, Doğuş Dergisi için bu durum çok da karıştığımız bir durum değildir. Ayrıca Sanat ve Edebiyat Gazetesinde tefrika eserlere yer verilirken, Doğuş Dergisinde tefrika hiçbir esere yer verilmemiştir. İki süreli yayında da çeviri birçok yazıya yer verilmiştir. Bu durum o dönemin sanat ve edebiyat ortamı için oldukça verimli bir durumdur. İki süreli yayının da dönemin sosyal olaylarına ışık tuttuğunu ve de kendilerine özgü edebî tartışmalar ve fikirler ortaya koyduğunu görürüz. Burada Doğuş Dergisinde özellikle “hümanizm” vurgusundan bahsetmemiz gerekir. Derginin çıktığı döneme bakacak olursak ülke genelinde bir hümanizm akımı vardır ancak Doğuş’un farkı bu hümanizmayı sanat ve edebiyata nasıl yansıtılacağı hususundadır. Sanat ve Edebiyat Gazetesinde ise döneminin önemli konulardan biri olan “edebî kurumsallaşma” konusu son sayılarda ciddi bir problem olarak ele alınmıştır. Gazetenin 47- 48. Sayılarında (1 Aralık 1947) Ali Süha Delilbaşı tarafından kaleme alınan, “Suut Kemal’e Açık Mektup” ve Samim Kocagöz’ün, “Bir Teklif: Akademi” yazılarında

genelde sanatın özelde ise edebiyatın kurumsallaşması için çeşitli tekliflerde bulunulmuş ve bu konuda Suut Kemal Yetkinden yardım istenmiş, bütün bunlara ön ayak olacak kişinin o olacağı belirtilmiştir. Suut Kemal Yetkin ise tüm bu yazılara cevaben gazetenin bir sonraki ve son sayısında (S. 49- 50, 16 Aralık 1947) “Bir Edebiyatçılar Derneği” başlıklı yazısı ile kendisinin de bütün edebiyatçıları tek bir çatı altında toplamayı istediği “edebiyatçılar derneği” nden bahseder. Bu yazılar doğrultusunda Sanat ve Edebiyat Gazetesinin nitelikli sanat ve edebiyat hayatının oluşması için kafa yorduğunu, ciddi çaba sarf ettiğini ve bu konuda faaliyete geçme isteğini de okuruz. Ancak gazetenin 49- 50. Sayısından (16 Aralık 1947) sonra bir daha çıkmamasından dolayı bu “edebî kurumsallaşma” macerasını da yarım kalmıştır.

Dönemlerine yeni soluk getirmeyi amaçlayan ve bu uğurda eserler veren Doğu Dergisi (1944-1946) ve Sanat ve Edebiyat Gazetesi (1947) matbuat tarihimiz ve edebiyat tarihimiz açısından oldukça önemli eserlerdir biz de çalışmamızda bu eserleri inceleme ve önemlerini ortaya koymaya çalışacağız.

1. BÖLÜM: DOĞUŞ DERGİSİ (MART 1944-MART 1946)

1.1.DOĞUŞ DERGİSİNİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

1 Mart 1944-Mart 1946 yılları arasında toplam 11 sayı çıkmış olan “Doğuş Dergisi”, Ankara menşei bir dergidir. Zaman zaman çeşitli aksaklıklar görülse de aylık olarak çıkmıştır. Dergide farklı disiplinlerde (Psikoloji, sosyoloji, ekonomi ve edebiyat gibi) birçok yazı ve kişi toplanmıştır.

Derginin Mart 1944 tarihli, birinci sayısında, imtiyaz müdürünün Kemal Kutluk, Neşriyat müdürünün ise Hamdi Kestelli olduğunu görürüz. İkinci sayıda ise neşriyat müdürü; Kamil Görkey, idare müdürü; Füzuan Hüsrev Tökin şeklinde verilmiştir. Dokuzuncu sayıdan itibaren neşriyat müdürü Rasim Eğdemir olarak değiştirilmiştir. Ayrıca derginin birinci sayısının kapağında “Doğuş-Aylık Dergi” ibaresi yer almasına rağmen derginin ikinci sayısı ancak “1 Kanun 1944” de çıkabilmiştir. Burada yaklaşık yedi aylık bir gecikmenin olduğunu görürüz. Bu gecikmenin nedeni ise ikinci sayıda; “Neşriyat müdürümüz Hamdi Kestelli’nin askere gitmesi dolayısıyla dergimiz bir müddet çıkmadığından sayın okurlarımızdan özür dileriz.” (Doğuş Dergisi ikinci sayı) notu ile verilmiştir.

Derginin ilk sayısında “Doğuşdan Oluşa Doğru” yazısıyla derginin çıkış amacı ve içeriği hakkında okuyucuya bilgi verilmiştir. Bu yazıda; Atatürk ve Atatürk ilke ve inkılapları övülür. “Atatürk, tarihî bir kahraman olmakla beraber, en yüksek ferdî vasıfları nefsinde toplamış bir üst insandı”. (Doğuş Dergisi birinci sayı) Bu övgülerden sonra kendileri için; “Kafa, ruh, et ve kemiğimizle kendimizi Atatürk davasına verdik. Kemalizm, usta bir şarkı gibi dudaklarımızda dolaşıyor. O, kafamızda nur, yüreğimizde imandır.” (Doğuş Dergisi birinci sayı) denilerek kendilerini Atatürk davasının sözcüleri olarak görürler. Bu yazının altında herhangi bir isim ve imza yoktur ancak “Doğuş” ibaresi vardır. Buradan da bu çıkış yazısının, derginin yazarları arasında genel kabul gördüğünü ve ortak düşüncelerin ifade edilişi olduğunu çıkarabiliriz. Yazı; “Bozkırlar çevresi içinde yaşayış, yaradılış ve aksiyon terbiyesi alacağız.” (Doğuş Dergisi birinci sayı) şeklinde son bulur.

Doğuş Dergisi Yenışehir Sakarya Caddesi, no.57, Ankara’da faaliyete geçmiş, Çalışkan Matbaasında basılmıştır. İkinci sayıdan itibaren, Alaeddin Kırıl Basımevi, Ankara şeklinde değiştirilmiştir. Dokuzuncu sayı Çankaya Matbaası, onuncu ve on birinci sayılar ise Kanaat Basımevinde basılmıştır.

Derginin sayfa sayısında da yer yer değişiklikler görülür. İlk sayıdan beşinci sayıya kadar on altı sayfa, beşinci sayı yirmi sayfa, altıncı sayıda yine on altı sayfa, yedinci sayıdan dokuzuncu sayıya kadar tekrar yirmi sayfa, dokuzuncu sayıda yirmi iki sayfa, onuncu ve on birinci sayılarda ise on altı sayfa şeklinde çıkmıştır. Derginin ilk sayısında nüshası 20 kuruş olan fiyatı, ikinci sayıdan itibaren son sayı (11. Sayı) da dâhil olmak üzere 25 kuruş olmuştur.

Doğuş Dergisi'nin yazı kadrosuna bakacak olursak; Füzûzan Hüsrev Tökin, Orhan Sunar, Muvaffak Sami Onat, Ziya İlhan, Şahap Sıtkı Seren, Selahattin Batu, Hamdi Kestelli, Sabahattin Tahsin, İsmail Hüsrev Tökin, Rasim Adasal, Cenap Tekin, Şinasi Özden, Nedim Çapman, Mehmet Yalım, Burhan Belge, Tarık T. Dümer, Eşref Üren, Abdullah İstemi, Mehmet Kemal, Hulusi Kalfagil, M. Şekip Tunç, Nurullah Ataç, Mekin Onaran, Ömer Akat, Z. Fahri Fındıkoğlu, Cahit Sıtkı Tarancı, Rüştü Şardağ, Münür Hayri Egeli, Ceyhun Atuf Kansu, Selahattin Aldanır, Suut Kemal Yetkin, Sabahattin Tahsin Teoman, Bülent Ecevit, Oktay Rıfat, Ercüment Behzat Lav, Mekin H. Onaran, Mehpere Hüsrev Tökin, Melike Sumer, Orhan Veli, Saffettin Pınar, Necati Cumalı, Haluk Tuncalı, Hasan Şimşek, Ahmet Cevat Emre, Şevket Rado, Salah Birsell, Talip Apaydın, Muzaffer Tayyip Uslu, Kıray Eray, Nermin Baraç, Remzi Tevfik, H. T. Sonkur, Turan Aydoğan, Şükran Kurdakul, Rasim Eğdemir, Oğuz Kazım Atok, Hasan Hasan, Saffet Akman, Sabahattin Ulukan, Ahmet Köksal, Sami Karabatı, Mümtaz Bolmen, Sabih Şendil, Fehmi Kabadayı, Ahmet Ziyaettin, Mine Solfasollu, Selçuk Ongun gibi yazar ve şairler vardır. Ayrıca dergide; André Boll, Moritz Schlik, E. Zeller, A. G. Gardiner, Hanry Thomas, André Maurois, H. Frieling'den çeviri yazılar, Sara Teasdale, Jean Cocteau, Francis Jammes, Jules Supervielle, Aragon, Paul Eluard, Emillia Bernal, Archibald Mac Leish, T. S. Elliot gibi yabancı şairlerden şiir çevirileri mevcuttur.

Doğuş Dergisi'nin ikinci ve üçüncü sayılarının dokuzuncu sayfalarında; Uyanış-Lehmann ve Venüs-Palma Veccio resimleri ile karşılaşmaktayız ancak daha sonra hiçbir sayıda derginin içine resim koyma tarzıyla karşılaşmadık. Ayrıca derginin sadece birinci sayısında yer alan “Görüşler”(s.7) bölümünde dönemin sanat ve edebiyat hayatı, ortamı ile ilgili birtakım fikirler ortaya konmuştur ancak bu bölüm birinci sayıdan sonra dergide yer almaz ve bu bölümü yazan-düzenleyen de belli değildir. Derginin birinci sayısında “Kitaplar” bölümü, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu sayılarında ise “Bibliyografya” bölümüne evrilmiştir.

Derginin genel görünümüne baktığımızda şunları söylemek mümkündür: Derginin birinci sayısında, büyük ve klasik bir yazı ile “DOĞUŞ” ibaresinden sonra sol köşede yılı, sağ köşede sayısı, ortada ise “Aylık Dergi” ibaresi bulunur. Bu başlıklardan sonra “Bu Sayıda”

bölümü ile o sayıda bulunan şairlere, yazarlara ve eserlerine yer verilir. Derginin ikinci sayısından itibaren kapakta değişikliğe gidilmiştir. Sadece baş harfı büyük ve daha estetik bir biçimde “Doğuş” altında ise “Aylık Fikir Dergisi” yazısı ile karşılaşırız. Ayrıca yine kapakta “İçindekiler” bölümü ile derginin içeriği hakkında bilgi verilir. Derginin sağ alt köşesinde, derginin sayısı yazılıdır. Tarih bilgisine ise biç sayfada rastlarız. Derginin kapağında dokuzuncu sayısından itibaren son sayı (11.sayı) da dâhil olmak üzere yine bir değişikliğe gidildiğini görürüz. Bu sefer tamamen büyük harflerle yazılmış “DOĞUŞ” adının altında yine büyük harflerle “AYLIK FİKİR DERGİSİ” ibaresini görürüz. Ayrıca “İçindekiler” bölümü mevcuttur ve orta altta derginin sayı numarası ile karşılaşırız. Derginin iç kapak kısmında; Muhabere adresi, banka hesabı, fiyat, abone bilgileri ve basıldığı yer verilmiştir. Derginin neredeyse tüm sayılarının son sayfalarında çeşitli reklamlara yer verilmektedir. Bunlar; Millî Piyango, Sümer Bank, İplik ve Dokuma Fabrikaları, Koç T.A.Ş, Halk Bankası ve Halk Sandıkları, Doğan Sigorta, Eti Bank, Tülin Kitabevi, İnhisar Şarabı, Yapı Kredi Bankası, Türkiye İş Bankası, Türk Ticaret Bankası, Ziraat Bankası, Güven Sigorta, Karamürsel Mensuat ve Ticaret T.A.Ş, Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları, Malatya Bez ve İplik Fabrikaları T.A.Ş, Tekel Şarabı, Çelik Boya gibi birbirinden farklı ve aslında aylık bir fikir dergisi ile oldukça alakasız birçok reklama yer verilmiştir. Ayrıca dergide yer yer “küçük çerçeveler içinde” o dönem çıkan dergiler (“Hep Bu Toprakta”, “Fikir ve Sanat Dergisi”, “İş Aylık Felsefe ve İhtimayiat Dergisi”, “Cumartesi-Haftalık Aktüalite Mecmuası” gibi) okuyuculara tavsiye edilmiş ve reklamları yapılmıştır. Dergi de bazı kitapların da reklamı yapılmıştır. Bunlar; Fûruzan Hüsrev Tökin- “Fikirler”, Hamdi Kestelli-“Dönüş”, Nurullah Esat Sümer- “Muasır İktisat Nizamı”, Selahattin Batu-“Kerem İle Aslı”, Suut Kemal Yetkin-“Edebiyat Konuşmaları”, Marcel Proust-“Öğrenmek Sanatı” (Çeviren: Halide Uzbark), Collette- “Sevmek Korkusu” (Çevirenler: Suut Kemal Yetkin, Lütfü Ay) ve Orhan Veli-“Destan Gibi Yol Türküleri” gibi kitaplardır.

Dergide; Makaleler, denemeler, şiirler, hikâyeler, eleştiriler, mektup, güncel ekonomi yazıları ve derginin genel fikir dünyasını yansıtan felsefî birtakım yazılar mevcuttur. Dergide yer alan şiir, makale, hikâye, deneme gibi türlerin müellifleri altlarına yazılmıştır. Ancak burada bazı çevirilerde “çeviren” notunun bulunmadığını söyleyebiliriz. Ayrıca dergide kimi şiirler (“Beşik Şarkısı”, “Baş Belası”, “Selam Bırakıp” gibi), “ALDANIR” mahlası ile yazılmıştır. “ALDANIR” mahlaslı kişinin kim olduğu, derginin hiçbir sayısında bize verilmez. Ancak biz tespitlerimizden yola çıkarak, “ALDANIR” mahlaslı kişinin yine dergide yazıları bulunan,

“Selahattin Aldanır” olduğunu söyleyebiliriz. Dergideki şiirler genellikle çerçeve içerisinde verilmiştir.

1.2. DOĞUŞ DERGİSİNİN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

Doğuş Dergisi’nin ilk sayısında yer alan “Doğuş’tan Oluş’a Doğru” başlıklı çıkış yazısı, derginin çıkma gayesinin yanı sıra muhteva özelliklerini vermesi açısından oldukça önemlidir.

“Doğuş’dan Oluş’a Doğru” başlığının altında; K. Atatürk’den “Mensup olduğumuz millet için çalışalım. Çalışmaların en yükseği budur.” (Doğuş Dergisi, birinci sayı) alıntısı vardır. Yazıya genel olarak baktığımızda Atatürk ve inkılâplar övülmekte ve “Kafa, ruh, et ve kemiğimizle kendimizi Atatürk davasına verdik.” denilmektedir. Burada görüldüğü üzere dergi mensupları kendilerini “Atatürk davası”nın sözcüsü olarak görürler ve eserlerini de bu doğrultuda verirler. Nitekim yine derginin ilk sayısında küçük bir çerçeve içinde; “Doğuş- Şiir müsabakası açıyor” başlığı altında “Atatürk’e en güzel şiiri yazana mükâfat vereceğiz. Gönderilecek şiirlerin hiçbir yerde neşredilmemiş olması lâzım” notuyla Atatürk için bir şiir müsabakası düzenlemişlerdir. Burada derginin ilerleyen sayılarında bu müsabakayla ilgili hiçbir bilgiye rastlamadığımızı söyleyebiliriz. Ancak hemen ikinci sayıda; Nedim Çapman’a ait “Mustafa Kemal” adlı bir şiir ile karşılaşmaktayız.

Dergide çok farklı türde ve konuda eser verilmekle birlikte, “Hümanizm Felsefesi”nin dergide önemli bir yer tuttuğunu söyleyebiliriz. (Burhan Belge- Hümanizma’ya Dair, Ömer Akat- Hümanizma’nın Doğuşu, Füzûzan Hüsrev Tökin- İnsanlık Sevgisi, gibi) Ayrıca dergide şiir türünde birçok eser verilmiştir. Bu eserlerin ortak özellikleri olarak “lirik” olmaları ve “aşk” ı işlemleri gösterilebilir.

Dergide dönemin diğer dergilerden farklı olarak; güncel ekonomi yazılarına yer verildiğini söyleyebiliriz. Bu yazıların genel niteliği olarak “kuşatıcı – genel bir kanıya varan” yazılar değil, o günkü güncel ekonomik sorunlar hakkında basit ve öznel çözüm önerileri getirdiğini söyleyebiliriz.

Dergide ayrıca o dönem için oldukça “batılı bir ilim dalı” olan ve aslında yeni bir disiplin diyebileceğimiz “sosyoloji” ile ilgili yazılar da mevcuttur. Bu yazılar daha sonra sosyoloji alanında yetkin isimler olarak anılan “Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, Hüsrev Tökin” gibi yazarlarca kaleme alınmıştır. Dergide; Mustafa Şekip Tunç ve Burhan Belge gibi dönemin büyük yazarlarını görürüz. Doğuş Dergisi’nde diğer yazı türlerine nazaran “hikâye” ye oldukça az yer verildiğini görürüz.

Dergide düşünce yazıları önemli bir yer tutar ve bu yazılar; İsmail Hüsrev Tökin, Fûruzan Hüsrev Tökin, M. Şekip Tunç, Burhan Belge ve Tarık Dümer gibi alanında yetkin isimlerdir.

1.3. DOĞUŞ DERGİSİNDEKİ EDEBİ TÜRLER

1.3.1. ŞİİR

Doğuş Dergisi içerisinde en fazla görülen edebî tür şiirdir. Her sayıda şiire yer verilmiştir. Bütün şiirlerin sayılara göre istatistiğini yaparsak; Birinci sayıda 3, ikinci sayıda 5, üçüncü sayıda 7, dördüncü sayıda 4, beşinci sayıda 4, altıncı sayıda 4, yedinci sayıda 7, sekizinci sayıda 5, dokuzuncu sayıda 10, onuncu sayıda 14, on birinci sayıda 3 şiir olmak üzere dergide toplam 74 şiire yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere dergide şiir gittikçe daha çok rastlanan bir tür olmuştur. Ayrıca derginin her sayısında mutlaka şiire yer verilmiştir. Dergideki şiirleri nitelik olarak değerlendirecek olursak çok güçlü şiirler yoktur ancak dergide yayımlanan şiirlerin sayısı arttıkça; niteliğinde geliştiğini söyleyebiliriz.

Dergide şiirlerine yer verilen şairlere bakıldığında pek çok ismin yer aldığını görülecektir. Selahattin Batu, Hamdi Kestelli, Sabahattin Tahsin, Şinasi Özden, Nedim Çapman, Mehmet Yalım, Hulusi Kalfagil, Mehmet Kemal, Cahit Sıtkı Tarancı, Ceyhun Atuf Kansu, Bülent Ecevit, Sara Teasdale, Oktay Rıfat, Jean Cocteau, Ercüment Behzat Lav, Saffettin Pınar, Necati Cumalı, Hasan Şimşek, Talip Apaydın, Francis Jammes, Sabahattin Kudret Aksal, Salah Birsal, Muzaffer Tayyip Uslu, Nermin Baraç, Jules Supervielle, Aragon, Remzi Tevfik, Hayri T. Sonkur, Turan Aydoğar, Paul Edvard, Şükran Kurdakul, Emilia Bernal, Archibald Mac Leish, Hasan Hasan, Saffet Akman, Sabahattin Ulukan, Mümtaz Bolmen, Sabih Şendil, Fehmi Kabadayı, Ahmed Ziyaeddin, Mine A. Solfasollu, T. S. Elliot dergide şiirleri yer alan yerli ve yabancı şairlerdir. Ayrıca dergide; “ALDANIR” mahlaslı şiirler vardır. Bu mahlasın sahibi bize hiçbir zaman ifşa edilmemiştir. Biz Bu şiirlerin yine dergide düz yazıları yayımlanan Selahattin Aldanır’a ait olduğunu düşünüyoruz.

Dergideki şiirleri genel olarak incelediğimizde edebi yeterlilik ve kalite açısından oldukça zayıf ve kısa soluklu olduğunu söyleyebiliriz. Ancak yer yer yetkin şiirlerle de karşılaşırız. Bunlar arasında çeşitli çeviri şiirleri ve Muzaffer Tayyip Uslu’nun şiirlerini gösterebiliriz.

1.3.1.1.Muhteva Açısından Şiirler

Doğuş Dergisi’nde farklı konularda birçok şiir kaleme alınmıştır. Şiirler nicelik açısından çok olmasına rağmen nitelik açısından oldukça zayıftır. Şiirleri muhteva açısından altı başlık etrafında toplayabiliriz. Bunlar; Aşk şiirleri, memleket şiirleri, tabiat şiirleri ve ölüm şiirleridir.

1.3.1.1.1. Aşk Şiirleri

Dergide en çok rastlanan şiirler lirik şiirler ve özelinde “aşk şiirleri”dir. Sayılarının fazla olmasına karşın, yetkinlikleri oldukça zayıftır.

- “Arzu”- Hamdi Kestelli (S. 1, Mart 1944, s. 13.)
- “Asfalt Sokak”- Nedim Çapman (S. 4, Şubat 1945, s. 16.)
- “Hepimiz”- Aldanır(S. 7, Mayıs 1945, s. 3.)
- “Bakış”- Sara Teasdale (S. 7, Mayıs 1945, s.3.)
- “Uyku”- Jean Cocteau (S. 7, Mayıs 1945, s.5.)
- “İlk Yaz”- Nedim Çapman (S. 7,Mayıs 1945, s.15.)
- “Hizmetçi Kız”- Cahit Sıtkı Tarancı (S. 8, Haziran 1945, s.3.)
- “Baş Belası”- Aldanır (S. 9, Ocak 1946, s.8.)
- “Tesadüf”- Talip Apaydın (S. 9, Ocak 1946, s. 8.)
- “Aynadaki Elza”- Aragon (S. 9, Ocak 1946, s. 22.)
- “Bahar ve Sen” – Hayri T. Sankur (S. 10, Şubat 1946, s. 8.)
- “Kaabil Olursa”- Emilia Bernal (S. 10, Şubat 1946, s. 9.)
- “Sevgiye Dair1- Hasan Hasan (S. 10, Şubat 1946, s. 13.)
- “Sayıklama”- Saffet Akman (S. 10, Şubat 1946, s. 13.)
- “Aşktan Sonra”- Hasan Şimşek (S. 11, Mart 1946, s. 8.)

1.3.1.1.2. Memleket Şiirleri

Dergideki “memleket şiirleri”nin daha çok “Mehmet Kemal”e ait olduğunu görürüz. Mehmet Kemal; daha çok gazeteci kimliği ile öne çıkan ve bu gazeteci kimliğinin etkisiyle de daha çok “millî konuları” işleyen bir şairimizdir.

- “Mustafa Kemal”- Nedim Çapman (S. 2, Aralık 1944, s.10.)
- “Harp Şiirleri”- Ercüment Behzat Lav (S. 7, Mayıs 1945, s. 10.)
- “Hürriyet İçin”- Mehmet Kemal (S. 7, Mayıs 1945, s. 18.)

- “Şehit”- Mehmet Kemal (S. 8, Haziran 1945, s. 14.)

1.3.1.1.3. Tabiat Şiirleri

Dergide tabiatın güzellikleri ve tabiatın güzellikleri ile birlikte gelen mutluluk duygusu lirik şiirlerde çokça işlenmiştir.

- “Arılar”- Selahattin Batu (S. 1, Mart 1944, s. 7.)
- “Kuşumdan Mektup”- Sabahattin Teoman (S. 1, Mart 1944, s. 13.)
- “Yelken”- Şinasi Özden (S. 2, Aralık 1944, s. 6.)
- “Bilinmez Eller”- Nedim Çapman (S. 3, Ocak 1945, s. 4.)
- “Nur’a Dair”- Hulusi Kalfagil (S. 3, Ocak 1945, s. 6.)
- “Sabah”- Mehmet Yalım (S. 3, Ocak 1945, s. 16.)
- “Bulutlar”- Mehmet Kemal (S. 3, Ocak 1945, s. 16.)
- “Bahar Sarhoşluğu”- Cahit Sıtkı Tarancı (S. 3, Ocak 1945, s. 8.)
- “Ne Güzel Ne Acı”- Selahattin Batu (S. 5, Mart 1945, s. 12.)
- “Bu Balkon”- Sabahattin Tahsin Teoman (S. 6, Nisan 1945, s. 5.)
- “Martılar”- Hamdi Kestelli (S. 6, Nisan 1945, s. 12.)
- “İlk Yaz”- Nedim Çapman (S. 7, Mayıs 1945, s. 15.)
- “Bir Yıldız İstemek”- Francis Jammes / Çeviren: F.Pekin (S. 9, Ocak 1946, s. 10.)
- “Bahar ve Sen”- Hayri T. Sonkur (S. 10, Şubat 1946, s. 8.)
- “Bulutlar”- Turan Aydoğar (S. 10, Şubat 1946, s. 8.)
- “Sonbahar Şarkısı”- Talip Apaydın (S. 10, Şubat 1946, s. 9.)
- “Leylaklar ve Güller”- Aragon (S. 10, Şubat 1946, s. 9.)
- “Deniz”- Ahmet Ziyaeddin (S. 10, Şubat 1946, s. 9.)
- “Dağ Başında Söylediğim Nutuk”- Turan Aydoğan (S. 10, Şubat 1946, s. 9.)
- “Küçük Serçeler”- Mine A.Solfasollu (S. 10, Şubat 1946, s. 9.)

1.3.1.1.4. Ölüm Şiirleri

Ölüm konulu şiirlerin Doğuş Dergisi’ndeki şiir yekûnu içerisinde azımsanmayacak bir sayıda olduğunu görürüz. Bunda insan yaşamındaki en önemli ve son durağı olan “ölüm”ün kendi büyük geçekliğinin payı büyüktür.

- “Ölüm Korkusu”- Mehmet Yalım (S. 2, Aralık 1944, s. 13.)
- “Yaşamak”- Mehmet Yalım (S. 4, Şubat 1945, s. 13.)
- “Hepimiz”- ALDANIR (S. 7, Mayıs 1945, s. 3.)

- “Uyku”- Jean Cocteau/Çeviren: Sabahattin Teoman (S.7, Mayıs 1945,s.5.)
- “Çılgılık”- Saffetin Pınar (S. 8, Haziran 1945, s. 4.)
- “Bir Ölünün Gözleri”- Necati Cumalı (S. 8, Haziran 1945, s. 4.)
- “Doğmak, Yaşamak, Ölmek”- Salah Birsell (S. 9, Ocak 1946, s. 16.)
- “Ölmek”- Paul Eluard (S. 10, Şubat 1946, s. 9.)
- “Ölüm”- Sabahattin Ulukan (S. 10, Şubat 1946, s. 13.)
- “Metafizik”- Selahattin Teoman (S. 10, Şubat 1946, s. 5).

1.3.2. HİKÂYE

Dergide genel olarak “olay hikâyeleri” yer almaktadır. Hikâyeler edebî nitelik açısından oldukça zayıf olsa da, dönemine göre yeni deneyimler ve açılımlar (küçürek öykü gibi) getirmesi dolayısıyla oldukça önemlidirler. Dergide hikâye türü, diğer edebî türlere(şiir, makale, eleştiri) göre daha az yer tutar.

Dergideki hikâyelere bakacak olursak;

- “Hep Böyleyizdir”- Sabahattin Teoman (S. 8, Haziran 1945, s.15.)
- “Sabaha Karşı Şehir”- Sabahattin Teoman (S. 9, Ocak 1946, s.18.)
- “Hasta”- Oğuz Kazım Atok (S. 10, Şubat 1946, s. 12.)
- “Fosforlu Cevriy”- Ahmet Köksal (S. 10, Şubat 1946, s. 14.)
- “Bizim Şarkımız”- Oğuz Kazım Atok (S. 11, Mart 1946, s.7.)
- “Kadın Kalbi”- Oğuz Kazım Atok (S. 11, Mart 1946, s.7.)
- “Armağan”- Oğuz Kazım Atok (S. 11, Mart 1946, s.7.)

1.3.3. MAKALE

Dergide; ekonomik, sosyal, siyasi, psikolojik ve edebî konularda dönemin birçok sorununa değinen ve çözüm arayışı sunan makaleler mevcuttur. Dergideki makalelerin çoğu şu an için klasik makale şablonuna uymamaktadır. Dipnot sistemi ve kaynak gösterme yoktur ancak bir fikri savunmak esastır. Derginin neredeyse her sayısında “makale” türünde yazı mevcuttur.

Dergideki makalelere bakacak olursak;

- “Millet Kuruluşunun Esas Vakıaları”- Füzün Hüsrev Tökin (S. 1, Mart 1944, s. 2.)
- “Neden ve Ne İçin”- Orhan Sunar (S. 1, Mart 1944, s. 3.)
- “Bergson ve Önseziş”- Muvaffak Sami Onat (S. 1, Mart 1944, s. 5.)

- “Harf Sonrası İktisadı Hakkında”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 2, Aralık 1944, s. 3.)
- “İç Güdüler ve Karakterleri”- Rasim Adasal (S. 2, Aralık 1944, s. 6.)
- “Klasik Kültüre Dair”- Füzuan Hüsrev Tökin (S. 2, Aralık 1944, s.11.)
- “Metafiziksiz Bir Sosyolojiye Doğru”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 2, Aralık 1944, s. 12.)
- “Sanat ve Tabiat”- Füzuan Hüsrev Tökin (S. 3, Ocak 1945, S. 2.)
- “Sosyal İlgisizlik”- Rasim Adasal (S. 3, Ocak 1945, s. 4.)
- “Empirikritisizm: R.Avenarius”- Abdullah İstemi (S. 3, Ocak 1945, s. 15.)
- “Yarının Barış Ekonomisinde Millî Endüstriler”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 4, Şubat 1945, s.1.)
- “Sanayimizin Barış Ekonomisindeki Durumu”- Tarık T. Dümer (S. 4, Şubat 1945, s. 8.)
- “Hümanizmanın Doğuşu”- Ömer Akat (S. 4, Şubat 1945, s. 14.)
- “Türkiye’de Toprak Mülkiyeti Meselesi ve Ağrar Reformu”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 5, Mart 1945, s. 2.)
- “Yeni İlim Zihniyetinin Önemi ve Bugünkü Nazik Durumu”- M. Şekip Tunç (S. 5, Mart 1945, s.5.)
- “Behavioist İctimaîyat”- Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu (S. 5, Mart 1945, S. 7.)
- “İnsanlık Sevgisi”- Füzuan Hüsrev Tökin (S. 5, Mart 1945, s. 12.)
- “Sanat Eğitiminin Mahiyeti I”- Andre Boll/Çeviren: Orhan Sunar (S. 5, Mart 1945, s. 18.)
- “Bilgi Teorisine Dair”- Moritz Schlik/Çeviren: Abdullah İstemi (S. 5, Mart 1945, s. 19.)
- “İnsansız Edebiyat”- Burhan Belge (S. 6, Nisan 1945, s. 1.)
- “Türkiye’de Ağrar Reform”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 6, Nisan 1945, s. 3.)
- “Yunan Kültürünün Değeri”- E.Zeller/Çeviren: Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu (S. 6, Nisan 1945, s. 8.)
- “Grek Şiirinde Elegiya”- Ömer Akat (S. 6, Nisan 1945, s. 14.)
- “Sosyolojide Metafiziğe Dair ”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 7, Mayıs 1945, s:1.)
- “Sanat Eserinin Mahiyeti II”- Andre Boll/Çeviren: Orhan Sunar (S. 7, Mayıs 1945, s. 11.)
- “İzafî içinde Mutlak”- Andre Maurois/Çeviren: Halide Uzbark (S. 7, Mayıs 1945, s. 19.)
- “İstihsal ve İstihlak Maddeleri Sanayi Meselesi”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 8, Haziran 1945, s. 1.)

- “Endüstrileşmede Gözetilecek Esaslar”- Tarık K. Dümer (S. 8, Haziran 1945, s. 9.)
- “Harp ve Avrupa Milletlerinin İnsan Stoku”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 9, Ocak 1946, s. 3.)
- “Şahsiyet, Beraber Yaşamaya Mecbur Olduğumuz Yegane Servetimiz”- Readers Digest/Çeviren: Kırâç Eray (S. 9, Ocak 1946, s. 20.)
- “Güneş Lekelerinin İktisadi Hayata Tesiri Meselesi”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 10, Şubat 1946, s. 1.)
- “Deneme”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 10, Şubat 1946, s. 4.)
- “Hayatın Mekanik İzahı Kabil mi?”- H. Frieling (S. 10, Şubat 1946, s. 11.)
- “Türk Devletçiliği Hakkında”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 11, Mart 1946, s. 1.)
- “Fenalar mı Yoksa İyiler mi Kalıyor, Uyuma mı Yoksa Ayıklanma mı ?”- Abdullah İstemi (S. 11, Mart 1946, s. 12.)

1.3.4. ELEŞTİRİ

Dergide güncel meseleler, sosyal-ekonomik gelişmeler ve edebiyat üzerine birçok eleştiri yazısı mevcuttur. Eleştiri yazılarının geneline baktığımızda; teorik bir çerçeveye oturtulmadığı, şahsi ve öznel eleştirilerin yapıldığını görürüz.

Dergideki eleştiri yazılarına bakacak olursak;

- “20.Yılın Şiirleri ve Şairleri”- Ziya İlhan (S. 1, Mart 1944, s. 7.)
- “Klasiklerin Tercümesi”- Sahap Sıtkı Seren (S. 1, Mart 1944, s. 9.)
- “Bir İntihal Örneği”- ? (S. 1, Mart 1944, s. 13.)
- “Kitaplar” (S. 1, Mart 1944, s. 14.)
- “Namık Kemal’e Dair”- Füzûzan Hüsrev Tökin (S. 2, Aralık 1944, s. 5.)
- “Şekspir’in Dünyası”- Cenap Tekin (S. 2, Aralık 1944, s. 14.)
- “Tanzimat’ın İlk Romanları”- Füzûzan Hüsrev Tökin (S. 4, Şubat 1945, s. 11.)
- “Bir Jübile Dolayısıyla”- ?¹ (S. 4, Şubat 1945, s. 16.)
- “Çamlıca’daki Eniştemiz”- Rüştü Sarıdağ (S. 5, Mart 1945, s. 13.)
- “Yeni Düşünce Eski Şekil”- Suut Kemal Yetkin (S. 6, Nisan 1945, s. 6.)
- “Miquel de Cervantes”- Henry Thomas/Çeviren: Melike Sümer (S. 7, Mayıs 1945, s. 16.)
- “E. Mach’ın Tecrübeciliği”- Abdullah İstemi (S. 7, Mayıs 1947, s. 17.)

¹ “?” İşaretini dergide yazarı verilmemiş yazılar için kullandık.

- “Charles Dickens”- Henry Thomas/Çeviren: Melike Sümer (S. 8, Haziran 1945, s. 16.)
- “Bizim Şehir”- Haluk Tuncalı (S. 8, Haziran 1945, s. 13.)
- “Bibliyografya”- ? (S. 8, Haziran 1945, s. 18.)
- “Necdet Remzi Atak’ın Müzik Sohbeti”- ? (S. 8, Haziran 1945, s. 20.)
- “Vazgeçemediğim”- Saffettin Pınar (S. 9, Ocak 1946, s. 11.)
- “Aragon”- Sabahattin Teoman (S. 9, Ocak 1946, s. 16.)
- “Bir Çocuk Dergisi: Doğan Kardeş”- Sabahattin Teoman (S. 9, Ocak 1946, s. 17.)
- “Bibliyografya”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 9, Ocak 1946, s. 22.)
- “Bibliyografya”- ? (S. 10, Şubat 1946, s. 16.)
- “T. S. Eliot”- Ricahard Church/ Çeviren: Selçuk Ongun (S. 11, Mart 1946, s. 10.)
- “Hüseyin Rahmi Gürpınar”- Füzün Hüsrev Tökin (S. 11, Mart 1946, s. 11.)
- “Bethoven”- Mehpare Tökin (S. 11, Mart 1946, s. 11.)

1.3.5. FIKRA

Dergide güncel siyasi, sosyal ve edebî olaylardan bahseden ve haberler veren kısa fıkra yazıları mevcuttur.

- “Görüşler”- ? (S. 1, Mart 1944, s. 6.)
- “Hümanizmaya Dair”- İsmail Hüsrev Tökin (S. 3, Ocak 1945, s. 1.)
- “Roçdeyl’lilerin Yüzüncü Yılı” (S. 3, Ocak 1945, s. 7.)
- “Paramızın Kıymeti”- Tarık K. Dümer (S. 3, Ocak 1945, s. 11.)
- “Asrımızın Tezatları”- M. Şekip Tunç (S. 4, Şubat 1945, s. 4.)
- “Yeni Adem ile Yeni Havva”- Burhan Belge (S. 5, Mart 1945, s. 1.)
- “Beşinci Dil Kurultayından Sonra”- Ahmet Cevat Emre (S. 9, Ocak 1946, s. 6.)
- “Şairler Devri”- Füzün Hüsrev Tökin (S. 9, Ocak 1946, s. 9.)
- “Filmciliğimiz”- Rasim Eğdemir (S. 10, Şubat 1946, s. 10.)
- “Sanat Takvimi”- Ahmet Köksal (S. 11, Mart 1946, s. 16.)

1.3.6. MEKTUP

Dergide yazar ve sinemacı Münir Hayri Egeli tarafından kaleme alınan; “Oğlum Can’a Mektuplar” serisi bulunmaktadır. Bu mektuplar daha çok klasik mektup üslubu ile değil de, öğüt vermek ve çeşitli konular hakkında görüşler bildirmek için yazılmışlardır.

Dergide “mektup” türünde kaleme alınan yazılar;

- “Bir Sanat Görümü”- Münir Hayri Egeli (S. 5, Mart 1945, s. 15.)
- “Mazideki Kökümüz”- Münir Hayri Egeli (S. 6, Nisan 1945, s. 10.)
- “Bu Toprağın Sanatı”- Münir Hayri Egeli (S. 7, Mayıs 1945, s. 7.)

1.3.7. BİYOGRAFI

Dergide dönemin çeşitli sanatkârlarının hayatının ve sanatsal faaliyetlerinin aktarıldığı “biyografi” yazıları mevcuttur. Dergideki biyografi yazıları daha çok yabancı sanatkârlar üzerinedir.

Dergideki “biyografi” yazıları;

- “Auguste Rodin”- Eşref Üren (S. 3, Ocak 1945, s. 13.)
- “Walt Whitman”- Cenap Tekin (S. 11, Mart 1946, s. 5.)
- “Ciordano Bruno”- Fűrüzan Hüsrev Tökin (S. 11, Mart 1946, s. 5.)
- “Rembrandt, Hayatı ve Hususiyetleri”- Sami Karabatı (S. 11, Mart 1946, s. 6.)

1.3.8. RÖPORTAJ

Dergide dönemin genç ve başarılı iki şairi olan Cahit Sıtkı Tarancı ve Orhan Veli Kanık ile yapılmış iki farklı röportaj mevcuttur. Genç şairler ile yapılan bu röportajlardan, şairlerin “poetik görüşleri” hakkında bilgi sahibi oluruz.

- “Genç Bir Şairle Konuşma: Orhan Veli”- ? (S. 8, Haziran 1945, s. 7.)
- “Parti Mükâfatını Kazanan Şair ve Şiir”- Fűrüzan Hüsrev Tökin (S. 11, Mart 1946, s. 14.)

1.3.9. ANI (HATIRA)

Dergide tek bir tane anı (hatıra) yazısı mevcuttur. Bu da Fűrüzan Hüsrev Tökin’e ait olan bir yolculuk anısıdır.

- “Bir Yolculuk ve Bir Şiir”- Fűrüzan Hüsrev Tökin (S. 8, Haziran 1945, s. 12.)

1.4.DOĞUŞ DERGİSİNİN KRONOLOJİK DİZİNİ

S.1, MART 1944

Doğuş, “Doğuşdan Oluşa Doğru”, S. 1, Mart 1944, s.1. (Çıkış yazısı)

Fürüzan Hüsrev Tökin, “Millet Kuruluşunun Esas Vakıaları”, S. 1, Mart 1944, s.2. (Makale)

Orhan Sunar, “Neden ve Ne İçin?” S. 1, Mart 1944, s.3. (Makale)

Muvaffak Sami Onat, “Bergson ve Önseziş”, S. 1, Mart 1944, s.5. (Makale)

Selahattin Batu, “Arılar”, S. 1, Mart 1944, s.6. (Şiir)

?, S.1, “Görüşler”, S. 1, Mart 1944, s.6. (Fıkra)

Ziya İlhan, “20.Yılın Şiir ve Şairleri”, S. 1, Mart 1944, s.7. (Eleştiri)

Sahap Sıtkı Seren, “Klasiklerin Tercümesi”, S. 1, Mart 1944, s.9. (Eleştiri)

M.Kemal Atatürk, “Atatürk Dedi Ki”, S. 1, Mart 1944, s.11. (Alıntı)

Hamdi Kestelli, “Arzu”, S. 1, Mart 1944, s.12. (Şiir)

Sabahattin Tahsin, “Kuşumdan Mektup”, S. 1, Mart 1944, s.12. (Şiir)

?, “Bir İntihal Örneği”, S. 1, Mart 1944, s.13. (Eleştiri)

?, “Kitaplar”, S. 1, Mart 1944, s.14. (Eleştiri)

S.2, ARALIK 1944

İsmail Hüsrev Tökin, “Harp Sonrası İktisadı Hakkında”, S. 2, Aralık 1944, s.3. (Makale)

Fürüzan Hüsrev Tökin, “Namık Kemal’e Dair”, S. 2, Aralık 1944, s.5. (Eleştiri)

Selahattin Batu, “Narsis”, S. 2, Aralık 1944, s.5. (Şiir)

Rasim Adasal, “İç Güdüleri ve Karakterleri”, S. 2, Aralık 1944, s.6. (Makale)

Şinasi Özden, “Yelken”, S. 2, Aralık 1944, s.6. (Şiir)

Hamdi Kestelli, “Derdimi Kime Açabilirim”, S. 2, Aralık 1944, s.8. (Şiir)

Lehmann, “Uyanış”, S. 2, Aralık 1944, s.9. (Resim)

Nedim Çapman, “Mustafa Kemal”, S. 2, Aralık 1944, s.10. (Şiir)

Fürüzan Hüsrev Tökin, “Klasik Kültüre Dair”, S. 2, Aralık 1944, s.11. (Makale)

İsmail Hüsrev Tökin, “Metafiziksiz Bir Sosyolojiye Doğru”, S. 2, Aralık 1944, s.12. (Makale)

Mehmet Yalım, “Ölüm Korkusu”, S. 2, Aralık 1944, s.13. (Şiir)

Cenap Tekin, “Şekspir’in Dünyası”, S. 2, Aralık 1944, s.14. (Eleştiri)

S.3, OCAK 1945

Burhan Belge, “Hümanizmaya Dair”, S. 3, Ocak 1945, s.1. (Fıkra)

Fürüzan Hüsrev Tökin, “Sanat ve Tabiat”, S. 3, Ocak 1945, s.2. (Makale)

Rasim Adasal, “Sosyal İlgisizliklik”, S. 3, Ocak 1945, s.4. (Makale)

Nedim Çapman, “Bilinmez Eller”, S. 3, Ocak 1945, s.4. (Şiir)

Hulusi Kalfagil, “Nur’a Dair”, S. 3, Ocak 1945, s.6. (Şiir)

İsmail Hüsrev Tökin, “Roçdeyllilerin Yüzüncü Yılı”, S. 3, Ocak 1945, s.7. (Fıkra)

Palma Veccio, “Venüs”, S. 3, Ocak 1945, s.9. (Resim)

Hamdi Kestelli, “Ayrılık”, S. 3, Ocak 1945, s.10. (Şiir)

Tarık K. Dümer, “Paramızın Kıymeti”, S. 3, Ocak 1945, s.11. (Fıkra)

Eşref Üren, “Auguste Rodin”, S. 3, Ocak 1945, s.13. (Biyografi)

Abdullah İstemi, “Empriokritisizm: R. Avenarius”, S. 3, Ocak 1945, s.15. (Makale)

Mehmet Yalım, “Hayal”, S. 3, Ocak 1945, s.16. (Şiir)

Mehmet Yalım, “Sabah”, S. 3, Ocak 1945, s.16. (Şiir)

Mehmet Kemal, “Çile”, S. 3, Ocak 1945, s.16. (Şiir)

Mehmet Kemal, “Bulutlar”, S. 3, Ocak 1945, s.16. (Şiir)

S.4, ŞUBAT 1945

İsmail Hüsrev Tökin, “Yarının Barış Ekonomisinde Millî Endüstriler”, S. 4, Şubat 1945, s.1. (Makale)

Mustafa Şekip Tunç, “Asrımızın Tezatları”, S. 4, Şubat 1945, s.4. (Fıkra)

Mehmet Kemal, “Sebepler”, S. 4, Şubat 1945, s.5. (Şiir)

Nurullah Ataç, “Yaratıcı Okuma”, S. 4, Şubat 1945, s.6. (Deneme)

Aldanır, “Beşik Şarkısı”, S. 4, Şubat 1945, s.7. (Şiir)

Tarık T. Dümer, “Sanayimizin Barış Ekonomisindeki Durumu”, S. 4, Şubat 1945, s.8. (Makale)

Fürüzan Hüsrev Tökin, “Tanzimatın İlk Romanları”, S. 4, Şubat 1945, s.11. (Eleştiri)

A.G. Gardiner /Çeviren: Mekin Onaran, “Yenibaştan Yaşamaya Dair”, S. 4, Şubat 1945, s.12. (Deneme)

Mehmet Yalım, “Yaşamak”, S. 4, Şubat 1945, s.13. (Şiir)

Ömer Akat, “Hümanizmanın Doğuşu”, S. 4, Şubat 1945, s.14. (Makale)

?, “Bir Jübile Dolayısıyla”, S. 4, Şubat 1945, s.16. (Eleştiri)

Nedim Çapman, “Asfalt Sokak”, S. 4, Şubat 1945, s.16. (Şiir)

S.5, MART 1945

Burhan Belge, “Yeni Adem ile Yeni Havva”, S.5, Mart 1945, s.1 (Fıkra)

İsmail Hüsrev Tökin, “Türkiye’de Toprak Mülkiyeti Meselesi ve Ağrar Reform”, S.5, Mart 1945, s.2 (Makale)

Mustafa Şekip Tunç, “Yeni İlim Zihniyetinin Önemi ve Bugünkü Nazik Durumu”, S. 5, Mart 1945, s.5. (Makale)

Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu, “Behavioist İçtimaiyat”, S. 5, Mart 1945, s.7. (Makale)

Cahit Sıtkı Tarancı, “Bahar Sarhoşluğu”, S. 5, Mart 1945, s.8. (Şiir)

Nurullah Ataç, “İnansız Çağ”, S. 5, Mart 1945, s.9. (Deneme)

Aldanır, “Beşik Şarkısı”, S. 5, Mart 1945, s.10. (Şiir)

Ceyhun Atuf Kansu, “Dünya Çocukları”, S. 5, Mart 1945, s.11. (Şiir)

Fürüzan Hüsrev Tökin, “İnsanlık Sevgisi”, S. 5, Mart 1945, s.12. (Makale)

Salahattin Batu, “Ne Güzel, Ne Acı!”, S. 5, Mart 1945, s.12. (Şiir)

Rüştü Sarıdağ, “Çamlıca’daki Eniştemiz”, S. 5, Mart 1945, s.13. (Eleştiri)

Münir Hayri Egeli, “Bir Sanat Görümü”, S. 5, Mart 1945, s.15. (Mektup)

Andre Boll/ Çeviren: Orhan Sunar, “Sanat Eserinin Mahiyeti I”, S. 5, Mart 1945, s.18. (Makale)

Moritz Schlik/ Çeviren: Abdullah İstemi, “Bilgi Teorisine Dair”, S. 5, Mart 1945,s.19. (Makale)

S.6, NİSAN 1945

Burhan Belge, “İnsansız Edebiyat”, S. 6, Nisan 1945, s.1. (Makale)

İsmail Hüsrev Tökin, “Türkiye’de Ağrar Reform”, S. 6, Nisan 1945, s.3. (Makale)

Sabahattin Tahsin Teoman, “Bu Balkon”, S. 6, Nisan 1945, s.5. (Şiir)

Suut Kemal Yetkin, “Yeni Düşünce Eski Şekil”, S. 6, Nisan 1945, s.6. (Eleştiri)

E. Zeller/ Çeviren: Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu, “Yunan Kültürünün Değeri”, S. 6, Nisan 1945, s.8. (Makale)

Münir Hayri Egeli, “Mazideki Kökümüz”, S. 6, Nisan 1945, s.10. (Mektup)

Salahattin Batu, “Nasip”, S. 6, Nisan 1945, s.12. (Şiir)

Bülend Ecevit, “Düşünce”, S. 6, Nisan 1945, s.12. (Şiir)

Hamdi Kestelli, “Martılar”, S. 6, Nisan 1945, s.12. (Şiir)

Fürüzan Hüsrev Tökin, “Kültüre Dair”, S. 6, Nisan 1945, s.13. (Deneme)

Ömer Akat, “Grek Şiirinde Elegiya”, S. 6, Nisan 1945, s.14. (Makale)

S.7, MAYIS 1945

İsmail Hüsrev Tökin, “Sosyolojide Metafiziğe Dair”, S. 7, Mayıs 1945, s.1. (Makale)

Aldanır, “Hepimiz”, S. 7, Mayıs 1945, s.3. (Şiir)

Sara Teasdale, “Bakış”, S. 7, Mayıs 1945, s.3. (Şiir)

Nurullah Ataç, “Şiir Üzerine”, S. 7, Mayıs 1945, s.4. (Deneme)

Oktay Rıfat, “Tekerleme”, S. 7, Mayıs 1945, s.5. (Şiir)

Jean Cocteau/ Çeviren: Sabahattin Teoman, “Uyku”, S. 7, Mayıs 1945, s.5. (Şiir)

Fürüzan Hüsrev Tökin, “Yeni Şiire Dair”, S. 7, Mayıs 1945, s.6. (Deneme)

Münir Hayri Egeli, “Bu Toprağın Sanatı”, S. 7, Mayıs 1945, s.7. (Mektup)

Ercüment Behzat Lav, “Harp Şiirleri”, S. 7, Mayıs 1945, s.10. (Şiir)

Andre Boll/ Çeviren: Orhan Sunar, “Sanat Eserinin Mahiyeti- II”, S. 7, Mayıs 1945, s.11. (Makale)

A.G. Gardiner/Çeviren: Mekin H. Onaran, “Şemsiye Ahlakı”, S. 7, Mayıs 1945, s.13. (Deneme)

Mehpare Hüsrev Tökin, “Sanatın Mucizesi”, S. 7, Mayıs 1945, s.15. (Deneme)

Nedim Çapman, “İlk Yaz”, S. 7, Mayıs 1945, s.15. (Şiir)

Thomas Hanry/Çeviren: Melike Sümer, “Miquel de Cervantes”, S. 7, Mayıs 1945, s.16. (Eleştiri)

Abdullah İstemi, “E. Mach’ın Tecrübeciliği”, S. 7, Mayıs 1945, s.17. (Eleştiri)

Mehmet Kemal, “Hürriyet İçin”, S. 7, Mayıs 1945, s.18. (Şiir)

André Maurois/Çeviren: Halide Uzbark, “İzafî İçinde Mutlak”, S. 7, Mayıs 1945, s.19. (Makale)

S.8, HAZİRAN 1945

İsmail Hüsrev Tökin, “İstihsal ve İstihlak Maddeleri”, S. 8, Haziran 1945, s.1. (Makale)

Cahit Sıtkı Tarancı, “Hizmetçi Kız”, S. 8, Haziran 1945, s.3. (Şiir)

Saffettin Pınar, “Çılgılık”, S. 8, Haziran 1945, s.4. (Şiir)

Necati Cumalı, “Bir Ölünün Gözleri”, S. 8, Haziran 1945, s.4. (Şiir)

Nurullah Ataç, “Yazarda Benlik”, S. 8, Haziran 1945, s.5. (Deneme)

Orhan Veli, “Genç Bir Şairle Konuşma”, S. 8, Haziran 1945, s.7. (Röportaj)

- Tarık K. Dümer, “Endüstrileşmede Gözetilecek Esaslar”, S. 8, Haziran 1945, s.9. (Makale)
- Henry Thomas/Çeviren: Melike Sümer, “Charles Dickens”, S. 8, Haziran 1945, s.11. (Eleştiri)
- Fürüzan Hüsrev Tökin, “Bir Yolculuk ve Bir Şiir”, S. 8, Haziran 1945, s.12. (Anı)
- Haluk Tuncalı, “Bizim Şehir”, S. 8, Haziran 1945, s.13. (Eleştiri)
- Mehmet Kemal, “Şehit”, S. 8, Haziran 1945, s.14. (Eleştiri)
- Sabahattin Teoman, “Hep Böyleyizdir”, S. 8, Haziran 1945, s.15. (Hikâye)
- ?, “Bibliyografya”, S. 8, Haziran 1945, s.18. (Eleştiri)
- Cenap Tekin, “Walt Whitman”, S. 8, Haziran 1945, s.19. (Biyografi)
- Hasan Şimşek, “Tercüme-i Hal I” S. 8, Haziran 1945, s.19. (Şiir)
- ?, “Necdet Remzi Atak’ın Müzik Sohbeti”, S. 8, Haziran 1945, s.20. (Eleştiri)

S. 9, OCAK 1946

- İsmail Hüsrev Tökin, “Harp ve Avrupa Milletlerinin İnsan Stoku”, S. 9, Ocak 1946, s.3. (Makale)
- Ahmet Cevat Emre, “Beşinci Dil Kurultayından Sonra”, S. 9, Ocak 1946, s.6. (Fıkra)
- Aldanır, “Baş Belası”, S. 9, Ocak 1946, s.8. (Şiir)
- Nedim Çapman, “Kitaplarım”, S. 9, Ocak 1946, s.8. (Şiir)
- Talip Apaydın, “Tesadüf”, S. 9, Ocak 1946, s.8. (Şiir)
- Fürüzan Hüsrev Tökin, “Şairler Devri”, S. 9, Ocak 1946, s.9. (Fıkra)
- Şevket Rado, “Hayal Sahası”, S. 9, Ocak 1946, s.10. (Sohbet)
- Jammes Francis/ Çeviren: F. Pekin, “Bir Yıldız İstemek İçin Dua”, S. 9, Ocak 1946, s.10. (Şiir)
- Saffettin Pınar, “Vazgeçemediğim”, S. 9, Ocak 1946, s.11. (Eleştiri)
- Sabahattin Kudret Aksal, “Dünya Hali”, S. 9, Ocak 1946, s.13. (Şiir)

A.G. Gardiner/ Çeviren: M.H. Onaran, “Trene Yetişmeye Dair”, S. 9, Ocak 1946, s.14. (Deneme)

S.T. , “Aragon”, S. 9, Ocak 1946, s.16. (Eleştiri)

Salah Birsell, “Doğmak, Yaşamak, Ölmek”, S. 9, Ocak 1946, s.16. (şiiir)

S.T. , “Bir Çocuk Dergisi; Doğan Kardeş”, S. 9, Ocak 1946, s.17. (Eleştiri)

Muzaffer Tayyip Uslu, “Üzüntü”, S. 9, Ocak 1946, s.17. (şiiir)

Sabahattin Teoman, “Sabaha Karşı şehir”, S. 9, Ocak 1946, s.18. (Hikâye)

Readers Digest/ Çeviren: Kırac Eray, “şahsiyet, Beraber Taşımaya Mecbur Olduğumuz Yegane Servetimiz”, S. 9, Ocak 1946, s.20. (Makale)

Nermin Barac, “Sigara”, S. 9, Ocak 1946, s.21. (şiiir)

Jules Superville, “Tutmak”, S. 9, Ocak 1946, s.21. (şiiir)

İsmail Hüsrev Tökin, “Bibliyografya”, S. 9, Ocak 1946, s.22. (Eleştiri)

Aragon/ Çeviren: Sabahattin Teoman, “Aynadaki Elza”, S. 9, Ocak 1946, s.22. (şiiir)

S.10, şUBAT 1946

İsmail Hüsrev Tökin, “Güneş Lekelerinin İktisadi Hayata Tesiri Meselesi”, S. 10, şubat 1946, s.1. (Makale)

Ahmet Cevat Emre, “Yeni Yazı Dili Denemeleri”, S. 10, şubat 1946, s.3. (Deneme)

Fürüzan Hüsrev Tökin, “Deneme”, S. 10, şubat 1946, s.4. (Makale)

Remzi Tevfik, “Çocukluğum”, S. 10, şubat 1946, s.4. (şiiir)

? , “Sanat Üzerine Düşünceler”, S. 10, şubat 1946, s.5. (Deneme)

Selahattin Aldanır, “Yanılmıyorsam”, S. 10, şubat 1946, s.6. (Deneme)

Selahattin Aldanır, “Selam Bırakıp”, S. 10, şubat 1946, s.8. (şiiir)

Selahattin Aldanır, “Tercüme-i Hal –II”, S. 10, şubat 1946, s.8. (şiiir)

Hayri T. Sonkur, “Bahar ve Sen”, S. 10, şubat 1946, s.8. (şiiir)

Turan Aydoğar, “Bulutlar”, S. 10, Şubat 1946, s.8. (Şiir)

Turan Aydoğar, “Kendimi Takdim”, S. 10, Şubat 1946, s.8. (Şiir)

Talip Apaydın, “Sonbahar Şarkısı”, S. 10, Şubat 1946, s.9.(Şiir)

Paul Eluard, “Ölmek”, S. 10, Şubat 1946, s.9. (Şiir)

Şükran Kurdakul, “Hatıra”, S. 10, Şubat 1946, s.9. (Şiir)

Emilia Bernal/ Çeviren: F. Pekin, “Kaabil Olursa”, S. 10, Şubat 1946, s.9. (Şiir)

Rasim Eğdemir, “Filmciliğimiz”, S. 10, Şubat 1946, s.10. (Fıkra)

Archibald Leish /Çeviren: F. Pekin, “Şiir Sanatı”, S. 10, Şubat 1946, s.10. (Şiir)

H. Frieling, “Hayatın Mekanik İzahı Kabil mi?”, S. 10, Şubat 1946, s.11. (Makale)

Oğuz Kazım Atok, “Hasta”, S. 10, Şubat 1946, s.12. (Hikâye)

Hasan Hasan, “Sevgiye Dair”, S. 10, Şubat 1946, s.13. (Şiir)

Saffet Akman, “Sayıklama”, S. 10, Şubat 1946, s.13. (Şiir)

Sabahattin Ulukan, “Ölüm”, S. 10, Şubat 1946, s.13. (Şiir)

Ahmet Köksal, “Fosforlu Cevriye”, S. 10, Şubat 1946, s.14. (Hikâye)

?, “Bibliyografya”, S. 10, Şubat 1946, s.16. (Eleştiri)

S.11, MART 1946

İsmail Hüsrev Tökin, “Türk Devletçiliği Hakkında”, S. 11, Mart 1946, s.1. (Makale)

Fürüzan Hüsrev Tökin, “Ciordano Bruno”, S. 11, Mart 1946, s.5. (Biyografi)

Selahattin Batu, “Metafizik”, S. 11, Mart 1946, s.5. (Şiir)

Sami Karabatı, “Rembrant Hayatı ve Hususiyetleri”, S. 11, Mart 1946, s.6. (Biyografi)

Oğuz Kazım Atok, “Bizim Şarkımız”, S. 11, Mart 1946, s.7. (Hikâye)

Oğuz Kazım Atok, “Kadın Kalbi”, S. 11, Mart 1946, s 7. (Hikâye)

Oğuz Kazım Atok, “Armağan”, S. 11, Mart 1946, s.7. (Hikâye)

- Hasan Şimşek, “Aşkdan Sonra”, S. 11, Mart 1946, s.8. (Şiir)
- Remzi Tefvik, “Sual”, S. 11, Mart 1946, s.8. (Şiir)
- Mümtaz Bolmen, “Bizim Mahalle”, S. 11, Mart 1946, s.8. (Şiir)
- Mehmet Yalım, “Gece Yarısından Sonra”, S. 11, Mart 1946, s.8. (Şiir)
- Talip Apaydın, “Çarşı”, S. 11, Mart 1946, s.8. (Şiir)
- Sabih Şendil, “Can Sıkıntısı”, S. 11, Mart 1946, s.8. (Şiir)
- Fehmi Kabadayı, “Yatılı Öğrenci”, S. 11, Mart 1946, s.9. (Şiir)
- Aragon, “Leylaklar ve Güller”, S. 11, Mart 1946, s.9. (Şiir)
- Ahmet Ziyaeddin, “Deniz”, S. 11, Mart 1946, s.9. (Şiir)
- Turan Aydoğar, “Dağ Başında Söylediğim Nutuk”, S. 11, Mart 1946, s.9. (Şiir)
- Mine A. Solfasollu, “Küçük Serçeler”, S. 11, Mart 1946, s.9. (Şiir)
- Ricahard Church/ Çeviren: Selçuk Ongun, “T. S. Eliot”, S. 11, Mart 1946, s.10. (Eleştiri)
- T. S. Eliot, “?”, S. 11, Mart 1946, s.10. (Şiir)
- Fürüzan Hüsrev Tökin, “Hüseyin Rahmi Gürpınar”, S. 11, Mart 1946, s.11. (Eleştiri)
- Mehpare Tökin, “Bethoven”, S. 11, Mart 1946, s.11. (Eleştiri)
- Abdullah İstemi, “Fenalar mı Yoksa İyiler mi Kalıyor Uyma mı Ayıklanma mı?”, S. 11, Mart 1946, s.12. (Makale)
- Fürüzan Hüsrev Tökin, “Parti Mükâfatını Kazanan Şair ve Şiir”, S. 11, Mart 1946, s.14. (Röportaj)
- Andre Mourois/ Çeviren: H. Uzbark, “Sonsuzluk”, S. 11, Mart 1946, s.15. (Hikâye)
- Ahmet Köksal, “Sanat Takvimi”, S. 11, Mart 1946, s.16. (Fıkra)

1.5. DOĞUŞ DERGİSİ ÖZETLER

1. SAYI- MART 1944

Doğuş Dergisi, “Doğuş’dan Oluş’a Doğru”- “Doğuş”, S. 1, Mart 1944, s. 2.

Derginin “çıkış yazısı” olan bu yazının sonunda herhangi bir isim verilmeyişi ancak “Doğuş” ibaresinin yer alması ile dergidekilerin ortak kanaatlerini ihtiva ettiğini söyleyebiliriz.

Yazıda Türk inkılâbı iki ayrı cepheden ele alınır. Bunların birincisi madde ve ruh yönüdür. Bu başarılı inkılâplarda Atatürk’ün büyük bir rolü olduğu söylenir ve övülür. İşte bu çıkış yazısında da; “kafa, ruh, et ve kemiğimizle kendimizi Atatürk davasına verdik”, denilerek derginin “Atatürk davası” etrafında toplandığı vurgulanır.

Doğuş Dergisi, “Millet Kurtuluşu’nun Esas Vakıâları” – Füzûzan Hüsrev Tökin, S. 1, Mart 1944, s. 3.

Türk Sosyoloji Tarihine müspet katkıları olan Tökin, bu makalesinde “millet olma”nın esasları üzerine durmuştur. İnsan topluluklarının millet haline gelişi ve millet kurtuluşunun esas vakıâlarını 3 başlık altında toplar. Bunlar;

- I. Toplanma ve Yığılma
- II. Karışma ve Kaynaşma
- III. İntibak ve İstifa’dır.

Tökin, yazısında bu dönemleri açmış ve örneklendirmiştir.

Doğuş Dergisi, “Neden ve Ne İçin”- Orhan Sunar, S. 1, Mart 1944, s. 3.

Yazıda; Orhan Sunar tarafından insanoğlunun “Neden ve ne için” sorularından yola çıkarak, dünyanın çeşitli dönemlerinde yaşadığı yolculuklar anlatılıyor ve geçmişten günümüze “Neden ve ne için” sorularına verilen cevaplar ve bu cevapların getirdiği kavramlar öznel bir dille inceleniyor.

Doğuş Dergisi, “Bergson ve Önseziş” – Muvaffak Sami Onat, S. 1, Mart 1944, s. 6.

Döneminin ünlü ve Türk fikir hayatına da büyük etkisi olan Bergson’un fikirlerinin kısaca tanıtıldığı yazıda özellikle “önseziş” kavramı üzerinde durulmuştur. Bergson’daki “intuition” felsefesinin; “Dıştan, maddeden ve menfaatten ziyade ise, maneviyatta ve hadse dayandığını”

belirtir. Bütün bir tefekkür tarihi boyunca felsefenin “akıl” ve “seziş” olmak üzere 2 ana kulvar üzerinde durduğu Bergson’un da “seziş” akımının en büyük temsilcisi olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca Onat Bergson’un XX. Asırdaki metafizik meylinin doğurduğu en büyük düşünce adamı olarak kabul eder.

Doğuş Dergisi, “20. Yılın Şiirleri ve Şairleri” Ziya İlhan, S. 1, Mart 1944, s. 7.

Dündar Aküenal’ın; “20. Yılın Şiirleri ve Şairleri” adlı antolojisinin incelendiği bir yazıdır. Ziya İlhan, bu yazıda antolojiyi niteliksiz bulmuş, bu niteliksizlik örnekleri ile birlikte açıklamış ve oldukça sert bir üslupla eleştirilmiştir. Hatta öyle ki, “Her antoloji, muhakkak ki eseri tertip eden kimsenin zevkini aksettiren bir aynadır. Ne yazık ki bu eser zevksizlik mahşeridir. Seçilen şiirler okuyucuyu, genç şairin zevkinden şüpheye kadar sürükleyip duruyor der ve Aküenal’ı “zevksiz” olarak nitelendirir.

İlhan, antolojiyi eleştirirken; nesnel olgular, örnekler üzerinden gider ve eseri oldukça “niteliksiz” bulur.

Doğuş Dergisi, “Klasiklerin Tercümesi”- Şahap Sıtkı Seren, S. 1, Mart 1944, S. 10.

Şahap Sıtkı Seren tarafından kaleme alınan yazıda 1944 ve 1946 yılları arasında Maarif vekilliği tarafından yapılan Alman klasikleri tercümelerine değinilmiştir. Tercümeler çeşitli yönleri le eleştirilmiş çeşitli yönleri ile de övülmüştür.

Doğuş Dergisi, “Bir İntihal Örneği” - S. 1, Mart 1944, S. 14.

Yazarı bilinmeyen yazıda dönemin dergilerinden olan Yapı dergisinin kırk beşinci sayısında yapılan bir intihal örneğinden haber verilir. Yazıya göre Yapı dergisinin kırk beşinci sayısında Oğuz Özdeş tarafından yazılan hikâyesinde Henri de Regnier’in Ferit Namık Arsoy tarafından çevrilmiş “Kaybolan Saadetler” öykünden tıpkı alıntılar mevcuttur ve bu karşılaştırmalı olarak kanıtlanır.

Doğuş Dergisi. “ Kitaplar”-? , S. 1, Mart 1944, s. 16.

Derginin ilk sayısında yer alan “Kitaplar bölümünde, dönemin yeni çıkan üç kitabı olan “Millet ve İnsan” – Peyami Safa , “İttihadı Terakki ve Meşrutiyet Tarihi”- Ziya Gökalp “Ceza Hukuku Önünde Suçlu Çocuklar”- Faruk Erem kitapları tanıtılmış ve eleştirilmiştir.

Müellifi belli olmayan bu bölümde; kitapların genel nitelikleri, konuları, çıktıkları yayınevi ve fiyatlarına yer verilmiş, kitaplardan “övgüyle” söz edilmiştir.

2. SAYI - ARALIK 1944

Doğuş Dergisi, “Harp Sonrası İktisadı Hakkında”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 2, Aralık 1944, s. 3.

Tökin bu makalesinde harp sonrası iktisadı hakkında ortaya kesin hükümler ortaya koymanın imkânsız olduğu anca yinede bazı ülkelerden –Türkiye, Fransa, Amerika gibi- yola çıkarak, dünyada II. Dünya Savaşı’ndan sonraki genel ekonomi ile ilgili bilgi vermiştir. Barışa geçişle birlikte, dünya ekonomisinin de başka bir aşamaya geçtiğini ve buna göre yeni ticari önlemlerden ve ilişkilerden bahseder.

Doğuş Dergisi, “Namık Kemal’e Dair”- Füzûzan Hüsrev Tökin, S. 2, Aralık 1944, s. 5.

Namık Kemal’in fikrî yönünün ele alındığı yazıda, Tökin; Kemal’i “düşünme, mücadele etme, çalışma ve görüş tarzıyla tam bir garplı olarak” nitelendirir.

N. Kemal ve Yeni Osmanlılar’ın fikirlerinin övüldüğü yazıda Hümanist telakkinin bize ilk defa Namık Kemal ile girdiği savunulur ve Namık Kemal’in her yönden ideal bir vatandaş olduğu belirtilir.

Doğuş Dergisi, “İçgüdüleri ve Karakterleri”- Dr. Rasim Adasal, S. 2, Aralık 1944, s. 6.

Kendisi de doktor olan Rasim Adasal, modern psikolojinin ve Freudcu psiko-analizin önemle vurguladığı “içgüdü” kavramı üzerinde durmuş ve bu içgüdünün insan şahsiyeti üzerindeki etkisinden bahsetmiştir. Modern psikolojinin çocuk ruhunda ve şahsiyetinde en mühim rolü “içgüdü” lerin oynadığını söyler. Adasal, içgüdüyü; “Haddi zatında ve tabii haliyle derin, sağır, devamlı olan ve psikolojik enerjilerini çaktırmadan gösteren bir belirti” şeklinde tarif eder.

Doğuş Dergisi, “ Klasik Kültür’e Dair”- Füzûzan Hüsrev Tökin, S. 2, Aralık 1944, s. 11.

“İlimin vatanı yoktur. Bilgi insanidir, bir bütündür.” Diye başlayan yazıda, Tökin bilgi ve dil ilişkisi üzerinde durur ve hiçbir dinin yükselmesini ve olgunlaşmasını kendi kendine elde etmediğini, bunu klasik kültür sayesinde kazandığını vurgular ve bu öngöründen yola çıkarak Atatürk’ün de bütün milletlere ; “Birleşiniz çünkü aynı kültürün çocuklarısınız. Bütün insanlık kültür birliğiyle kardeştir.” Diyerek kültür birliğini savunduğunu söyler.

Doğuş Dergisi, “ Metafiziksiz Bir Sosyoloji’ye Doğru”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 2 Aralık 1944, s. 12.

İsmail Hüsrev bu yazısında psikolojiden sonra metafiziğe en müsait ilim sahası olarak sosyolojinin gösterilebileceğini söyler ve ekler, psikoloji insanı ruhi hayatı; sosyoloji ise diğer insanlarla münasebeti içinde mütalaa eder der. Ayrıca Tökin, ilmi bilginin tek ve beyan olduğunu ve bu nedenle de metafizikle bir alakası olmadığını belirtir. Bu anlayış tarzına göre de sosyolojinin; insanları bir tenbih ve tepki şeması içinde ele alan ve insanların tavır hareketlerini, ihtiyatlarını, bütün beşerî vakıaları zaman- mekân ölçülerine göre tetkik edeceğini ve böylelikle de metafiziksiz bir sosyolojinin bir nevi “Sosyalbehaviorizm” e münker olduğunu belirtir.

Doğuş Dergisi, “Şekspir’in Dünyası”- Cenap Tekin, S. 2, Aralık 1944, s. 14 .

Şekspir’in Batının sanat âlemini ilk defa olarak “romantizm” getirdiği söylenerek başlanılan yazıda, Şekspir’in eserlerinden yola çıkılarak edebi niteliği ve iç dünyası gözler önüne serilmişti. Şekspir’in eserlerinde hayatı ve insanı bütün yönleriyle verdiği, beklide başarısının bundan kaynaklandığı savunulur. İnsanı Şekspir kadar kimsenin kudretle yaşatamadığı belirtilir.

3. SAYI- OCAK 1945

Doğuş Dergisi,” Hümanizma’ya Dair”- Burhan Belge, S. 3, Ocak 1945, s. 1.

Derginin savunduğu tezlerden biri ve dönemin meselelerinden olan “Hümanizma” nın Belge tarafından öznel ve tartışmaya oldukça açık bir şekilde ele alınmıştır.

Belge, 20. asrın medeniyeti için en önemli ve en büyük fikrin; “Hümanizma” olduğunu savunur ve yazıyı; “13. asır medeniyetini kuracak ve yaşatacak olan mahalli romantizma hareketleri yıkmıştır. 20. asır medeniyetini kuracak ve yaşatacak olan, mahalli hiçbir darlığa ve tahsise gitmeyen bir hümanizma olacaktır.” şeklinde “Hümanizma”ya olan inancı ile bitirir.

Doğuş Dergisi, “Sanat ve Tabiat”- Füzuzan Hüsrev Tökin, S. 3, Ocak 1945, s. 2.

Sanat ve Tabiat ilişkisinin temellendirildiği yazıda; geçmişten günümüze farklı örneklerle temellendirildiği yazıda, tabiatın her zaman sanatçılar için bir ilham kaynağı olduğundan bahsedilir. Ayrıca yazıda; “ Sanatın doğması için, insan ile tabiatın karşı karşıya gelmesi,

insan ruhu ile dış alem arasındaki tezaadın yaratıcı şuurda inikâsını bulması, yani insanın kendini yaşadığı muhitin içinde farklılaşmış olarak görmesi lazımdır.” tezi de savunulur.

Yazıda ayrıca sanat adamının tabiatı; herkesin gördüğü gibi görmediğini, tabiatın, iç hakikatlerine vûfuku olduğunu ve sanat adamı için tabiatın sonsuz bir zevk ve sürekli bir sevinç heyecanı olduğundan bahsedilir.

Doğuş Dergisi; “Sosyal İlgisizlik”- Dr. Rasim Adasal, S. 2, Ocak 1945, s. 4.

Dergide yer alan psikolojik makalelerin çoğunun sahibi Rasim Adasal, bu yazısında da modern dönemin sorunlarından biri olan “sosyal ilgisizlik” kavramına değinir. Adasal, yazısında “sosyal ilgisizlik” e meftun kişileri çeşitli örneklerle açıklar. İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun “Batak” romanında “Zehra” karakterini bu tipe örnek olarak verir. Ve Adasal bu tür insanları tanımlarken; “Bunlar hiç görmezler, hiç anlamazlar, hiç sevmezler. Bunlar hakikatte bütün duyguları şuuraltı dünyasının mezarlığında gömülmüş olan refule insanlardır. Bunlardaki bu sükûtluk ve ilgisizlik hakikatte baskılı olan derin bir ızdırabın sembolik ifadesidir.” der.

Doğuş Dergisi, “Roçdeyl’lerin Yüzüncü Yılı”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 3, Ocak 1945, s. 7.

Derginin çoğu ekonomi yazısını yazan Tökin, bu yazısında da “ekonomi” ve 20. yüzyıl temel sorunlarından olan makineleşme ile birlikte insan istihdamının azalması konusuna değinmiştir. Türk Kooperatifçiliğin katettiği aşamaları aktaran bir yazıdır.

Doğuş Dergisi, “Paramızın Kıymeti”- Dr. Tarık T. Dümer, S. 3, Ocak 1945, s. 11.

Dönemin ekonomik gelişmelerine ışık tutan dergide, o zamanın önemli sorunlarından biri olan ve yazılı birçok mecrada değinilen dergi, gazete vb. “paramızın değeri- kıymeti” konusunda, ticaret ilişkisi de kurarak ve çok daha geniş bir perspektiften yer verilmiştir.

Dümer, bu yazısında sadece “paramızın kıymeti” ile ilgili sorunlara yer vermekle kalmaz ayrıca bu sorunların halledilmesi için gerekli çözüm önerileri de sunar.

Doğuş Dergisi, “Auguste Rodin”- Eşref Üren, S. 3, Ocak 1945, s. 13.

Heykeltıraş Auguste Rodin’in yaşamöyküsü ve sanat anlayışının bize verildiği yazıda Rodin’in heykel sanatında yaptığı yenilikler üzerinde durulur. 1840 Paris doğumlu Rodin. 1917’de 77 yaşında Paris’te vefat etmiştir. Rodin eserlerinde kültürün bütünün güzelliğini arar

ve bunun için her şeyi yapmaktan çekinmez. “İcabında eserini bozmaktan korkan sanatkâr, başarıya varamamaktan da korkmalıdır.” diyen Rodin sanatına aşk ile bağlıdır.

Doğuş Dergisi, “Empriokritisizm: R. Avenarius”- Abdullah İstemi, S. 3, Ocak 1945, s. 15.

İstemi bu makalesinde o zaman için az tanınan bir düşünce sistemi ve isim olan “Empriokritisizm” ve “R. Avenarius” u literatürümüze taşımıştır. Bu yazıda genel olarak R. Avenarius’un “empriokritisizm” anlayışı üzerinde durulmuştur.

4. SAYI- ŞUBAT-1945

Doğuş Dergisi, “Yarının Barış Ekonomisinde Millî Endüstriler”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 4, Şubat 1945, s. 1.

Tökin’in derginin ikinci sayısında; “Harp sonrası İktisadı Hakkında” adlı yazısında değindiği ekonomik konuların devamı niteliğinde olup, savaş sonrası “barış” ortamında ekonomik durumlara geniş bir açıdan bakılmıştır. Savaş sonrası dünya ekonomisinde meydana gelen değişiklikler ve bunların milletlerin sanayileşmesindeki etkisi gözler önüne serilmektedir. “Millî iktisat” lar ve bunların dünya ekonomisine katkıları örneklerle sunulmuştur.

Doğuş Dergisi, “Asrımızın Tezatları” - Prof. M. Şekip Tunç, S. 4, Şubat 1945, s. 4.

20. yüzyılın tüm zıtlıkları ve çelişkileri ile gelmeye başladığı bir dönemde M. Şekip; şimdiye kadar geçen zaman ve çağlardan çok daha ileri bir bilimsel ilerlemeye muhatap olduğumuzu ancak bu bilimsel ilerlemenin insanî olanla bir tezat da meydana getirdiğini yazısında belirtir.

Tunç yazısında; “İlimin ilerlemeleri nisbetinde hayat ve insan kıymeti ilerlemiş olmadığı için kafalarımıza vicdanlarımız arasında bir uçurum bulunuyor.” Şeklinde asrın tezatlarının en büyük nedeninin maddî ve manevî olanın birlikte gerçekleşmediğini hatta maddî ilerlemenin karşısında vicdanî olanın gerilediğinden bahseder. Sonuç olarak “bir ve bütün bir beden hâlinde yaşamak olgunluğuna gelmediğini belirtir.

Doğuş Dergisi, “Yaratıcı Okuma” – Nurullah Ataç, S. 4, Şubat 1945, s. 6.

N. Ataç Türk Edebiyatı’na deneme ustalarından kabul edilir. Bu yazıda da dönemin edebiyatçılarına ve edebiyatına eleştirel gözle bakarak, “Yaratıcı Okuma” olgusu üzerinde durur ve edebiyatçılarımızın birbirlerini okuması gerektiğinden kendine has üslubu ile bahseder.

Doğuş Dergisi, “Sanayimizin Barış Ekonomisindeki Durumu”- Dr. Tarık T. Dümer, S. 4, Şubat 1945, s. 8.

Dümer, İsmail Hüsrev Tökin’in aynı sayıda yer alan “Yarının Barış Ekonomisinde Millî Endüstriler” adlı yazısına benzer bir konuda ancak daha özel bir örnekle -“Sanayimizin Barış Ekonomisindeki Durumu”- ekonomik vaziyeti ele almıştır. Yazıda harp sonrası barış ekonomisine genel bir bakış, barış ekonomisinde bizim sanayimizin durumu ve bundan sonra yapmamız gerekenler sıralanmıştır.

Doğuş Dergisi, “Tanzimatın İlk Romanları- I” – Fûruzan Hüsrev Tökin, S. 4, Şubat 1945, s. 11.

Batıda romanın hümanist kültür ile beraber ortaya çıktığı bizde ise böyle bir eğilim olmadan ve tamamen Batıya öykünerek ortaya çıkan Tanzimat romanının eleştirildiği yazıda, bu romanların Batıyı taklitten ileri gidemediği savunulur.

Tökin, bu romanların (Tanzimat romanlarının), hayalî bir olay anlayışında kaldığını ve onu geçip; insana ve insanın iç dünyasına ulaşamadığı yönünde eleştirileri vardır.

Doğuş Dergisi, “Yenibaştan Yaşamağa Dair”- A. G. Gardiner- Çeviren: Mekin Onaran, S. 4, Şubat 1945, s. 12.

“Yeni baştan yaşamak elde olsa bu hayatı bir kere daha yaşamak ister miydik?” kadim sorusu üzerine şekillenen denemede insanoğlunun bu dünyada yapıp ettikleri ve buna bağlı olarak bir hayat ve yaşam düzeni oluşturdıklarını söyler.

Doğuş Dergisi, “Hümanizma’nın Doğuşu”- Ömer Akat, S. 4, Şubat 1945, s. 14.

Dergide sık sık ele alınan ve derginin savunduğu tezlerden biri olan “Hümanizm” i bu yazıda tarihçesi ile birlikte ele alınmıştır. İtalya’da 13. ve 14. yüzyıllarda ortaya çıkan Hümanizma’yı Akat; “İnsanlığı orta çağın karanlık kilise ruhunun çemberinden kurtarmak, din kıymetleri yerine dünya kıymetleri yerine dünya kıymetleri getirmek, aklın egemenliği kurmak, antik devirde olduğu gibi insanın hür, inkişaf ve gelişmesini sağlamak, hak üstünlüğü ve kıymetini tanıtmak istiyordu”, şeklinde tanımlar.

Ayrıca Akat, hümanizma’nın tarihî seyrinden bahsederken; baştaki dinamizmini kaybettiğini; hayattan gerçek yaşayıştan uzaklaşarak sadece Latin ve Yunan metinleri üzerinde çalışan dar bir aydınlar çevresine özel kaldığı eleştirisinde de bulunur.

Doğuş Dergisi; “Bir Jübile Dolayısıyla”- ?, S. 4, Şubat 1945, s. 16.

Dönemim önemli sanat adamlarından Necdet Remzi Atak’ın bir konserinden sonra kaleme alınan yazıda, Atak’ın sanatı övülmekte ancak devletimizin ve milletimizin bu sanatçıya yeteri kadar değer vermediği yolunda eleştiriler getirilmektedir. Yazının müellifi bilinmemekle birlikte, yazının içerisinde geçen; “Onun sanat ahlakını yakından tanıya eski bir talebesi olmak sıfatıyla üzüntümüzü yerinde buluyoruz.” İfadesi ile yazarın, Necdet Remzi Atak’ın eski bir öğrencisi olduğunu anlıyoruz.

5. SAYI - MART 1945

Doğuş Dergisi, “ Yeni Adem ile Yeni Havva”- Burhan Belge, S. 5, Mart 1945, s. 1.

Belge, bu yazısında tarihi, - ilk insan Hz. Adem ve Hz. Havva’dan alarak- günümüzde kadar hiçbir ideoloji ve sistemin sonsuza kadar sürmediğini ve dünyanın aynı taaşukla – rutinine devam ettiğinden bahseder. Ancak Burhan Belge günümüz insanının hümanizmayla birlikte yeni bir insan tipi ortaya çıkardığını söyler ve buna da “Yeni Adem ve Yeni Havva “ ismini verir. Yeni Adem ve Yeni Havva’nın bu taaşuku yıkacak olduğunu söyler.

Doğuş Dergisi, “Türkiye’de Toprak Mülkiyeti Meselesi ve Ağrar Reform”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 5, Mart 1945, s. 2.

Ekonomi yazılarında bu sayıda da devam eden Tökin, bu yazıda o dönemin önemi meselelerinden olan Toprak Mülkiyeti ve Ağrar Reformu’nu ele almıştır. Tökin, Türkiye’de toprak mülkiyetini dörde ayırır ve şu şekilde isimlendirir:

1. Yarı Derebeyi Nizamına Göre İşletilen Topraklar
2. Toprak Ağalığı Şeklinde İşletilen Arazi
3. İş ve Sermaye Münasebetine Dayanan İşletmeler
4. Küçük ve Cüce İşletmeler

Bu işletme şekillerinin Türk ziraatinin teknikçe geri kalmasında büyük tesiri olduğunu ve Türk ziraatinin gelişmesini istiyorsak bu sorunların çözülmesi gerektiğini savunur.

Doğuş Dergisi, “Yeni İlim Zihniyetinin Önemi ve Bugünkü Nazik Durumu”- M. Şekip Tunç, S. 5, Mart 1945, s. 5.

Yazıda; yeni ilim zihniyetinin sınırları çizilmiş ve yeni ilim zihniyetine sahip insanın özellikleri verilmiştir. Yeni zihniyet- yeni düşünce tarzı; ne sadece pratik ne de sadece nazarî olmayıp, nazarîyenin kurduğu genel prensiplere vakıalar arasında herkes tarafından kontrol edilebilir münasebetler aramaya dayanır.

Doğuş Dergisi, “Behaviorist İctimaiyat”- Prof. Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu, S. 5, Mart 1945, s. 7.

Fındıkoğlu bu makalesinde önceleri yeni bir psikolojik anlayış olan daha sonra ise sosyolojide izleri görülen “behaviorizm” in kaynakları ve sınırlarını okuyucuya sunmuştur. Bizde felsefeci Mümtaz Turhan’ın bir tercüme yazısı ile bu anlayışa ön ayak olmak istediği, daha sonra da İsmail Hüsrev Tökin tarafından meseleye katkıda bulunulduğunu söyler. “Behaviorizm’in 19. asrın sonlarındaki şuur ruhiyatçılığına karşı bir reaksiyonu ifade ettiğini” belirtir.

Doğuş Dergisi, “İnansız Çağ”- Nurullah Ataç, S. 5, Mart 1945, s. 9.

Bu yazıda Ataç, hakikatin hiçbir zaman ve şartta susturulamayacağını Galileo örneği üzerinden verir. Ancak Ataç zamanımızda gerçekten inanan adamın günden güne azaldığını söyler. Çağımız insanının boyuna “inan” sözünü ettiği halde gerçekten bir şeye inanmadığını ve kendine yeni mitler edinmeye çalıştığını yazar. Yirminci yüzyıl insanının, o kadar imansız olduğunu ve bu nedenle kendi inanını kendi yaratabileceği yanılgısında olduğunu belirtir.

Doğuş Dergisi, “İnsanlık Sevgisi” – Füzûzan Hüsrev Tökin, S. 5, Mart 1945, s. 12.

Dergide sık sık işlenen tezlerden biri olan “Hümanizm” bu kez “İnsanlık Sevgisi” adıyla, Füzûzan Hüsrev Tökin’in yazısına konu olmuştur. Tökin, “İnsanlık sevgisi, insanlığın kendisini yeniden buluşu, kendi vardığında saklı aslî cevhere dönüşü” olarak tanımlar ve hem entelektüel hem de sosyal anlamda “hümanizma” çok büyük anlamlar yükler. (Yazı yarımıdır.)

Doğuş Dergisi, “Çamlıca’daki Eniştemiz”- Rüştü Şardağ, S. 5, Mart 1945, s. 13.

Edebiyatta da “hayal” ve “hakikat” kavramlarının incelendiği yazıda Abdülhak Şinasi Hisar’ın “Çamlıca’daki Eniştemiz” adlı eserinden “övgü ile sitayişle” bahsedilir.

“Hayal ve hatıra”nın edebî bir eser meydana getirmekte iki başat kulvar olduğu belirtilir ancak bu hayal ve hatıranın eserde nasıl bir şekilde ve dozda verildiğinin de oldukça önemli olduğu söylenir.

Abdühak Şinasi Hisar ile Ahmet Rasim’in her ikisinin de romanlarında “hatıra”lara yaslandığını ancak bu hatıraları, edebî esere aktarışta oldukça büyük farklar olduğunu, Hisar’ın başarısının da bu farktan ileri geldiğini belirtilir. Şardağ; Abdühak Şinasi Hisar’ı Proust’tan beri canlanan “hatıra romancılığı”nın bizde ilk öncüsü olarak nitelendirir.

Doğuş Dergisi, “Bir Sanat Görünümü”- Münir Hayri Egeli, S. 5, Mart 1945, s. 15.

“Sanat istidadı” üzerine kaleme alınan mektupta; Münir Hayri Egeli oğlu Can’a “öğütler” vermektedir. On sekizini yeni bitiren ve birkaç ay sonrada klasik- lise tahsilini tamamlayacak olan Can için yazılan bu mektuplar, genelde gençlere bir “nasihatname” olarak alınabilir.

İlk mektubun konusunun “sanat istidadı” seçilmesi de oldukça manidardır. Münir Hayri; sanatı “sanat demek kabul ettirmek demek” şeklinde tarif eder ve bizde sanatın sekteye uğradığından bahseder. Mektubunu ise; “Bizim kökü maziye dayanan, ayakları bu toprağın üstüne basan ve gözü daima ilerileri araştıran bir sanat görünümü ile kurtulacağımıza inanıyorum” diyerek çözümünü de verir.

Doğuş Dergisi, “Sanat Eserinin Mahiyeti”- André Boll- Çeviren: Orhan Sunar, S. 5 Mart 1945, s. 18.

André Boll’dan çeviri olan yazıda; sanatın başlangıcından, sanat eserinin mahiyetine kadar çeşitli konular ele alınmıştır. Farklı teorisyenlerin görüşlerine yer verilmiştir.

Doğuş Dergisi, “Bilgi Teorisine Dair”- Moritz Schlik- Çeviri: Abdullah İstemi, S. 5, Mart 1945, s. 19.

Yazıda başlangıçta felsefenin bütün ilimlerde tavattun etmiş olarak bulunduğu değindikten sonra, bilginin her zaman için “tek” ve “değişmez” olduğu söylenir. Ayrıca yazıda hakiki, büyük her ilim adamının aynı zamanda ve daima bir filozof olduğu da belirtilir.

6.SAYI – NİSAN 1945

Doğuş Dergisi, “İnsansız Edebiyat”- Burhan Belge, S. 6, Nisan 1945, s. 1.

Belge, bu yazısında Divan Edebiyatını “insansız” ve “hayattan kopuk” bir edebiyat olmakla suçlamış ve bunun nedenini de “ hümanist bir bilgi ile hümanist bir terbiyeden gelmemesine” bağlamıştır. Kabahatinde Osmanlı şairinde değil, Osmanlı Cemiyetinde olduğu ve bu cemiyetin “herhangi bir mücessem sanat yaratışına, hayat telakkisi itibariyle muhalif olmasındadır.” der.

Doğuş Dergisi, “Türkiye’de Ağrar Reform II” – İsmail Hüsrev Tökin, S. 6, Nisan 1945, s. 3.

Yazının ilk serisi “Türkiye’de Ağrar reform I” , derginin 5. Sayısında yayımlanmıştır. Yazı bir devam niteliği taşır. TBMM’de o zaman için “Toprak Kanunu Tasarısı” ile ülkemizdeki Toprak mülkiyetindeki sorunların çoğunlukla çözüleceği nizamın sağlanacağı vurgulanmaktadır.

Doğuş Dergisi, “Yeni Düşünce Eski Şekil ‘Kerem ile Aslı’ ”- Prof. Suut Kemal Yetkin, S. 6, Nisan 1945, s. 6.

Geleneksel halk hikâyesi “Kerem ile Aslı” nın tesiriyle ola çıkarak Selahattin Batu tarafından kaleme alınan “Kerem ile Aslı” tiyatro yapıtının incelendiği bir yazıdır. Ancak Yetkin, eserin basit bir Kerem ile Aslı taklidinin çok daha ötesinde onun tesiriyle yazılmış fakat Selahattin Batu’nun üslubu ve konuyu zenginleştirmesi ile çok daha nitelikli bir eser ortaya koyduğunu söyler. Hatta Yetkin bu eserle Batu’nun “yeni bir sanat anlayışını muştuladığı” gibi büyük bir iddiada da bulunur.

Doğuş Dergisi, “ Yunan Kültürünün Değeri”- E. Zeller Çeviren: Prof. Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu, S. 6, Nisan 1945, s. 8.

Memleketimizde o vakitlerde gittikçe artan bir Greko- Latin kültürü ilgisinden dolayı çevrilmiş ve Yunan Kültürü’nün değerini çeşitli yönlerden ortaya koyan bir eserdir. Kısaca Yunan tarihinden ve Yunan kültürü ve felsefesinin öneminden bahseder. Yunan felsefesinin, Batı felsefesi üzerindeki etkisinden, Yunan felsefesinin dünya üzerindeki en kadim felsefe olduğu ve modern felsefenin bu kadim felsefe üzerinde inşa edildiğini ifade eder. Zeller, Yunan Felsefesinin değerinin; felsefenin “nazarî olduğu kadar amelî olan bütün temel meselelerini” dile getirmekte olduğunu söyler.

Doğuş Dergisi, “Mazideki Kökümüz”- Münir Hayri Egeli, S. 6, Nisan 1945, s. 10.

İlk mektup (“Bir Sanat Görümü”, S.5, s.15) sonlandırılırken, “kökü maziye dayanan” sanattan bahseden Münir Hayri, ikinci mektubunda bu “mazideki kökümüz” meselesini açmıştır. “Tarih” ve “tarihle kurduğumuz bağ”ın ele alındığı yazıda; “Her milletin kendi tarihini toprağının tarihiyle bağlı saydığını” ve Anadolu’nun da çok zengin bir kültür tarihine sahip olduğu vurgulanır. Mektup; “Mazimizdeki gök bu toprağa bağlıdır. Bu toprağın bize verdikleriyle dedelerimizin başka yerden getirip de bu toprağa mal olmuş olanlarıyla beraber bir kül teşkil eden bütün varlıklarıyla mazimiz bu toprağın üstüne bağlıdır. “ cümleleriyle sona erer.

Doğuş Dergisi, “Kültür’e Dair”- Füzûzan Hüsrev Tökin, S. 6, Nisan 1945, s. 13.

Tökin, bu yazısında “kültür” kavramını kendi penceresinden ele alarak; “Kültürün sosyal bir hadise olduğunu, bunda insan ruhunun, içinde yaşadığı muhitin kendisi üzerinde yaptığı tesir” den söz eder ve kültür kavramını şahsın kültürü- sübjektif kültür ve cemiyet kültürü- objektif kültür olmak üzere ikiye ayırır. Ayrıca Tökin, kafasını terbiye eden adamın, şahsi kültürünü yaptığından bahseder.

Doğuş Dergisi, “Grek Şiirinde Elegiya”- Ömer Akat, S. 6, Nisan 1945, s. 14.

Yazıda Grek şiirinin tarihi ve elegiya kavramı ele alınmıştır. Akat Yunan elegiyasının inkişaf tarihini üçe ayırır:

1. Efez’li Kallinos’tan Solon’a kadar
2. Solon’dan Kolofonlu Antimahos’a kadar
3. İskenderiye Devri

Akat aynı zamanda bu devirlerde yazılan şiirlerin niteliğine de değinir. Yazıda elegiyalar; “Bu şiir tarzı, eski Yunan’da insanın kendine dönüşünün, beşerî varlığını idrak edişinin, aristokrasi ve pederşahî geleneklerden kurtuluşu ifadesi” olarak açıklanır.

7.SAYI- MAYIS 1945

Doğuş Dergisi, “Sosyoloji’de Metafiziğe Dair”-İsmail Hüsrev Tökin, S. 7, Mayıs 1945, s. 1.

Yazı derginin beşinci sayısında Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu tarafından yazılan “Behaviorist İctimaiyat makalesi münasebetiyle kaleme alınmıştır. Ayrıca derginin ikinci sayısında yer alan ve yine İsmail Hürev Tökin’in yazdığı “Metafiziksiz Bir Sosyolojiye Doğru” da konuyla ilgilidir. Tökin bu yazıyla bir nevî “Metafiziksiz Bir Sosyolojiye Doğru” yazısının devamını oluşturmuş ve genelde sosyal bilimlerde özelde ise sosyolojide “metafizik” in temelsizliğinden ve yanıltıcı etkisinden bahsetmiştir.

Doğuş Dergisi, “Şiir Üzerine” – Nurullah Ataç, S. 7, Mayıs 1945, s. 4.

Ataç, bu denemesinde şiir hakkındaki görüşlerini bize sunar ve manasız şiir olamayacağını söyler. Ancak mananın şiirin özü olmadığını belirtir. Bizde şiirin göz için değil, kulak için olduğunu, yalnız sestten ibaret olmadığını da ekler.

Doğuş Dergisi, “Yeni Şiir’e Dair”- Füzûzan Hüsrev Tökin, S. 7, Mayıs 1945, s. 6.

“Yeni Şiir” ve “Yeni Şair” kavramlarının ele alındığı yazıda; bir topluluğun değişmesinin sanat eserlerinde de bir değişime yol açacağı vurgulanır. Bugün de sanat ve edebiyat sahasında büyük değişime büyük değişmeler olmuştur; bu değişmelerin sebebi, dünkü düşünce ile bugünkü düşüncenin farklı olmasıdır. Sanat sahasında birçok yeni hamlelerin gerçek sebebi de, bugünkü sanat adamının dünden farklı olmasıdır. İşte Tökin, yazısında bugünkü sanat adamlarının ilkine, şiirde yaptığı yeniliklerle “Nazım Hikmet”i örnek verir. Bir diğer örnek de “Orhan Veli” dir.

Doğuş Dergisi, “Bu Toprağın Sanatı”- Münir Hayri Egeli, S. 7, Mayıs 1945, s. 7.

Serinin üçüncü mektubunda, bir örnek mektup (“Mazideki Kökümüz”,S.6, s.10) sonlanırken, “ayakları bu toprağa basan sanat” kavramına yer verilmiş, bu mektupta da kavram örneklerle açıklanmıştır.

Öncelikle “bu toprakta” dan ne anlamamız gerektiği sorusuna cevap vermiştir. Herkesin – o dönemin atmosferine uygun- bir “bu toprak” tanımı vardır. Münir Hayri ise “bu toprak”ı kabaca; “Bu toprak, üzerinde beraber yaşadığımız ve birbirimize türlü sevgi ve alışkanlıkla, şenlik ve acı birliğiyle bağlandığımız insanlarla oturduğumuz, bizim geçim kaynaklarımızın topunu birden bağrında saklayan “Büyük Ana” olarak tanımlar.

Münir Hayri, bu toprağın en önemli sorunlarından birinin; altı- yedi yüz yıldan beri; Halk ve Asil Halk\ Münevverler arasında doğan ayrımlardan dolayı olduğunu söyler.

Doğuş Dergisi, “ Sanat Eseri’nin Mahiyeti II”- André Boll, Çeviri: Orhan Sunar, S. 7, Mayıs, s. 11.

Derginin beşinci sayısında yazının ilk bölümü yayımlanmış olup, devam niteliğindedir. Sanat Teorisi üzerine çalışanlar için kadim sorulardan biri olan; “Sanat eserin mahiyeti nedir ve ne olmalıdır?”ın cevabı aranır. Yazının birinci bölümünden farklı olarak “güzel-çirkin” kavramları ve sanatçıların bunları ele alış tarzı tartışılır. Ayrıca “sanat tabiatın taklidi midir; taklidi ise ne kadar taklidi olmalıdır?” sorularına eğilir.

Doğuş Dergisi, “Şemsiye Ahlâkı”- A. G. Gardiner, Çeviren: Mekin H. Onaran, S. 7, Mayıs 1945, s. 13.

“Ahlâk” kavramına oldukça farklı yaklaşan yazar, kendi yaşamış olduğu şemsiye kıssası – kendi kaliteli şemsiyesi ile başkasının vasat şemsiyesini karışması- ile “şemsiye vicdanı” ve “şemsiye ahlâkı” gibi kavramları ortaya atar. Yazarın bu kavramlarla aslında anlatmak istediği; gerçekte akıllı –namuslu- geçinen insanların, ellerine küçük fırsatlar geçince (kütüphaneden kitap alıp geri vermeme, vestiyerden “yanlışlıkla” başkasının şapkasının alınması, şemsiyelerin karışması gibi) bunları hiç kaçırmaması ve kendilerini namuslu addetmeleri “şemsiye” metaforu üzerinden bize verilir.

Doğuş Dergisi, “Sanatın Mucizesi”- Mehpare H. Tökin, S. 7, Mayıs 1945, s. 15.

Bu yazıda “İnsanlığın neden sanatsız yapamayacağı?” sorusuna cevap aranmış ve Sanat Tarihinin de insanlık tarihi kadar eski olduğu belirtilmiştir. Sanatın, insanla birlikte var olduğu ayrıca insanın birlikte var olduğu ayrıca insanın, sanatla kendine yeni bir dünya kurduğunu ve sanatın ölümsüzlüğünü vurgulamıştır.

Doğuş Dergisi; “Miquel de Cervantes” – Hanry Thomas, Çeviren: Melike Sümer, S. 7, Mayıs 1945, s. 16.

Çeviri olan yazıda; Dünya Edebiyatının en önemli eserlerinden biri olan “Dan Quixote” ve yazarı “Miquel de Cervantes” incelenmiştir. Yazıda, Cervantes’in Dan Quixote oldukça zor bir zamanında, hapiste iken yazdığını ve bunun için de eseri Thomas Henry’nin ; “ bataklık içinde gelişen mutena bir bahçe”ye benzettiğini görürüz. Ancak Henry esere oldukça tarafsız bir gözle yaklaşmış ve bahçedeki –romanın gereksiz uzun olması, üslup ve tertip bakımından meydana gelen yanlışlar ve tutarsızlıklar- gibi kusurları da gözler önüne sermiştir.

Doğuş Dergisi, “ E. Mach’ın Tecrübeciliği”- Abdullah İstemi, S. 7, Mayıs1945, s. 17.

Ernest Mach ve düşünce dünyasının ele alındığı yazıda; Mach’ın fikirlerinin bugünkü felsefi düşünce ile zıt olduğunu ancak döneminde oldukça geniş bir yankı bulduğu açıklanır. “İlmi felsefe” dalına giren çalışmaları ile Mach; bilgide metafiziğe katıyen yer vermez. Ancak İstemi, yazısının sonunda “Mach ve takipçilerinin tenkidi pozitivizimleriyle, materyalizmin ve idealizmin üstüne yükseldiklerini ve artık bu alandaki mücadeleye son verdiklerini iddia ettikleri halde, koyu bir solipsizme, subjektif idealizmin tam ortasına düşmeleri” yönü ile Mach ve takipçilerini eleştirmiştir.

Doğuş Dergisi, “İzafi İçinde Mutlak”- André Maurois, Çeviri: H. Uzbark, S. 7, Mayıs 1945, s. 19.

Yazıya; kâinat’ın “hem nizam, hem nizamsızlık” olduğu ile başlanılmış, nizamın bir nimet olduğu ve milletlerin merasimlerinin bile bir nizam örneği olduğu belirtilmiştir. Kanunların, iki nizam arasındaki münasebetler olduğu bunların;

- I. Sosyal Müesseseler,
- II. Vakıalar, olduğu söylenmiştir.

8.SAYI- HAZİRAN 1945

Doğuş Dergisi, “İstihsal ve İstihlâk Maddeleri Sanayii Meselesi”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 8, Haziran 1945, s. 1.

Dergide sık sık işlenen konulardan biri olan; “Harp Sonrası İktisadı”nın özel bir şubesi olan Sanayi Meselesi’ni ele alır. Sanayinin devlet eliyle kurulmadığı yerlerde sanayileşmenin doğal bir süreç olarak oluştuğunu savunur.

Doğuş Dergisi, “Yazarda Benlik”-Nurullah Ataç, S. 8, Haziran 1945, s. 5.

“Yazarda benlik olmalı mıdır?” ya da “ne kadar olmalı” ve bunu eserine nasıl yansıtmalı gibi soruların cevabı aranır yazıda. Ataç her insanda olduğu gibi yazarda da “benlik”in olduğunu ve okuyucular olarak bizim yazarın benliğinden\kendini beğenmemesi gibi bir şeyi istemeye hakkımız yoktur der.

Doğuş Dergisi, “Genç Bir Şairle Konuşma”- Orhan Veli, S. 8, Haziran 1945, s. 7.

Orhan Veli’nin genç bir şair adayı ile konuşma anısına dayanan yazıda, Kanık’ın genç şair adayına verdiği tavsiyelerinde poetik görüşlerini okuruz.

Orhan Veli, genç şair adayı ile konuşurken “sahici şiir” kavramından bahseder. Gerçek şairin daima “sahici şiir”i aradığını söyler. Ayrıca Kanık, o dönem için bir şiir kanunundan bahseder ve “kör değneğini beller gibi bir gerçek şiir anlayışı” tutturulduğunu söyler.

Doğuş Dergisi, “Endüstrileşmede Gözetilecek Esaslar”-Dr. Tarık T. Dümer, S. 8, Haziran 1945, s. 9.

Barış ekonomisi ile birlikte ortaya çıkan farklılıklar ve bu farklılıkların yeni endüstrileşmeyi oluşturmasını bahseden yazı da yeni endüstrileşme için alınacak önlemler ve gözetilecek esaslar sıralanır. Dümer, barış ekonomisi ile ekonomimizi emniyet altına almak için iki ana tedbir üzerinde durur. Bunlar;

1. Mevcut Sanayinin Düzenlenmesi
2. Yeni Sanayii Kurulması’dır.

Ayrıca Dümer; “Mevcut Sanayinin Düzenlenmesi” hakkındaki görüşlerine dergini dördüncü sayısındaki, “Sanayimizin Barış Ekonomisindeki Durumu” adlı yazısında yer vermiştir. Bu yazıda ise ikinci mesele olan “Yeni Sanayinin Kurulması”ndan bahseder. Yeni sanayinin kurulmasında gözetilecek en önemli esasın endüstri kollarının seçiminde olacağını söyler.

Doğuş Dergisi, “Charles Dickens”-Henry Thomas, Çeviren: Melike Sümer, S. 8, Haziran 1945, s. 11.

İngiliz Edebiyatının önemli hikâyecilerinden biri olan, Charles Dickens’ın edebi niteliğinin ele alındığı yazıda, Dickens’ın; renkli ve çok sesli hayal dünyasına değinmiştir.

Oldukça (tek sayfa) yazıda, Dickens övülmüş ve Dickens'ın David Cooperfild romanı ile kendi yaşamı arasında bir paralellik kurulmuştur. Yazı, Dickens, “Adeta her yerde bulunmuş, herkesle tanışmış ve herkesin her tecrübesini paylaşmış” bir dahidir, tespiti ile son bulur.

Doğuş Dergisi, “Bir Yolculuk ve Bir Şiir”- Fûruzan Hüsrev Tökin, S. 8, Haziran 1945, s. 12.

Derginin tek anı yazısı olan “Bir Yolculuk Ve Bir Şiir” de Tökin; İlhan Berk ve Suphi ile soğuk bir kış gecesi bir tren istasyonunda yaşadıklarını aktarmıştır. İstasyondaki kalabalığın çoğunluğunun “köylüler” ve “işçiler” olması özellikle; şair İlhan Berk'i ve Tökin'i “Memleket İnsanımız” üzerine düşünmeye sevk etmiştir. Ayrıca İlhan Berk, bu gördüklerinden sonra; “bizim memleketin insanlarını iyice tanımıyoruz” eleştirisini yapar ve “Ey hafızama olanca ölmesliği ile giren, memleketimin insanları, bundan sonra mısralarımda siz varsınız; şiirlerimde sizleri terennüm edeceğim” der. Tökin, yazının- hatıranın sonunda, trene binildiğinde, İlhan Berk'in meşhur “Memleketimin İnsanları” şiirini tamamladığını belirtir.

Doğuş Dergisi, “Bizim Şehir”- Halûk Tuncalı, S. 8, Haziran 1945, s. 13.

Thomas Wilder'in “Bizim Şehir” adlı komedisinin, Halkevi sahnesinde oynanan temsilini değerlendirmek için kaleme alınmış bir yazıdır. Yazıda Wilder'in “Bizim Şehir” adlı komedisi övülmekle birlikte özellikle eseri sahneye koyan Mahir Canova, oyuncular; Cüneyt Gökçer, Muazzez İlgin, Ağâh Hün, Şahap Akalın, Ragıb Haykır da başarılarından dolayı takdir edilmektedir.

“Bizim Şehir” yenilikçi bir tiyatro eseridir. Çok ileri bir tiyatro anlayışına ve yeni bir tekniğe dayanan (perdenin hiçbir zaman kapanmaması, Yazar- Rjisör, tamamen aktörün sanatının ön planda olması gibi) bu eser ülkemizde oldukça başarılı bir şekilde sahnelenmesinden dolayı Haluk Tuncalı tarafından övülür.

Doğuş Dergisi, “Hep Böyleyizdir”- Selahattin Teoman, S. 8, Haziran 1945, s. 15.

Derginin genelinde “olay hikâyelerine” yer verilmiştir. Oldukça sade bir üslupla kaleme alınan bu hikâyeye bir “düğün merasimi”nde yaşananlar anlatılmaktadır. Anlatıcı, arkadaşı Rıza ile diğer bir arkadaşı Nureddin'in düğününe giderler ve biz düğünde yaşananlara anlatıcı vasıtası ile şahit oluruz. Hikâyeye tasvir yönünden oldukça başarılıdır.

Doğuş Dergisi, “Bibliyografya”-?, S. 8, Haziran 1945, s. 18.

Dergide yer yer gözükten ve yazarı bilinmeyen bu köşede, dönemin yeni çıkan kitaplarına değinilir. Bu sayıda da Hendrick W. Van Loon’un Nüvit Osman tarafından çevirilen eseri “İnsanlığın Kurtuluşu” ve Suut Kemal Yetkin’in “Sanat Meseleleri” kitabı ele alınmıştır.

Doğuş Dergisi,”Walt Whitman”- Cenap Tekin, S. 8, Haziran 1945, s. 19.

Amerikalı şair Walt Whitman’ın hayatı ve şiire getirdiği yeniliklerden söz eden yazıda; Whitman’dan “demokrasi şairi” olarak bahsedilir. Onun “Amerikalı bir şiir yaratmaya çalıştığı” ve “şiirden her türlü süsü, ölçüyü, vezni ve kafiyei attığı” tespitlerine yer verilir.

Doğuş Dergisi, “Necdet Remzi Atak’ın Müzik Sohbetleri”-? , S. 8, Haziran 1945, s. 20.

24 Mayıs 1945 gecesi Necdet Remzi Atak’ın kanseri üzerine kaleme alınan yazının müellifi bilinmemektedir. Resmiyeti sevmeyen müellifin, konsere nasıl gideceğine düşünürken, Necdet Remzi’nin bu davetiyesiz, kıyafetsiz bir toplantı olacağını öğrenir ve çok mutlu olur. Toplantı’dan ve Necdet Remzi’den oldukça memnun kalan müellifin, övgü dolu sözlerini okuruz.

9. SAYI- OCAK 1946

Doğuş Dergisi, “Harp ve Avrupa Milletlerinin İnsan Stoku”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 9, Ocak 1946, s. 1.

I.ve II. Dünya Savaşlarından sonra, Avrupa nüfusunda meydana gelen değişimler, Tökin tarafından sayısal verilerle ortaya konulmuştur. Savaşlardan sonra insan nüfusunda büyük azalma olmuş ve aslında bu azalmaların daha savaşlardan önce başladığı savunulur. Tökin, harbe rastlayan devirde Avrupa’da şu üç esaslı nüfus hareketinin olduğunu söyler. Bunlar;

1. İnsan stokunun kemiyetçe azalışı
2. İnsan stokunun ihtiyarlaması
3. Seçkinlerin kemiyetçe azalışı’dır.

Tökin, yazısında ayrıca Avrupa milletlerinde meydana gelen nüfus azalması sorunu için çözümler ve tavsiyelerde bulunmuş.

Doğuş Dergisi, “ Beşinci Dil Kurultayından Sonra” Ahmet Cevat Emre, S. 9, Ocak 1946, s. 6.

Beşinci dil kurultayından sonra kaleme alınan yazıda “Dilde inkılâp olmaz” ana fikri üzerinden yazarın görüşleri ve örnekleri verilmiştir. Cevat Emre; dil inkılâbından 17 yıl sonra olmasına rağmen, konuşma dilinde asla inkılap olmadığından bahseder.

Ahmet Cevat, dönemin önemli sorunlarından biri olan “Dil” konusunda ve dil inkılâbı sonrası meydana gelen değişimler ve bu değişimlerin “halkın konuşma dilinde” bir farklılık meydana gitmediğini savunur.

Doğuş Dergisi, “ Şairler Devri”- Füzûzan Hüsrev Tökin, S. 9, Ocak 1946, s. 9.

Her dönemin tartışmalı kanunlarından biri olan “şiiir bitmiş midir?” ve “Gerçek\Nitelik şair var mıdır?” sorularına dair cevap aranan yazıda, “Her devirde şiiir, ölüm tehlikeleri geçirmiştir. Buna rağmen şiiir, her zaman en ileri ve en dinamik bir şey olarak devam etmiştir,” yargısına varmıştır. Tökin yazısında “Yeni şiiir ve şairler” den oldukça umutludur. “Her şeyi yeniden yaratmak isteyen bu neslin bu neslin edebiyatı da, bundan sonra yaşanacak, işlenerek ve çalışılarak vücuda getirecektir...”

“Şu muhakkak ki, yarının büyük şairleri içimizde yaşıyor ve bir gün meyvelerini vereceklerdir.” şeklinde yazısını sonlandırır.

Doğuş Dergisi, “Hayal Sahası”- Şevket Rado, S. 9, Ocak 1946, s. 10.

Medeniyetin hayal dünyamızı yıktığı belirtilen yazıda, modern ve sonrası dünyanın insan ruhuna ve hayallerine verdiği zararlardan bahsedilir. Harp sonrası çocuklarının masal şaşırmayacağı belirtilir.

Doğuş Dergisi, “Vazgeçemediğim”- Saffettin Pınar, S. 9, Ocak 1946, s. 11.

Orhan Veli’nin “Vazgeçemediğim” adlı şiiir kitabının incelendiği bir yazıdır. Orhan Veli-Garip anlayışı ve Orhan Veli şiiirin değişiminin irdelendiği yazıda, Veli şiiiri ve dinamikliği övülür.

Eserde oldukça hayret uyandıracak yepyeni motiflerin kullanımı övülmüş ve bu “yenilik”in yapma ve satıhta kalan bir orijinallikten, gerçek ve duyulmuş bir sanata geçmek imkânı olduğu vurgulanmıştır.

Doğuş Dergisi,” Trene Yetişmeğe Dair”- A. G. Gardiner, Çeviren: M.H. Onaran, S. 9, Ocak 1946, s. 14.

Gardiner bu denemesinde “Tren ve trene yetişmek” metaforu üzerinden, insan psikolojisinde; önemli bir yer kaplayan duygularından biri olan “evham” duygusu üzerinde durur. Evham, insanoğlunun içini yiyip- bitiren ve yaşam kalitesini düşüren bir duygudur. Gardiner’de insanın içini kemiren duygudan; “Hayatım birçok ciddi dertlerle geçmektedir, fakat bu dertlerin çoğu hiç vaki olmamaktadır.” şeklinde tanımlamaktadır.

Doğuş Dergisi, “Aragon”- S.T. , S. 9, Ocak 1946, s. 16.

Fransız şair (?) Aragon’un kısaca tanıtıldığı kısa yazıda; “Sürrealizm” üzerinde de durulmuş. Yazı Aragon’un sanat anlayışında iki evreden bahseder. Bunlar; Sürrealizmin etkisiyle yenilikçi denemeleri, ikinci evre ise bu ileri hamlelerden sonra durulup, gelenekselliğe dönüşüdür.

Doğuş Dergisi, “ Bir Çocuk Dergisi: Doğan Kardeş”- S.T. , S. 9, Ocak 1946, s. 17.

Sohbet üslubu ile kaleme alınan yazıda, o zamanın çocuk dergilerinden olan “Doğan Kardeş” dergisi övülmektedir. Üç yaşındaki kızı ile birlikte dergiyi inceleme fırsatı bulan yazar, görselliğiyle birlikte derginin küçük kızının da ilgisini de çektiğini ve ona görsellerle ilgili çeşitli sorular yönelttiğini belirtmektedir.

Yazıda dergiden genel olarak hep övgü ile bahsedilmekte ancak bir yerde- Tarzan anlatısındaki resimlemede zalimce gösterilen yerlerde- çocukların yaşlarına uygun olmayan zalimliklerin gösterilmesinden dolayı daha dikkatli olunması gerektiğini belirtir. Ayrıca dergi her yaştan çocuğu hitap eden üslubu ile de özellikle övülür.

Doğuş Dergisi, “Sabaha Karşı Şehir”- Sabahattin Teoman, S. 9, Ocak 1946, s. 18.

Köyden kente yürüyerek giden bir gencin Seher vaktinden yumurta çaldığı zannedilerek, tavukların- yumurtaların sahibi tarafından yanlışlıkla dövülmesi ve gencin çaresizliği anlatılır. Hikâyenin sonunda gencin çaresizliği; “Bir elbise dolusu acı halinde kalktı, arsadan asfalta indi. Köyünde doğru şehri terk etti” veciz ifadeleri ile verilir.

Doğuş Dergisi, “Şahsiyet, Beraber Taşımaya Mecbur Olduğumuz Yegane Servetimiz”- Readers Digest, Çeviri: Kırâç Eray, S. 9, Ocak 1946, s. 20.

Yazının ana fikri; “Şahsiyetin fitrî bir şey olmadığı ve hayatımızla birlikte tekâmül eden bir kavram olduğu”dur. İnsanın fiziki gelişimi ile birlikte, ruhî gelişiminin de olduğu ve bu ruhî gelişiminin insanın “şahsiyet”ini oluşturduğundan söz eder. Vücuttaki değişikliklerin zamanla kaybolabileceği ancak ruhta ki değişikliklerin hiçbir zaman için kaybolmadığı, bir insanın” benliğine hakimiyeti, yani düşüncelerine istikamet verebilme kabiliyetinin, vücut sağlamlığından daha mühim olduğu vurgulanır.

Doğuş Dergisi, “Bibliyografya”- İ.H.T. , S. 9, Ocak 1946, s. 22.

Yazının sonunda İ.H.T ibaresi yer almakta ancak kim olduğu belirtilmemektedir. Biz yazının derginin çoğu sayısında yazısı bulunan İsmail Hüsrev Tökin olduğunu tahmin etmekteyiz. Yazıda Mustafa Şekip Tunç’un yeni çıkan kitabı “Ruh Aleminde” ye değinilir. Kitabın metafizik alemlere bir kapı açtığı ancak Tunç’un ilim adamı kimliği ile de yer yer Okült ilimlere karşı tenkidci bir tutum sergilediği belirtilir.

10. SAYI-ŞUBAT 1946

Doğuş Dergisi, “Güneş Lekelerinin İktisadi Hayata Tesiri Meselesi”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 10, Şubat 1946, s. 1.

İktisadi Hadiseleri, kozmik sebepler izah etme yönteminin eksik ve yanlış bulunduğu yazıda; içtimai ve iktisadi hadiselerin her birinin kendi bünyevî kanunları ile birlikte izah edilmesi gerektiği savunulmaktadır.

Yazıda o dönem içi tartışmalı bir konu olan; iktisadi devrelerle güneş lekelerinin görünme devreleri arasında bir münasebet olduğu fikri çürütülmektedir.

Doğuş Dergisi, “Yeni Yazı Denemeleri”- Ahmet Cevat Emre, S. 10, Şubat 1946, s. 3.

Bu yazıda dönemin önemli meselelerinden biri olan “dil” meselesi üzerinde durulmuş ve özellikle “yazı dili”nde meydana gelen değişiklikler ele alınmıştır. Fransızca ve Almanca’nın etkisiyle oluşan Türkçede yeni kelime denemeleri ve deneyimlerden örnekler verilmiştir. Yeni kelime türetme yöntemlerinden biri olan “birleştirme”, “ön ismiyle türetme” ve “türetme yöntemleri” üzerinde özellikle durulmuştur.

Doğuş Dergisi, “Deneme”-Füruzan Hüsrev Tökin, S. 10, Şubat 1946, s. 4.

O dönem için edebiyatımızda yeni bir tür olan; Deneme’nin tanımı yapılmış, tarihi ele alınmış ve dünya edebiyatında ve bizde deneme yazarlarından örnekler verilmiştir. Deneme’nin kuru metodolojik yazılardan farklı olduğu ve denemenin “sanatçı elinden çıkmış fikir mahsulleri olduğu vurgulanmıştır. Tökin, denemenin hür bir edebiyat tarzı olduğunu ve onda fikirlerin, bir şiir havası içinde inkişaf ettiğini söyler.

Doğuş Dergisi, “Sanat Üzerine Düşünceler”- Leon Tolstoy’dan Hülase, S. 10, Şubat 1946, s. 5.

Bu denemede başta “ilim” ve “sanat” kavramları karşılaştırılarak, sanat kavramının “büyüklüğü” ve “kapsayıcılığı” üzerinde durulmuştur. Ayrıca yazıda “sanat” kavramının geçmişten günümüze değiştiği anlamlardan bahsedilmiştir. Şöyle ki “önce faydalı olan her şey sanat eseri idi; sonra güzel olan şeye sanat eseri dendi; şimdi de iyi, ahlaki olan şeye sanat eseri deniliyor.” Diye sınıflandırılarak sanat teriminin gittikçe değişen anlam dünyası üzerinde durulmuştur ve nitelikli sanat eseri sayısının oldukça az olduğu ile yazı tamamlanmıştır.

Doğuş Dergisi, “Yanılmıyorsam”-Selahattin Adanır, S. 10, Şubat 1946, s. 6.

Adanır, bu yazısında farklı sanat dallarında eserler veren sanatkarların şiddetli bir şekilde eleştirildiği halde neden farklı türde edebi eser verenlerin hiç eleştirilmediği üzerinde durur. Birden fazla sanat dalı ile uğraşmanın bir kimseyi nasıl çıkmazlara sürüklediği gibi, birden fazla edebî türde yazmanın da insanı aynı çıkmazlara sürükleyeceğini söyler ve bir sanatkar için sanat kolu ile ifade edilemeyecek hiçbir konunun olmadığından bahseder. Adanır, tüm bu fikirlerini yazının başlığından da anlaşılacağı gibi (Yanılmıyorsam) kendi özneliği ile okuyucusuna sunar.

Doğuş Dergisi, “Filimciliğimiz”- Rasim Eğdemir, S. 10, Şubat 1946, s. 10.

Dönemin en büyük propaganda araçlarından biri olan sinemanın ve film endüstrisinin ülkemizde gelişmesi için neler yapmamız gerektiğine dair önerilerin yer aldığı bir yazıdır.

Eğdemir, yazıda, “Sinemacılığımızın bugünkü dağınık çalışmalarından kurtarılması, derli toplu bir programa bağlanması ve bu işin doğrudan doğruya, bilvasıta ilgili makamlarca ele alınması lazımdır” der.

Doğuş Dergisi, “Hayatın Mekanik İzahı Kabil mi?”- Dr. H. Frieling, S. 10, Şubat 1946, s. 11.

Modern zamanlarla birlikte –makineleşme ile- hayatın da izahında bir takım değişiklikler olmuştur. “İnsan vücudunu bir endüstri işletmesine benzeten, kalbin mükemmel bir pompa istasyonu olduğunu anlatan” çeşitli eserler yazılmıştır. Yazımızda ise bu görüşe ait örnekler açıklanmakta ve ancak bu yeni “alem telakkisi” delillerle çürütülmektedir.

Doğuş Dergisi, “Fosforlu Cevriye”- Ahmet Köksal, S. 10, Şubat 1946, s. 14.

Birçok farklı şekli olan “Fosforlu Cevriye” tipinin, Ahmet Köksal tarafından kaleme alınmış hikâyesidir. Hikâyede, “Fosforlu Cevriye” şarkısından hareketle, Fosforlu Cevriye’nin hikâyesine tanık oluruz.

Doğuş Dergisi, “Bibliyografya”-? , S. 10, Şubat 1946, s. 16.

Kim tarafından yazıldığı belli olmayan yazıda, Sait Yada’nın 1944 yılında çıkan kitabı “Yaratıcı İş- İnsan ve Kültür Yaratan Bir Hayat Kanunu Üzerine Araştırmalar” ele alınmıştır. Müellif, kitabın döneminde değeri bilinmese de çok mühim bir eser olduğunu belirtir. Ya da, kitabın da işin hayat veren fonksiyonu üzerin de durmuş müellif de bu literatürümüze işin felsefi yönünü de ele alan bir çalışma yapmasından dolayı bütün aydınlara tavsiye etmiştir.

11. SAYI, MART 1946

Doğuş Dergisi, “Türk Devletçiliği Hakkında”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 11, Mart 1946, s. 1.

Yazıda Türk devletçiliğinin tamamen millî bir karakter taşıdığı ve ekonomik temelli olduğu savunulur. Millî inkılâp öncesi Türkiye ve Millî inkılâp sonrası Türkiye karşılaştırılır. Millî inkılâp sonrası Türk ekonomisinin; “millî ekonomi nizamı” şeklinde yeniden oluşturulduğu söylenir. Tökin, devletçiliğin sınırını çizmenin kesin olarak mümkün olmadığı ve bu hududun zamana, mekâna ve şartlara göre değişeceğinden bahseder.

Doğuş Dergisi, “Ciordano Bruno” – Füzuzan Hüsrev Tökin, S. 11, Mart 1946, s. 5.

Rönesans’ın önemli düşünce adamlarından biri olan Ciordano Bruno’nun kısaca hayatı ve fikir dünyamıza getirdiği yenilikler verilmiştir. 16. Yüzyılın metafizikçileri içinde Bruno yeni astronomi araştırmalarına dayanarak, Aristoteles’in küreler alemini kısımlara ayırmasının bir takım uydurmalarından ibaret olduğunu söyler.

Bruno'ya göre mekânın hududu yoktur; gök, sonsuz bir kâinattır. Allah ve kâinat bir ve aynı varlıktır. Ancak Bruno'nun bu fikirleri –skolâstik düşünce döneminde- kilise tarafından sakıncalı bulunmuştur ve yedi yıl engizisyon hapisanesinde kaldıktan sonra fikirlerinden dönmediği için 1600 yılında kazık üzerinde yakılarak vahşice öldürülmüştür.

Doğuş Dergisi, “Rembrandt, Hayatı ve Hususiyetleri”- Sami Karabatı, S. 11, Mart 1946, s. 6.

Yazıda, Hollandalı bir ressam Rebrandt'ın hayatı ve resme getirdiklerinin yanında, Hollandalıların resim sevgisi de anlatılmaktadır.

1606 yılında doğan sanatkar Rembrandt, Hollanda resmindeki İtalyan etkisine son vermiş ve kendisinin oluşturduğu Hollanda usulü “Jerardo” ve “Miyens” tarzlarını ortaya koymuştur. Rembrandt'ı çağdaşlarından ayıran bir diğer önemli özellik ise her tabakadan insana hitap etmiş ve resmini yaptırmak ve yahut resim almak arzusunu gösteren herkese atölyesini açık tutmasıdır.

Doğuş Dergisi, “Bizim Şarkımız”- Oğuz Kazım Atak, S. 11, Mart 1946, s. 7.

70 kelimelik bir hikâyedir.

Doğuş Dergisi, “Kadın Kalbi”-Oğuz Kazım Atak, S. 11, Mart 1946, s. 7.

48 kelimelik bir hikâyedir.

Doğuş Dergisi, “Armağan”- Oğuz Kazım Atak, S. 11 Mart 1946, s. 7.

31 kelimelik bir hikâyedir.

Doğuş Dergisi, “T. S. Eliot”- Ricahard Church, Çeviren: Selçuk Ongun, S. 11, Mart 1946, s. 10.

İngiliz ünlü şair ve eleştirmen T. S. Eliot'a dair bir inceleme yazısıdır. Eliot'un bir ıstırap şairi olduğu belirtilir. Yazıda, Eliot; “istediğini söyleyen, dindar, alim ve yeniden yaratış kudreti olan bir kimse” olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca yazıda Eliot'un şiirinden isimsiz bir örnek de bulunmaktadır.

Doğuş Dergisi, “Hüseyin Rahmi Gürpınar”-? , S. 11, Mart 1946, s. 11.

Hüseyin Rahmi’nin ölüm yıldönümü dolayısıyla Füzûzan Hüsrev Tökin tarafından kaleme alınan yazıda; Gürpınar’ın tam bir halk yazarı olduğu söylenmekte ve ; “Memleketimiz halk sanatının öncüsü ve mümessili olması” dolayısıyla övülmektedir.

Doğuş Dergisi, “Bethoven”-? , S. 11, Mart 1946, s. 11.

Büyük müzisyen Bethoven hakkında kaleme alınan yazıda; onun müziği, hissin duygunun ta kendisi yapmasını istediği ve bunu başardığı belirtilir. Bethoven’in ürettiği her yeni eserin zamanında büyük bir hamle olduğunu ve bu hamlenin Bethoven’in de değişiyile “elemden ve ızdırabdan” geldiği söylenir.

Doğuş Dergisi, “Fenalar mı Yoksa İyiler mi Kalıyor? Uyuma mı Ayıklanma mı?”- Abdullah İstemi, S. 11, Mart 1946, s. 12.

Yazıda canlılar âleminin bir evrim (tekâmül) halinde olduğu ancak bu “evrim”in Lamarkizmin ve Darwinizmin anladığı manada bir evrim olmadığı savunulur. Yazıda bu görüş çeşitli örneklerle de açıklanır. Ayrıca İstemi tekamülün iyiye doğruya değil, fenaya kötüye doğru olduğunu gösterir.

Doğuş Dergisi, “Parti Mükâfatını Kazanan Şair ve Şiir”- Füzûzan Hüsrev Tökin, S. 11, Mart 1946, s. 14.

1946 CHP şiir ödülünü kazanan “35 yaş” şiirinin şairi, Cahit Sıtkı Tarancı ile Füzûzan Hüsrev Tökin yaptığı bir röportajdır.

Röportajda Tökin’in; Şiir Telakkinizi kısaca anlatır mısınız?” gibi soruları ile Cahit Sıtkı Tarancı’nın “poetik görüşleri”ne ulaşabiliriz. Tarancı şiiri; “Kelimelerle güzel şekiller kurmak sanatı” olarak tanımlar ve şiir üzerindeki her türlü mektepçilik zihniyetine (romantizm, realizm, empresyonizm, sürrealizm gibi) de karşıdır. Ayrıca Cahit Sıtkı, Divan şiirimizi “harcamakla tükenmeyecek bir hazine” olarak görür ve bu zenginliğin kıymetini bilmemiz gerektiğini söyler. Cahit Sıtkı Tarancı şiiri bir “hüner ve marifet işi” olarak görür ve şiirin ustalık ve ihtisas işi olduğunu belirtir.

Doğuş Dergisi, “Sonsuzluk”- Andre Mourois, Çeviri: H. Uzbark, S. 11, Mart 1946, s. 15.

Yoğun Tabiat tasvirleri ile “Yaratılış”ın ve “Sonsuzluk”un sorguladığı çeviri bir hikâyedir. Kurgu bir eser de olsa hikâyede adından da anlaşılacağı gibi-*Sonsuzluk*- çeşitli felsefi temalara da değinilir.

Doğuş Dergisi, “Sanat Takvimi”- Ahmet Köksal, S. 11, Mart 1946, s. 16.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 1944 yılından beri çıkan “Sanat Takvimi” nin 1946 da üçüncüsünün çıkacağıının haberi verilir. Takvimdeki eserlere de kısaca yer verilen yazıda, “Sanat Takvimi” nin mühim bir eser olduğu belirtilir.

2. BÖLÜM SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİ (4 OCAK 1947- 16 ARALIK 1947)

2.1.SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİ’NİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

4 Ocak 1947-Aralık 1947 tarihleri arasında toplam 50 sayı çıkmış, isminde “gazete” ibaresini taşısa da içerik ve üslup yönüyle bir “kültür- sanat magazin” dergisidir. Gazete 23-24. Sayısına (14 Haziran 1947) kadar haftalık-cumartesi günleri çıkmış bu sayıdan sonra ise on beş günde bir iki sayı birden çıkmış ve 49-50 (16 Aralık 1947) ile de son sayısını vermiştir. Ancak burada şunu belirtmek gerekir ki, 49-50. Sayılarda gazetenin kapanacağına\artık çıkmayacağına dair hiçbir ifade yoktur. Gazetenin son sayılarında, “edebiyatın kurumsallaşması” meselelerinde çeşitli fikirlerinde ele alındığı yazıları da göz önüne alırsak, gazetenin son sayısının çok da “beklendik bir son” olmadığını söyleyebiliriz. Bu nedenle de Sanat ve Edebiyat Gazetesi büyük bir düşün ürünü olmasına rağmen, “yarım kalmış bir düşün”tür.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi- A5 kâğıt boyut- 148x210mm ile önceleri haftada bir cumartesileri günleri 4 sayfa olarak çıkarken, 23-24 sayısı ile 15 günde bir, altı sayfa olarak çıkmaya başlar. Gazete, 49-50. (16 Aralık 1947) son sayısı ile çıkar. Gazetenin imtiyaz sahibi; Suut Kemal Yetkin, yazı işleri müdürü ise Selahattin Batu’dur. Gazetenin 15. Sayısı ve sonrasında ise yazı işleri müdürü Lütfi Ay olarak değiştirilir. Gazetenin yazar ve şair kadrosuna bakacak olursak; Suut Kemal Yetkin, Selahattin Batu, Lütfi Ay, Şevket Rado, Cevad Memduh Atar, Cahit Sıtkı Tarancı, Hikmet Birand, Melahat Özgü, Behçet Necatigil, Sabahattin Teoman, Eşref Üren, Orhan Burian, Mehmet Kaplan, Ahmet Muhip Dranas, Şerif Halil Başa, Halil Bedi Yönetken, Malik Aksel, Nurettin Sevin, Hasan Basri Yüce, Refik Epikman, Mustafa Nihat Özön, Baki Süha Ediboğlu, Hikmet Münir, Ali Süha Delibaşı, Nuri Gökçe, Adnan Ötüken, Hamdi Olcay, Ekrem Akurgal, Nedim Çapman, İsmail Hüsrev Tökin, Sabri Esat Siyavuşgil, Halil Bedi Yönetken, İbrahim Huyı, Melih Başar, Sabih Şendil, Can Yücel, Halide Edip Adıvar, Lemis Akurgal, İbrahim Zeki, Nedim Çapman, Kemal Edip, Oktay Akbal, Y. Kazım Köni, Muzaffer Arkan, Aşık Veysel, Ratip Tahir Burak, Ercüment Ekrem Talu, Ziya Termen, Tahsin Öz, Mahir Canova, Avni Givda, Muvaffak E. Talu, İsmail Gerçeksöz, Salim Şengil, Sitare Sevin, Hasan Ali Ediz, M. Nuri Gençosman, Cahid Okurer, Turhan Oğuzkan, Cahit Tanyol, Muvaffak Sami Onat, İsmail Galip Arcan, Kemal Zeren, N. Rahmi Karatay, Nahid Sırrı Örik, Naki Tezel, Ahmet Kutsi Tecer, Özdemir Asaf, Fethi Kopuz, M. Sinanoğlu, Mehmet Kemal, Ahmet Hamdi Tanpınar, Kenan Haru, Apdullah Arsever, Zahir Güvemli, Nasuhi Baydar, Salah Birsell, Fuat Pekin, Hikmet Dizdaroğlu,

Peyami Safa, Cavit Yamaç, Zeki Ömer Defne, Agâh Sırrı Levend, Fazıl Hüsnü, Dağlarca, Arif Kaptan, Fehmi Önger, Sedat Tanaydı, M. R. Gazimihal, Nurullah Berk, Esat Tekeli, Halit Fahri Ozansoy, Rıfkı Melul Meriç, Sadi Güner, Cengiz Kayı, Hasan Şimşek, Rüştü Şardağ, Remzi Oğuz Arık, Samim Karagöz gibi her biri alanında usta isimlerin yazı ve şiirlerine rastlarız. Gazetede birçok yabancı yazardan çeviri yazarlara da yer verilmiştir. Bu yazarlar; Raymond Cogniat, Herman Hesse, Jean Dutaard, Graham Green, Maurice Bowra, Ernest Hemingway, Grazia Deledda ve Selma Lagerlöf gibi nitelikli yazarlardır. Gazetenin geneline baktığımızda, estetik kaygı ön planda ve nitelikli ürün verme isteğini görürüz. Gazetenin ilk sayısında (4 Ocak 1947) Cevad Memduh Altar tarafından kaleme alınan, “Sanat Tenkitçiliğine Doğru” yazısında; “Hususî estetik konularında temasta ihtiyatlı” ibaresi ile bu titizlik bize verilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinin basıldığı yer ilk sayıda Ulus Basımevi, Yenişehir\Ankara olarak verilir. Gazetenin fiyatı ilk sayıdan son sayıya kadar hiç değişmemiş ve 25 kuruş olmuştur. Ayrıca gazeteye altı aylığı altı liradan, yıllık on iki liradan abonelik sistemleri mevcuttur. Gazete saman kâğıdına, başlık haricinde siyah beyaz olacak şekilde basılmıştır. Gazetede birçok resim ve fotoğraf da mevcuttur. Fotoğrafların çoğunu tiyatro temsillerinde çekilen fotoğraflar ve yabancı yazar ve şairlerin portre fotoğrafları oluştururken, resimlerin genelini de ünlü ressamların resimlerinin küçük birer kopyası ve yazar- şair illüstrasyonlarının oluşturduğu görülür. Gazetede çok az da olsa karikatüre de yer verilmiştir.

Gazetede genellikle sayıların son sayfasında çeşitli reklamlara yer verilmiştir. Bu reklamlara örnek olarak; “Türkiye İş Bankası, Ticaret Bankası, Ziraat Bankası ve Eti Bank” verilebilir. Ayrıca gazetede yeni çıkan kitapların reklamlarına da yer verilmiştir. Bu kitaplara örnek olarak da; Mahzar Şevket İspiroğlu’nun “Avrupa Sanatı ve Problemleri- I”, Nurullah Ataç’ın “Günlerin Getirdiği”, Baki Süha Ediboğlu’nun “Gece Yağmuru” gösterilebilir.

2.2. SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİNİN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde sanatın her alanı ile ilgili (mimari, resim, musiki ve edebiyat) ile ilgili yazılara yer verilmiştir. Bu yazıların çoğu alanında yetkin isimler tarafından kaleme alınmıştır. Bunda şüphesiz derginin imtiyaz sahibinin Türk Edebiyatının en büyük estetisyenlerinden biri Suut Kemal Yetkin olmasının büyük bir etkisi vardır. Yetkin yönetimindeki gazetede birçok farklı sanat dalından insan bir araya gelmiş ve oldukça nitelikli eserler ortaya koymuşlardır. Gazetede telif ve tercüme birçok eser verilmiştir. Gazetede Suut Kemal Yetkin, Lütfi Ay, Mehmet Kaplan, Selahattin Batu, Ali Süha Delibaşı, Agâh Sırrı

Levend makaleleri ile, Oktay Akbal, Mustafa Yalınkat, Salim Şengil ve Hamdi Olcay hikâyeleri ile, Cevat Memduh Altar müzik eleştirileri ile, Şerif Halil Başa'nın film eleştirileri ile katkıda bulunmuştur. Ayrıca gazetede aşk temalı şiirlerin çoğunlukta olduğu toplam seksen yedi şiir mevcuttur. Bu şiirler arasında Cahit Sıtkı Tarancı, Behçet Necatigil, Ahmet Muhip Dranas, Özdemir Asaf ve Salah Birsell gibi usta şairlerin elinden çıkmış şiirlerde vardır. Gazetede telif şiirler olduğu gibi, John Messfield, Maure Maeterlinck gibi isimlerden çeviri şiirlerde mevcuttur.

Gazetede “Haftanın Sanat Olayları”, “Şöylesi Böylesi” gibi köşelerle güncel kültür ve sanat faaliyetlerinin haberi verilmiştir. Gazete de birçok dizi yazıda yer almıştır. Bunlar; Nurettin Sevin'in “Aktör”, Mehmet Kaplan'ın “Edebi Eser Karşısında”, Ağâh Sırrı Levend'in “Meşrutiyet Devri'nde Dilde Sadeleşme Hareketi”, Zahir Güvenli'nin “Şiir ve Resim”, Salah Birsell'in “ Yeni Bir Şiirin İlkelerine Doğru” ve İsmail Galip Arcan'ın “Türk Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı” adlı yazılardır. Ayrıca Sanat ve Edebiyat Gazetesinde Ahmet Muhip Dranas'ın ödüllü piyesi “Gölgeler” tefrika edilmiş, Oktay Akbal'ın “Garipler Mahallesi” romanının tefrikasına başlansa da gazetenin son sayısı ile bu tefrika yarım kalır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi'nde “resim”e dair yazılara büyük bir önem verildiği görülür. Ressam Arif Kaplan'ın “Paris Mektubu” yazı dizisinde, Paris'te gittiği resim sergilerine dair değerlendirmelerde bulundurmıştır. Ayrıca gazetede, dönemin resim akımlarından “D Grubu” nun ressamlarından birçok kişinin yazısına yer verilmiş, gruba dahil çeşitli değerlendirmelerde bulunmuştur.

Gazetede musikin de önemli bir yer tuttuğunu görürüz. Musiki de yenilikçi bir yolu benimseyen Sanat ve Edebiyat Gazetesinde “Türk Beşleri” olarak bilinen, “Cemal Reşit Rey, Ulvi Cemal Erkin, Ahmet Adnan Saygun, Hasan Ferit Ahar ve Necil Kazım Akses” gibi şahıslar ön plana çıkartılır. Görüldüğü gibi oldukça zengin bir içeriğe sahip olan gazetede sanatın her alanına dair yazı verilmiştir.

2.3. SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİNDEKİ EDEBÎ TÜRLER

2.3.1 ŞİİR

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde birçok şiir yayımlanmıştır. Gazetenin her sayısında şiir tür olarak sayfalarda kendine yer bulmuştur. Sanat ve Edebiyat Gazetesinde bizim tespit

edebildiğimiz kadarıyla toplam 87 tane şiir yayımlanmıştır. Bu şiirlerin seksen beş tanesi telif, iki tanesi ise tercüme şiirdir. Şiirlerin geneline baktığımızda ilk olarak “liriklik” göze çarpar, Sevgi ve aşk şiirlerin ana temalarını oluşturur. Buradaki sevginin illa cismani bir sevgili olması gerekmez şiirlerin çoğunda tabiat sevgisi de görülür. Gazete de şiirleri yayımlanan şairlere bakacak olursak; Cahit Sıtkı Tarancı, Behçet Necatigil, Sabahattin Teoman, Ahmet Muhip Dranas, Baki Süha Ediboğlu, Nedim Çapman, Melih Başar, Sabih Şendil, Can Yücel, İbrahim Zeki, Aşık Veysel, Muvakkar Ekrem Talu, İsmail Gerçeksöz, Turhan Oğuzkan, Muvaffak Sami Onat, Özdemir Asaf, Ahmet Kutsi Tecer, Mehmet Kemal, Ahmet Hamdi Tanpınar, Kenan Harun, Salah Birsell, Zeki Ömer Defne, Fazıl Hüsnü Dasğlarca, Halit Fahri Ozansoy, Öznur Pelister, Şinasi Özdenoğlu, Rıfkı Melul Meriç, Ayhan Hünalp, İsmail Safa Eşgin, Sabahattin Batur, Orhan Kemal Arıburnu, Osman Attila, Eşref Dere, Suat Behlülgil, Bülend Ecevit, Hasan Şimşek, Orhan Murat, Kemal Dayan ve Mahmut Kuru gibi yazarların telif şiirlerine ve John Messfield’in Sedat Tanaydı, Maure Materlick’in ise Halit Fahri Ozansoy tarafından çevirilmiş birer şiirlerine rastlanır.

Gazetede ki şiirleri tasnif edecek olursak;

2.2.1.1. MUHTEVA AÇISINDAN ŞİİRLER

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde birçok şiir yayımlanmıştır ve bu şiirlerin nitelik açısından değerleri de yüksektir. Sanat ve Edebiyat Gazetesi’ndeki şiirleri muhteva açısından; Aşk şiirleri, tabiat şiirleri, gurbet şiirleri ve diğer şiirler olmak üzere dört ana başlık altında toplayabiliriz.

2.2.1.1.1. Aşk Şiirleri;

Dergide en çok yayımlanan şiirler aşk şiirleri olmuştur. Bu şiirlerin çoğunun niteliği yüksek olsa da az da olsa vasatın altında şiirler de mevcuttur. Gazete de yayımlana aşk şiirlerine bakacak olursak;

“Yalnızlık Macerası”-Cahit Sıtkı Tarancı (S. 1,4 Ocak 1947 s.2.)

“Perişan”- Sabahattin Teoman (S. 1, 4 Ocak 1947, s.3.)

“Bu Köyün Garip Kişisinden”- Ahmet Muhip Dranas (S. 4, 25 Ocak 1947, s.1.)

“Senle Gökyüzü”- Ahmet Muhip Dranas (S. 5, 1 Şubat 1947, s.1.)

- “Hacer Kız”- İbrahim Zeki (S. 10,8 Mart 1947, s.3.)
- “Mesut Çift”- Cahit Sıtkı Tarancı (S. 11,15 Mart 1947, s.1.)
- “Ocakbaşı Türküsü”- İbrahim Zeki (S. 12, 22 Mart 1947, s.3.)
- “Yolculuğa Davet”- Turhan Oğuzkan (S. 14, 5 Nisan 1947, s.3.)
- “Ben’le O”- Ahmet Muhip Dranas (S. 17, 26 Nisan 1947, s.2.)
- “Nar”- Cahit Sıtkı Tarancı (S. 21,24 Mayıs 1947, s.1.)
- “Tasadüfler Dünyası”- Zeki Ömer Defne (S. 25-26,28 Haziran 1947, s.5.)
- “Aşk Masalı”- Cahit Sıtkı Tarancı (S. 25-26,28 Haziran 1947, s.1.)
- “Gör Sevdayı”- İbrahim Zeki Burdurlu (S. 27-28, 12 Temmuz 1947, s.5.)
- “Varyete”- Behçet Necatigil (S. 31-32, 9 Ağustos 1947, s.2.)
- “Gece Uyanan Kadın”- Halit Fahri Ozansoy (S. 37-38, 20 Eylül 1947, s.2.)
- “Gel Gör Ki”- Muvaffak Sami Onat (S. 37-38, 20 Eylül 1947, s.3.)
- “Aşkın Hücumu”- Salah Birsell (S. 39-40, 4 Ekim 1947, s.2.)
- “Yeşil Sevdâ”- Suat Behlülgil (S. 41-42,18 Ekim 1947, s.5.)
- “Aşka Şiir”- Hasan Şimşek (S. 43-44, 1 Kasım 1947, s.5.)
- “Üç Yıldız”- Özdemir Asaf (S. 45-46, 15 Kasım 1947, s.2.)
- “Yufka Kalbim”- Orhan Kemal Arıburnu (S. 47-48, 1 Aralık 1947, s.2.)
- “14 No’lu Ev”- Mahmut Kumru (S. 49-50, 16 Aralık 1947, s.5.)

2.3.1.2. Tabiat Şiirleri;

Gazete de en çok yayımlanan şiir türlerinden biri de “tabiat şiirleri” dir.

- “Sular”- Nedim Çapman (S. 6, 8 Şubat 1947, s.1.)
- “Ağaçlardan İnsanlara Arzuhal ”-Melih Başar (S. 7, 15 Şubat 1947, s.3.)
- “Burdur’da”-İbrahim Zeki (S. 8, 22 Şubat 1947, s.2.)

- “Denizci”- Nedim Çapman (S. 8, 22 Şubat 1947, s.2.)
- “Baharda”- Muvakkar Ekrem Talu (S. 12, 22 Mart 1947, s.3.)
- “Bahar”- Cahit Sıtkı Tarancı (S. 13, 29 Mart 1947, s.1.)
- “Bahara Karşı”-İbrahim Zeki (S. 19, 10 Mayıs 1947, s.3.)
- “Daha Şimdiden”- Ahmet Kutsi Tecer (S. 20, 17 Mayıs 1947, s.1.)
- “Mavi Senfoni”- Muvaffak Sami Onat (S. 20, 17 Mayıs 1947, s.3.)
- “Bahar Günü”- Mehmet Kemal (S. 21, 24 Mayıs 1947, s.2.)
- “ Mayıs Havası”- Baki Süha Ediboğlu (S. 22, 31 Mayıs 1947, s.1.)
- “İnsan, Ağaç ve Gece”- Salah Birsell (S. 25-26, 28 Haziran 1947, s.3.)
- “Gemi Yolculuğu”- Şinasi Özdenoğlu (S. 37-38, 20 Eylül 1947, s.4.)
- “Haymana Ovası”- Orhan Kemal Arıburnu (S. 41-42, 18 Ekim 1947, s.2.)
- “Deniz Sevgisi”- Johnn Maeterlinck/ Çeviren: Sedat Tanaydı (S. 45-46, 15 Kasım 1947, s.2.)
- “Rubai”- Rıfkı Melul Meriç (S. 47-48, 1 Aralık 1947, s.3.)
- “Ege’de Saraylar”- Selahattin Batu (S. 49-50, 16 Aralık 1947, s.2.)

2.3.1.3. Gurbet Şiirleri

Dergideki şiirlerde işlenen bir başka tema da “gurbet” dir.

- “Rizeli Ali”- İsmail Gerçeksöz (S. 12, 2Mart 1947, 2 s.3.)
- “Bir Gurbetten”- Kenan Harun (S. 22, 31 Mayıs 1947, s.2.)
- “Gurbet Türküsü”- İbrahim Zeki (S. 23-24, 14 Haziran 1947, s.5.)
- “Uzakta”- Halit Fahri Ozansoy (S. 29-30, 26 Temmuz 1947, s.3.)
- “Bir Şehir”- Ayhan Hünalp (S. 37-38, 20 Eylül 1947, s.5.)
- “Yolculuk Düşünceleri”- İsmail Safa Esgin (S. 37-38, 20 Eylül 1947, s.5.)

2.3.1.4. Diğer Şiirler

Gazetede birçok farklı konuda yer alan şiirleri bu gruba dâhil ettik.

“Barbaros Meydanı”- Behçet Necatigil (S. 1, 4 Ocak 1947, s.3.)

“Ahdüpeyman”- Ahmet Muhip Dranas (S. 2, 11 Ocak 1947, s.2.)

“Ey Dost”- Baki Süha Ediboğlu (S. 3, 18 Ocak 1947, s.3.)

“Kötü Tesadüf”- Sabahattin Teoman (S. 5, 1 Şubat 1947, s.2.)

“Yosma”- Cahit Sıtkı Tarancı (S. 6, 8 Şubat 1947, s.1.)

“Aramak”- Sabih Şendil (S. 7, 15 Şubat 1947, s.3.)

“Kopmuşum”- Can Yücel (S. 7, 15 Şubat 1945, s.3.)

“Feleğe Kahr”- Aşık Veysel (S. 9, 1 Mart 1947, s.3.)

“Olvido”- Ahmet Muhip Dranas (S. 12, 22 Mart 1947, s.1.)

“Dünyaya ve İnsanlara Dair”- Ahmet Muhip Dranas (S. 14, 5 Nisan 1947, s.1.)

“Beyan Ederim”- Muvaffak Sami Onat (S. 15, 12 Nisan 1947, s.3.)

“Okyanusun Ortasında”- Nedim Çapman (S. 15, 12 Nisan 1947, s.3.)

“Gariplik”- Cahit Sıtkı Tarancı (S. 16, 19 Nisan 1947, s.1.)

“Hikâye”- Özdemir Asaf (S. 18, 3 Mayıs 1947, s.3.)

“Bir Sokak Ağlıyor”- Muvakkar Ekrem Talu (S. 20, 17 Mayıs 1947, s.3.)

“Arada Bir Söylerim”- İbrahim Zeki (S. 21, 24 Mayıs 1947, s.3.)

“Gül”- Ahmet Hamdi Tanpınar (S. 22, 31 Mayıs 1947, s.1.)

“Hepyeğin Üzerine Düşünceler”- Fazıl Hüsnü Dağlarca (S. 29-30, 26 Temmuz 1947, s.1.)

“Dert I”- Kenan Harun (S. 29-30, 26 Temmuz 1947, s.2.)

“Türkiye Şarkısı”- Salah Bırsel (S. 31-32, 9 Ağustos 1947, s.1.)

“Dert II”- Kenan Harun (S. 31-32, 9 Ağustos 1947, s.2.)

- “Gece”- Öznur Pelister (S. 31-32, 9 Ağustos 1947, s.3.)
- “Mehmetçik”- Cahit Sıtkı Tarancı (S. 33-34, 23 Ağustos 1947, s.1.)
- “Rakkamlar”- Özdemir Asaf (S. 33-34, 23 Ağustos 1947, s.4.)
- “Fatiha”- Fazıl Hüsnü Dağlarca (S. 35-36, 6 Eylül 1947, s.1.)
- “Melankoli”- Rıfki Melul Meriç (S. 37-38, 20 Eylül 1947, s.5.)
- “Anama Mektup”- Kenan Harun (S. 39-40, 4 Ekim 1947, s.3.)
- “Destan”- Sabahattin Batu (S. 39-40, 4 Ekim 1947, s.4.)
- “Eskiden”- Özdemir Asaf (S. 41-42, 18 Ekim 1947, s.3.)
- “Arzuhalci”- Osman Attila (S. 41-42, 18 Ekim 1947, s.4.)
- “ Kırk Yılda”- İbrahim Zeki (S. 41-42, 18 Ekim 1947, s.5.)
- “Gece”- Eşref Dere (S. 41-42, 18 Ekim 1947, s.5.)
- “Dönüş”- Bülend Ecevit (S. 43-44, 1 Kasım 1947, s.3.)
- “Salah Birsal’in Son Maceraları”- Salah Birsal (S. 43-44, 1 Kasım 1947, s.4.)
- “Omzumdaki Cenaze”- Behçet Necatigil (S. 43-44, 1 Kasım 1947, s.4.)
- “ Kumar”- Behçet Necatigil (S. 43-44, 1 Kasım 1947, s.4.)
- “Üç Küçük Kız Öldürdüler”- Maure Maeterlinck/ Çeviren: Halit Fahri Ozansoy (S. 45-46, 15 Kasım 1947, s.3.)
- “Arzu Ediyorum”- Orhan Kemal Arıburnu (S. 45-46, 15 Kasım 1947, s.4.)
- “Bayram”- Fazıl Hüsnü Dağlarca (S. 47-48, 1 Aralık 1947, s.1.)
- “Romanlardakiler”- Özdemir Asaf (S. 47-48, 1 Aralık 1947, s.5.)

2.2.2. HİKÂYE

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde birçok hikâye yayımlanmıştır. Bunların içerisinde telif hikâyeler olduğu gibi, Batılı birçok yazardan tercüme hikâyeler de mevcuttur. Gazetede en çok hikâyeleri yayımlanan yazarlardan biri Oktay Akbal’dır. O dönem de genç bir hikâyeci

olan Akbal, ilk romanı “Garipler Sokağı” nı da burada “Garipler Mahallesi” adı ile yayımlamaya basılmış ancak gazetenin kapanması ile bu tefrika yarım kalmıştır. Ayrıca gazetede Memduh Şevket Esendal’ın “Mustafa Yalınkat” mahlası ile yazdığı hikâyeler mevcuttur. Gazete de yayımlanan hikâyelere bakacak olursak;

“Bir Akşam Üstü”- Mustafa Yalınkat (S. 1, 4 Ocak 1947, s.1-4.)

“Bir Seyahat Hatırası”- Herman Hesse / Çeviren: Cemil Ziya Şanbey (S. 2, 11 Ocak 1947, s.1-4.)

“Mösyö Lebigue”- J. J. Gautier / Çeviren: Kamuran Acet (S. 3, 18 Ocak 1947, s.1-4.)

“Avustralya Yolculuğu”- Lucio D’ambra / Çeviren: Sevin Sitare (S. 4, 25 Ocak 1947, s.1-4.)

“Arkadaşlık”- Hamdi Olcay (S. 5, 1 Şubat 1947, s.1-4.)

“Phymation Yahut Sanat Aşkı”- Jean Dutourd / Çeviren: Ç. Y(?) (S. 6, 8 Şubat 1947, s.1-4.)

“Sahan Külbastısı”- Mustafa Yalınkat (S. 7, 15 Şubat 1947, s.1-4.)

“Sinema”- Ada Negri / Çeviren: Sitare Sevin (S. 8, 22 Şubat 1947, s.4.)

“Nuh’un Gemisi”- Oktay Akbal (S. 9, 1 Mart 1947, s.1-4.)

“Bir Gece I”- Graham Green / Çeviren: ? (S. 10, 8 Mart 1947, s.1-4.)

“Kübik Hikâyecinin Evinde”- Ziya Termen (S. 11, 15 Mart 1947, s.1-3.)

“Bir Gece II”- Graham Green / Çeviren: ? (S. 11, 15 Mart 1947, s.4.)

“Küçük Şehir”- Salim Şengil (S. 12, 22 Mart 1947, s.3.)

“Bir Gece III”- Graham Green / Çeviren: ? (S. 12, 22 Mart 1947, s.4.)

“Bir Hastalıktan Sonra Dünya”- Oktay Akbal (S. 13, 29 Mart 1947, s.1-4.)

“Unutulmayan Günler”- Hamdi Olcay (S. 14, 5 Nisan 1947, s.1-4.)

“Mağara”- Bio Baroja / Çeviren: Turan Gülçür (S. 15, 12 Nisan 1947, s.1-4.)

“Şimal Sokağı”- Oktay Akbal (S. 16, 19 Nisan 1947, s.1-4.)

- “Fırtınalı Günler”- Ernest Hemingway / Çeviren: Kamuran Acet (S. 17, 26 Nisan 1947, s.1-4.)
- “Sinema Kapıcısı”- Zeynel İlhan (S. 18, 3 Mayıs 1947, s.1-4.)
- “Yandan Çarklı”- Oktay Akbal (S. 19, 10 Mayıs 1947, s.1-4.)
- “Kadın Değil mi?”- Zsigmond Moricz / Çeviren: F. Zahit Törümküney (S. 20, 17 Mayıs 1947, s.1-3.)
- “Yakup Dayının Eşeği”- Hamdi Olcay (S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 1-3.)
- “Soluk Resimler”- Oktay Akbal (S. 22, 31 Mayıs 1947, s.1-3.)
- “Üç Hayaletler”- C.F. Ramuz / Çeviren: Cahit Sıtkı Tarancı (S. 23-24, 14 Haziran 1947, s.1-5.)
- “Şehrin ışıkları Söndü”- Oktay Akbal (S. 25-26, 28 Haziran 1947, s.1-2.)
- “İlk Gece”- Luici Pirandello / Çeviren: Kamuran Acet (S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s.1-2.)
- “Çember”- Zahir Güvemli (S. 29-30, 26 Temmuz 1947, s.1-2.)
- “Yağmur Rüzgârı”- Oktay Akbal (S. 31-32, 9 Ağustos 1947, s.1-2.)
- “Taka Sesleri”- Sedat Tanaydı (S. 33-34, 23 Ağustos 1947, s.1-2.)
- “Osmanlı Diplomatu Persenosi Beyle Madamı”- Nahid Sırrı Örik (S. 35-36, 6 Eylül 1947, s.1-2.)
- “Ana Gibi”- Samim Kocagöz (S. 37-38, 20 Eylül 1947, s.1-2.)
- “Lumbria Markisi”- Mguel de Unamuno/ Çeviren: Behçet Necatigil (S. 39-40, 4 Ekim 1947, s.1-2.)
- “Kalabalıktan Biri”- Oktay Akbal (S. 41-42, 18 Ekim 1947, s.1-2.)
- “Dondurmalı Sinema”- Oktay Akbal (S. 43-44, 1 Kasım 1947, s.1-2.)
- “Dürbünlü Eldiven”-Ramon Gomez De La / Çeviren: Turan Gülçür (S. 43-44, 1 Kasım 1947, s.6.)
- “Uyanan Tabiat”- Grazia Deledda / Çeviren: Sitare Sevin (S. 45- 46, 15 Kasım 1947, s.1-2.)

“Dünyamızın Huzuru”- Selma Lagerlöf / Çeviren: Şaziye Kurt (S. 47- 48, 1 Aralık 1947, s.1.)

“Fener Bekçisi”- Sedat Tanaydı (S. 49-50, 16 Aralık 1947, s.1-2.)

2.2.3. MAKALE

Sanat ve Edebiyat Gazetesi’nde sanatın her kolu ile ilgili(resim, mimari, musiki, edebiyat) makale kaleme alınmıştır. Gazetenin en büyük kafa yorduğu konulardan olan “sanat” ve “sanatın meseleleri” makalelerin ana temasını oluşturur. Gazetede makalelerin genelini Suut Kemal Yetkin kaleme almıştır. Yetkin’in makalelerinin çoğunun konusunu “sanat” ve “estetik” oluştururken, gazetenin makalede diğer bir velut yazarı Mehmet Kaplan ise “edebiyat” konulu makaleler yazmıştır. Ancak burada şunu da belirtmek gerekir ki, o dönemki makalelerin çoğu şu anki çağdaş makale formatına(dipnot, kaynakça vb.) uymamaktadır.

“Zorlanan Sanat”- Suut Kemal Yetkin (S.1, 4 Ocak 1947, s.1.)

“İşte Bunu Anlatıyor”- Selahattin Batu (S.1, 4 Ocak 1947, s.1.)

“Resim Sanatı ve Biz”- Eşref Üren (S.1, 4 Ocak 1947, s.1.)

“İşte Bunu Anlatıyor”- Suut Kemal Yetkin (S.2, 11 Ocak 1947, s.1.)

“Edebî Eser Karşısında I”- Mehmet Kaplan (S.2, 11 Ocak 1947, s.2.)

“Edebî Eser Karşısında II”- Mehmet Kaplan (S.4, 25 Ocak 1947, s.1.)

“Anıtlarımızın Onarılması”- Nuri Gökçe (S.4, 25 Ocak 1947, s.2.)

“Jane Austen”- Hadiye Soran (S.4, 25 Ocak 1947, s.2.)

“Sanatkarda Kişilik, Olgunluk”- Selahattin Batu (S.5, 1 Şubat 1947, s.1.)

“Müzikde Mana”- Cevad Memduh Altar (S.5, 1 Şubat 1947, s.2.)

“Türk Müziğinden Beklenen Ödevler”- Herman Scherchen (S.6, 8 Şubat 1947, s.1.)

“Türk Medeniyet Tarihine Tecavüz Edilmiş midir?”- Ekrem Akurgal (S.6, 8 Şubat 1947, s.1.)

“Aktör I”- Nurettin Sevin (S.6, 8 Şubat 1947, s.2.)

“Edebî Eser Karşısında”- Mehmet Kaplan (S.6, 8 Şubat 1947, s.3.)

- “Heidegger ve Egzistanyalizm”- İsmail Hüsrev Tökin (S.7, 15 Şubat 1947, s.1.)
- “Edebî Eser Karşısında IV”- Mehmet Kaplan (S.8, 22 Şubat 1947, s.3.)
- “Aktör II”- Nurettin Sevin (S.9, 1 Mart 1947, s.2.)
- “Türk Mimarlığı”- Paul Bonatz (S.10, 8 Mart 1947, s.1.)
- “Eski Türklerde Tiyatro I”- Ali Süha Delilbaşı (S.10, 8 Mart 1947, s.2.)
- “Eski Türklerde Tiyatro II”- Ali Süha Delilbaşı (S.11, 15 Mart 1947, s.2.)
- “Akif Paşa ve Yokluk Fikri”- Mehmet Kaplan (S.12, 22 Mart 1947, s.1.)
- “Yaratmak İhtiyacı”- Suut Kemal Yetkin(S.13, 29 Mart,1947, s.1.)
- “Totaliter Bir Edebiyata Karşı”- Charles Morgan (S.13, 29 Mart 1947, s.1.)
- “Sinema Aktörü Tiyatro Aktörü”- Jacques Feyder, François Rosay/ Çeviren: Oğuz Peltek (S.13, 29 Mart 1947, s.3)
- “İngiliz Sanatı”- V. Gordon (S.14, 5 Nisan 1947,s.1.)
- “Şiirde Bundan Sonraki Adımlar”- Maurice Bowra/ Çeviren: Sadık Balkan (S.15, 12 Nisan 1947, s.3.)
- “Yahya Kemal ve İstanbul”- Cahit Tanyol (S.16, 19 Nisan 1947, s.1.)
- “Tarih ve Edebiyat”- Mehmet Kaplan (S.16, 19 Nisan 1947, s.2.)
- “Şiir İç Zenginliği İster”- Melahat Özgü (S.18, 3 Mayıs 1947, s.1.)
- “Aktör III”- Nurettin Sevin (S.19, 10 Mayıs 1947, s.1.)
- “Doğu ve Batı Medeniyeti”- Mehmet Kaplan (S.20, 17 Mayıs 1947, s.1.)
- “Yaratma Hürriyeti”- Mehmet Kaplan (S.22, 31 Mayıs 1947, s.1.)
- “Yurdumuzdaki Tarihî Piyanolar”- Aptullah Arsever (S.22, 31 Mayıs 1947, s.3.)
- “Yeni Bir Dünya Görüşüne İhtiyacımız Var”- İsmail Hüsrev Tökin (S.25- 26, 28 Haziran 1947, s.1.)
- “Sanatta Millî Duygu”- Melahat Özgü (S.25- 26, 28 Haziran 1947, s.2.)

“Hürriyete Dair”- ? (S.27- 28, 12 Temmuz 1947, s.1.)

“Hazır Fikirler”- Mehmet Kaplan ;(S.27- 28, 12 Temmuz 1947, s.1.)

“Eğitim Enstitüleri”- Hasan Basri Yüce (S.27-28, 12 Temmuz 1947, s.3.9

“Rainer Maria Rilke ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi I: 19. Yüzyılın Manzarası”- Dr. Christel Kristinus/ Çeviren: Cemil Ziya Şanbey (S.27-28, 12 Temmuz 1947, s.3.)

“Fert ve Cemiyet Bakımından Hürriyetlerimiz”- İsmail Hüsrev Tökin (S.29-30, 26 Temmuz 1947, s.1.)

“İslam Tasavvufunda Estetik”-Osman Nuri Geçosman (S.29-30, 26 Temmuz 1947, s.3.)

“Sanat Nerede Gelişti Nerede Tutunamadı”-Nasuhi Baydar (S.29-30, 26 Temmuz 1947,s.1.)

“Ancak Bundan Sonra”- H. Basri Yüce (S.29- 30, 26 Temmuz 1947, s.3.)

“Rainer Maria Rilke ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi II: Fransız Empresyonizmin Sanatı ve Sanatçıları”- Dr. Christel Kristinus (S.29-30, 26 Temmuz 1947,s.4.)

“Hürriyet ve İrtica”-Cahit Tanyol (S.31-32, 9 Ağustos 1947,s.1.)

“Eser ve Anlayış”-H. Basri Yüce (S.31-32, 9 Ağustos 1947,s.3.)

“Rainer Maria Rilke ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi III: Rilke Empresyonizmi Nasıl Kavrıldı?”- Dr. Christel Kristinus (S:31-32, 9 Ağustos 1947, s.4.)

“Telif Hakları ve Sonuçları”-Fehmi Onger (S.33-34, 23 Ağustos 1947,s.1.)

“Yeni Bir Şiirin İlkelerine Doğru”- Salah Birsal (S.33-34, 23 Ağustos 1947, s.2.)

“Bizde Müzikoloji”-M.R. Gazimihal (S.33-34,23 Ağustos 1947, s.3.)

“Medeni İnsan”- François Berge\ Çeviren: Hamdi Varoğlu (S.35-36, 6 Eylül 1947, s.1.)

“Bizde Müzikoloji II” , M.R. Gazimihal (S.35-36, 6 Eylül 1947, s.3.)

“Bir Dünya Tiyatrosuna Doğru”, - Nurettin Sevin (S.35-36, 6 Eylül 1947, s.4.)

“Rainer Maria Rilke ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi V: Rilke Empresyonizmin Galibi ve Tamamlayıcısı”, Dr. Christel Kristinus (S.35-36, 6 Eylül 1947, s.5.)

- “Sanat Eserlerinde İsim ve Müsemma”-Hasan Basri Yüce (S.37-38,20 Eylül 1947,s.3.)
- “Yeni Bir Şiirin İlkelerine Doğru”-Salah Birsell (S.37-38, 20 Eylül 1947, s.3.)
- “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi I: Türk Derneğı”-Agâh Sırrı Levend (S.37-38, 20 Eylül 1947,s.3.)
- “Tarihimizin Göstereceğı Yol”- H. Yurdayın (S.37-38, 20 Eylül 1947,s.4.)
- “Şiir ve Resim”- Zahir Güvemli (S.39-40,4 Ekim 1947, s.1.)
- “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi II:Tartışmalar Yeniden Başlıyor”-Agâh Sırrı Levend (S.39-40, 4 Ekim 1947, s.3.)
- “Türkiye’de Musiki Hayatı”- Dr. Ernst Siberknopfçev. F. Güvenç (S.39-40, 4 Ekim 1947, s.5.)
- “Kültür ve Propaganda”- Fahri Onger (S.41-42, 18 Ekim 1947, s.1.)
- “Yeni Bir Şiirin İlkelerine Doğru III”- Salah Birsell (S.41-42, 18 Ekim 1947, s.3.)
- “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi III: Genç Kalemmler”- Agâh Sırrı Levend (S.41-42, 18 Ekim 1947,s.5.)
- “Zaman, Karakter, Üslup”- Mehmet Kaplan (S.43-44, 1 Kasım 1947, s.1.)
- “Şiir ve Resim II”-Zahir Güvenli (S. 43-44,1 Kasım 1947, s.1.)
- “Yurdumuzdaki Piyanoların Durumu”- Aptullah Arsever (S. 43-44, 1 Kasım 1947, s.3.)
- “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi IV: Yeni Lisan ve Millî Edebiyat Meselesi Hakkında”-Agâh Sırrı Levend (S.43-44, 1 Kasım1947, s.5.)
- “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi V Türk Ocağı ve Türk Yurdu”- Agâh Sırrı Levend (45-46, 15 Kasım 1947, s.4.)
- “Şiir ve Resim III”-Zahir Güvemli (S. 47-48, 1 Aralık 1947, s.1.)
- “Bir Teklif Akademii”- Samim Kocagöz (S.47-48, 1 Aralık 1947, s.3.)
- “Türk Edebiyatı Tarihi”-Mehmet Kaplan (S.49-50, 16 Aralık 1947,s.1.)

“Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi VI: Son Yıllarda”- Agâh Sırrı Levend (S.49-50, 16 Aralık 1947, s.5.)

2.2.4. ELEŞTİRİ

Sanat ve Edebiyat Gazetesinin amaçlarından biri de sanat camiasına kaliteli bir tenkit- eleştiri getirip, daha nitelikli sanat ürünleri ortaya koymaktır. Bu nedenle gazetede, sanatın her kolu ile ilgili çeşitli eleştiri yazıları kaleme alınmıştır. Özellikle resim, musiki, mimari ve edebiyat alanında eleştiri yazılarının yer aldığı gazetede, Cevad Memduh Altar’ın gazetenin birinci sayısında yayımlanan, “Sanat Tenkitçiliğine Doğru” yazısı ile aslında gazetenin eleştiri anlayışı da bizlere verilir. Altar, bu yazısında “Memleket sanatının gelişmesi yolunda mühim vazifeler yüklenmesi gereken bu gazetenin yayımlanması işinde önemle durmakta haklıyız... Bu taktirde, sanat ve sanatkâr meselelerini ele alacak olan bir gazetenin yapacağı tenkid her şeyden evvel kıymetsiz sanat polemiklerine artık yer olmadığını, hususi estetik konulara temasta ihtiyatlı hareket edilmesinin bir zaruret olduğunu açıklayacaktır.” (Altar, “Sanat Tenkitçiliğine Doğru”, Sanat ve Edebiyat Gazetesi, S.1, 4 Ocak 1947, s.2.) Cümleleri ile gazetenin tenkit ve eleştiri anlayışı bizlere verilir. Gazetede eleştiri yazılarına bakacak olursak;

“Kelimelerin Manası Üzerine Anlaşalım”- Raymond Cogniat (S.1, 4 Ocak 1947, s.1.)

“Sanat Tenkitçiliğine Doğru”- Cevad Memduh Altar (S.1. 4 Ocak 1947, s.2.)

“Gençlik Günahı”- Şerif Halil Başa (S.2, 11 Ocak 1947, s.2.)

“Cahit Sıtkı Tarancı ve Otuzbeş Yaş Şiiri”-Suut Kemal Yetkin (S.4, 25 Ocak 1947,s.2.)

“Şiir Anlayışımızda Yeni Bir Devir”- Şevket Rado (S.4, 25 Ocak 1947, s.2.)

“Bibliyografya”- Adnan Ötüken (S.4, 25 Ocak 1947, s.4)

“Bir Mudele-i Sevda”- Mustafa Nihat Özön (S.5, 1 Şubat 1947, s.1.)

“Bibiliyografya”- ? (S.5, 1 Şubat 1947, s.1.)

“Türk Medeniyet Tarihine Tecavüz Edilmiş midir?- Ekrem Aktugal (S.6, 8 Şubat 1947,s.1.)

“Toptan Bir Cevap”-Selahattin Batu (S.6, 8 Şubat 1947,s.1.)

“Muvaffak Olmuş Yeni Bir Türk Filmi: Senede Bir Gün”- Şerif Halil Başa (S.6, 8 Şubat 1947,s.1.)

“Ağlayan Kız”- Lütü Ay (S. 7, 15 Şubat 1947, s.1.)

“Osmanlı Mimarları ve Ayasofya”- Ekrem Akurgal (S. 7, 15 Şubat 1947, s.2.)

“Kitaplar Arasında”- ?(S.7, 15 Şubat 1947, s.3.)

“Can Sohbetleri”- Selahattin Batu (S.8, 22 Şubat 1947, s.2.)

“Son Müzik Hareketleri Hakkında”- Be. Se. (S.8, 22 Şubat 1947, s.2.)

“Değerli Bir Kılavuz Kitap”- Kemal Edip (S.8, 22 Şubat 1947, s.3.)

“Filimlerimizin Senaryoları ve Rejisörleri”- Şerif Halil Başa(S.8, 22 Şubat 1947, s.4.)

“Haftanın Kitabı: Memduh Şevket Esendal’ın Hikâyeleri”- Y. Kazım Köni (S.9, 1 Mart 1947, s.2.)

“Britanya Şehircilik Sergisi”- Cevat T. Erbel (S.9, 1 Mart 1947, s.4.)

“Üç Konser Üzerine Etüt”- Be. Se (S.10, 8 Mart 1947, s.2.)

“Haftanın Kitabı: Damla Damla”- Mustafa Nihat Özön (S.10, 8 Mart 1947, s.3.)

“Çok Bilen Çok Yanılır”- Nurettin Sevin (S.11, 15 Mart 1947, s.2.)

“Ulu Tanrı Brown”- Avni Givda (S.12, 22 Mart 1947, s.2.)

“1946 Yayınlarına Toplu Bir Bakış”- Hasan Ali Ediz (S.13, 29 Mart 1947, s.2.)

“Bibliyografya”- ? (S.13, 29 Mart 1947, s.3.)

“Şark- İslam Klasikleri”- M. Nuri Gencosman (S. 14, 5 Nisan 1947, s.5.)

“Tevfik Fikret ve Şiiri”- Cahid Okurer (S.14, 5 Nisan 1947, s.2.)

“Bir Sanat Düellosu”- Malik Aksel(S.15, 12 Nisan 1947, s.2.)

“Hamid’i Anmak İçin”- H. Basri Yüce (S.15, 12 Nisan 1947, s.2.)

“Bir Türk Filmi: Kızılırmak”- Şerif Halil Başa (S.16, 19 Nisan 1947, s.2.)

“Amerikalılar Ne Okuyor?”- André Maurois/ Çeviren: Kamuran Acet (S. 16, 19 Nisan 1947, s.4.)

“Bir Resim Kavgasını Düşündürdükleri”- Malik Aksel (S.17, 26 Nisan 1947, s.1.)

“Bizim Çocuk Dergileri”- Naki Tezel, S.17, 26 Nisan 1947, s.2.

“Kitaplar Arasında: Geçen Zaman, Bayram Yeri”, A.B.C (S.17, 26 Nisan 1947, s.2.)

“Sanatkârlar ve Yazarlar Beldesi Hollywood”- ? (S.17, 26 Nisan 1947, s.3.)

“Küçük Hikâye ve Yeni Amerikan Edebiyatı”- Halide Edip Adıvar (S.18, 3 Mayıs 1947, s.1.)

“Fransız Tiyatrosunun Temsilleri”- Lütü Ay (S.18, 3 Mayıs 1947, s.1.)

“Bir Tenkid Özentisi”- M. Nuri Gencosman (S.18, 3 Mayıs 1947, s.3.)

“Yeni Amerikan Edebiyatından: 25 Küçük Hikâye”- Halide Edip Adıvar (S.19, 10 Mayıs 1947, s.1.)

“Tevfik Fikret ve Şiiri II”- Cahid Okurer (S.19, 10 Mayıs 1947, s.2.)

“Klasiklerin Tercümesi Üzerine”- H. Basri Yüce (S.19, 10 Mayıs 1947, s.3.)

“Sonu Gelmeyen Günler Tercümesi Münasebetiyle: Bir Tenkid Üzerine”- Avni Givda (S.20, 17 Mayıs 1947, s.1.)

“Tevfik Fikret ve Şiiri III”- Cahid Okurer (S.20, 17 Mayıs 1947, s.2.)

“Yeni Resim Üzerine Tartışmalar”- Malik Aksel (S.21, 24 Mayıs 1947, s.1.)

“Yıkıcı Zihniyet”- Mahir Canova (S.21, 24 Mayıs 1947, s.1.)

“Dergiler Arasında”- M. Sinanoğlu (S.21, 24 Mayıs 1947, s.2.)

“Dergiler Arasında” - ? (S.22, 31 Mayıs 1947, s.2.)

“Son Orkestra Konserleri”- Be. Se. (S.22, 31 Mayıs 1947, s.3.)

“Ahmet Haşim’i Düşünürken”- Cahit Tanyol (S.23-24, 14 Haziran 1947, s.1.)

“Harbisonu Şairlerinin Cemiyet Karşısında Durumu”- Zahir Güvemli (S.23- 24, 14 Haziran 1947, s.1.)

- “Divan Şiiri ve Antolojisi”- Hasan Basri Yüce (S.23- 24, 14 Haziran 1947, s.2.)
- “Ayıp Değil mi?”- ? (S.23- 24, 14 Haziran 1947, s.5.)
- “Tecer’in Oyunu: Yazılan Bozulmaz”- İrfan Şahinbaş (S.25- 26, 28 Haziran 1947, s.1.)
- “Ahmet Haşim’i Düşünürken”- Cahit Tanyol (S.25- 26, 28 Haziran 1947, s.2.)
- “Haftanın Kitabı: Kaşgarlı Mahmut”- Hikmet Dizdaroğlu (S.25- 26, 28 Haziran 1947, s.4.)
- “Tercümenin Sefaleti ve İhtişamı”- Cavit Yamaç (S.25- 26, 28 Haziran 1947, s.5.)
- “Suç ve Ceza Eserinin Kötü Bir Tercümesi Münasebetiyle: Klasikler Öldürülüyor! Suç Ortada ama Cezasını Kim Verecek?”-Dr. N. Türkay (S.27-28, 12 Temmuz 1947, s.4.)
- “Doğu- Batı”- Mehmet Kaplan (S.29-30, 26 Temmuz 1947, s.1.)
- “Anahtar”- Agâh Sırrı Levend (S.29- 30, 26 Temmuz 1947, s.1.)
- “Miskinler Tekkesi”- Agâh Sırrı Levend (S.31- 32, 9 Ağustos 1947, s.1.)
- “Amber”- Kamuran Acet (S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s.2.)
- “Bir Yeni Romancı”- Zahir Güvemli (S.31- 32, 9 Ağustos 1947, s.3.)
- “Haftanın Kitabı: Bir Halk Şiiri Antolojisi”- Hikmet Dizdaroğlu (S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s.5.)
- “Bir Açık Mektubun Düşündürdükleri”- Hasan Basri Yüce (S.33- 34, 23 Ağustos 1947, s.1.)
- “R. Onur- Muzaffer Tayyip”- Oktay Akbal, S. 33-34 (23 Ağustos 1947, s.3.)
- “Tevfik Fikret’e Dair”- Zahir Güvemli (S.33- 34, 23 Ağustos 1947, s.3.)
- “Güneş ve Lamba”- Mehmet Kaplan (S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s.1.)
- “Gerçek Sanatçı ve Haluk”- Melahat Özgü (S.35- 36, 6 Eylül 1947, s.1.)
- “Fikir Kalpazanları”- Mehmet Kaplan (S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s.3.)
- “Haftanın Kitabı: XVI: Yüzyıla Ait Bir Gramer Kitabı”- Hikmet Dizdaroğlu (S.37- 38, 20 Eylül 1947, s.4.)
- “Modern İngiliz Ressamları”- Feyyaz Feyyar (S.37- 38, 20 Eylül 1947, s.5.)

“Aforoz”- Suut Kemal Yetkin (S.39- 40, 4 Ekim 1947, s.1.)

“Şinasi’yi Anarken”- Mehmet Kaplan (S.39- 40, 4 Ekim 1947, s.1.)

“Malraux ile Dertleşme: Ayna Parçalarında Avrupa Okuryazarlarının Hata ve Sevap Cetveli”- Cavit Yamaç (S.39- 40, 4 Ekim 1947, s.3.)

“D Grubunun 15 Yılı”- Nurullah Berk (S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s.1.)

“Bizde Karikatür”- Malik Aksel (S.41- 42, 18 Ekim 1947, s.2.)

“Haftanın Kitabı: Bir Tevfik Fikret Daha...”- Zahir Güvemli (S.41- 42, 18 Ekim 1947, s.4.)

“Dergiler Arasında”- A.H (S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s.4.)

“Haftanın Kitabı: Tanburi Cemil”-M. R. Gazimihal (S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s.4.)

“D Grubunun On Beş Yılda Kaybettikleri”- Fahri Onger (S.45- 46, 15 Kasım 1947, s.3.)

“Haftanın Kitabı: Merhum Ahmet Haşım”- Zahir Güvemli (S.45- 46, 15 Kasım 1947, s.5.)

“Yara Hakkında”- Şerif Halil Başa (S.45- 46, 15 Kasım 1947, s.6.)

“Ezeli Anlaşmazlık”- Malik Aksel (S.47- 48, 1 Aralık 1947, s.1.)

“Dergiler Arasında”- A.H (S.47- 48, 1 Aralık 1947, s.4.)

“Haftanın Kitabı: Musiki Tarihi”- M. R. Gazimihal (S.47- 48, 1 Aralık 1947, s.4.)

“Çocuk Dergileri”- Osman K. Akol (S.47- 48, 1 Aralık 1947, s.5.)

“Her Şeyi Okuldan Beklememeliyiz”- H. Basri Yüce (S.49- 50, 16 Aralık 1947, s.1.)

“Yuvamı Yıkamazın”- Şerif Halil Başa (S.49- 50, 16 Aralık 1947, s.4.)

“Haftanın Kitabı: Ateş Damlaları”- Melahat Özgü (S.49- 50, 16 Aralık 1947, s.5.)

2.2.5. FIKRA

Sanat ve Edebiyat Gazetesi’nde dönemin güncel kültür ve sanat faaliyetlerine dair birçok fıkra yazısı kaleme alınmıştır. Gazete bu güncel kültür- sanat fıkra yazıları ile bir “kültür- magazin dergiciliği” havasını da taşır. Gazetede fıkra yazılarının çoğu konserler ve sergiler üzerinedir.

“Millî Tiyatro”- Lutfi Ay (S.1, 4 Ocak 1947, s.1.)

“1946 Yılı Edebiyat Mükâfatı Herman Hesse’ye Verildi”- Melahat Özgü (S.1, 4 Ocak 1947, s.3.)

“Geçen Altı Yıl İçerisinde Türk Tiyatrosu”- Orhan Burian (S.2, 11 Ocak 1947, s.1.)

“Chopin Filmi Münasebetiyle”- Cevad Memduh Altar (S.2, 11 Ocak 1947, s.1.)

“Haftanın Sanat Olayları”- Halil Bedi Yönetken (S.2, 11 Ocak 1947, s.2.)

“Toplanmalıyız”- Hasan Basri Yüce (S.2, 11 Ocak 1947, s.3.)

“Sekizinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi”- Refik Epikman (S.3, 18 Ocak 1947, s.1.)

“Herman Scherchen Şehrimizde”- Halil Bedi Yönetken (S.3, 18 Ocak 1947, s.2.)

“Haftanın Sanat Olayları- Ressamlarımızda Yeni İmza Üslubu”- Hikmet Münir (S.3, 18 Ocak 1947, s.2.)

“Haftanın Sanat Olayları- Ressamlarımızın Yemeği”- Hikmet Münir (S.3, 18 Ocak 1947, s.2.)

“Zavallı Akhamatova”- Jean Texcier (S.4, 25 Ocak 1947, s.1.)

“Haftanın Sanat Olayları”- Hikmet Münir (S.4, 25 Ocak 1947, s.2.)

“Türk Filmciliğinin Bugünkü Durumu”- Şerif Halil Başa (S.5, 1 Şubat 1947, s.2.)

“Haftanın Sanat Olayları”- ? (S.5, 1 Şubat 1947, s.3.)

“Haftanın Sanat Olayları”- ?(S.6, 8 Şubat 1947, s.3.)

“Haftanın Sanat Olayları- Yunus Emre Oratoryosu Paris Radyosunda”- Halil Bedi Yönetken(S.7, 15 Şubat 1947, s.2.)

“Haftanın Sanat Olayları- Ankara Halkevi Amatör Resim Sergisi”- T.K (S.7, 15 Şubat 1947, s.2.)

“Edebiyat ve Ahlak”- Suut Kemal Yetkin S.8, 22 Şubat 1947, s.1.

“İlkokulda Müzik Eğitimi”- Halil Bedi Yönetken (S.8, 22 Şubat 1947, s.3.)

“Türkiye’de Musiki Hareketleri”- Lazare Levy (S.9, 1 Mart 1947, s.1.)

“İstanbul’da Sanat Hayatı”- Şevket Rado (S.9, 1 Mart 1947, s.2.)

“Konser”- Muzaffer Arkan (S.9, 1 Mart 1947, s.3.)

“Güzel Bir Sergi”- ? (S.9, 1 Mart 1947, s.3.)

“Haftadan Haftaya”- Lütü Ay (S.10, 8 Mart 1947, s.3.)

“Vasa Prihoda Konseri I”- Cevad Memduh Altar (S.10, 8 Mart 1947, s.3.)

“Vasa Prihoda Konseri II”- Cevad Memduh Altar (S.11, 15 Mart 1947, s.2.)

“Haftadan Haftaya”- Lütü Ay (S.11, 15 Mart 1947, s.3.)

“Türk Cam İşleri Sergisi”- Tahsin Öz (S.11, 15 Mart 1947, s.3.)

“Phedre’e Hazırlanırken”- Mahir Canova (S. 12, 22 Mart 1947, s.2.)

“Kısa Sanat Haberleri”- ? (S.12, 22 Mart 1947, s.2.)

“Amar- Kapelman”- Be. Se (S.12, 22 Mart 1947, s.2.)

“Haftadan Haftaya”- Lütü Ay (S.12, 22 Mart 1947, s.3.)

“1947 Prag Baharı Beynelmilel Müzik Festivali”- Halil Bedi Yönetken (S.12, 22 Şubat 1947, s.3.)

“İstanbul’dan Haberler”- İbrahim Hoyi (S.13, 29 Mart 1947, s.2.)

“Haftadan Haftaya”- Lütü Ay (S.13, 29 Mart 1947, s.3.)

“İki Konser Hakkında”- Be.Se ,(S.13, 29 Mart 1947, s.3.)

“Haftadan Haftaya”- Lütü Ay (S.14, 5 Nisan 1947, s.3.)

“Haftadan Haftaya”- Lütü Ay (S.15, 12 Nisan 1947, s.3.)

“Shakespeare Festivali”- ? (S.15, 12 Nisan 1947, s.3.)

“Üç Resim Sergisi”- Kemal Zeren (S.16, 19 Nisan 1947, s.2.)

“Fransız Komedi Tiyatrosu Şehrimizde”- ? (S.17, 26 Nisan 1947, s.1.)

“Doğru Yol”- Suut Kemal Yetkin (S.18, 3 Mayıs 1947, s.1.)

- “Ferhunde Erkin Resitali”- Cevad Memduh Altar (S.18, 3 Mayıs 1947, s.3.)
- “Geçen Ayın Musiki Hareketleri”- Be. Se (S.18, 3 Mayıs 1947, s.3.)
- “Küçük Sanat Haberleri”- ? (S.19, 10 Mayıs 1947, s.3.)
- “Bir Resital”- Be. Se (S.20,17 Mayıs 1947, s.3.)
- “Herman Scherchen ve Orkestramız”- Fethi Kopuz (S.20, 17 Mayıs 1947, s.4.)
- “Son Orkestra Konserleri”- Be. Se (S.21, 24 Mayıs 1947, s.3.)
- “İngiliz Mobilyası Sergi ve Kitaplar”- ? (S.21, 24 Mayıs 1947, s.3.)
- “Prag Müzik Festivalinde”- Halil Bedi Yönetken (S.25- 26, 28 Haziran 1947, s.1.)
- “Resimli Kitap Sergisi”- Fuat Pekin (S.25- 26, 28 Haziran 1947, s.4.)
- “Bernardino Molinari”- Be. Se (S.27- 28, 12 Temmuz 1947, s.5.)
- “Esat Subaşı’nın Resim Sergisi”- ? (S.27- 28, 12 Temmuz 1947, s.5.)
- “1947 Prag Beynelmilel Bestecileri ve Müzik Münekkidleri Kongresi”- Halil Bedi Yönetken (S.27- 28, 12 Temmuz 1947, s.4.)
- “Çallı İçin Tören”- Nurullah Berk (S.29- 30, 26 Temmuz 1947, s.4.)
- “77 Yaşında Bir Film Sanatçımız Nafia Arcan’ı Kaybettik”- Lütfi Ay (S.31- 32, 9 Ağustos 1947, s.3.)
- “Geçen Mevsimin Musiki Hareketleri”- Be. Se (S.31- 32, 9 Ağustos 1947, s.4.)
- “Burhanettin Tepsi Öldü”- Mehmet Ali Çamlıca (S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s.4.)
- “İki Türk Müzisyeni Atina’da”- Yuvanıs Pasarulas, Alexandr Lalauni (S.31- 32, 9 Ağustos 1947, s.4.)
- “Bay Cevad Memduh Altar’dan Üç Rica”- Be. Se (S.35- 36, 6 Eylül 1947, s.3.)
- “Millî Ekonominin Pusulası”- Esat Tekeli (S.37- 38, 20 Eylül 1947, s.1.)
- “Müzik Sebahat Akyol”- Be. Se (S.37- 38, 20 Eylül 1947, s.3.)
- “Edinburg Festivali”- ? (S.37- 38, 20 Eylül 1947, s.5.)

“Dil Bayramı Münasebetiyle”- H. Basri Yüce (S.39- 40, 4 Ekim 1947, s.1.)

“Modern Sanat Müzesi”- R. Cogniat (S. 39-40, 4 Ekim 1947, s.4.)

“Sanat Haberleri”- Cengiz Kayı (S. 39-40, 4 Ekim 1947, s.5.)

“Devlet Tiyatrosunu Gezerken”- Lütü Ay (S.41- 42, 18 Ekim 1947, s.1.)

“Geç Kalmıyor muyuz?”- H. Basri Yüce(S.41-42, 18 Ekim1947, s.1.)

“Şöylesi Böylesi”- A.Arun (S.41-42,18 Ekim 1947,s.1.)

“Mithat Fenmen Festivali”- Be. Se. (S. 41-42, 18Ekim 1947, s.4.)

“İstanbul’da Verilen Senfonik Konserler”-Tahir Sait Özçelik (S.41-42, 18 Ekim 1947, s.4.)

“Sanat Haberleri” – Cengiz Kayı (S.41-42, 18 Ekim 1947, s.5.)

“XXIV. Yıldönümü”- ? (S.43-44, 1 Kasım 1947, s.1.)

“İngiltere’de Tiyatro Akademisi”- Sir Kenneth Barnes (S.43-44, 1 Kasım 1947, s.4.)

“Şöylesi Böylesi” –A. Arun (S.43-44, 1 Kasım 1947, s.3.)

“Bir Dolap ki Dönüyor”- ? (S.43-44, 1 Kasım 1947,s.3.)

“Sanat Haberleri”- Cengiz Kayı (S. 43-44, 1 Kasım 1947, s.5.)

“Haklı Bir Dava”- Hasan Basri Yüce (S.45-46, 15 Kasım 1947,s.1.)

“İki Fransız Sanatçısının Temsilleri”-Lütü Ay (S.45-46,15 Kasım 1947,s.1.)

“Şöylesi Böylesi”- A.Arun (S.45-46, 15 Kasım 1947, s.3.)

“Pina Carmirelli Konseri”- Be. Se. (S.45-46, 15 Kasım 1947,s.4.)

“Sanat Haberleri”- Cengiz Kayı (S. 45-46, 15 Kasım 1947, s.6.)

“Şöylesi Böylesi”- A. Arun (S.47-48, 1 Aralık 1947, s.3.)

“Monique Hass”- Be. Se. (S.47-48, 1 Aralık 1947,s.3.)

“Sanat Haberleri”- Cengiz Kayı (S.47-48, 1 Aralık 1947, s.3.)

“Bir Edebiyatçılar Derneği”- Suut Kemal Yetkin (S. 49-50, 16 Aralık 1947, s.1.)

“Şöylesi Böylesi”- A. Arun (S. 49-50, 16 Aralık 1947, s.3.)

“Naci Kalmukoğlu Resim Sergisi”- Semuhi Sanar (S.49-50, 16 Aralık 1947, s.3.)

“Ayla Erduran ve René Bedetti’nin Konserleri”- Be. Se. (S.49-50, 16 Aralık 1947, s.3)

“İran Bale Heyeti”- Tahir Sait Özçelik (S. 49-50, 16 Aralık 1947,s.4.)

2.2.6. MEKTUP

Sanat ve Edebiyat Gazetesi’nde çok fazla mektup türünde yazılara yer verilmemekle birlikte ressam Arif Kaptan’nın Paris’te gezdiği sergileri anlattığı “Paris Mektupları” serisi sanat tarihimiz ve dönemin Paris’ini aktarması bakımından oldukça önemli bir mektup dizisidir.

“Paris Mektubu: Paris ve Resim Sergileri”-Arif Kaptan (S.29-30, 26 Temmuz 1947, s.2.)

“Paris Mektubu: Serusier Sergisi”- Arif Kaplan (S.33-34, 23 Ağustos 1947, s.1.)

“Paris Mektubu: Bir Müze Gezintisinin Düşündürdükleri”- Arif Kaptan, (S.37-38, 20 Eylül 1947,s.2.)

“Paris Mektubu: Bonnard’ın Sergisinde”- Arif Kaplan (S. 45-46, 15 Kasım 1947, s.2.)

“Suut Kemal Yetkin’e Açık Mektup”- Ali Süha Delibaşı (S.47-48, 1 Aralık 1947, s.1.)

“Paris Mektubu: Chagall Sergisi”- Arif Kaplan (S.49-50, 16 Aralık 1947)

2.2.7. BİYOGRAFİ

Sanat ve Edebiyat Gazetesi’nde yerli ve yabancı birçok yazar hakkında biyografi yazısı mevcuttur. Bu yazıların çoğunda yazarların kişisel hayatlarının yanında sanat anlayışları üzerinde de durulmuştur.

“Eugene O’neill”- Avni Givda (S.5, 1 Şubat 1947, s.1.)

“Sir J. Reynolds”- Lemis Akurgal (S. 8, 22 Şubat 1947,s.1.)

“Kendini Yaratan Deha”- Ratip Tahir Burak (S.10,8 Mart 947, s.1.)

“Büyük Yol Gösterici; Recaizade Mahmut Ekrem”- (S.11, 15 Mart 1947, s.1.)

“Ölümünün 15. Yıldönümünde Muhittin Sebati”- Refik Epikman (S.12, 22 Mart 1947, s.1.)

2.2.9. HATIRA (ANI)

Gazetede çeşitli sanatkârların şahsi ve sanat hayatlarına dair hatıra(anı) yazıları mevcuttur. Özellikle tiyatro sanatçımız İsmail Galip Arcan'ın tiyatro anılarını topladığı, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Sahnesi ve Türk Sahnesinin Rönesansı” adlı yazı dizisi tiyatro tarihimiz açısından oldukça dikkat çekicidir. Ayrıca gazetede ressam Malik Aksel'in “Bir Yılbaşı Gecesi” başlığı ile sanat hatıralarına yer verilmiştir.

“ Sanat Hatıraları: Bir Yılbaşı Gecesi”- Malik Aksel (S.2, 11 Ocak1947, s.3.)

“Hermann Scherchen’i Dinlerken”- Cevad Memduh Altar (S.4, 25 Ocak 1947,s.2.)

“Sanat Hatıraları: Bir Yılbaşı Gecesi”-Malik Aksel (S.4, 25 Ocak 1947,s.3.)

“ Sanat Hatıraları: Bir Yılbaşı Gecesi”- Malik Aksel (S.5,1 Şubat 1947, s.3.)

“ Sanat Hatıraları: Bir Yılbaşı Gecesi”- Malik Aksel (S.6, 8 Şubat1947, s.3.)

“Doğumunun 100.Yıldönümünde Babama Dair”- Ercüment Ekrem Talu (S.11, 15 Mart 1947,s.1.)

“Maske ve Palet”- Malik Aksel (S.14, 5 Nisan 1947, s.3.)

“Ölümünün 10. Yıldönümünde Abdülhak Hamit’ten Hatıralar”- Nureddin Sevin (S.15, 12 Nisan 1947, s.1.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı I”-İsmail Galip Arcan (S.16, 19 Nisan 1947, s.1.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı II”-İsmail Galip Arcan (S.17, 26 Nisan 1947, s.1.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı III”-İsmail Galip Arcan (S.18, 3 Mayıs 1947, s.2.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı IV”-İsmail Galip Arcan (S.19, 10 Mayıs 1947, s.2.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı V”-İsmail Galip Arcan (S.20, 17 Mayıs 1947, s.1.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı VI”-İsmail Galip Arcan (S.21, 24 Mayıs 1947, s.2.)

“Akasyalı Villada Bir Toplantı”- Malik Aksel (S.22, 31 Mayıs 1947, s.1)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı VII”-İsmail Galip Arcan (S.22, 31 Mayıs 1947, s.2.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı VIII”-İsmail Galip Arcan (S.23-24, 14 Haziran1947, s.2.)

“Şerif Renkgörür’ün Bir Hatırası” Malik Aksel (S.25-26, 28 Haziran 1947, s.2.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı IX”-İsmail Galip Arcan (S.25-26, 28 Haziran 1947, s.2.)

“Geçmiş Günlerden Notlar”-Mustafa Yalınkat (S.27-28,12 Temmuz 1947, s.3.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı X”-İsmail Galip Arcan (S.25-26, 28 Haziran 1947, s.5.)

“Yazar Dostlarım”-Oktay Akbal (S. 29-30, 26 Temmuz 1947, s.4.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı XI”-İsmail Galip Arcan (S. 29-30, 26 Temmuz 1947, s.5.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı XII”-İsmail Galip Arcan (S.31-32, 9 Ağustos1947, s.5.)

“Ayışığı Sonatı- Bethoven’in Büyük Aşkı”-çev. Nijad Akipek (S:33-34, 23 Ağustos 1947,s.4.)

“André Unote ile Bir Görüşme”-Nurullah Berk (S.35-36, 6 Eylül 1947, s.1.)

“Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı XIII”-İsmail Galip Arcan (S.35-36, 6 Eylül 1947, s.5.)

“İstanbul Açık hava Tiyatrosun ve Kral Oidipus”- Lütü Ay (S.37-38, 20 Eylül 1947, s.1.)

“Karl Berger’den Hatıralar”- Nebil Otman (S.41-42,18 Ekim 1947, s.3.)

“Hastahaneler Boyunca I”- Rüştü Şardağ (S.45-46, 15 Kasım 1947, s.6.)

“Hastahaneler Boyunca II”- Rüştü Şardağ (S.47-48, 1 Aralık 1947, s.5.)

2.2.10. DENEME

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde gazetenin yazarlarının özellikle sanat alanında şahsi görüşlerini ihtiva eden ve bir sohbet havasını taşıyan deneme yazıları mevcuttur. Deneme yazıları yekunu içerisinde özellikle Selahattin Batu’nun yazılarının büyük bir çoğunluğu oluşturduğu görülür.

“Zavallı Söğütler”- Hikmet Birand (S.1, 4 Ocak 1947, s.2.)

“Yazamayan Şair”- S.B. (S.1, 4 Ocak 1947, s.2.)

“Sanatkârın Sınıfı”- Selahattin Batu (S.2, 11 Ocak 1947, s.1.)

“Bir Açıklama”- Francis de Miomandre (S.2, 11 Ocak 1947, s.1.)

“Oyuncuya ve Sanatkâra Dair”- Nurettin Sevin (.2, 11 Ocak 1947, s.3)

“Someset Maugham’ın Halısı”- Selahattin Batu (S.3, 18 Ocak 1947, s.1)

“Dilin Musikisi”- Ali Süha Delilbaşı (S.4, 25 Ocak 1947, s.1.)

“Filmi Yapan, O Bilinmeyen Adam”- Alexandre Arnoux, çev. Oğuz Peltek (S.5, 1 Şubat 1947,s.1.)

“Tercüme Meselesi”-Francis de Miomandre (S.7, 15 Şubat 1947,s.1.)

“Yaratıcı Şüphe”- H. Basri Yüce (S.7, 15 Şubat 1947,s.2.)

“Küçük Şeyler ve Şair”-Melahat Özgü (S.7,15 Şubat 1947,s.2.)

“Roman Kahramanları”- Robert de Tiraz, çev. Hayrettin Öngüt(S. 7, 15 Şubat197,s.4.)

“Edebiyat Vasıfları”- Halide Edip Adıvar (S.8,22 Şubat 1947,s.1.)

“Evin İçi”-F. Pekin (S.8,22 Şubat 1947,s.2.)

“Beklediğimiz Tenkid”- H. Basri Yüce (S.8,22 Şubat 1947,s.3.)

“Bütün Duygusu”- Selahattin Batu (S.9, 1 Mart 1947,s.1.)

“Millî Kütüphaneden Ne Bekliyoruz?”- Adnan Ötüken (S.9, 1 Mart 1947,s.1.)

- “Sanat Afyon mudur?”-Selahattin Batu (S.11, 15 Mart 1947, s.1.)
- “Sanat ve Halkın Sesi”-Ali Süha Delibaşı (S.14, 5 Nisan 1947,s.1.)
- “Şiire ve Başka Şeylere Dair”-Suut Kemal Yetkin (S.15, 12 Nisan 1947,s.1.)
- “Edebiyatçının, Şairin Hürlüğüne Dair”-Şevket Rado (S.16, 19 Nisan 1947,s.1.)
- “Edebiyatta Realizma Üzerine Düşünceler”-N. Rahmi Karatay (S.17, 26 Nisan 1947,s.1.)
- “Romancının Yaşı”- Nahid Sırrı Örik (S.17, 26 Nisan 1947,s.1.)
- “Klasığın Tarifine Dair”-Sabri Esad Siyavuşgil (S.18,3 Mayıs 1947,s.2.)
- “Büyük Şöhrete Ulaşmak”-Selahattin Batu (S.19, 10 Mayıs 1947,s.1.)
- “Fransa’dan Çizgiler: Siyaset Yazarı Uçuruma Sürüklüyor”-Leon Paul Fargue (S.21, 24 Mayıs 1947, s.1.)
- “Görüşler”-F.T. (S.21, 24 Mayıs 1947, s.2.)
- “Kalan Güzellik”-Selahattin Batu (S.22, 31 Mayıs 1947,s.1.)
- “Antolojiye Dair”-H. Basri Yüce (S.22,31 Mayıs 1947,s.2.)
- “Yaz Günlerinde Kitaba Dair Düşünceler”-Nasuhi Baydar (S.25-26, 28 Haziran 1947, s.1.)
- “Temel Kitaplar”-Cavit Yamaç (S.31-32, 9 Ağustos1947,s.3.)
- “Hayat Karşısında Gençlik”-Nasuhi Baydar (S.35-36, 6 Eylül 1947,s.1.)
- “Şivesizlik ve ...”-Zahir Güvemli (S.35-36, 6 Eylül 1947, s.2.)
- “Romancının İç Dünyası”-Sadi Günel (S.39-40, 4 Ekim 1947,s.4.)
- “Yuvaya Dönüş”-Selahattin Batu (S.45-46, 15 Kasım 1947,s.1.)
- “Dostluk Üzerine Düşünceler”-Remzi Oğuz Arık (S.47-48,1Aralık 1947,s. 1.)
- “Desene Dair Notlar”- Nurullah Berk (S.47-48,1 Aralık 1947,s.3.)
- “Dostluk Üzerine Düşünceler”-Remzi Oğuz Arık (S.49-50,16Aralık 1947,s. 4.)

2.2.11. GEZİ YAZISI

Sanat ve Edebiyat Gazetesi'nde çok fazla gezi yazısı yayımlanmamıştır. Bu türde arkeolog Ekrem Akurgal'ın "Anadolu'nun Turistik Manzarası" yazısı ve Ali Süha Delibaşı'nın "Fuzuli'nin Mezarı" adlı yazıları örnek olarak gösterilebilir.

"Anadolu'nun Turistik Manzaraları"-Ekrem Akurgal (S.15, 12 Nisan 1947, s.1.)

"Fuzuli'nin Mezarı"- Ali Süha Delibaşı (S.19,10 Mayıs 1947,s.1.)

"Keltepe Ormanlarında Bir Gün"- Hikmet Birand (S.23- 24, 14 Haziran 1947, s.1.)

2.2.12. PİYES

Sanat ve Edebiyat Gazetesi sütunlarında güncel yazılar dışında piyes ve roman tefrikalarına da yer verilmiştir. Şair Ahmet Muhip Dranas'ın 1947 yılı CHP Sanat Mükâfatı'nı kazanan eseri "Gölgeler" adlı piyesinin tefrikasına gazetenin 20. (17 Mayıs 1947) sayısından itibaren başlanmış ve 41-42. (18 Ekim 1947) sayıda son bulmuştur.

"Gölgeler"- Ahmet Muhip Dranas (S.20,17 Mayıs 1947,s.1.)

"Gölgeler"- Ahmet Muhip Dranas (S.21,24 Mayıs 1947,s.4.)

"Gölgeler"- Ahmet Muhip Dranas (S.22,31 Mayıs 1947,s.4.)

"Gölgeler"- Ahmet Muhip Dranas (S.23-24,14 Haziran 1947,s.6.)

"Gölgeler"- Ahmet Muhip Dranas (S.25-26,28 Haziran 1947,s.6.)

"Gölgeler"- Ahmet Muhip Dranas (S.27-28,12 Temmuz 1947,s.6.)

"Gölgeler"- Ahmet Muhip Dranas (S.29-30,26 Temmuz 1947,s.6.)

"Gölgeler"- Ahmet Muhip Dranas (S.37-38,20 Eylül 1947,s.6.)

"Gölgeler"- Ahmet Muhip Dranas (S.39-40,4 Ekim 1947,s.6.)

"Gölgeler"- Ahmet Muhip Dranas (S.41-42,18 Ekim 1947,s.6.)

2.2.13. ROMAN

Sanat ve Edebiyat Gazetesi'nde tek roman tefrikası Oktay Akbal'a aittir. Daha sonra "Garipler Sokağı" adı ile yayımlanacak olan eser "Garipler Mahallesi" adı ile tefrika edilmeye

başlanmış ancak gazetenin 49-50. (16 Aralık 1947) sayısı ve beklenmedik sonucuyla tefrikada yarım kalmıştır.

“Garipler Mahallesi”- Oktay Akbal (S.45-46, 15 Kasım 1947,s.1.)

“Garipler Mahallesi”- Oktay Akbal (S.47-48, 1 Aralık 1947,s.6.)

“Garipler Mahallesi”- Oktay Akbal (S.49-50, 16 Aralık 1947,s.6.)

2.4. SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİ KRONOLOJİK DİZİN

SAYI 1 (4 OCAK 1947)

Suut Kemal Yetkin, “Zorlanan Sanat”, s.1. (Makale)

Lütfi Ay, “Millî Tiyatro”, s.1. (Fıkra)

Selahattin Batu , “Sanatkârın Dünya Görüşü”, s.1. (Makale)

Mustafa Yalınkat, “Bir Akşamüstü” s.1-4. (Hikâye)

Raymond Cognat- Çeviren: ? , “Kelimelerin Manası Üzerine Anlaşalım”,s.1. (Eleştiri)

Şevket Rado, “Sanatkârlar ve Kahveler”, s.2. (Deneme)

Cevad Memduh Altar, “Sanat Tenkitçiliğine Doğru”, s.2. (Eleştiri)

Cahit Sıtkı Tarancı, “Yalnızlık Macerası”, s. 2. (Şiir)

Hikmet Birand, “Zavallı Söğütler”, s.2. (Deneme)

“S.B.- Selahattin Batu(?), “Yazamayan Şair”, (Deneme)

Melahat Özgü, “1946 Yılı Edebiyat Mükâfatı Hermann Hesse’ye Verildi”, s.3. (Fıkra)

Behçet Necatigil, “Barbaros Meydanı”, s.3. (Şiir)

Sabahattin Teoman, “Perişan”, s.3. (Şiir)

Eşref Üren, “Resim Sanatı” ve Biz” s.3. (Makale)

-, “Mahpus”, s.3. (Hikâye)

-, “Faik”, s.3. (Hikâye)

SAYI 2 (11 OCAK 1947)

Yetkin, Suut Kemal Yetkin, “İşte Bunu Anlatıyor”,s.1. (Makale)

Orhan Burian, “Geçen Altı Yıl İçerisinde Türk Tiyatrosu”, s.1. (Fıkra)

Selahattin Batu, “Sanatkârın Sınıfı”, s.1. (Deneme)

Hermann Hesse- Çeviren: Şanbey, Cemil Ziya, “Bir Seyahat Hatırası”, s.1. (Hikâye)

Cevad Memduh Altar, “Chopin Filmi Münasebetiyle”, s.1. (Fıkra)

Francis de Miomande, “Bir Açıklama”,s.1. (Deneme)

Mehmet Kaplan, “Edebi Eser Karşısında” s.2. (Makale)

Ahmet Muhip Dranas, “Elif”, s.2. (Şiir)

Ahmet Muhip Dranas, “Ahdüpeyman”, s.2.(Şiir)

Şerif Halil Başa, “Gençlik Günahı”, s.2. (Eleştiri)

Halil Bedi Yönetken, “Haftanın Sanat Olayları”, s.2. (Fıkra)

Malik Aksel, “Bir Yılbaşı Gecesi”, s.3, (Hatıra)

Nurettin Sevin, “Oyuncuya ve Sanatkâra Dair”, s.3. (Deneme)

Hasan Basri Yüce, “Toplanmalıyız”, s.3. (Fıkra)

SAYI 3 (18 OCAK 1947)

Refik Epikman, “Sekizinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi”, s.1. (Fıkra)

Mustafa Nihat Özön, “Eylül” s.1. (Eleştiri)

Selahattin Batu, “Someset Maugham’ın Halısı”,s.1. (Deneme)

J. J. Goutier- Çeviren: Kamuran Acet, “Mösyö Lebique”, s.1. (Hikâye)

G.Y (?), “Charles Despiiau”, s.2. (Eleştiri)

Halil Bedi Yönetken, “Haftanın Sanat Olayları: Herman Scherchen Şehrimizde”, s.2. (Fıkra)

Hikmet Münir, “Haftanın Sanat Olayları: Ressamlarımızda Yeni İmza Üslubu”.s.2. (Fıkra)

Malik Aksel, “Bir Yılbaşı Gecesi”, s.3. (Hatıra)

Baki Süha Ediboğlu, “Ey Dost”, s.3. (Şiir)

SAYI 4 (25 OCAK 1947)

Ali Süha Delibaşı, “Dilin Musikisi”, s.1. (Deneme)

Suut Kemal Yetkin, “Cahit Sıtkı Tarancı ve Otuzbeş Yaş” s.1. (Eleştiri)

Ahmet Muhip Dranas, “Bu Köyün Bir Garip Kişisinden”, s.1. (Şiir)

Mehmet Kaplan, “Edebi Eser Karşısında-II”, s.1. (Makale)

Lucio d’ambra/ Renato Edoardo Mangenalla – Çeviren: Sitare Sevin, “Avustralya Yolculuğu”, s.1. (Hikâye)

Jean Texaer, “Zavallı Akhamatava”, s.1. (Fıkra)

Şevket Rado, “ Şiir Anlayışımızda Yeni Bir Devir”, s.2. (Eleştiri)

Nuri Gökçe, “Anıtlarımızın Onarılması”, s.2. (Makale)

Cevat Memduh Altar, “Herman Scherchen’i Dinlerken”, s.2. (Hatıra)

Hadiye Sayran, “Jane Austen”, s.2. (Makale)

Hikmet Münir, “Haftanın Sanat Olayları: Ankara’da Sanatkârlar Kulübü”, s.2. (Fıkra)

Hikmet Münir, “Haftanın Sanat Olayları: Şiir ve Müzik”, s.2. (Fıkra)

Hikmet Münir, “Haftanın Sanat Olayları: 20 nci Ses Yılı”, s.2. (Fıkra)

Hikmet Münir, “Haftanın Sanat Olayları: Paris’teki Türk Resim Sergisi”, s.2. (Fıkra)

Hikmet Münir, “Haftanın Sanat Olayları: 1947 Nobel Edebiyat Mükâfatını Kim Kazanacak”, s.2. (Fıkra)

Malik Aksel, “Bir Yılbaşı Gecesi”, s.3. (Hatıra)

Adnan Ötüken, “Bibliyografya”, s.4. (Eleştiri)

SAYI 5 (1 ŞUBAT 1947)

Selahattin Batu, “Sanatkârda Kişilik, Olgunluk”, s.1. (Makale)

Auni Givda “Eugene O’neill”, s.1. (Portre)

Alexandre Arnaux- Çeviren: Oğuz Peltek, “Filmi Yapan, O Bilinmeyen Adam”, s.1.(Deneme)

Ahmet Muhip Dranas, “Senle Gökyüzü”, s.1. (Şiir)

Mustafa Nihat Özön, “Bir Muadele-i Sevda”, s.1. (Eleştiri)

Hamdi Olcay, “Arkadaşlık”, s.1. (Hikâye)

Cevat Memduh Altar, “Müzikde Mana”, s.2. (Hikâye)

Sabahattin Teoman, “Kötü Tesadüf”, s.2. (Şiir)

Şerif Halil Başa, “Türk Filmciliğinin Bugünkü Durumu”,s.2. (Fıkra)

Malik Aksel, “Bir Yılbaşı Gecesi”, s.3. (Hatıra)

-(?), “Haftanın Sanat Olayları”, s.3. (Fıkra)

-(?), “Bibliyografya”, s.4. (Eleştiri)

SAYI 6 (8 ŞUBAT 1947)

Hermann Scherchen, “Türk Müziğinden Beklenen Ödevler”, s.1. (Makale)

Ekrem Akurgal, “Türk Medeniyet Tarihine Tecavüz Edilmiş midir?”,s.1. (Makale)

Cahit Sıtkı Tarancı, “Yosma”,s.1. (Şiir)

Selahattin Batu, “Toptan Bir Cevap”,s.1. (Eleştiri)

Jean Dutaurd-Çeviren: Ç. Y. (?), “Pygmalran Yahut Sanat Aşk”, s.1. (Hikâye)

Şerif Halil Başa, ”Muvaffak Olmuş Yeni Bir Türk Filmi: Senede Bir Gün”, s.1. (Eleştiri)

Nedim Çapman, “Sular”, s.2. (Şiir)

Nureddin Sevin, “Aktör”,s.2. (Makale)

Malik Aksel, “Bir Yılbaşı Gecesi”, s.3. (Makale)

Mehmet Kaplan, “Edebi Eser Karşısında-III”, s.3. (Makale)

-(?), “Haftanın Sanat Olayları”,s.3. (Fıkra)

SAYI 7 (15 ŞUBAT 1947)

İsmail Hüsrev Tökin, “Heiddeger ve Egzistansiyalizm”, s.1. (Makale)

Francis de Momandre, “Tercüme Meselesi”,s.1. (Deneme)

Sabri Esat Siyavuşgil,”Rabelais’yr Türkçe’ye Nasıl Çevrilmeli?”, s.1. (Deneme)

Lütfi Ay, “Ağlayan Kız”, s.1. (Eleştiri)

Mustafa Yalınkat, “Sahan Külbastısı”, s.1. (Hikâye)

Ekrem Akurgal, “Osmanlı Mimarları ve Ayasofya”, s.2. (Eleştiri)

H. Basri Yüce, “Yaratıcı Şüphe”, s.2. (Deneme)

Melahat Özgü, Küçük Şeyler ve Şair”,s.2. (Deneme)

Halil Bedi Yönetken, “Haftanın Sanat Olayları: Yunus Emre Oratoryosu Paris Radyosu’nda”, s.2. (Fıkra)

T.K.(?), “Haftanın Sanat Olayları: Ankara Halkevi Amatör Resim ve Fotoğraf Sergisi, Edebi Bir Hadise” (Fıkra)

İbrahim Hoyi, “İstanbul’da Tiyatro”, s.3. (Eleştiri)

Melih Başar, “Ağaçlardan İnsanlara Arzuhal”, s.3. (Şiir)

Sabih Şendil, “Aramak”, s.3. (Şiir)

Can Yücel, “Kopmuşum”, s.3. (Şiir)

?, Kitaplar Arasında, s.3. (Eleştiri)

Robert de Traz- çev. Hayrettin Öngüt, Roman Kahramanları, s.4. (Deneme)

SAYI 8 (22 ŞUBAT 1947)

Halide Edip Adivar, “Edebiyat Vasıfları”, s.1. (Deneme)

Lemis Akurgal, “Sir J. Reynolds”, s.1. (Biyografi)

Suut Kemal Yetkin, “Edebiyat Ve Ahlak”, s.1. (Fıkra)

Selahattin Batu, “Can Sohbetleri”, s.2. (Eleştiri)

İbrahim Zeki, “Burdur’da”, s.2. (Şiir)

Nedim Çapman, “Denizci”, s.2. (Şiir)

F. Pekin, “Evin İçi”, s.2. (Şiir)

Be. Se. , “Son Müzik Hareketleri Hakkında”, s.2. (Eleştiri)

Mehmet Kaplan, “Edebi Eser Karşısında-IV”, s.3. (Makale)

Halil Bedi Yönetken, “İlkokulda Müzik Eğitimi”, s.3. (Fıkra)

H. Basri Yüce, “Beklediğimiz Tenkid”, s.3. (Deneme)

Kemal Edip, “Değerli Bir Kılavuz: Kitap”, s.3. (Eleştiri)

Ada Negri- çev. Sitare Sevin, “Sinema”, s.4. (Hikâye)

Şerif Halil Başa, “Filimlerimizin Senaryoları Ve Rejisörleri”, s.4. (Eleştiri)

SAYI 9 (1 MART 1947)

Selahattin Batu, “Bütün Duygusu”, s.1. (Deneme)

Lazare Levy, “Türkiye’de Musiki Hareketleri”, s.1. (Fıkra)

Adnan Ötügen, “Millî Kütüphaneden Ne Bekliyoruz?”, s.1. (Deneme)

Oktay Akbal, “Nuh’un Gemisi”, s.1. (Hikâye)

Nureddin Sevin, “Aktör- II”, s.2. (Makale)

Şevket Rado, “İstanbul’da Sanat Hayatı”, s.2. (Fıkra)

Y. Kazım Köni, “Haftanın Kitabı- Memduh Şevket Esendal’ın Hikâyeleri”, s.2. (Eleştiri)

Manfred Kyber- Adapte Eden: Melahat Togar, “Her Parlayan Ateş Değildir”, s.3. (Hikâye)

Âşık Veysel, “Feleğe Kahır”, s.3. (Şiir)

Muzaffer Arkan, “Konser”, s.3. (Fıkra)

?, “Güzel Bir Sergi”, s.3. (Fıkra)

Cevat T. Erbel, “Britanya Şehircilik Sergisi”, s.4. (Eleştiri)

SAYI 10 (8 MART 1947)

Paul Bonatz, “Türk Mimarlığı”, s.1. (Makale)

Ratip Tahir Burak, “Kendi Kendini Yaratan Deha”, s.1. (Biyografi)

Suut Kemal Yetkin, “Pierre Bonnard”, s.1. (Eleştiri)

Graham Green, “Bir Gece”, s.1. (Eleştiri)

Ali Süha Delilbaşı, “Eski Türklerde Tiyatro”, s.2. (Makale)

Be. Se, “Üç Konser Üzerine Etüd”, s.2. (Eleştiri)

Lütfi Ay, “Haftadan Haftaya”, s.3. (Fıkra)

İbrahim Zeki, “Hacer Kız”, s.3. (Şiir)

Cevad Memduh Altar, “Vasa Prihoda Konseri”, s.3. (Fıkra)

Mustafa Nihat Özön, “Haftanın Kitabı: Damla Damla”, s.3. (Eleştiri)

SAYI 11 (15 MART 1947)

Suut Kemal Yetkin, “Büyük Yol Gösterici; Recaizade Ekrem”, s.1. (Biyografi)

Cahit Sıtkı Tarancı, “Mesut Çift”, s.1. (Şiir)

Ercüment Ekrem Talu, “Doğumunun 100. Yıldönümünde Babama Dair”, s.1. (Hatıra)

Selahattin Batu, “Sanat Afyon Mudur?”, s.1. (Deneme)

Ziya Termen, “Kübik Hikâyecinin Evinde”, s.1. (Hikâye)

Nureddin Sevin, “Çok Bilen Çok Yanılır”, s.2. (Eleştiri)

Cevad Memduh Altar, “Vasa Prihoda Konseri”, s.2. (Fıkra)

Ali Süha Delilbaşı, “Eski Türlerde Tiyatro”, s.2. (Makale)

? , “Recaizade Mahmut Ekrem”, s.2. (Derleme)

Lütfi Ay, “ Haftadan Haftaya”, s.3. (Fıkra)

Tahsin Öz, “Türk Cam İşleri Sergisi”, s.3. (Fıkra)

Graham Green, “Bir Gece”, s.4. (Hikâye)

SAYI 12 (22 MART 1947)

Sabri Esat Siyavuşgil, “Orman Dile Geldi”, s.1. (Deneme)

Refik Epikman, “Ölümünün 15. Yıldönümünde Muhittin Sebati”, s.1. (Biyografi)

Mehmet Kaplan, “Akif Paşa Ve Yokluk Fikri”, s.1. (Makale)

Ahmet Muhip Dranas, “Olvido”, s.1. (Şiir)

Mahir Canova, “Phedre’e Hazırlanırken”, s.2. (Fıkra)

? , “Kısa Sanat Haberleri”, s.2. (Fıkra)

Avni Givda, “Ulu Tanrı Brown”, s.2. (Eleştiri)

Be. Se, “Amar- Kapelman”, s.2. (Fıkra)

Lütfi Ay, “Haftadan Haftaya”, s.3. (Fıkra)

Halil Bedi Yönetken, “1947 Prag Baharı Beynelmilel Müzik Festivali”, s.3. (Fıkra)

Muvakkar E. Talu, “Baharda”, s.3. (Şiir)

İsmail Gerçeksoz, “Rizeli Ali”, s.3. (Şiir)

Salim Şengil, “Küçük Şehir”, s.3. (Hikâye)

Graham Green, “Bir Gece”, s.4. (Hikâye)

SAYI 13 (29 MART 1947)

Suut Kemal Yetkin, “Yaratmak İhtiyacı”, s.1. (Makale)

Sitare Sevin, “Doğumunun 150. Yıldönümünde Alfred De Vigny”, s.1. (Biyografi)

Alfred de Vigny, çev. Hamdi Varoğlu, “Hezaren Baston”, s.1. (Hatıra)

Cahit Sıtkı Tarancı, “Bahar”, s.1. (Şiir)

Charles Morgan, “Totaliter Bir Edebiyata Karşı”, s.1.(Makale)

Oktay Akbal, “Bir Hastalıktan Sonra”, s.1. (Hikâye)

İbrahim Hoya, “İstanbul’dan Haberler”, s.2. (Fıkra)

Cevad Memduh Altar, “Stanislaw Spinalski Resitalleri”, s.2. (Fıkra)

Hasan Ali Ediz, “1946 Yayınlarına Toplu Bir Bakış”, s.2. (Fıkra)

Lütfi Ay, “Haftadan Haftaya”, s.3. (Fıkra)

İbrahim Zeki, “Ocakbaşı Türküsü”, s.3. (Şiir)

Jacques Feyder- François Rosay, çev. Oğuz Peltek, “Sinema Aktörü Tiyatro Aktörü”, s.3. (Makale)

Be. Se. , “İki Konser Hakkında”, s.3. (Fıkra)

? , “Bibliyografya”, s.3. (Eleştiri)

SAYI 14 (5 NİSAN 1947)

Ali Süha Delilbaşı, “Sanat Ve Halkın Sesi”, s.1. (Deneme)

V. Gordon, “İngiliz Sanatı”, s.1. (Makale)

M. Nuri Gencosman, “Şark İslam Klasikleri”, s.1. (Eleştiri)

Hamdi Olcay, “Unutulmayan Günler, s.1. (Hikâye)

Ahmet Muhip Dranas, “Dünyaya ve İnsanlara Dair”, s.1. (Şiir)

Cahid Okurer, “Tevfik Fikret Ve Şiiri”, s.2. (Eleştiri)

? , “Ölümünün Yıldönümünde Dr. Praetorius, s.2. (Biyografi)

Maurice Bowra, çev. Sadık Balkan, “Şiirde Bundan Sonraki Adımlar”, s.2. (Makale)

Lütfi Ay, “Haftadan Haftaya”, s.3. (Fıkra)

Malik Aksel, “ Maske Ve Palet”, s.3. (Hatıra)

Cevad Memduh Altar, “Johannes Brahms”, s.3. (Biyografi)

Turhan Oğuzkan, “Yolculuğa Davet”, s.3. (Şiir)

SAYI 15 (12 NİSAN 1947)

Suut Kemal Yetkin, “Şiire Ve Başka Şeylere Dair”, s.1. (Deneme)

Ekrem Akurgal, “Anadolu’nun Turistik Manzarası”, s.1. (Gezi Yazısı)

Bio Baroja, çev. Turan Gülçür, “Mağara”, s.1. (Hikâye)

Malik Aksel, “Bir Sanat Düellosu”, s.2. (Eleştiri)

H. Basri Yüce, “Hamid’i Anmak İçin”, s.2. (Eleştiri)

Lütfi Ay, “Haftadan Haftaya”, S.3. (Fıkra)

Maurice Bowra, çev. Sadık Balkan, “Şiirde Bundan Sonraki Adımlar”, s.3. (Makale)

Muvaffak Sami Onat, “Beyan Ederim”, s.3. (Şiir)

Nedim Çapman, “Okyanusun Ortasında”, s.3. (Şiir)

?, “Shekespeara Festivali”, s.3. (Fıkra)

SAYI 16 (19 NİSAN 1947)

Cahit Tanyol, “Yahya Kemal Ve İstanbul”, s.1. (Makale)

Cahit Sıtkı Tarancı, “Gariplik”, s.1. (Şiir)

İ. Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu Ve Türk Sahnesinin Rönesansı”, s.1 (Hatıra)

Şevket Rado, “Edebiyatçının, Şairin Hürlüğüne Dair”, s.1. (Deneme)

Oktay Akbal, “Şimal Sokağı”, s.1. (Hikâye)

Mehmet Kaplan, “Tarih Ve Edebiyat”, s.2. (Makale)

Kemal Zeren, “Üç Resim Sergisi”, s.2. (Fıkra)

Şerif Halil Başa, “Bir Türk Filmi: Kızılırmak”, s.4. (Eleştiri)

André Mourois, çev. Kâmuran Acet, “Amerikalılar Neler Okuyor”, s.4. (Eleştiri)

SAYI 17 (26 NİSAN 1947)

N. Rahmi Karatay, “Edebiyatta Realizma Üzerine Düşünceler”, s.1. (Deneme)

Malik Aksel, “Bir Resim Kavgasının Düşündürdükleri”, s.1. (Eleştiri)

Nahid Sırrı Örik, “Romancının Yaşı”, s.1. (Deneme)

?, “Fransız Komedi Tiyatrosu Şehrimizde”, s.1. (Fıkra)

Ernest Hemingway, çev. Kâmuran Acet, “Fırtınalı Günler”s.1. (Hikâye)

Naki Tezel, “Bizim Çocuk Dergileri”, s.2. (Eleştiri)

Ahmet Muhip Dranas, “Ben’le O”, s.2. (Şiir)

İ. Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu Ve Türk Sahnesinin Rönesansı- II”, s.2. (Eleştiri)

A.B.C, “Kitaplar Arasında Geçen Zaman, Bayram Yeri”, s.2. (Eleştiri)

?, “Sanatkârlar Ve Yazarlar Beldesi Hollywood”, s.3. (Eleştiri)

SAYI 18 (3 MAYIS 1947)

Halide Edip Adivar, “Küçük Hikâye ve Yeni Amerikan Edebiyatı”, s.1. (Eleştiri)

Lütfi Ay, “Fransız Tiyatrosunun Temsilleri”, s.1. (Eleştiri)

Melahat Özgü, “Şiir İç Zenginliği İster”, s.1. (Makale)

Suut Kemal Yetkin, “Doğru Yol”, s.1. (Fıkra)

Zeynel İlhan, “Sinema kapıcısı”, s.1. (Hikâye)

Sabri Esat Siyavuşgil, “Klasığın Tarifine Dair”, s.2. (Deneme)

İ. Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu Ve Türk Sahnesinin Rönesansı- III”, s.2. (Eleştiri)

Cevad Memduh Altar, “Ferhunde Erkin Resitali”, s.3. (Fıkra)

Zsigmond Moricz, çev. F. Zahit Törümküney, “Kadın Değil Mi?”, s.1. (Hikâye)

Cahit Okurer, “Tevfik Fikret Ve Şiiri- III”, s.2. (Eleştiri)

çev. M. Süerdem, “Bugünkü Fransız Tiyatrosu Hakkında Marcel Achard Ne Düşünüyor?”, s.2. (Eleştiri)

İ. Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu Ve Türk Sahnesinin Rönesansı- V”, s.2. (Eleştiri)

Lütfi Ay, “Jean Marchat İle Bir Konuşma”, s.3. (Röportaj)

Be. Se., “Bir Resital”, s.3. (Fıkra)

Muvaffak Sami Onat, “Mavi Senfoni”, s.3. (Şiir)

Fethi Kopuz, “Herman Scherchen Ve Orkestramız”, s.4. (Eleştiri)

SAYI 21 (24 MAYIS 1947)

Leon Paul Fargue, çev. Lütfi Ay, “Fransa’dan Çizgiler: Siyaset Yazarı Uçuruma Sürüklüyor”, s.1. (Deneme)

Malik Aksel, “Yeni Resim Üzerine Tartışmalar”, s.1. (Eleştiri)

Mahir Canova, “Yıkıcı Zihniyet”, s.1. (Eleştirir)

Hamdi Olcay, “Yakup Dayı’nın Eşeği”, s.1. (Eleştiri)

Cahit Sıtkı Tarancı, “Nar”, s.1. (Şiir)

M. Sinanoğlu, “Dergiler Arasında”, s.2. (Eleştiri)

İ. Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu Ve Türk Sahnesinin Rönesansı- VI”, s.2. (Hatıra)

Mehmet Kemal, “Bahar Günü”, s.2. (Şiir)

F. T. , “Görüşler”, s.2. (Deneme)

Be. Se, “Son Orkestra Konserleri”, s.3. (Fıkra)

? , “İngiliz Mobilyası Sergi Ve Kitaplar”, s.3. (Şiir)

İbrahim Zeki, “Arada Bir Söylerim”, s.3. (Şiir)

Ahmet Muhip Dranas, “Gölgeler”, s.4. (Piyes)

çev. M. Süerdem, “Bugünkü Fransız Tiyatrosu Hakkında Steve Passeur Ne Düşünüyor?”, s.4. (Röportaj)

SAYI 22 (31 MAYIS 1947)

Ahmet Hamdi Tanpınar, “Gül”, s.1. (Şiir)

Mehmet Kaplan, “Yaratma Hürriyeti”, s.1. (Makale)

Selahattin Batu, “Kalan Güzellik”, s.1. (Deneme)

Malik Aksel, “Akasyalı Villada Bir Toplantı”, s.1. (Şiir)

Oktay Akbal, “Soluk Resimler”, s.1. (Hikâye)

Baki Süha Ediboğlu, “Mayıs Havası”, s.1. (Şiir)

H. Basri Yüce, “Antolojiye Dair”, s.2. (Deneme)

İ. Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu Ve Türk Sahnesinin Rönesansı- VII” (Hatıra)

Kenan Harun, “Bir Gurbetten”, s.2. (Şiir)

?, “Dergiler Arasında”, s.2. (Eleştiri)

Be. SE, “Son Orkestra Konserleri”, s.3. (Eleştiri)

Aptullah Arsever, “Yurdumuzdaki Tarihi Piyanolar”, s.3. (Makale)

M. M, “Bir Konuşma”, s.3. (Hatıra)

Çev. M. Süerdem, “Bugünkü Fransız Tiyatrosu Hakkında Fernand Crommelynck Ne Düşünüyor?”, s.3. (Röportaj)

Ahmet Muhip Dranas, “Gölgeler”, s.4. (Piyes)

SAYI 23- 24 (14 HAZİRAN 1947)

Cahit Tanyol, “Ahmet Haşim’i Düşünürken”, s.1. (Eleştiri)

Hikmet Birand, “Keltepe Ormalarında Bir Gün”, s.1. (Gezi Yazısı)

Zahir Güvemli, “Harbisonu Şairlerinin Cemiyet Karşısında Durumu”, s.1. (Eleştiri)

C. F. Ramuz, çev. Cahit Sıtkı Tarancı, “Üç Hayaletler”, s.1. (Hikâye)

Hasan Basri Yüce, “Divan Şiiri Ve Antolojisi”, s.2. (Eleştiri)

İ. Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu Ve Türk Sahnesinin Rönesansı- VIII”, s.2. (Hatıra)

İbrahim Zeki, “Gurbet Türküsü”, s.5. (Şiir)

?, “Ayp Değil Mi?”, s.5. (Eleştiri)

Ahmet Muhip Dranas, “Gölgeler”, s.6. (Piyes)

SAYI 25- 26 (28 HAZİRAN 1947)

İsmail Hüsrev Tökin, “Yeni Bir Dünya Görüşüne İhtiyacımız Var”, s.1. (Makale)

H.B. Yönetken, “Prag Müzik Festivalinde”, s.1. (Fıkra)

İrfan Şahinbaş, “Tecer’in Oyunu: Yazılan Bozulmaz”, s.1.(Eleştiri)

Nasuhi Baydar, “Yaz Günlerinde Kitaba Dair Düşünceler”, s.1. (Deneme)

Oktay Akbal, “Şehrin Işıkları Söndü”, s.1. (Hikâye)

Cahit Tanyol, “Ahmet Haşim’i Düşünürken...- II”, s.2. (Eleştiri)

Malik Aksel, “Şerif Renkgörür’ün Bir Hatırası”, s.2. (Hatıra)

Melahat Özgü, “Sanatta Millî Duygu”, s.2. (Makale)

Salah Birsal, “İnsan, Ağaç Ve Gece”, s.3. (Şiir)

Fuat Pekin, “Resimli Kitap Sergisi”, s.4. (Fıkra)

Hikmet Dizdaroğlu, “Haftanın Kitabı- Kaşgarlı Mahmut”, s.4. (Eleştiri)

Peyami Safa, Fikret Adil, “Léopold Lévy’nin Resim Sergisi”, s.4. (Fıkra)

Cavit Yamaç, “Tercümenin Sefaleti Ve İhtişamı”, s.5. (Eleştiri)

Zeki Ömer Defne, “Tesadüfler Dünyası”, s.5. (Şiir)

?, “C. F. Ramuz Öldü”, s.5. (Fıkra)

İ. Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu Ve Türk Sahnesinin Rönesansı- IX”, s.5. (Hatıra)

SAYI 27- 28 (12 TEMMUZ 1947)

?, “Hürriyete Dair”, s.1. (Makale)

Mehmet Kaplan, “Hazır Fikirler”, s.1. (Makale)

Andre Malraux, çev. Avni Mogol, “Andre Malraux Konuşuyor: İnsan Öldü Mü?”, s.1. (Eleştiri)

Cahit Sıtkı Tarancı, “Aşk Masalı”, s.1. (Şiir)

Luigi Pirandello, çev. Kâmuran Acet, “İlk Gece”, s.1. (Hikâye)

Hasan Basri Yüce, “Eğitim Enstitüleri”, s.3. (Makale)

Mustafa Yalınkat, “Geçmiş Günlerden Notlar”, s.3. (Anı)

Dr. Christel Kristinus, çev. Cemil Ziya Şanbey, “Rainer Maria Rilke ve 19. Yüzyılın Manzarası”, s.3. (Makale)

Halil Bedi Yönetken, “1947 Prag Beynelmilel Bestecileri Ve Müzik Münekkidleri Kongresi”, s.4. (Fıkra)

Be. Se, “Bernardino Molinari”, s.5. (Fıkra)

İbrahim Zeki Burdurlu, “Gör Sevdayı”, s.5. (Şiir)

İ. Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu Ve Türk Sahnesinin Rönesansı- X”, s.5. (Hatıra)

?, “Esat Subaşı’nın Resim Sergisi”, s.5. (Fıkra)

Ahmet Muhip Dranas. “Gölgeler, s.6. (Piyes)

SAYI 29- 30 (26 TEMMUZ 1947)

İsmail Hüsrev Tökin, “Fert Ve Cemiyet Bakımından Hürriyetlerimiz”, s.1. (Makale)

Mehmet Kaplan, “Doğu- Batı”, s.1. (Eleştiri)

Nasuhi Baydar, “Sanat Nerede Gelişti Nerede Tutunamadı”, s.1. (Makale)

Agâh Sırrı Levend, “Anahtar”, s.1. (Eleştiri)

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Hepye Üzerine Düşünceler”, s.1. (Şiir)

Zahir Güvemli, “Çember”, s.1. (Hikâye)

Arif Kaptan, “Paris Mektubu: Paris Ve Resim Sergileri”, s.2. (Eleştiri)

Kenan Harun, “ Dert”, s.2. (Şiir)

M. Nuri Gençosman, “ İslam Tasavvufunda Estetik”, s.3. (Makale)

Nurullah Berk, “Sanat Davamız Hakkında- Suut Kemal Yetkin’e Açık Mektup”, s.3. (Mektup)

H. Basri Yüce, “Ancak Bundan Sonra”, s.3. (Makale)

Nurullah Berk, “Çallı İçin Tören”, s.3. (Fıkra)

Oktay Akbal, “Yazar Dostlarım”, s.4. (Hatıra)

Dr. Christel Kristinus, çev. Cemil Ziya Şanbey, “Rainer Maria Rilke Ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi- II: Fransız Empresyonizminin Sanatı Ve Sanatçıları”, s.4. (Makale)

İ. Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu Ve Türk Sahnesinin Rönesansı- XI”, s.5. (Makale)

Ahmet Muhip Dranas, “Gölgeler”, s.6. (Piyas)

SAYI 31- 32 (9 AĞUSTOS 1947)

Suut Kemal Yetkin, “Mektup”, s.1. (Mektup)

Nurullah Berk, “Büyük Heykeltraş Marcel Gimond’la Bir Görüşme”, s.1. (Röportaj)

Agâh Sırrı Levend, “Miskinler Tekkesi”, s.1. (Eleştiri)

Cahit Tanyol, “Hürriyet Ve İrtica”, s.1. (Makale)

Oktay Akbal, “Yağmur Rüzgârı”, s.1. (Hikâye)

Kâmuran Acet, “Amber”, s.2. (Eleştiri)

H. Basri Yüce, “Eser Ve Anlayış”, s.3. (Makale)

Lütfi Ay, “77 Yaşında Bir Film Sanatçımız Nafia Arcan’ı Kaybettik”, s.3. (Fıkra)

Cavit Yamaç, “Temel Kitaplar”, s.3. (Deneme)

Zahir Güvemli, “Bir Yeni Romancı”, s.3. (Eleştiri)

Be. Se, “Geçen Mevsimin Musiki Hareketleri”, s.4. (Eleştiri)

Mehmet Ali Çamlıca, “Burhanettin Tepsi Öldü”, s.4. (Fıkra)

Yuvanis Pasarulas, Alexandr Lalauni, “İki Türk Müzisyeni Atina’da”, s.4. (Fıkra)

Dr. Christel Kristinus, çev. Cemil Ziya Şanbey, “Rainer Maria Rilke Ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi- III: Rilke Empresyonizmi Nasıl Kavrıldı?”, s.4. (Makale)

İsmail Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu Ve Türk Sahnesinin Rönesansı- XII”, s.5. (Hatıra)

Hikmet Dizdaroğlu, “Haftanın Kitabı- Bir Halk Şiiri Antolojisi”, s.5. (Eleştiri)

SAYI 33- 34 (23 AĞUSTOS 1947)

Fehmi Onger, “Telif Hakları Ve Sonuçları”, s.1. (Makale)

Cahit Sıtkı Tarancı, “Mehmetçik”, s.1. (Şiir)

Arif Kaptan, “Paris Mektubu: Serusier Sergisi”, s.1. (Mektup)

H. Basri Yüce, “Bir Açık Mektubun Düşündürdükleri”, s.1. (Eleştiri)

Sedat Tanaydı, “Taka Sesleri”, s.1. (Hikâye)

Salah Birsal, “Yeni Bir şiirin İlkelerine Doğru”, s.2. (Makale)

M. R. Gazimihal, “Bizde Müzikoloji”, s.3. (Makale)

Oktay Akbal, “R. Onur- M. Tayyip”, s.3. (Eleştiri)

Z. Güvemli, “Tevfik Fikret’e Dair”, s.3. (Eleştiri)

Çeviren, Nijad Akipek, “Ayışığı Sonatı- Beethoven’ın Büyük Aşkı”, s.4. (Hatıra)

Özdemir Asaf, “Rakkamlar”, s.4. (Şiir)

?, “Müzişyen Sözleri”, s.4.(Alıntı)

SAYI 35- 36 (6 EYLÜL 1947)

François Berge- Çeviren: Hamdi Varoğlu, “Medenî İnsan”, s.1. (Makale)

Nurullah Berk, “André Lhote’la Bir Görüşme”, s. 1. (Hatıra)

Mehmet Kaplan, “Güneş ve Lamba”, s. 1. (Eleştiri)

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Fatiha”, s. 1. (Şiir)

Melahat Özgü, “Gerçek Sanatçı ve Haluk”, s. 1. (Eleştiri)

Nahid Sırrı Örik, “Osmanlı Diplomati Persenosi Beyle Madamı”, s. 1. (Hikâye)

Zahir Güvemli, “Fikir Kalpazanları”, s. 3. (Deneme)

M. R. Gazimihal, “Bizde Müzikoloji II”, s. 3. (Makale)

Be. Se. , “Bay Cevad Memduh Altar’ dan Üç Rica”, s. 3. (Fıkra)

Nureddin Sevin, “Bir Dünya Tiyatrosuna Doğru”, s. 4. (Makale)

Dr. Christel Kristinus- Çeviren: Ziya Şanbey, “ Rainer Maria Rilke ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi V: Empresyonizmin Galibi ve Tamamlayıcısı”, s. 5. (Makale)

İsmail Galip Arcan, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı XIII”, s. 5 (Hatıra)

SAYI 37- 38 (20 EYLÜL 1947)

Esat Tekeli, “Millî Ekonominin Pusulası”, s. 1. (Fıkra)

Lütfi Ay, “İstanbul Açık Tiyatrosu ve Kral Oidipus”, s. 1. (Anı)

- Nasuhi Baydar, “Hayat Karşısında Gençlik”, s. 1. (Deneme)
- Samim Kocagöz, “Ana Gibi”, s. 1.(Hikâye)
- Cahit Sıtkı Tarancı, “Bir Şey”, s. 1. (Şiir)
- Arif Kaptan, “Paris Mektubu: Bir Müze Gezisinin Düşündürdükleri”, s. 2. (Mektup)
- Zahir Güvemli, “Şivesizlik Ve...”, s. 2. (Deneme)
- Halit Fahri Ozansoy, “Gece Uyanan Kadın”, s. 2. (Şiir)
- H. Basri Yüce, “Sanat Eserlerinde İsim ve Müsemma”, s. 3. (Makale)
- Muvaffak Sami Onat, “Gel Gör Ki Şair Yine Aşıktır”, s. 3. (Şiir)
- Salah Bırsel, “Yeni Şiirin İlkelerine Doğru II”, s. 3. (Makale)
- Be. Se. , “Müzik Sabahat Akyol”, s. 3. (Fıkra)
- Agâh Sırrı Levend, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi I: Türk Derneği”, s. 3. (Makale)
- H. Yurdayın, “Tarihimizin Göstereceği Yol”, s. 4. (Makale)
- Jaramir Ocheduszko, “Bundan 10 Yıl Önce Szymanovski Ölmüştü”, s. 4. (Eleştiri)
- Hikmet Dizdaroğlu,”Haftanın Kitabı: XVI. Yüzyıla Ait Bir Gramer Kitabı”, s.4. (Eleştiri)
- Şinasi Özedenoglu, “Gemi Yolculuğu”, s. 4. (Şiir)
- Feyyar Fergar, “Modern İngiliz Ressamları”, s. 5. (Eleştiri)
- Rıfkı Melul Meriç, “Melankoli”, s. 5. (Şiir)
- Ayhan Hünalp, “Bir Şehir”,s. 5. (Şiir)
- İsmail Safa Esgin, “Yolculuk Düşünceleri”, s. 5. (Şiir)
- ?, “Edinburg Festivali”, s. 5 (Fıkra)
- Ahmet Muhip Drnas, “Gölgeler”, s. 6. (Piyes)

SAYI 39- 40 (4 EKİM 1947)

Suut Kemal Yetkin, “Aforoz”, s.1. (Eleştiri)

Arif Kaptan, “Şinasi’yi Anarken”, s.1. (Eleştiri)

H. Basri Yüce, “Dil Bayramı Münasebetiyle”, s.1. (Fıkra)

Arif Kaptan, “Ölümünün Onuncu Yıldönümünde Nazmi Ziya”, s.1. (Eleştiri)

Zahir Güvemli, “Şiir Ve Resim- I”, s.1. (Makale)

Miguel de Unamuno, çev. Behçet Necatigil, “Lumbria Markisi”, s.1. (Hikâye)

Nurullah Berk, “Charles Despiau’nun Son Günleri”, s.2. (Eleştiri)

Salah Birsell, “Aşkın Hücumu”, s.2. (Şiir)

Elie Faure, çev. F. Pekin, “Corot”, s.3. (Biyografi)

Cavit Yamaç, “Malraux İle Dertleşme: Ayna Parçalarında Avrupa Okuryazarlarının Hata Ve Sevap Cetveli”, s.3. (Eleştiri)

Agâh Sırrı Levend, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi- II: Tartışmalar Yeniden Başlıyor”, s.3. (Makale)

Kenan Harun, “Anama Mektup”, s.3. (Şiir)

Sadi Günel, “Romancının İç Dünyası”, s.4. (Eleştiri)

R. Cogniat, “Modern Sanat Müzesi”, s.4. (Fıkra)

Sabahattin Batur, “Destan”, s.4. (Şiir)

Dr. Ernst Siberknopf, çev. F. Güvenç, “Türkiye’de Musiki Hayatı”, s.5. (Makale)

Cengiz Kayı, “Sanat Haberleri”, s.5.(Fıkra)

Ahmet Muhip Dranas, “Gölgeler”, s.6. (Piyes)

SAYI 41- 42 (18 EKİM 1947)

Lütfi Ay, “Devlet Tiyatrosunu Gezerken”, s.1. (Fıkra)

Fahri Onger, “D Grubunun 15 Yılı”, s.1. (Eleştiri)

H. Basri Yüce, “Geç Kalmıyor Muyuz?”, s.1. (Fıkra)

A. Arun, “Şöylesi Böylesi”, s.1. (Fıkra)

Oktay Akbal, “Kalabalıktan Biri”, s.1. (Hikâye)

Malik Aksel, “Bizde Karikatür”, s.2. (Eleştiri)

Orhan Murat Arıburnu, “ Haymana Ovası”, s.2. (Şiir)

Nebil Otman, “Karl Berger’den Hatıralar”, s.3. (Hatıra)

Salah Birsal, “Yeni Bir Şiirin İlkelerine Doğru- III”, s.3. (Makale)

Burhan Toprak, “Ballar Balını Buldum Kovanım Yağma Olsun”, s.3. (Alıntı)

Özdemir Asaf, “Eskiden”, s.3. (Şiir)

Be. Se, “Mithat Fenmen Resitali”, s.4. (Fıkra)

Tahir Sait Özçelik, “İstanbul’da Verilen Senfonik Konserler”, s.4. (Fıkra)

Osman Atilla, “Arzuhalci”, s.4. (Şiir)

Zahir Güvemli, “Haftanın Kitabı- Bir Tefik Fikret Daha...”, s.4. (Eleştiri)

Agâh Sırrı Levend, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi- III: Genç Kalemler”, s.5. (Makale)

Suat Behlülil, “Yeşil Sevdâ”, s.5. (Şiir)

İbrahim Zeki, “Kırk Yılda”, s.5. (Şiir)

Eşref Dere, “Gece”, s.5. (Şiir)

Cengiz Kayı, “Sanat Haberleri”, s.5. (Fıkra)

?, “Okuyucu Ve Kitap Üzerine Düşünceler”, s.5. (Alıntı)

Ahmet Muhip Dranas, “Gölgeler”, s.6 (Piyes)

SAYI 43- 44 (1 KASIM 1947)

?, “XXIV. Yıldönümü”, s.1. (Fıkra)

- Mehmet Kaplan, “Zaman, Karakter, Üslup”, s.1. (Makale)
- Eşref Üren, “Ressam Ruhi Bey”, s.1. (Biyografi)
- Nurullah Berk, “Rene Grousset İle Bir Konuşma”, s.1. (Röportaj)
- Zahir Güvemli, “Şiir Ve Resim- III”, s.1. (Makale)
- Oktay Akbal, “Dondurmalı Sinema”, s.1. (Hikâye)
- Bülend Ecevit, “Dönüş”, s.3. (Şiir)
- Cavit Yamaç, “Malraux İle Bir Dertleşme: Avrupa’nın Azameti, Düşkünlüğü”, s.3. (Röportaj)
- A.Arun, “Şöylesi Böylesi”, s.3. (Fıkra)
- ?, “Bir Dolap Ki Dönüyor”, s.3. (Fıkra)
- A.Faruk Kakinç, “Gece Şarkısı”, s.3. (Şiir)
- Sir Kenneth Barnes, “İngiltere’de Tiyatro Akademisi”, s.4. (Fıkra)
- Salah Birsal, “Salah Birsal’in Son Maceraları”, s.4. (Şiir)
- ?, “Omzumdaki Cenaze”, s.4. (Şiir)
- Behçet Necatigil, “Kumar”, s.4. (Şiir)
- A.H, “Dergiler Arasında”, s.4. (Eleştiri)
- Mahmut R. Gazimihal, “Haftanın Kitabı- Tanburi Cemil”, s.4. (Eleştiri)
- Aptullah Arsever, “Yurdumuzdaki Piyanoların Durumu”, s.5. (Fıkra)
- Agâh Sırrı Levend, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi- IV: Yeni Lisan Ve Millî Edebiyat Meselesi Hakkında”, s.5. (Makale)
- Cengiz Kayı, “Sanat Haberleri”, s.5. (Fıkra)
- Hasan Şimşek, “Aşka Şiir”, s.5. (Fıkra)
- Ramon Gomez de la Serna. çev. Turan Gülçür, “Dürbünle Eldiven”, s.6. (Hikâye)

SAYI 45- 46 (15 KASIM 1947)

Hasan Basri Yüce, “Haklı Bir Dava”, s.1. (Fıkra)

Lütfi Ay, “İki Fransız Sanatçısının Temsilleri”, s.1. (Fıkra)

Selahattin Batu, “Yuvaya Dönüş”, s.1. (Deneme)

Grazia Deladda, çev. Sitare Sevin, “Uyanan Tabiat”, s.1. (Hikâye)

Oktay Akbal, “Garipler Mahallesi”, s.1 (Roman)

Arif Kaptan, “Paris Mektubu: Bonnard’ın Sergisinde”, s.2 (Mektup)

Özdemir Asaf, “Üç Yıldız”, s.2. (Şiir)

John Messfield, çev. Sedat Tanaydı, “Deniz Sevgisi”, s.2. (Şiir)

A.Arun, “Şöylesi Böylesi”, s.3. (Fıkra)

Faruk Güvenç, “Pina Carmirelli İle Bir Konuşma”, s.3. (Röportaj)

Maurice Maeterlinck, çev. Halit Fahri Ozansoy, “Üç Küçük Kız Öldürdüler”, s.3. (Şiir)

Fahri Onger, “D Grubunun 15 Yılda Kaybettikleri”, s.3. (Eleştiri)

Behçet Necatigil, “Axel Munthe’la Bir Konuşma”, s.3. (Röportaj)

Be. Se., “Pina Carmirelli’nin Konserleri”, s.4. (Fıkra)

Agâh Sırrı Levend, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi- V: Türk Ocağı Ve Türk Yurdu”, s.4. (Makale)

Orhan Murat Arıburnu, “Arzu Ediyorum”, s.4. (Şiir)

Zahir Güvemli, “Haftanın Kitabı- Merhum Ahmet Haşim, s.5 (Şiir)

Rüştü Şardağ, “Hastahaneler Boyunca I”, s.6. (Anı)

Cengiz Kayı, “Sanat Haberleri”, s.6. (Fıkra)

Şerif Halil Başa, “Yara Hakkında”, s.6. (Eleştiri)

SAYI 47- 48 (1 ARALIK 1947)

Ali Süha Delilbaşı, “Suut Kemal Yetkin’e Açık Mektup”, s.1. (Mektup)

Malik Aksel, “Ezeli Anlaşmazlık”, s.1. (Eleştiri)

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Bayram”, s.1. (Şiir)

Remzi Oğuz Arık, “Dostluk Üzerine Düşünceler”, s.1. (Deneme)

Selma Lagerlöf, çev. Şaziye Berrin Kurt, “Dünyamızın Huzuru”, s. 1. (Hikâye)

Zahir Güvemli, “Şiir Ve Resim- III”, s.1. (Makale)

Orhan Arıburnu, “Yufka Kalbim”, s.2. (Şiir)

A.Arun, “Şöylesi Böylesi”, s.3. (Fıkra)

Nurullah Berk, “Desene Dair Notlar”, s.3. (Deneme)

Samim Kocagöz, “Bir Teklif: Akademi”, s.3. (Makale)

Be. Se., “Monique Haas”, s.3. (Fıkra)

Rıfkı Melul Meriç, “Rubai”, s.3. (Şiir)

Cengiz Kayı, “Sanat Haberleri”, s.4. (Fıkra)

Mahmut R. Gazimihal, “Haftanın Kitabı- Musiki Tarihi”, s.4. (Eleştiri)

Osman K. Akol, “Çocuk Dergileri”, s.5. (Eleştiri)

Rüştü Şardağ, “Hastahanalar Boyunca II”, s.5. (Hatıra)

Özdemir Asaf, “Romandakiler”, s.5. (Şiir)

Oktay Akbal, “Garipler Mahallesi”, s.6. (Roman)

SAYI 49- 50 (16 ARALIK 1947)

Suut Kemal Yetkin, “Bir Edebiyatçılar Derneği”, s.1. (Fıkra)

Arif Kaptan, “Paris Mektubu: Chagall Sergisi”, s.1. (Fıkra)

Mehmet Kaplan, “Türk Edebiyatı Tarihi”, s.1. (Makale)

H. Basri Yüce, “Her Şeyi Okuldan Beklememeliyiz”, s.1. (Eleştiri)

Sedat Tanaydı, “Fener Bekçisi”, s.1. (Hikâye)

Selahattin Batu, “Ege’de Saraylar”, s.2. (Şiir)

A.Arun, “Şöylesi Böylesi”, s.3. (Fıkra)

Semuhi Sonar, “Naci Kalmukoğlu Resim Sergisi”, s.3. (Fıkra)

Be. Se, “Ayla Erduran Ve René Benedetti’nin Konserleri”, s.3. (Fıkra)

Kemal Dayan, “Bizim Kasaba”, s.3 (Hikâye)

Remzi Oğuz Arık, “Dostluk Üzerine Düşünceler”, s.4. (Deneme)

Şerif Halil Başa, “Yuvamı Yıkamazsın”, s.4. (Eleştiri)

Tahir Sait Özçelik, “İran Bale Heyeti”, s.4. (Fıkra)

Agâh Sırrı Levend, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi- VI: Son Yıllarda”, s.5. (Makale)

Mahmut Kuru, “ 14 Nolu Ev”, s.5. (?)

Melahat Özgü, “Haftanın Kitabı- Ateş Damlaları”, s.5. (Eleştiri)

Oktay Akbal, “Garipler Mahallesi”, s.6. (Roman)

2.5. SANAT VE EDEBİYAT GAZETESİ ÖZETLER

1. SAYI- 4 OCAK 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Zorlanan Sanat”- Suut Kemal Yetkin, S. 1, 4 Ocak 1947, s.1.

Bu yazıda Suut Kemal Yetkin, eskiden beri tartışmalı bir konu olan; “Sanat eseri, realiteye uymalı mıdır?” sorusunun cevabını aramaktadır. Yetkin, kolektif bir realitenin sanat eserine zarar vereceğini ve sanatın zorlamaya gelmeyeceğini belirtir. Bu nedenle dönemin siyasi anlayışı ile paralel olarak geliştiren “realizmi” zorlama ve bir anlayış üzere görür ve ölü eserler vücuda getirildiğini vurgular.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Millî Tiyatro”- Lütü Ay, S.1, 4 Ocak 1947, s.1.

Yazıda “millî tiyatro” gibi bir kavramdan bahsetmemiz için ilk olarak; tiyatronun bir eğlence, bir zanaat işi olmaktan çıkarak bir kültür ve sanat işi olarak benimsenmesi gerektiği bahsi üzerinde durulur. Zorlama bir “millî tiyatro” anlayışımız olmaz. Lütü Ay, bu konuda örnek alınacak kişinin ise, Muhsin Ertuğrul olduğunu vurgulanır. Sahnelerimizde yabancı eserlerin oynanmasını ise millî tiyatromuz için bir ziyan olarak değil de bir kazanç olarak görmek gerektiği belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanatkârın Dünya Görüşü”- Selahattin Batu, S. 1, 4 Ocak 1947, s. 1.

Estetiğin ve sanat teorilerinin önemli bir konusu olan “Sanatkârın Dünya Görüşü” meselesi gazetenin bu sayısında Selahattin Batu tarafından kaleme alınmıştır. Batu, yazıda sanatkârın dünya görüşünün -her insanda olabileceği gibi – olabileceğini ancak dünya görüşünün sanatının önüne geçmemesi gerektiği ve sanatı bir propaganda aracı olarak kullanılmasının niteliği düşüreceğinden bahsedilir. Sanatkârın toplumun sorunları ile iç içe olacağını ve dünya görüşü ile eserine damga vuracağını ancak sanatkârın gerçekten yaratıcı olabilmesi için bunlardan önce “hür” olması gerektiği vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Kelimelerin Manası Üzerine Anlaşım”- Raymond Cognat, S. 1, 4 Ocak 1947, s. 1.

Paris de çıkan “Arts” dergisinin, 29 Kasım 1946 tarihli sayısından çevrilmiş bir yazıdır. Yazıda; Pierre Herve’nin, Roger Garaudi’nin “Arts de France” da çıkan önemli bir yazısını yorumlaması ile Cognat’ın bu yorumlamalar üzerine düşüncelerini ihtiva eder. Garaudi’nin yazısında, “Komünist Estetiği” diye topyekûn bir kavramdan bahsedilemeyeceğini ancak ülke siyasi- komünist anlayışlarına göre bu durumun değişeceğini belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Akşam Üstü”- Mustafa Yalınkat, S.1, 4 Ocak 1947, s.1.

Memduh Şevket Esendal’ın, “Mustafa Yalınkat” müstearı ile yayımladığı hikâyede, iki kadın karakter, Seza ve İsmet’in; erkekler, aşk ve hayat üzerine sorgulamaları içeren bir durum hikâyesidir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanatkârlar ve Kahveler”- Şevket Rado, S.1, 4 Ocak 1947, s.2.

Yazar Şevket Rado’nun okuduğu Georges de Wissant’ın “Kaybolan Kahveler Uçan Hatıralar” adlı kitabının düşündürdükleri üzerine kaleme aldığı bir yazıdır. “Kahvehaneler ve sanat” ve “kahvehaneler ve edebiyat” ilişkisini ele alır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Tenkitçiliğine Doğru”- Cevad Memduh Altar, S. 1, 4 Ocak 1947, s. 2.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinin ilk sayısında yer alan bu yazıda, gazetenin “Memleket sanatının gelişmesi yolunda” önemli görevler üstleneceği, Cevad Memduh Altar tarafından dile getirilmiştir. “Sanat Tenkidi” konusu üzerine yoğunlaşan yazıda, memleket sanatının üst de tutmak için tenkidin öneminden bahsedilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Zavallı Söğütler”- Hikmet Birand, S. 1, 4 Ocak 1947, s. 2.

Deneme türünde olan yazıda; Alfrede de Musset’in “söğüt ağaçları” nı çok sevdiği ve mezarına bir söğüt ağacı dikilmesini istemesi ve öldükten sonra dikildiği de bahsinden başlayıp, bir “söğüt güzelleme” okuruz. Yazıda, o zaman için Sağlık Bakanlığında Cebeci’ye giden caddenin sağındaki söğütler özelinden- ormandaki söğütler geneline birçok söğüt misali okuruz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Birkaç Çizgile Yazamayan Şair”- S. B. , S. 1, 4 Ocak 1947, s. 2.

Oldukça kısa olan bu yazıda, şairlerin çokça dile getirdiği bir durum olan; “aylardan beri tek mısra yazamama” bahsi açılmıştır. Yazar; “Şiirin kendiliğinden doğduğunu, bütün olarak geldiğini ve el emeği ve alın terinin ancak bu çağrılanı işleyebildiğini belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “1946 Yılı Nobel Edebiyat Mükâfatı Herman Hesse’ye Verildi”- Melahat Özgü, S. 1, 4 Ocak 1947, s. 3.

Dönemin güncel bir sanat haberinin verildiği yazıda, H. Hesse’nin o dönem için hiçbir eserinin Türkçeye çevrilmediğinden bahsedilir. Hesse’nin kısaca biyografisine yer verilir ancak daha çok onun edebî anlayışı ve romanlarının nitelikleri üzerinde durulur.

Hesse’nin romancılığı ve şairliği üzerinde durulan yazıda, onun idealistliği ve tabiat tasvirini sıkça kullanması ile “tabiatı insanlara yaklaştırmak istemesi” tespit edilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Resim Sanatı ve Biz”- Eşref Üren, S. 1, 4 Ocak 1947, s. 3.

Resim sanatı ve Türk resim sanatı üzerinde durulan yazıda; Dünyada resim sanatının başını Fransa’nın çektiği ve dünyaca ünlü ressamların çoğunun Fransız olduğu aktarılır. O kadar ki bu hâlin Paris’i katıksız ve tam manasıyla mitolojinin Parnasse’ı yapmakta ve sanat ilahlarını burada topladığını söylemektedir. İngilizlerin Türk resim sanatını keşfettiği ve İngiliz “Studio Sanat” dergisinin ilk sayısını Türk resmine ayırdığı notu düşürülmüştür. Türk resim sanatının ise bu gücü; “Türk milletinin yaratılışında var olan büyük sanat kabiliyeti ve dünya sanat gidişine kulak kabartışı” olduğu vurgulanmaktadır.

2. SAYI- 11 OCAK 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İşte Bunu Anlatıyor”- Suut Kemal Yetkin, S. 2, 11 Ocak 1947, s. 1.

Güncel sanat çıkmazları ve “sanatın rahatsız edilişi” değinilen yazıda, sanatın ideolojik ve ahlaki kaygılar nedeniyle heba edilişinden bahsedilir. Ayrıca yazıda, konuyla ilgili olarak Beethoven’ın bir hayranının bir eserini Beethove’ından dinledikten sonra, “Üstad bu eseriniz neyi anlatıyor?” diye sorması, Beethoven’ın ise aynı eseri bir kez daha çalarak, “İşte bunu anlatıyor.” Diye cevap vermesi anekdotuna yer verilir. Yazar Suut Kemal, büyük sanatı aydınlatan sözün bu olduğunu söyler ve günümüz güdümlü sanat taraftarlarının bunu anlamayacağından dem vurur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Geçen Altı Yıl İçerisinde Türk Tiyatrosu”- Orhan Burian, S. 2, 11 Ocak 1947, s. 1.

O dönem Türk tiyatrosunun niteliği ve temsilcilerinin ele alındığı yazıda oldukça geniş çaplı bir Türk Tiyatro eleştirisi ortaya konmuştur. Türkiye de bir piyesin muvaffak olması için büyük kalabalığı memnun edecek çeşitten olması gerektiği belirtilmiştir.

Sanat Ve Edebiyat Gazetesi, “Birkaç Çizgi İle Sanatkârın Sınıfı”- Selahattin Batu, S. 2, 11 Ocak 1947, s. 1.

Batu’nun “Birkaç Çizgi İle” üst başlığı altında ele aldığı bu yazılarda; Sanat ve sanatkârın temel meseleleri kısa ancak oldukça öz bir şekilde ele alınır. Bu sayıda “Birkaç Çizgi İle” dizisinin konusu, “Sanatkârın Sınıfı” meselesidir. “Şair şiirini, ressam resmini kimin için

yaratır?” gibi estetik teorileri açısından çok temel bir soru ile başlayan yazıda; sanatın evvela sanatkârdan başkası için yaratılması, başkaları için meydana getirilmesi lazım olduğu söylenir.

“Sanatkâr hangi sınıftandır?” sorusu ile devam eden yazıda, sanatkârın evvela aydın sınıfından olduğunu kabul etmemiz gerektiği belirtilir. Gerçek ve özlü sanatkârın, doğrudan doğruya ne köylüye, ne işçiye, ne tüccara, ne de bürokrata hitap eder. Onun hitap ettiği kalabalık kendisini arayan insandır. Sanatkâr kendine insanı bulan adamdır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Chopin Filmi Münasebeti İle”- Cevad Memduh Altar, s. 2, 11 Ocak 1947, s. 1.

Güncel bir film olan- Chopin’in eleştirildiği yazıda, film gerçekleri idealize etmesi ve bunu yaparken de oldukça başarılı olması münasebetiyle bir “sanat eseri” sınıfına konmuştur. Müzisyen Chopin’in hayatının anlatıldığı filmde realitenin yer yer değiştirilmesi bir eksiklik olarak görülse de bunu idealizm uğruna ve başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi ile takdir edilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Açıklama”- Francis de Miomandre, S. 2, 11 Ocak 1947, s. 1.

“ Les Nouvelles Littéraires” dergisinin 05. 12. 1946 tarihli sayısından alınan bu yazıda, “düşünce ve yazı hürriyeti” üzerinde durulur. Sanatkârın sosyal konularla ilgilenmesinin eksi bir özellik olmadığı tam tersine insani bir özellik olduğu belirtilir. Ancak bu konuları işin ehline bırakmak gerektiği de vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Seyahat Hatırası”- Herman Hesse/ Çeviren: Cemil Ziya Şanbey, S. 2, 11 Ocak 1947, s.1.

Gazetenin bir önceki sayısında (1. Sayı- 4 Ocak 1947), Melahat Özgü’nün “1946 Nobel Edebiyat Ödülü Herman Hesse’ye Verildi” yazısında haberi verilen bu çevirinin, Hesse’nin bir durum hikâyesinin günümüz Türkçesine aktarılmış şeklidir. “Bir Seyahat Hatırası” başlığını taşıyan hikâye gerçekten de Kolombo’ya yapılmış bir gezi notlarını ihtiva etmektedir. Hikâye, Hesse’nin en büyük özelliği olan tabiat tasvirleri ile bezenmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Edebî Eser Karşısında”- Mehmet Kaplan, S.2, 11 Ocak 1947, s. 2.

“Edebî eser karşısında alınacak en uygun tavır hangisidir?” sorusu ile başlayan yazıda, edebî eser karşısında temel üç tavır alındığı, bunların; eserden alınan tesire göre yapılan izah, eserin gelişini anlamaya çalışan tavır ve bizzat eserin bünyesini inceleme sonucuna varılır. İlkine empresyonist (İzlenimci) tenkit adını verir. Empresyonist tenkidin tam zıttı ise dogmatik tenkittir. Empresyonist tenkitler hürdür. Dogmatik tenkit ise sabittir. Empresyonist tenkidin aslı duygu olduğu hâlde, dogmatik tenkidin temeli fikirlerdir. Bütün ideolojik sanat tenkitleri buraya sokulabilir. Yeni sanat cereyanları ekseriya dogmatik bir tenkitle başlar. Ancak yazının sonunda, bu iki tenkitten (empresyonist ve dogmatik) dışarı çıkmak, ön eseri- sanat eserini daha başka bir noktadan ve mümkünse daha doğru görebilir miyiz? Sorusunun cevabının gelecek sayıda aranacağı söylenmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yeni Bir Türk Filmi Gençlik Günahı”- Şerif Halil Başa, S. 2, 11 Ocak 1947, s. 2.

Derginin muhtelif sayılarında çeşitli film eleştirilerini yapan, Şerif Halil Başa bu sayıda da senaryosu Ragıp Şevki Yeşim, rejisörlüğü Şadan Kamil, şarkıları Münir Nurettin Selçuk ve Mefharet Yıldırım tarafından okunan ve sosyal bir konuyu işleyen “Gençlik Günahı” filmini ele almıştır.

Annesi ve babasını küçük yaşta kaybeden başkahramanımız Rezzan, büyükannesi ve büyükbabası ile yaşamaktadır. Bir gün bahçede ip atlarken, bahçenin önünden geçen Ömer, onunla ilgilenir ve tanışmak ister. Ömerle genişleyen ilişkileri sonucunda Rezzan gebe kalır ancak Ömer bu çocuğu istememektedir. Yaptığının yanlış olduğunu anlayan düşünen ve bir çözüm bulamayan Rezzan intihara kalkışır ancak ölmez, çocuk düşer, Bu hazin olaydan sonra Rezzan büyükbabasını da kaybetmiştir. O da büyükannesi ile birlikte Bursa’da yeni bir hayat kurmaya karar verir. Bursa da avukat Ercüment Bey’in kâtibi olur ve sonrasında Ercüment Bey ile evlenir ancak Ömer burada da Rezzan’ı rahat bırakmaz ve sürekli tehdit eder. Rezzan, bu tehditlerin ve şantajların sonucunda Ömer’i öldürür. Filmin sonunda Rezzan hapishaneye gitmesine rağmen, Ercüment Bey bu namus meselesi üzerine bunu yaptığını anladığı için Rezzan’ı affeder. Başa, filmi senaryodaki lüzumsuz hatalar ve teknik eksiklikler yönüyle eleştirir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Sanat Olayları”- Hikmet Münir/ Halil Bedi Yönetken, S. 2, 11 Ocak 1947, s. 2.

Derginin çeşitli sayılarında farklı kişiler tarafından yazılan ve okuyuculara güncel sanat haberlerini aktarmak için oluşturulan bir köşedir. Bu köşe de o hafta içinde gerçekleştirilen güncel sanat haberlerine yer verilir. Bu haftanın (S.2, 11 Ocak 1947) sanat olayları da; 1946 Goncourt Edebiyat Mükâfatının Jean Jacques Gauter’in “Histoire d’un Fait Divers” adlı romanına verilmiştir. Yazıda ayrıca Jean Jacques’in kısa bir biyografisine yer verilmiş ayrıca önümüzdeki sayıda da bu romancının bir hikâyesine yer verileceğinin haberi verilir.

İkinci sanat haberi, 6 Ocak 1947 tarihinde Emekli Subay Ressamlar Derneği tarafından Orduevinde verilen resim sergisi üzerinedir.

1947 yılının birinci gününde vefat eden muharrir Dr. Galip Ataç’ın tüm konuşmalarını tek kopya üzerine el ile yazmış olmasından dolayı onun konuşmalarına devamlı olarak nasıl faydanılabileceği mevzunu ortaya çıkarmıştır. Ancak bu habere göre, bu konuşmaların bir nüshasının da Radyo İdaresinde bulunduğu ve bu nüshalarında baskıya verilmesine çalışılacağı yönündedir. Köşenin bir diğer sanat haberi Tanburî Cemil Bey’in oğlu Mesut Cemil Tel’in babası hakkında yazmış olduğu bir biyografi kitabının haberi verilmiştir.

Haftanın beşinci sanat haberi ise, “Kütüphane Faaliyeti ve Kitap Verimine Dair” başlığını taşımakta ve yeni açılacak olan Millî Kütüphane’nin yazma eserler kısmının meraklıları için çok büyük bir heyecan oluşturduğu dile getirilmiştir.

Fransa’nın tanınmış kadın piyanistlerinden Lelia Gousseau’nun Türkiye’ye gelişi ve İstanbul ve Ankara da verdiği konserlerden; “Leila Gousseau Şehrimizde” başlığı altında haber verilir. Ankara da ki konsere yazarında gitmiş olmasından dolayı hususi olarak bahsedilir.

Haftanın yedinci sanat olayı başlığımız; “Çanakçılı Mükâfatımız Verildi” dir. Bu başlık altında bu yılki Çanakçılı mükâfatının üç ressama verildiği, birinciliği; Zeki Faik İzer’in 282 numaralı Köprü resmi, ikinciliği; Malik Aksel’in 12 numaralı portresi, üçüncülüğü ise Sami Lim’in 33 numaralı peyzajının kazandığı haber verilir.

Haftanın sekizinci ve son sanat olayına geldiğimizde ise; Sekizinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi’nin Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi’nde 2 Ocak 1947 Perşembe günü saat beş de açıldığı yönündedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Hatıraları: Bir Yılbaşı Gecesi”- Malik Aksel, S.2, 11 Ocak 1947, s. 3.

Dizi yazı şeklinde olan ve ressam Malik Aksel’in “sanat hatıraları” nı ihtiva eden bu bölümde, Aksel’in bir yılbaşı gecesinde Barborassa Caddesinde bir apartmanda otururken başından geçenler aktarılmıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Oyuncuya Ve Sanatkâra Dair”- Nurettin Sevin, S. 2, 11 Ocak 1947, s. 3.

Nitelikli tiyatro eserinin ve oyuncunun nasıl olması gerektiğinin ortaya konduğu yazıda, “Büyük oyunun zamanın ve mekânın hudutlarını aştığını ancak aktörün zamanın hudutlarını böyle aşmadığı çünkü sanatı vücuduna, vücudu sanatına bağlıdır ama mekânın hudutlarını aşar etrafını çevreleyen, gelenek- görenek, alkış, ıslık, kıskançlık, esnafılık gibi sanatını kemiren düşmanların çemberini kıran sesini bütün dünyaya duyurabildiği belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Toplanmalıyız”- H. Basri Yüce, S. 2, 11 Ocak 1947, s. 3.

Belli bir sanat anlayışı ve ya sade sanat sevgisi etrafında toplanmak üzerinde durulan yazıda, insan ve millet olarak saf sanat kaygısıyla birleşmiş sanatçıları beklediğimiz vurgulanmaktadır.

3. SAYI- 18 OCAK 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sekizinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi”- Refik Epikman, S. 3, 18 Ocak 1947, s. 1.

Derginin ikinci sayısında (11 Ocak 1947) “Haftanın Sanat Olayları” bölümünde verilen, “Sekizinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi açıldı” haberinin genişletilmiş ve sergi organizasyonu eserlerinin yer yer eleştirildiği bir yazıdır.

Sekizinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi’nde yer alan eser sayısı 504’ü resim, 14’ü heykel olmak üzere toplam 518’dir. Bu sergiye Güzel Sanatlar Birliği, Müstakil Ressamlar Birliği, D Grubu, Türk Ressamlar Cemiyeti, İzmir Ressamlar Birliği safları arasında bulunanlarla hiçbir birliğe bağlı olamayan toplam 127 sanatçı katılmıştır. Serginin özelliği çeşitli sanat temayüllerini toplu bir hâlde göstermesindedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Somerset Mougham’ın Halısı”- Selahattin Batu, S. 3, 18 Ocak 1947, s. 1.

Yazıda, Somerset Mougham’ın en büyük romanı sayılan “Of Human Bondage” de ana karakter Filip ile yazar Mougham’ın kendi hayatındaki paralellikler ele alınır.

Filip, hayatının anlamını arayan bir gençtir. Kendisine, “Hayat nedir?”, “İnsan niçin dünyaya gelmiştir?” gibi sorular sorar. Pariste resim öğrendiği sıralarda Conshaw adında iddialı genç bir şair ona bir Acem halısı hediye eder ve hayatın manasının bu Acem halısında gizli olduğunu söyler. Filip, hayatın manasının olmadığı ve kişinin de bir model önündeki halı dokuyucusuna benzediği cevabına varır. Romandaki Filip ile Mougham “hayatın anlamını arama çabaları” ve yaşadıkları yönden benzerdir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Eylül”- Mustafa Nihat Özön, S. 3, 18 Ocak 1947, s. 1.

Hilmi Kitabevi, edebiyatı cedidecilerden Mehmet Rauf’un “Eylül” romanını basmıştır. 1901 yılında ilk baskısı yapılan bu romanın 1947 yılında işte ikinci baskısı da Hilmi Kitabevi tarafından yapılır. Romanda mutlu bir evlilikleri olan Suat ve Süreyya’nın, Süreyya’nın arkadaşının Necip’in gelmesi ile evliliklerinin bozulması ve bir yangınla son bulması anlatılır. Özön de yazısında “Eylül” romanını çeşitli yönlerden inceler.

Roman, Türk edebiyat tarihinde çok da nitelikli olmamakla birlikte, Rauf’ un en başarılı romanıdır. “Eylül”, psikolojik bir romandır. Olayların “niçin” ve “neden”ini araştırarak okuyucuyu bu hava içinde sona sürükler.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Mösyö Lebigue”- J. J. Gautier/ Çeviren: Kâmuran Acet, S. 3, 18 Ocak 1947, s. 1.

1946 yılı Goncourt Edebiyat mükâfatını kazanan Gautier’in uzun bir hikâyesidir. Başkahraman Mösyö Lebigue 25 numaralı postanede çalışmaktadır. Oldukça içe kapanık ve tutumlu olmak zorunda olan Mösyö Lebigue, aynı iş yerinden Juliette ile evlenir ancak Juliette bir gün Mösyö Lebigue ile gezmeye çıktıkları bir anda koşarak onu terk eder ve bir daha Juliette’den haber alınamaz. Hikâye, bütün yalnızlığı ile baş başa kalan Mösyö Lebigue’nin avluya düşmüş mü yoksa kendini atmış mı olduğunu anlayamadığımız bir sonla biter.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Resim Sanatı ve Bir Sergi”- Eşref Üren, S. 3, 18 Ocak 1947, s. 2.

Orduevinde dördüncüsü açılan, “Emekli Ressamlar Resim Sergisi” nin niteliklerinin kısaca değerlendirildiği bir yazıdır. Mektepli ve alaylı birçok ressamın eserlerine yer verilen sergide, profesyonel ve amatör eserlerin birlikte yer alması nedeniyle eleştirilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Charles Despiau”- G. Y. , S. 3, 18 Ocak 1947, s. 2.

Despiau’nun ölüm haberinin verildiği ve sanata getirildiği yeniliklerin sıralandığı bir yazıdır. Despiau, hep “büst” üzerinde çalışan bir sanatçı olmuştur. Vücuttan çok, çehreye ilgi gösteren bir heykeltıraşdır. Yazıda bizim sanat hayatımızda Zühtü Müridoğlu ile Hadi Bora’nın Despiau’nun takipçisi olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Sanat Olayları”- Halil Bedi Yönetken/ Hikmet Münir, S. 3, 18 Ocak 1947, s. 3.

Gazetenin müstakil ve düzenli olarak çıkan bu bölümünde o hafta içerisinde ülkede meydana gelen önemli sanat olaylarına yer verilir. Bu haftanın (18 Ocak 1947) sanat olaylarına bakacak olursak; Ünlü Alman orkestra şefi Herman Scherchen’in Millî Eğitim Bakanlığımızın davetleri ile Ankara’ya geldiği ve burada bir konser vereceği yönündedir. Müzisyen ve orkestra şefi olan Scherchen ayrıca Almanya da 1919 da “Melos” dergisini çıkarmış ve aynı yıl Berlin Müzik Akademisine Modern Müzik lektörü olmuştur.

Haftanın ikinci sanat olayı ise, Ankara da “Chopin” filmi gösterildiğinden beri George Sand’a karşı büyük bir ilgi uyandırdığı yönündedir. Fransız George Sand’ın eserleri Türkiye’de büyük bir ilgi ile karşılanmakta ve aranmaktadır.

Bir sonraki sanat olayı, Gazetede daha önce haberi verilen ve üzerine bir de inceleme yazısı bulunan Sekizinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi ile alakalıdır. Ancak yazı sergideki ressamların imza üslubu üzerinedir.

Haftanın son sanat olayı ise, “Ressamların Yemeği” başlığını taşımaktadır. Türkiye de ilk defa bir resim mükâfatı kurmuş olan Ahmet Çanaklı’nın evinde resamlara verdiği yemek ve Fuat Pekin’in burada yaptığı bir konuşmayı içeren bir yazıdır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Hatıraları 2: Bir Yılbaşı Gecesi”- Malik Aksel, S. 3, 18 Ocak 1947, s. 3.

Gazetenin ikinci sayısından (11 Ocak 1947) itibaren yayımlanmaya başlanan bu bölümde (Sanat Hatıraları); Aksel’in sanat hayatından ve kişisel yaşamından bazı hatıralara tanık oluruz. Hatıranın bu bölümünde Aksel’in bir yılbaşı partisinde yaşadıklarına şahit oluruz.

4. SAYI – 25 OCAK 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Dilin Musikisi”- Ali Süha Delilbaşı, S. 4, 25 Ocak 1947, s. 1.

Öncelikle Delilbaşı’nın bir hatırası- 30 yıl kadar önce Bağdat çölünde bir Fransız mühendisiyle görüşürken yemek sofrasında Halepli bir Ermeni hekim ve iki Alman Mühendisinde olmasından dolayı müşterek dil olarak Fransızca kullanılır. Ancak bir süre sonra Halepli ile Delilbaşı nasıl olmadığını bilmeden bir anda Türkçe konuşmaya başlarlar. Fransız mühendis bu durum karşısında Türkçe’nin çok güzel bir dil olduğunu ifade eder. Delilbaşı ise biz Türkler’in anamızdan doğar doğmaz bu güzel dilin ahengi içinde büyüyüp yetiştiğimiz için bu musikinin farkında olmadığımızı belirtir.

Türkçe’nin bugün yeni bir düzelme, törpülenme çağında olduğunun ve bunun için dikkatli olmamız gerektiğinin belirtildiği yazıda, Türkçe’nin her dilden daha çok kendisine mahsus bir müdafaa kuvvetinin var olduğu vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Cahit Sıtkı Tarancı ve Otuzbeş Yaş”- Suut Kemal Yetkin, S. 4, 25 Ocak 1947, s.1.

Cahit Sıtkı Tarancı’nın ikinci şiir kitabı “Otuzbeş Yaş” ın incelendiği bir yazıdır. Yetkin, şairin ilk şiir kitabı olan, “Ömrümde Sükut” ve “Otuzbeş Yaş” arasında ne denli büyük farkların olduğunu söyler, Tarancı bu kitabında “hayatın akışı, gençliğin harcanışı, ölüm kaygısı, yalnızlık, geçmişî özleyiş” gibi konuları işlemiştir. Kitabın ağırlıklı konusunu ise “ölüm” duygusu oluşturur. Ayrıca yetkin yazısında Tarancı’nın Baudelaire ve Verlaine gibi şairlerden etkilendiğini belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Edebî Eser Karşısında II”- Mehmet Kaplan, S. 4, 25 Ocak 1947, s.1.

Yazının ilk bölümü, gazetenin ikinci sayısında (11 Ocak 1947, s. 2.) yayımlanmıştır. Bu sayıda da Kaplan, kaldığı yerden edebî eser karşısında takınmamız gereken tavır bahsine devam etmektedir. Birinci bölümde tenkidi, empresyonist ve dogmatik tenkit olmak üzere iki kısma ayıran Kaplan ikinci bölümde, Türkiye’de edebiyat tarihçilerinin aldığı tavırları örnek vererek genişletmiştir. Ayrıca yazının bu kısmında edebî eseri, psikoloji ve sosyoloji çerçevesinde incelemenin uygun olup- olmadığı üzerinde durulmuştur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Zavallı Akhamatova”- Jean Texcier, S. 4, 25 Ocak 1947, s. 1.

Pierre Hervé’nin partiye bağlı yazarları komünist davaya ihanet etmek istemiyorlarsa, boyun eğmek zorunda oldukları genelgeleri sıralaması üzerine kaleme alınan bir yazıdır. Ancak Hervé bu genelgeler ile sanatı ikinci plana itmiştir. Hervé başlangıçta sanatta realizmden yola çıkar ancak daha sonra siyasal bir estetikçiye dönüşür. Hervé, Bulgar komünist kadın şair Akhamatova’yı; eserlerinde hüznün, endişe, ölüm, mistisizm ve kadercilik motifleriyle karışık âşkane ve cinsî motiflere üstün bir yer vermiş olmasından dolayı acımasızca eleştirir. Hervé bu tutumu ile partiye bağlı oldukları hâlde mizaçlarına göre yazı yazmaya çalışan yazarları değersiz bulur ve bu konuda estetik bir taassuba sahiptir. Jean Texcier de bu yazısında Hervé’nin Akhamatova’ya bu güdümlü bakışını eleştirmekte ve Akhamatova’ya haksızlık yapıldığını düşünmektedir. Yazısını “Zavallı Akhamatova, zavallı şair” diyerek bitirir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Avustralya Yolculuğu”- Lucio D’ambra/ Çeviren: Sitare Sevin, S.4, 25 Ocak 1947, s.1.

Bir bilet satıcısının yalnız ve hazin sonla biten bir hikâyesini okuruz. Yalnız ve tecrübesiz Gilberto, bir gişede farklı ülkelere giden gemiler için bilet satmaktadır. Bir gün Victoria adlı bir kadın ile tanışır. Bu kadın, Magellan adalarına gitmek istemektedir ancak yeteri kadar parası yoktur. Gilberto ile yakınlaşır ancak onu sadece kullanır. Victoria’yı Magellan adalarına göndermek için çeşitli usulsüzlüklere başvurmaları sonucunda Gilberto yakalanır. Victoria ise sevgilisiyle birlikte Magellan adalarına doğru yola çıkar. Hikâyenin sonunda Gilberto kendini denize atarak intihar eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şiir Anlayışımızda Yeni Bir Devir”- Şevket Rado, S. 4, 25 Ocak 1947, s. 2.

“Yeni şiir” ve “hakiki şiir” kavramlarının incelendiği yazıda Rado; “ Ancak yeni şairlerin sayesinde bu gün şiir, hakikatte olduğu gibi, tarif edilemeyen, öğretilmeyen, anlatılamayan, müphem, uçucu, esrarlı ve ancak sezilen bir sanat mahsulü hüviyetin” de bulunduğunu belirtir. Bu yeni devir için, “şiirin ne olduğunu kimsenin bilmediği devir” açıklamasını yapar.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Herman Scherchen’i Dinlerken”- Cevad Memduh Altar, S. 4, 25 Ocak 1947, s. 2.

Derginin üçüncü sayısında (18 Ocak 1947, s. 2), “Haftanın Sanat Olayları” bölümünde “Herman Scherchen Şehrimizde” şeklinde müjdesi verilen Scherchen konseri hakkında detaylı bir eleştiri yazısıdır. Konserde bulunan Altar, yazıda konsere dair izlenimlerini sunmuştur. Cevad Memduh, konserden çok memnun olmuş, Scherchen’in çok büyük sanatkar olduğunu ifade etmiş ve “Sanatın en millî olanı en milletlerarası olanıdır” sözü ile yazısını tamamlamıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Anıtlarımızın Onarılması”- Nuri Gökçe, S. 4, 25 Ocak 1947, s. 2.

Millî Eğitim Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü yayınlarının IV. seri I. sayılı eseri olan ve Saim Ülgen’e ait olan “Anıtların Korunması ve Onarılması” adlı eserinin incelendiği ve bu eserden yola çıkarak, anıtlarımızın korunması için neler yapabileceğimizin tartışıldığı bir yazıdır. Ülgen, kitabı 3’e ayırmıştır. Birinci bölümde, “abide nedir ve abideleri niçin koruyoruz?”, ikinci bölümde “tarihî anıtların korunması ve tamir usullerine”, üçüncü ve son bölümde ise, “anıtların onarımı için gereken şartlar ve çalışmalardan” bahsetmektedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Sanat Olayları”- Hikmet Münir, S. 4, 25 Ocak 1947, s. 2.

Bu haftanın(25 Ocak 1947) sanat olaylarına bakacak olursak; Ankara da 1947 yılı içerisinde büyük bir tiyatro binası ile birlikte bir “sanatkârlar kulübü” nün açılacağı yönündedir. Sanatın da başkenti olma yolunda aday olan Ankara’nın böyle bir kulübe ihtiyacının olduğu ve çok makbule geçeceği belirtilir. Haftanın ikinci sanat haberi, 19 Ocak 1947 Pazar günü, Ankara Radyosunun geçen sene- 1946 da vefat eden şair Ömer Bedrettin Uşaklı’yı yâd etmek için

düzenlediği bir program hakkındadır. Bestesi Nurullah Taşkıran'a ait Uşaklı şiirleri, Necdet Demir'in sesinden dinleyicilere sunulmuştur.

“20. Ses Yılı” Başlığı altında verilen haftanın sanat olayı ise, sinemanın sesine kavuşmasının (sesli sinemanın icadının) 20. Yılı olması dolayısıyla düzenlenen etkinliklere değinilmiştir. Paris de Cernuschi Müzesinde açılan Türk Resim Sergisi'nin büyük bir coşkuyla karşılanmıştır. Üçüncü sanat haberi de bu yöndedir. Sergide, geleneksel birçok eserin ve çağdaş sanatkârlardan Cemal Talu'nun peyzajlarıyla ve Fahrünnisa Zeyd'in resimleri ile karşılaşmaktadır. Haftanın son sanat haberi ise, zamanında merakla beklenen bir durum olan, “1947 Nobel Edebiyat Mükâfatını Kim Kazanacak” başlığıyla verilmiştir. Bir önceki sene 1946'da Hesse'ye verilen bu ödülün 1947 senesinde kime verileceği büyük bir merak konusudur. En çok kazanma ihtimali olan yazarlar arasında André Malraux, Steinbeck ve Hemingway'in ismi geçmektedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Jane Austen”- Hadiye Sayron, S. 4, 25 Ocak 1947, s. 2.

İngiliz kadın romancı Jane Austen'in sanatsal yönünün incelendiği bir yazıdır. Austen, İngiliz Edebiyat'ında klasik devrin sona erip de romantizmin kuvvetle gelişmeye başladığı bir çağda yetişmiştir. Bununla beraber eserleri şekil, konu ve ruh bakımından incelendiğinde, onun 18. Yüzyıl roman geleneğine bağlı kalarak yazdığı görülür. Jane Austen, Fielding okulundandır. Sanattaki en güçlü tarafı ise hicivdir. Zamanında çok da kıymeti anlaşılamamış bir romancıdır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Hatıraları 3: Bir Yılbaşı Gecesi”- Malik Aksel, s. 4, 25 Ocak 1947, s.3.

Malik Aksel gazetede ki sanat hatıralarına hız kesmeden devam etmektedir. Hatıraların bu bölümünde Aksel'in, Akademi Grossman'da tanıştığı genç ve güzel ressam Erda ile olan ilişkileri ve sonrasında yaşananlar aktarılmaktadır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bibliyografya”- Adnan Ötüken, S. 4, 25 Ocak 1947 s. 4.

Ötüken, bu bölümde okuduğu kimi kitaplar üzerine birtakım inceleme yazıları kaleme almıştır ve bu bölüme “bibliyografya” adını vermiştir. Ancak bu bölümün klasik bibliyografyalardan farklı olduğunu belirtmek gerekir.

Bibliyografya bölümünün ilk kitap tanıtım yazısı; Hakkı Kamil Beşe'nin “Tekçarık Yüzbaşı” adlı kitabı üzerinedir. Kitap, 1946 yılında Ankara Başbakanlık Devlet Matbaasında

basılmıştır. Ötüken, “Tekçarık Yüzbaşı” yı 1946 yılının “en güzel köy, hatıra, gezi- görü kitabı” olarak değerlendirir. Adnan Ötüken kitap da köyün ve köylünün sorularına değinilmesi yönüyle de değerli bulur.

Köşenin ikinci yazısı, CHP Halkevleri Bürosu’nun yurt da çeşitli konularda yayımlanan kitap ve dergileri tanıtmak üzere, üç ayda bir yayımladığı “Bibliyografya Dergisi” nin üçüncü sayısı üzerinedir. Ötüken, “Bibliyografya Dergisi” için zamanı için yayım dünyasındaki büyük eksiklikleri gidermiş ve her sayısında niteliğini de daha da artırdığını belirtir.

5. SAYI- 1 ŞUBAT 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanatkârda Kişilik, Olgunluk”, S. 5, 1 Şubat 1947, s. 1.

Öncelikle meseleyi genel anlamda insanlardaki “kişilik” ve “olgunluk” kavramından ele alan yazıda daha sonra spesifik olarak “sanatkârda kişilik ve olgunluk” kavramına değinilir. Hayra, hakikate varmak için, kişilikte kurulmak gerektiğinin savunulduğu yazıda bütün idealler ve bu idealleri gerçekleştirmek için yapılan çabalar gururumuzu artırdığı için bunların hiçbirini hayır saymamızın doğru olamadığı belirtilir.

Sanatkâr insan dediğimiz yumağı çözen adamdır. Bu yüzden insan bilgisini artırmak, onun için başta gelen ideallerden biridir Daima bir maksada bağlı olduğundan da kişiliğine bağlıdır. Sanatkâr için şahsiyet her şey demektir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Eugene O’neill”- Avni Givda, S. 5, 1 Şubat 1947, s. 1

Amerikan tiyatrosunun en çok okunan tiyatro yazarlarından olan Eugene O’neill 1888 de New York da, ünlü aktör James O’neill’in oğlu olarak dünyaya gelmiştir. Çok çalkantılı bir hayatı olan O’neill, 1912 de vereme yakalanmış, Farm Sanatoryumunda yatarken tiyatro- dram yazmaya karar vermiştir. O’neill Sanatoryumdan yepyeni bir insan olarak çıktıktan sonra bir yandan kaleme, bir yandan kitaba sarılır. O’neill, üç Pulitzer ödülü sahibidir.

O’neill hayata nasıl bir gözle baktığını anlatabilmek için tiyatroyu vasıta olarak kullanan, azaplarını, sevinçlerini, endişe ve umutlarını kahramanlarının maceralarıyla kahramanlarının ağzından duyuran bir sanat adamıdır ve Givda, belki de bu yüzden güçlü bir sanatkâr olduğu üzerinde durur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Greta Garbo Çalışırken Filmi Yapan O, Bilinmeyen Adam”- Alexandre Arnoux/ Çeviren: Oğuz Peltek, S. 5, 1 Şubat 1947, s. 1.

“Filmi yapan kimdir?” sorusuna cevap vermek için meydana getirilmiş bir yazıdır. Yıllardır tartışılan ve günümüzde de tartışılmaya devam edilen bu konuda yazar Arnoux’un görüşlerini şöyle özetleyebiliriz; Bu sorunun cevabı her film için (her film özelinde) değişiklik gösterebilir. Filmdeki her unsur ayrı bir yapıdır ve bu yapıların niteliği ve başarısı filmde farklılık gösterir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Muade-i Sevda”- Mustafa Nihat Özön, S. 5, 1 Şubat 1947, s.1.

Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın bir romanı olan “Bir Muadele-i Sevda” adlı eserinin Mustafa Nihat Özön tarafından incelendiği bir yazıdır. Daha önce gazetenin 3. Sayısında (18 Nisan 1947) Mehmet Rauf’un “Eylül” adlı eserini inceleyen Özön, bu yazıda da “Eylül” ve “Bir Muadele- i Sevda” romanları arasındaki benzerlikler üzerinde durmuştur. Romanda zengin ve şımarık bir genç olan Naki Bey’in iki evlilik üzerine üçüncü evliliğini zeki ve çok okuyan bir kız olan Bedia Hanımla yapması ve sonrasında gelişen olaylar aktarılır. Naki Bey, Bedia Hanım’a gerçekten âşık olmuştur ancak Bedia Hanım Fatın Bey’i sevmektedir. Romanın sonunda, Naki Bey ve Bedia Hanım boşanır ve Bedia Hanım Fatın Bey ile evlenir. Özön; romanın temelini kuran olay, fazlalıklardan katılmadan, engelle uğratılmadan anlatıldığı için romanı. Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın tam ve başarılı bir roman olarak kabul eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Arkadaşlık”- Hamdi Olcay, S. 5, 1 Şubat 1947, s. 1.

İşten atılan Sami’nin iş araması ve bir meyhanede eski arkadaşı İsmail’i görmesi ve sonrasında gelişen olayları aktaran bir hikâyedir. İsmail hırsızlık yapmaktadır ve Sami’yi de kendi yanına çekmek için diller döker ve onu kandırır. Sami ile İsmail, Sami’nin apartmanındaki zengin bir komşularının evini soymaya karar verirler. Ancak işi İsmail yapacak, Sami de aşağıda nöbet bekleyecektir. İsmail, üstü örtülü bir torba ile aşağı iner ve Sami’yede bir onluk verir. Sami gece boyunca düşünür ve bu işe girmeye niyet eder. Sabah, iş bulduğunu tam eşine söyleyecektir ki eşi ona, dikiş makinalarının çalındığı haberini verir. Hikâye böyle bir trajikomik son ile biter.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Müzik de Mana”- Cevad Memduh Altar, S. 5, 1 Şubat 1947, s. 2.

Yazıda müzik de tek başına “mana” aramanın yanlışlığından ancak edebî bir metinle işbirliği yapan sanat şekilleri mana ve muhtevayı az- çok açıklayabilir yargısına varılır. Ayrıca yazıda, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren başlayan “Lied (Şarkı)” üslubunda işin büsbütün değiştiği de belirtilir. Altar; “müzik sanatında, plastikleşmiş bir muhteva aramaktansa, insanoğlunun iki ana duygusu demek olan, neşe ile kederin çeşitli nüansları içinde bir şeyler sezmeye çalışmak doğru olur” yargısına varır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Türk Filmciliğinin Bugünkü Durumu”- Şerif Halil Başa, S. 5, 1 Şubat 1947, s. 2.

Türk filmciliğine genel bir bakışın sunulduğu yazıda, güncel film sayısındaki artışın, filmlerdeki nitelik yönünden bir paralellik gösterip- göstermediği irdelenir. Ayrıca yazıda, o dönemde bir yükselişe geçen Mısır filmleri ve Türk filmleri karşılaştırılır. Başa, film sanayisinde çok geri olduğumuz ve bu alana yeteri kadar önem vermediğimiz üzerinde durur ve memleketimizde film yapan müesseselerin işinin ehli olmadığını belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Sanat Olayları”- ? , S. 5, 1 Şubat 1947, s. 3.

Haftanın ilk sanat haberi, Paris’te çıkan Lettres Fransies dergisinin, 3 Ocak 1947 tarihli sayısında çıkan “Aşkabad stüdyolarında Türk folklorunun meşhur siması Koroğlu hakkında bir film çevrilmek üzeredir” bilgisinin meydana getirdiği heyecan dile getirilmektedir.

Haftanın ikinci ve Sanat ve Edebiyat Gazetesi için oldukça önemli olan sanat olayı ise, Rüştü Şardağ’ın Kuvvet Gazetesinin 23 Ocak 1947 tarihli sayısında; “Sanat ve Edebiyat Gazetesini Okurken” başlığını taşıyan eleştiri yazısı üzerinedir. Makalede özellikle Suut Kemal Yetkin’in düşünceleri üzerinde duran yazar, Yetkin’i ve Sanat ve Edebiyat Gazetesi’ni “halka inmemek” ile suçlar. Ancak köşenin yazarı ise, “sanatta halkçılık” kavramından anladığını ortaya koyar.

Haftanın üçüncü sanat haberi, İstanbul Üniversitesi Türk ve İslam Sanatları Profesörü Ernst Diez’in, yayımlamış olduğu “Türk Sanatı” adlı esrin yol açtığı tartışmalar hakkındadır. Yüksek mimar Sedat Çetintaş ile Topkapı Müzesi Müdürü Tahsin Öz kitabı şiddetle tenkit etmişlerdir. Gazetenin bu konu hakkındaki görüşlerine önümüzdeki sayılarda verileceği söylenir.

“Sanatkârların Yemeği” başlığını taşıyan haftanın son sanat olayı ise; Geçen Pazar günü Ankara da ki sanatkârların büyük bir kısmının Mutlu Gazinosunda toplu olarak bir öğle yemeği yedikleri, bu yemek de sanata dair birçok konunun konuşulduğu haberi verilmektedir. Ayrıca toplantıların her ay belirli günlerde tekrarlanması kararlaştırılmış ve bir komite kurularak başkanlığına Fuat Pekin seçilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Hatıraları 4: Bir Yılbaşı Gecesi”- Malik Aksel, S. 5, 1 Şubat 1947, s. 3.

Aksel gazetede kaleme aldığı sanat hatıralarına hız kesmeden devam etmektedir. Hatıraların bu bölümünde Aksel’in bir önceki bölümde genç Elza ile başlayan ilişkilerinin devam ettiğini görürüz ve bu ilişki sanatsal açıdan birçok tartışma ile sürmektedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bibliyografya”- ? , S. 5, 1 Şubat 1947, s. 4.

Toplam üç tane kitap tanıtım yazısı bulunan bu haftaki “Bibliyografya” köşesinde tanıtılan ilk kitap; Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun “Atatürk” adlı eseridir. Remzi Kitabevinden çıkan kitap, 142 sayfa ve 125 kuruş fiyatındadır. Köşenin yazarı (?) kitabın “ebedî şef” hakkında bugüne kadar yazılmış eserlerin en kuvvetlisi olduğunu belirtir.

Köşenin ikinci kitap değerlendirme yazısı, Feridun Fazıl Tülbentçi’nin “Şehitler” adlı eseri üzerinedir. Akba Yayınevinden çıkan kitap, 120 sayfa olup, 125 kuruşa satılmaktadır. Kitap, Tülbentçi’nin bir müddet radyoda konuşmalarını yaptığı “Kahramanlık Menkıbe” lerinin yazıya dönüşmüş hâlidir.

Köşenin üçüncü ve son kitap tanıtım yazısı, Musahipzade Celal’in “Eski İstanbul Yaşayışı” kitabı üzerinedir. Türkiye Yayınevi tarafından yayımlanan kitap, 184 sayfadan oluşmakta ve 2 lira fiyatındadır. Kitap, eski İstanbul da; aile, mektep, esnaf, içtimai hayat gibi konularda bilgi vermektedir.

6. SAYI- 8 ŞUBAT 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Türk Müziğinden Beklenen Ödevler”- Herman Scherchen, S. 6, 8 Şubat 1947, s. 1.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Ocak 1947 de Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üzerinde incelemeler yapmak üzere davet edilmiş ve gene aynı orkestra ile iki konser idare

etmiş olan, İsviçre Bern Radyoları müzik uzmanı, tanınmış şef Dr. Herman Scherchen'in Sanat ve Edebiyat Gazetesi için yazmış olduğu bir makaledir.

Müzik sanatını; "İnsanoğlunun benliğinde yaşayan kabiliyetinin, bizzat insanoğluna en geç açıklanabilmiş bir ifadesi" olarak tanımlayan Scherchen, Türk müziğinin bağımsız bir sanat olarak gelişmediğinin ve daha çok harekete ve kelimeye bağlı olduğu- tek sesli olduğu üzerinde durmuştur. Türk müziğinin kendine mahsus melodi muhtevası, kudretli ve parlak ritmi ile o derece zengin bir bünyeye sahip olduğunun hâlen canlılığını saklamakta ve hatta yaratıcı unsur olarak yaşamaya devam ettiği üzerinde durur.

Scherchen, yazısının sonunda Türk müziğinden beklenen ödevleri; Avrupa sanat müziğinin yardımıyla zenginleşmek ve Türk Halk Müziği ile Avrupa Sanat Müziğini terkip ederek Batı'nın çok önemli ve orijinal bir buluşum olan üslubu taze ve esaslı bir yaşama gücü ile kuvvetlendirmek genç Türk bestecilerine düşen ödevlerin başında geldiğini belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Muvaffak Olmuş Yeni Bir Türk Filmi: Senede Bir Gün"- Şerif Halil Başa, S. 6, 8 Şubat 1947, s. 1.

1946 yılının önemli ve büyük bir coşku ile karşılanan filmi, "Senede Bir Gün" filmini inceleyen bir yazıdır. Filmin rejisörlüğünü Ferdi Tayfur yapmıştır. Filmdeki bazı önemli oyuncular ise; Cahide Sonku, Suavi Tedü, Mümtaz Ener, İ. Galip Arcan, Ferdi Tayfur, Şükriye Boratap, Cahit Irgat gibi sanatkârlardır. Film Bulgaristandaki bir Türk ailesinin İstanbul'a kaçışını ve bu ailenin genç ve güzel kızı olan Nazlı'nın başından geçenler aktarılır. Başa, filmin başarısını senaryosunun oldukça güçlü ve kullanılan dekor ve malzemelerin gerçekliğine- inandırıcılığına bağlar.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Türk Medeniyet Tarihine Tecavüz Edilmiş Midir?"- Dr. Ekrem Akurgal, S. 6, 8 Şubat 1947, s. 1.

Yazı, gazetenin bir önceki sayısında (S. 5, 1 Şubat 1947, s. 3) "Haftanın Sanat Olayları" bölümünde haberi verilen, Ernst Diez'in yazdığı "Türk Sanatı" adlı kitabı ve bu kitap üzerine çıkan tartışmalar üzerinedir. Daha önceki tartışmalarda Diez, "Türk düşmanı" olarak adlandırılmıştır ancak Akurgal, Diez'i Türk düşmanı olarak niteleyemeyeceğimizi sadece birtakım bilgi eksikliklerinin bulunduğunu belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Toptan Bir Cevap”- Selahattin Batu, S. 6, 8 Şubat 1947, s. 1.

Kuvvet Gazetesinde çıkan yazılarda, Sanat ve Edebiyat Gazetesini ve yazarlarını “halk düşmanı” ve “halktan kopuk” gibi eleştirilerde bulunulunca tüm bunlara bir cevap ve Sanat ve Edebiyat Gazetesinin sanat anlayışını veren bir yazıdır.

Batu, gazetenin genel sanat görüşünü; “Sanatın politikalara, propagandalara alet olamayacağı, olursa gayesini, değerini kaybedeceği” yönündedir ancak burada ne bir halk düşmanlığı ya da halktan kopuk olma durumu vardır. Yazıda, sanata politika, siyaset bulaştırmanın gereksizliği ve niteliksizliği üzerinde durur.

Kuvvet Gazetesindeki eleştiri yazılarında özellikle Suut Kemal Yetkin’in yazıları üzerinden gidilmiştir. İşte Batu da, bu yazısında Yetkin’i; “Arkadaşımız Suut Kemal Yetkin gerçek eserlerin ruhundan ayrılmayan, ölümsüz beşerî temleri övmüşse bundan, güneş altındaki köylüyü, fabrikada yıpranan işçiyi, soğuktan titreyen işsizi hiçbir sanat eserinin konu olarak alamıyacağı manası nasıl çıkarılabilir?” sözleri ile savunur. Yazının sonunda ise Sanat ve Edebiyat Gazetesinin her şeye rağmen yolunda yürüyeceği, günlük dedikodulara kulak asmayacağı ve toplum karşısında üstüne aldığı görevi başarmak için elinden geleni yapacağı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Pygmalion Yahut Sanat Aşkı”- Jean Dutourd/ Çeviren: Ç.Y (?), S. 6, 8 Şubat 1947, s. 1.

Bu yazıda bir zamanlar Kıbrıs adasında yaşayan ve mesleği heykeltıraşlık olan Pigmalion’un hikâyesini okuruz. Pigmalion başarılı bir heykeltıraşdır. Pigmalion başarılı bir heykeltıraşdır ve adeta mesleğine âşıktır. Yalnız bir Tanrıya, sanat ve güzellik Tanrısı Apollon’a inanmaktadır. Üç yıllık uğraşları sonucunda fildişinden bir kadın heykeli yapar. Ancak Tanrıça Venüs, Pigmalion’un bu kadın heykeline âşık olduğunu düşünür ve Pigmalion’dan habersiz bu heykeli canlandırır. Pigmalion bu durumu görünce oldukça şaşırır ve üzülür. Çünkü Pigmalion âşka inanmaktadır. Venüs, Pigmalion ile canlandığı heykeli evlendirir. Pigmalion ne yapacağını bilmemektedir. Bir gün Pigmalion, canlanan heykel eşine evde kibrit bitmiş ben almaya gidiyorum der ancak Pigmaliondan bir daha haber alınamaz. Bu acıklı hadiseden 25 gün sonra bir banker canlanan heykel ile evlenmek ister ve muradına da erer. Canlanan heykel kadının tuvaletleri, çok yemiz ve güzel kokusu ile Kıbrıs da meşhur olur. Hikâye, olağanüstülüklerle örülü mistik bir hava taşımaktadır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Aktör- I”- Nureddin Sevin, S. 6, 8 Şubat 1947, s. 2.

Gazetenin bu yazısı dizi yazı şeklinde yayımlanmıştır. Yazının bu ilk bölümünde; Aktöründe bütün öteki sanatkârlar gibi bir yaratıcı” olduğunun üzerinde durulmuştur. Aktörün “kâğıt parçasına can verdiği” ancak bu can verme işinin, bir ressamın tuvale renkleri istediği gibi koyması kadar serbest bir şey olmadığı belirtilmiştir. Yazı da, hakiki aktörün hiçbir zaman eserinden tam anlamıyla memnun olamayacağı fakat son derece dikkatli bir yaratış gayretiyle seyirci için iyi olabilecek şey yapmanın mümkünlüğü üzerinde durulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Hatıraları 5: Bir Yılbaşı Gecesi”, S. 6, 8 Şubat 1947, s. 3.

Gazetenin ikinci sayısından (11 Ocak 1947) itibaren yayımlanmaya başlanan bu dizi sanat hatıratının son bölümüdür. Elfchen ile Aksel’in kısa süreli tanışıklıkları, sanat hakkındaki konuşmaları ile daha da genişler. Elfchen Aksel’e âşıktır ancak hatıranın sonunda vuslat olmadan biter.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Edebî Eser Karşısında- III”- Mehmet Kaplan, S. 6, 8 Şubat 1947, s. 3.

Kaplan’ın gazetenin ikinci sayısından (11 Ocak 1947) itibaren yayımlanmaya başlanan bu dizi yazısının III. kısmıdır. Kaplan, yazının ilk ve ikinci kısımlarında olduğu gibi üçüncü kısmında da edebî eser karşısında tutunmamız gereken tavrın ne olduğu sorusuna cevap aranmaktadır. Yazının bu bölümünde, edebî eserin bir psikolojik tahlil malzemesi olmadığı ve yazar- eser denkleştirmesi, yazarın biyografisinden hareketle eserini anlamay çalışmanın ne kadar yanlış bir tutam olduğu üzerinde durulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Sanat Olayları”- ? , S. 6, 8 Şubat 1947, s. 3.

Bu haftanın sanat olaylarının ilki, Millî Eğitim Bakanlığının yeniden faaliyete geçen Tercüme Bürosu Biriminin artık roman, hikâye, piyes gibi tercümeleri yapmayacağına dair asılsız söylentilerin çıkması üzerinedir. Ancak köşede MEB tarafından böyle bir karar alınmadığı ve bu söylentilerin asılsız olduğu vurgulanır.

“Beklenen Bir Eser” başlığını taşıyan ikinci sanat haberi ise, Devlet Konservatuvarı Profesörlerinden Liko Amar’ın uzun zamandır üzerinde çalıştığı “Avrupa Müziği Tarihi” adlı kitabını bitirmek üzerinde olduğu ve eserin MEB tarafından basılacağı yönündedir. Haftanın

üçüncü sanat haberi, “Tarla Kuşu” tiyatrosunun, Kadıköy Halkevlerinde oynandığı hakkındadır.

Paris de yayımlanan “Gavioche” gazetesinin 9 Ocak 1947 tarihli sayısında “Bugünün en Büyük Fransız yazarı kimdir?” sorusu çeşitli edebiyatçılara sorulduğunu ancak sanatkarların bu soruyu cevaplamaktan kaçındığını okuruz haftanın dördüncü sanat haberinde.

Haftanın beşinci ve son sanat olayı ise; Müziğini Giusppe’nin verdiği, livresini Antonio Somma’nın yazmış olduğu “Bir Maskeli Balo” operasının şubatın dokuzundan on altısına kadar, Ankara Halkevi sahnesinde temsil edileceği yönündedir.

7. SAYI- 15 ŞUBAT 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Heidegger ve Egzistansiyalizm”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 7, 15 Şubat 1947, s. 1.

Felsefi meselelerin ele alındığı yazıda, çağımız felsefesi için iki önemli kavram olan; Heidegger’in metafiziği ile Sartre’ın egzistansiyalizmi üzerinde durulur. Heidegger’i varlık ve hiçlik problemleri ilgilendirmektedir. Varlığı anlamak için evvela hiçliğin mahiyetini sormaktadır. İnsanı hiçlikle karşılaştıran ruh hâlinin ise “ürkme” olduğunu söyler Heidegger. Ancak ürkmeyi korkudan ayırır, Heidegger. Ürkmenin; ruhumuzu bilinmeyen bir şekilde huzursuzluğa götüren mücerret bir korku olduğunu söyler. Sartre da, varlıktan bahsederken hiçliğin felsefesini yapar. Tökin de yazısında Heidegger’in metafiziği ve Sarte’nın egzistansiyalizmi kısaca açıklamaktadır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tercüme Meselesi”- Francis de Miomandre, S. 7, 15 Şubat 1947, s. 1.

Paris de çıkan, “Nouvelles Littéraires” dergisinden alınan bu kısa yazıda, sadece edebiyatın meselesi olmasa da en çok edebî metinleri çevirirken zorlandığımız “tercüme meselesi” üzerinde durulmuştur. M. Henri Troyat’ın “Anlaşılamayan Puşkin” adını verdiği denemesinde, Rus Edebiyatı’nın ve dehasının önemli eserlerini veren bu yazarın Fransa da neden anlaşılmadığını açıklar. Puşkin’in dilinin başka bir dile çevrilemeyen tertemiz bir dil olduğunu, ince bir üsluba sahip olduğu belirtilir. Ayrıca, yazıda bir gün Puşkin’i Fransızcaya kazandıracak kabiliyet de bir şairin gelmesi dlenir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Rabelais’yi Dilimize Nasıl Çevirmeli?”- Sabri Esat Siyavuşgil, S. 7, 15 Şubat 1947, s. 1.

Polonya Edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Rabelais, o dönem için henüz Türkçe’ye çevrilmediği ancak bir an önce çevirmemiz gerektiği vurgulanır. Bu çeviri işinin nasıl olması gerektiğini de aktaran bir yazıdır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ağlayan Kız”- Lütü Ay, S. 7, 15 Şubat 1947, s. 1.

Reşat Nuri Güntekin’in bir eseri olan “Ağlayan Kız” ın, İstanbul Şehir Tiyatrolarında gösterimi üzerine kaleme alınmış bir yazıdır. Eserin, klasik Güntekin piyeslerinde görülen dram havasında olmadığını ve izleyiciyi bol bol güldürdüğü belirtilir. Tereddütlü bir aşk hikâyesinin üzerine kurgulanan eserde oyuncular da oldukça başarılıdır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sahan Külbastısı”- Mustafa Yalınkat, S. 7, 15 Şubat 1947, s. 1.

Memduh Şevket Esendal’in “Mustafa Yalınkat” rumuzu ile yazdığı hikâyelerden biridir. Bir hatıra havasını taşıyan hikâyede; Mustafa adlı kahramanımızın bir öğle arası yemeğinde canının sahan külbastısı çekmesi ancak uzaktan bir arkadaşıyla karşılaşması üzerine tüm planın değişmesi ana olayın çerçevesidir. Hikâyede bunların yanında “evlilik” ve “aile hayatı” gibi kavramlar üzerine çeşitli diyaloglara rastlanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Osmanlı Mimarları ve Ayasofya”- Ekrem Akurgal, S. 7, 15 Şubat 1947, s. 2.

Arkeoloji doçenti Ekrem Akurgal’ın, gazetenin bir önceki sayısında- S. 6, 8 Şubat 1947, s. 1.- Profesör Diez’in “Türk Sanatı” adlı kitabını incelediği, “Türk Medeniyet Tarihine Tecavüz Edilmiş midir?” yazısında değindiği konuların bir devamı niteliğindedir bu yazı.

Bu yazıda, Diez’in kitabında değindiği “Türk camilerinin Konya ve Bursa’dan başlayarak, çok kubbeli dağınık mekân sisteminden, Bayezit Cami yolu ile Şehzade ve Selimiye Camilerinde tek kubbeli, merkezî yapı anlayışına doğru bir inkişaf yaptığı meselesi irdelenmektedir. Son olarak bazı eksiklerine rağmen (Akurgal, Diez’in kitabına İslamdan önceki Türk mimari ve sanatına yer vermediği yönde, Diez’i eleştirir.) kitabın Türk sanatı ve Türk medeniyet tarihine çok büyük bir hizmet yapmış olduğunu belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Küçük Şeyler ve Şair”- Melahat Özgü, S. 7, 15 Şubat 1947, s. 2.

Şairlerin hayata, olaylara ve durumlara bakış açısının normal insanların bakışından farklı ve ince olduğunun savunulduğu yazıda, gerçek şairin niteliğinin etrafında gördüğü ve ya duyduklarına şekil verme yeteneğinde olduğu belirtilir. Şairin, hayatın günlük olayları içinden gözden kolaylıkla kaçabilen ufak- tefek şeylerden ilham alarak manasız şeyleri manalandırarak “şiir” hâline koyduğu vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yaratıcı Şüphe”- H. Basri Yüce, S. 7, 15 Şubat 1947, s. 2.

“Şüphe” kavramının eğer marazî değilse, mutlak bir olgunluğun ifadesi olduğunun belirtildiği yazıda, sanat eserlerinin şüphe toprağında yeşerdiği belirtilir. Sanatkârda “şüphe” nin besleyici bir özellik olduğu vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Sanat Olayları”- Halil Bedi Yönetken, S. 7, 15 Şubat 1947, s. 2.

Gazetenin ilk kez ikinci sayısında (11 Ocak 1947) görülen bu köşede, o hafta içerisinde sanat dünyamızdaki faaliyetler kısaca tanıtılır ve haber verilir. Bu sayıda da; Ulvi Cemal Erkin’in senfonisinin 1947 baharında Prag da Devlet Orkestrası tarafından senfoniye bizzat idare etmek için Prag a davet edilmesinin getirdiği mutluluk ve kıvanç aktarılmıştır. İkinci sanat haberi ise, Adnan Saygun’un Yunus Emre Oratoryosunun Mart ayının ikinci yarısında Paris radyosunda çalınıp-söyleneceği yönündedir.

9 Şubat 1947 Cumartesi günü, Ankara da Halkevinde açılan amatör resim ve fotoğraf sergisiyle ilgili olan haberde, bu yıl (1947) sergiye 36 amatörün katıldığı bilgisi verilmiştir ve sergiye katılan eserlerin niteliğinin arttığı belirtilir. Sergide; resimde birinciliği Sabahat Ağaoğlu, ikinciliği Samiye Tibet, üçüncülüğü Mustafa Tömekçe, dördüncülüğü Hayrullah Batmaz, beşinciliği de Tahsin Türker almıştır.

Üçüncü Sanat haberimiz; Nurullah Ataç’ın ilk eseri, “Günlerin Getirdiği” ile ilgili Ulu Gazetesinde çıkan bir ilan ile ilgilidir. İlân , “Edebî Bir Hadise” başlığı ile verilmiş ve Ataç’ın 7 Şubat Cuma günü saat 10.00’den 19.00’a kadar Akabe kitabevinde bulunduğu ve kitaplarını imzalayacağı yönündedir. Ancak ilânın “Edebî Bir Hadise” başlığında verilmesi Ataç’ın öztürkçeci olması dolayısıyla eleştirilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İstanbul’da Tiyatro”- İbrahim Hoyi, S. 7, 15 Şubat 1947, s. 3.

İstanbul Şehir Tiyatroları, dram bölümünde Reşat Nuri’nin “Ağlayan Kız”’ından sonra kadın romancılarımızdan ve sahne edebiyatı ile ilgisi bir hayli eski olan, Mebrure Karay’ın Marguerite Veiller’den adapte ettiği “Zehir” adlı oyunu oynanacaktır. Hoyi de yazısında bu “Zehir” adlı oyunu inceler. Karakter tahlili özelliği taşıyan oyunu öyle çok da fevkalade bulmasa da Hoyi, Mebrure Karay’ı oyunu gerçekten güzel, temiz, akıcı bir üslupla Türkçemize aktardığı için takdir eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Kitaplar Arasında”- ? , S. 7, 15 Şubat 1947, s. 3.

Toplam beş tane kitabın tanıtıldığı bu yazının müellifinin ismi verilmemiştir. Yazıda tanıtılan kitaplar; Nurullah Ataç’ın “Günlerin Getirdiği”, Oktay Akbal’ın “Önce Ekmekler Bozuldu”, H. De Balzac’ın “Rahibenin Aşkı”, James Hilton’un “Tıpkı Anası Gibi” ve Guy de Maupassant’ın “Tellier’in Evi” adlı eserleridir. Görüldüğü gibi yazıda sadece yerli yazarların eserlerine değil, yabancı yazarların Türkçe’ye aktarılmış eserlerine de yer verilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Roman Kahramanları”- Robert de Traz/ Çeviren: Hayrettin Öngüt, S. 7, 15 Şubat 1947, s. 4.

İyi bir romancının nasıl olması gerektiğinin incelendiği yazıda, bir romancı için, “Kitabınızdaki filan karakteri, şahsı çok iyi tanıdım.” Cümlesi kapalı bir şekilde de olsa yazarın iyi bir romancı olmadığını söylemek olduğu belirtilir. Bunun nedeni ise yazıda, insanın gerçeği tıpkı tıpkısına tekrara ederse bir sanatçı değil bir fotoğrafçı olduğu belirtilir. Gerçeği olduğu gibi aktarmak ise tarihçinin görevidir yazarın değil.

8. SAYI- 22 ŞUBAT 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Edebiyat Vasıfları”- Halide Edip Adıvar, S. 8, 22 Şubat 1947, s. 1.

Halide Edip’in bir anket de karşısına çıkan; “Memleket de gelişmesini arzuladığınız edebiyatın vasıfları neler olmalıdır?” sorusu üzerine düşüncelerini ihtiva eden bir yazıdır. Adıvar; edebiyat vasıflarını, herhangi memleket de olursa olsun şuuraltı ve şuur üstü muhitin hakim hususiyetlerini oluşturduğunu ve bu hakim hususiyetlerin ise; ruhi içtimai, felsefi, iktisadi hatta siyasi olabileceğini belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sir J. Reynolds”- Lemis Akurgal, S. 8, 22 Şubat 1947, s. 1.

İngiliz ressam Sir J. Reynolds’un tanıtıldığı bu yazıda; ressamın kısaca hayatı verilmiş ve sanatkâr yönünün üzerinde durulmuştur. Edebiyat ve edebiyatçılarla yakından ilişkisi bulunan Sir J. Reynolds portre eserleri ile daha çok tanınmıştır. Reynolds bilhassa ten renklerinde başarı göstermiş ve bu başarısından dolayı da Ruskin tarafından “yedi büyük renkçiden biri” olarak anılmıştır. Ayrıca Reynolds; Royal Academy of Fine Arts- Krallık Güzel Sanatlar Akademisini kurmuş ve ölünceye kadar Akademiye başkanlık etmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Edebiyat ve Ahlak”- Suut Kemal Yetkin, S. 8, 22 Şubat 1947, s. 1.

Romancı Henry Miller’ın eserlerinden dolayı ağır bir cezaya çarptırılması ve eserlerinin yasaklanması örneğinden yola çıkarak, “edebiyat ve ahlak” ilişkisinin ele alındığı bir yazıdır. Suut Kemal, 18. yüzyıldaki gibi sanatın bir takım ahlaki hedefler ile yapılmasından uzak olduğumuzu, sanatın hürriyet olduğu ancak sırf ahlaksızlık için yazılmış eserlerin tespitinin göreceliğinden ve zorluğundan bahseder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Can Sohbetleri”- Selahattin Batu, S. 8, 22 Şubat 1947, s. 2.

Batu, bu yazısında; Halide Edip Adivar’ın “Sonsuz Panayır” romanında yer alan Ali Bey’in evindeki “Can Sohbetleri” nden yola çıkmış ve “dost”, “dost meclisleri” gibi kavramları incelemiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Son Müzik Hareketleri Hakkında”- Be. Se. , S. 8, 22 Şubat 1947, s. 2.

Memleket de meydana gelen son müzik haberleri- hareketleri hakkında bilgi veren yazıda, Necdet Remzi Atak’ın bir önceki hafta (15 Şubat 1947) vermiş olduğu bir opera konserinden ve yine aynı hafta verilen bir konservatuvar konserinden öğrencisinin konserinden bahsedilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Evin İçi”- F. Pekin, S. 8, 22 Şubat 1947, s. 2.

“Deneme” türünde olan eserde “ev” ve “evin içi” kavramları samimi bir dille ele alınmıştır. Evin huzur veren atmosferinden bahsedilen yazıda, kitaplarla dolu olan evin içinin insana mutluluk veren havası vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Edebî Eser Karşısında- IV”- Mehmet Kaplan, S. 8, 22 Şubat 1947, s. 3.

Kaplan’ın gazetenin ikinci sayısından (11 Ocak 1947) itibaren kaleme aldığı, “Edebî Eser Karşısında” yazısının dördüncü kısmıdır. Edebî eserin başlı başına bir bütün olduğu ve psikoloji ya da sosyolojinin onu açıklamada yetersiz kalacağı savunulmuştur. Edebî eseri, her şeyden önce hususi bir dil yapısı, bir keleme mimarisi olarak tanımlayan Kaplan, bu dil ve kelime mimarisinin herkes de farklı tezahürleri olduğunu belirtir. Burada “stilistik” kavramı üzerinde duran yazar; “Her insanın kendine has bir konuşma ve yazma tarzı olduğu ve her insanın parmak izleri nasıl farklı ise meramını ifade edişinde farklı olduğunu vurgular. Stilistiğin gayesinin de bu hususi ifade şeklini incelemektir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İlkokulda Müzik Eğitimi”- Halil Bedi Yönetken, S. 8, 22 Şubat 1947, s. 3.

Kendimize dair bir müziğimiz ve müzik eğitimimizin olmadığı belirtilen yazıda, Türk çocuğuna müzik eğitiminin ilkokuldan itibaren ve sistemli bir şekilde verilmesi gerektiği belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Değerli Bir Kılavuz- Kitap”- Kemal Edip, S. 8, 22 Şubat 1947, s. 3.

Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik kursu öğretmeni, Adnan Ötüken’in yazmış olduğu, “Bibliyotekçinin Elkitabı- I” adlı eserinin tanıtıldığı bir yazıdır.

Bizde kütüphaneciliğin yanlış anlaşıldığı ve “kitap bilimi” ne dair çok az eserin bulunduğu belirtilen yazıda, “Bibliyotekçinin Elkitabı- I” adlı kitabın büyük bir boşluğu dolduracağı vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Beklediğimiz Tenkid”- H. Basri Yüce, S. 8, 22 Şubat 1947, s. 3.

Sanat eserlerinin incelenmesi- tenkit edilmesinde “tarih şuuru” nun önemli bir yeri olduğunun vurgulandığı yazıda, günümüz tenkitçilerinin ise bu şuura varamadığı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sinema”- Ada Negri/ Çeviren: Sitare Sevin, S. 8, 22 Şubat 1947, s. 4.

Kimsesiz bir kız olan Bigia’nın “Sinema filmi izleme tutkusu” nun tasvir edildiği hikâye, Bigia’nın gerçek ile sanal olanı- filmlerde olanı karıştırması, hayaller görmesi ve bu hayallere dalmışken bir trafik kazası geçirmesini konu edinir. Bigia kazada ölmemiş ancak daima yalnızdır. Hikâye başkahramanın bir “daktilo” olması dolayısıyla oldukça dikkat çekicidir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Filimlerimizin Senaryoları ve Rejisörleri”- Şerif Halil Başa, S. 8, 22 Şubat 1947, s. 4.

Son dönem filmlerinin rejisör ve senaryolarının değerlendirildiği yazıda; Bizim ülkemizde rejisörün çok fazla bulunduğu ancak bu rejisörlerin niteliklerinin bulunmadığı ve senaristlere de yeterli destek sağlanılmadığı bundan dolayı da başarılı senaryoların ortaya çıkmadığı üzerinde durulur.

9. SAYI- 1 MART 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bütün Duygusu”- Selahattin Batu, S. 9, 1 Mart 1947, s. 1.

Huxley’den “Entelektüel olmanın çekiciliği, entelektüelliğin kolay olmasından, hayatın karışık gerçekleri yerine basit formülleri, insanı şaşkına döndüren canlılığı yerine hareketsizliği ve ölümü koymasından ileri gelir.” Alıntısı ile başlayan yazıda; “hayat”, “sanat” ve “entelektüellik” kavramları üzerinde durulur.

Batu, Huxley’den farklı olarak “sanatkâr” ve “entelektüel” kavramlarını ayırır ve hayattan kopuk olanın sanatkâr değil, entelektüel olduğunu, sanatkârın hayatla iç içe olduğu olduğunu belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Türkiye’de Musiki Hareketleri”- Lazare Levy/ Çeviren: Lütfi Ay, S. 9, 1 Mart 1947, s. 1.

Paris Devlet Konservatuarı hocalarından Profesör Lazare Levy’in 1926- 1937 ve 1938 yıllarında Türkiye’ye geldiklerinde yaptıkları gözlemlere dayanan bir yazıdır.

Levy, Türkiye’ye ilk gelişi olan 1926 yılında Türklerin konserlere pek rağbet etmedikleri ve musiki ile çok az ilgili olduklarını gözler. Ancak Lazare Levy 1937 ve 1938 yıllarında ikinci ve üçüncü gelişlerinde bu durumun oldukça hızlı bir şekilde değiştiğini ve Türklerin müziğe

olan ilgisinin arttığını ve Türk Musikisinin oldukça kısa sürede büyük gelişmeler katettiği belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Millî Kütüphaneden Ne Bekliyoruz?”- Adnan Ötüken, S. 9, 1 Mart 1947, s. 1.

Türkiye de “kütüphanecilik” kavramı üzerine oldukça fazla mesai harcayan ve Millî Kütüphanenin de kurucularından olan Adnan Ötüken’in o tarih de (1947) henüz kurulmamış olan “Millî Kütüphane” den ne beklediğimiz üzerine kafa yoran bir yazıdır. Ötüken, Millî Kütüphanenin en büyük amacının “yazmaları bir araya toplamak” olduğunu belirtir. Ayrıca Ötüken yazısında Türk dili, Türk tarihi ve Türk kültürü üzerine diğer ülkelerde çıkan eserlerin birer nüshalarının da kütüphanede bulunması gerektiğini vurgular.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Nuh’un Gemisi”- Oktay Akbal, S. 9, 1 Mart 1947, s. 1.

Oktay Akbal’ın daha sonra “Aşksız İnsanlar (1949)” adlı öykü kitabına alacağı bu öyküde, bir gencin, bir mekâna (Nuh’un Gemisi) kabulü ve reddi üzerinden yaşadığı maddi ve duygusal değişimleri aktaran bir hikâyedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Aktör- I”- Nureddin Sevin- II, S. 9, 1 Mart 1947, s. 2.

“Aktör” lük mesleğinin ne kadar zor olduğuna dair görüşlerin aktarıldığı yazıda, aktörlüğün zor da olsa başarılı ve özgün bir şekilde icra edildiğinde büyük bir zenginlik olduğu belirtilir. Nureddin Sevin’in, aktörün “bugünün insanına seslenmesi gerektiği” ni vurguladığı yazıda, aktörün mü role arız olacağı yoksa rolün mü aktöre uyacağı sorgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İstanbul da Sanat Hayatı”- Şevket Rado, S. 9, 1 Mart 1947, s. 2.

Fıkra türünde olan bu yazıda, çağın sanatçısının az eser verdiği zamanını büyük bir kısmını araştırmaya, konuşmaya hasrettiğini, eser vermeyi ikinci plana attığı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Kitabı- M. Ş. E’nın Hikâyeleri”- Y. Kâzım Köni, S. 9, 1 Mart 1947, s. 2.

Gazetede “Haftanın Kitabı” bölümü ilk defa bu sayıda (S. 9, 1 Mart 1947) görülür. Bu bölümde, farklı yazarlar tarafından çeşitli kitapların değerlendirilmesi ve kitaplarla ilgili öznel

tecrübeler aktarılır. Bu yazıda da Yunus Kâzım Köni, Memduh Şevket Esendal'ın hikâyelerini değerlendirir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Her Parlayan Altın Değildir”- Manfred Kyber/ Adapte Eden: Melahat Tongar, S. 9, 1 Mart 1947, s. 3.

Hikâye türünde olan eserde, hayvanlar üzerinden çeşitli olaylar aktarılmıştır. Hikâyedeki karakterler; sığırcık, nane- molla, serçe gibi kuşlardır. Bu kuşlar üzerinde kırdan, ormandan, şehre göç olgusunu işlemiş ancak şehirde tutunamayan nane- molla ve eşinin tekrar ormana göçü ana olaydır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Güzel Bir Sergi”- ? , S. 9, 1 Mart 1947, s. 3.

23 Şubat Pazar günü, Ankara Halkevlerinde, Türk camcılığı üzerine açılmış olan serginin değerlendirildiği bir yazıdır. Sergide yer alan bazı eserler; kandiller, çiçek vazoları, gûlabdanlıklar, daldırmalar, düz ve renkli camdan yahut billurdan yapılmış kâseler, fincanlar, şekerlikler, aynalar, donanma fenerleri, fanuslar şeklindedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Konser”- Muzaffer Arkan, S. 9, 1 Mart 1947, s. 3.

13 Şubat 1947 günü Selçuk Armaner'in verdiği bir konser üzerine bir yazıdır. Armaner'in verdiği ilk konser olan bu konser Muzaffer Arkan tarafından oldukça başarılı bulunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Britanya Şehircilik Sergisi”- Cevat T. Erbel, S. 9, 1 Mart 1947, s. 4.

Britanya ve Britanya Şehircilik Sergisi üzerine yazılmış bir değerlendirme yazısıdır. Bu yazıda, Cevat T. Erbel Britanya Şehircilik Sergisinin beş temel esas üzerine kurulu olduğunu belirtir. Bunlar;

Bölge Planları,

Şehir Planları,

Hâli Hazır Haritalar,

Tatbikat ve Ev Tipleri,

Maketler ve tamamlayıcı fotoğraflardır.

Erbel, Britanya da son iki yıldır yapılan inşaatların henüz ihtiyacı karşılamaktan uzak olduğunu belirtir.

10. SAYI- 8 MART 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Türk Mimarlığı”- Paul Bonatz, S. 10, 8 Mart 1947, s. 1.

Bir dönem (1940’larda) Türkiye’de bulunan mimar Paul Bonatz’ın Türk mimarlığı hakkındaki görüşlerini ihtiva eden bir yazıdır. Özellikle Ankara mimarisi (Bonatz’ın Ankara mimarisine bizzat katkıları vardır.) ve İstanbul Fen Fakültesinin mimarisi üzerinde durulan yazıda, Bonatz Türk yapı sanatını 3 safhaya ayırır. Birinci safhada; eski gelenek üzerine kurulmuş yapılar vardır. İkinci safhada ise Türk modernleşmesinin etkisiyle ortaya çıkan ve eskiyi tamamen reddeden “yeni mimari” vardır. Bonatz bu “yeni mimari” ye Ankara şehrini örnek gösterir. Üçüncü ve son safhada ise; Türk mimarlarının yavaş yavaş bağımsızlığa eriştiğini belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Kendi Kendini Yaratan Deha”- Ratip Tahir Burak, S. 10, 8 Mart 1947, s. 1.

Kendisi de karikatürist olan Ratip Tahir Burak’ın ünlü karikatürist Cemal Nadir’in, 27 Şubat da ölümü üzerine kaleme aldığı bir yazıdır. Cemal Nadir’in hayatından kısa bilgiler de verilen yazıda, Nadir’in sanatkâr ve muhalif kişiliği üzerinde durulmuştur. Ayrıca yazıda yine karikatürist Refik Epikman tarafından çizilmiş, Cemal Nadir karikatürü bulunmaktadır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Pierre Bonnard”- Suut Kemal Yetkin, S. 10, 8 Mart 1947, s. 1.

Fransız ressam Pierre Bonnard’ın 24 Ocak 1947 de ölümü üzerine; Bonnard’ın sanat anlayışını aktaran bir yazıdır. Bonnard da “renk” önemli bir unsurdur ve bu konuda Cézanne’yi örnek alır. Yetkin, Bonnard’ı yazısında “şair ressam” olarak nitelendirir. Yazıda, Bonnard’ın resimlerinden iki örneğe de yer verilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Gece”- Graham Green, S. 10, 8 Mart 1947, s. 1.

Dönemin önemli İngiliz romancılarından olan Graham Green’e ait bu hikâyede bir papazın yaşadıkları konu edinir. Bir hapisane- hücre de geçen hikâyede, mahkûmlar arasındaki konuşmalardan hareketle, “suç”, “günah”, “sevgi” gibi kavramlar üzerine sorgulamalara girilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Eski Türklerde Tiyatro- I”- Ali Süha Delilbaşı, S. 10, 8 Mart 1947, s. 2.

İki bölümlük olan yazının bu ilk bölümünde, Modern Tiyatronun Türklerde oldukça geç Abdülhamit Döneminde ortaya çıktığı, Geleneksel Türk Tiyatrosu, Karagöz, Orta Oyunu, Meddah ve kuklayı, dünyanın anladığı manada tiyatro saymanın imkânı olmadığını belirtir. Yazıda, Türk tarihine ait anekdotlar da verilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Üç Konser Üzerine Etüt”- Be. Se. , S. 10, 8 Mart 1947, s. 2.

Hafta içerisinde gerçekleşen, Fransız viyolonist Bayan Collect Frantz’ın, Selçuk Uraz, Fethi Kopuz, Enver Kakıcı’nın oda müziği konserleri ve Selçuk Armaner’in konserleri üzerine yazılmış bir değerlendirme yazısıdır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftadan Haftaya”- Lütfi Ay, S. 10, 8 Mart 1947, s. 3.

İlk defa bu sayıda karşılaştığımız bu bölümde o hafta içerisinde ülkede meydana gelen kültür ve sanat haberlerine yer verilir. Bu yazıda da, Halkevleri ve Halkodalarının 15. Kuruluş Yıldönümü münasebetiyle yapılan etkinliklere yer verilmiştir. Özellikle Halkevlerinde yapılan tiyatro faaliyetlerine yer verilen yazıda, Ankara Halkevi sahnesinde oynanan “Horozibiği” temsili üzerinde özellikle durulur. Yazının ikinci kısmında, dönemin bir radyo temsili olan, “Kadife Terlikler” adlı oyununa dairdir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Vasa Prihoda Konseri”- Cevad Memduh Altar, S. 10, 8 Mart 1947, s. 3.

Çekoslovakyalı keman virtüözlerinden ünlü Vasa Prihoda’nın Millî Eğitim Bakanlığı’nın daveti üzerine, 1 Mart 1947 Cumartesi günü Ankara da verdiği iki konser üzerine değerlendirme yazısıdır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Kitabı- Damla Damla”- Mustafa Nihat Özön, S. 10, 8 Mart 1947, s. 3.

Geçen sayıda (S. 9, 1 Mart 1947) ilk defa karşılaştığımız “Haftanın Kitabı” bölümünde bu hafta, Mustafa Nihat Özön tarafından Ruşen Eşref Ünaydın’ın, Damla Damla adlı kitabı konu edinir. Kitap, önceden belirlenmiş 121 kelime ile yazılmış olmasından dolayı oldukça ilgi çekicidir. Toplam 140 sayfadır.

11. SAYI- 15 Mart 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Büyük Rol Gösterici Recaizade Ekrem”- Suut Kemal Yetkin, S. 11, 15 Mart 1947, s. 1.

Gazetenin bu sayısı (S. 11, 15 Mart 1947) doğumunun 100. yılı vesilesiyle adeta “Recaizade Mahmut Ekrem” özel sayısı olmuştur. Gazetenin diğer sayılarında müşterek bir dosya ya da kapak konusu ile karşılaşılmazken, bu sayıda yazıların çoğu “Recaizade Mahmut Ekrem” üzerinedir. İşte Suut Kemal Yetkin’in “Büyük Rol Gösterici Recaizade Ekrem yazısı da bu sayının bizi bu konuda karşılayan ilk eserleridir. Recaizade Ekrem’in “Yeni Türk Edebiyatı”nın öncülerinden olduğu ve görüşlerinin çok değerli olduğunun belirtildiği yazıda, özellikle onun “Talim- i Edebiyat”, “Zemzeme Önsözleri” ve “Takdir-i Elhan” üzerinde durulur. Ayrıca Ekrem’i; Edebiyat sanatında, düşüncenin şekille şahsiyet kazandığını, şeklin sahibi gençler yetiştirmekle gerçekten “üstat” sıfatını hakettiği belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Doğumunun 100. Yıldönümünde Babama Dair”- Ercüment Ekrem Talu, S. 11, 15 Mart 1947, s. 1.

Oğlu Ercüment Ekrem Talu’nun, babası Recaizade Mahmut Ekrem hakkında çeşitli anekdotları samimi bir dille aktardığı yazısıdır. Ekrem oldukça ilgili ve hisli bir babadır. Üç evladı – Piraye, Emcet ve Nejat’ın toprağa vermesi onda derin yaralar açmıştır. Torunu Muvakkar’a karşı şefkati pek çoktur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Afyon Mudur?”- Selahattin Batu, S. 11, 15 Mart 1947, s. 1.

Marx’ın; “Din kitlelerin afyonudur.” Sözü, aşırı bulan Batu, bu aşırıyıcıların; “Bir ihtilal şarkısı olmayan bütün sanatları da afyon saydıklarını” belirtir. Yazıda sanat eserlerinin bir ihtilal şarkısı olabileceğini ancak her ihtilal şarkısının sanat eseri olmadığı belirtilir. Böyle düşünen insanların başta olacakları bir cemiyet de fikrin, sanatın ve insanlığın gelişmesine imkân var mıdır? Sorusu ile biter yazı. Batu, açıkça cevap vermese de yazının genelinden cevabının “menfi” olduğunu çıkarabiliriz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Kübik Hikâyecinin Evinde”- Ziya Termen, S. 11, 15 Mart 1947, s. 1.

Adından da anlaşılacağı gibi oldukça farklı bir hikâyedir. Hikâyede kurgu kahramanımızın, kübik hikâyeci arkadaşının evine giymesi ile başlar ve kübik hikâyecinin hikâyelerini

arkadaşlarını okuması ile devam eder. Ancak bu hikâyelerin, hikâye olup- olmadığı kahramanlar tarafından tartışılır. Bu hikâye tartışması üzerinden; Sanatın ne olduğu ve kimin için yapıldığı üzerine görüşler beyan edilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Çok Bilen Çok Yanılır”- Nureddin Sevin, S. 11, 15 Mart 1947, s. 2.

Recaizade Mahmut Ekrem’in, “Çok Bilen Çok Yanılır” adlı tiyatrosunun ve Ekrem’in tiyatro anlayışının üzerinde durulduğu bir yazıdır. Edebiyatımızda, “elem şairi” olarak bilinen Ekrem’in bu tiyatro eseri “mizahi” dir ve bu nedenle üvey evlat muamelesi görmüştür.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Vasa Prihoda Konseri- II”- Cevad Memduh Altar, S. 11, 15 Mart 1947, s. 2.

Yazının ilk kısmı bir önceki sayıda (S. 10, 8 Mart 1947) yayımlanmıştır. Yazının bu ikinci kısmı ise, Çek virtüözü Vasa Prihoda’nın 2 Mart 1947 Pazar akşamı, Ankara Üniversitesi konser salonunda, piyanist Roji Sabo ile beraber verdiği keman resitali üzerine bir yazıdır. Seçkin eserlerin icra edildiği konser ve Vasa Prihoda’nın Ankara’ya yine geleceği haberi üzerine coşku ile son bulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Eski Türklerde Tiyatro- II”- Ali Süha Delilbaşı, S. 11, 15 Mart 1947, s. 2.

İlk kısmı, 10. Sayıda yayımlanan yazının ikinci kısmında Türk Tarihi ile ilgili çeşitli anekdotlara yer verilir. Hammer Tarihinden çeşitli kesitler verilmiştir. Delilbaşı bu kesit ve anekdotlarla, önü belli olmayan yüzyıllardan beri dinî ve ladinî bir Türk tiyatrosunun olduğunu belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Recaizade Ekrem”- H. Basri Yüce, Abdülhak Hamit, Süleyman Nesip, Abdullah Cevdet, Ziya Gökalp, İsmail Habip, Ahmet Hikmet, Halit Ziya Uşaklıgil, Agâh Sırrı Levend, S. 11, 15 Mart 1947, s. 2.

Recaizade Ekrem ile ilgili kısa bir tanıtım yazısıyla ve çeşitli yazarların Ekrem’e dair görüşlerin yer aldığı bir yazıdır. Bu görüşler genellikle olumlu ve Ekrem’in “Yenilikçi” yönü üzerinedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftadan Haftaya”- Lütfi Ay, S. 11, 15 Mart 1947, s. 3.

İlk defa gazetenin 10. Sayısında (8 Mart 1947) rastladığımız bu bölümde, o hafta içerisinde yurt da meydana gelen çeşitli kültür- sanat olaylarına yer verilmiştir. Bu haftanın kültür ve sanat havadislerinin ilki, Mersin Halkevi binası ve sahnesinin açılışı üzerinedir. Oldukça coşkuyla karşılanan bu haberde, duyurusunun yetersiz olduğu belirtilir. Mersin Halkevinin açılışı haberinden sonra, Adana Halkevinde açılan daimi bir sanat galerisinden bahsedilir.

Köşede ayrıca, Türk tiyatrosunun gelişmesinde büyük katkısı olan İbnirefik Ahmet Nuri Sekizinci’nin 12. ölüm yıldönümü münasebetiyle Ankara Halkevinde düzenlenen anma programına yer verilmiştir.

Köşenin son havadisi Ankara Mutlu Lokantasısında 100 kadar şair, ressam, müzisyen, yazar ve sanatkârın akşam yemeğinde bir araya gelmeleri üzerinedir. Yemek oldukça verimli geçmiştir. Sohbet esnasında A. Muhip “Fahriye Abla” şiirini okumuş, Cahit Sıtkı da şiirlerini seslendirmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Türk Cam İşleri Sergisi”- Tahsin Öz, S. 11, 15 Mart 1947, s. 3.

Gazetenin daha önce 9. Sayısında (1 Mart 1947) “Güzel Bir Sergi” adı ile haberi verilen, 23 Şubat günü Ankara Halkevinde, “Türk Cam İşleri Sergisi” ile ilgili bir değerlendirme yazısıdır. Serginin Türk camcılığının geçmişine ışık tuttuğunu ve oldukça nitelikli eserlerin sergilendiğini okuruz. Eserlerde Türk zevkinin ve estetiğinin en güzel örnekleri sergilenmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Gece”- Graham Green, S. 11, 15 Mart 1947, s. 4.

Graham Green’in, gazetenin 10. Sayısında (S. 10, 8 Mart 1947) ilk kısmı yayımlanan hikâyenin ikinci kısmıdır. Rahip, kadın ve diğer kahramanlar etrafında; hak, adalet ve din” konuları etrafında çeşitli tartışmalar sürer.

12. SAYI- 22 MART 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Orman Dile Geldi”- Sabri Esat Siyavuşgil, S. 12, 22 Mart 1947, s. 1.

Fransızca “La Foret a Parlé” filminin dilimize, “Orman Dile Geldi” diye çevrilmesi üzerine; Sabri Esat Siyavuşgil’in dil, metafor ve tercüme üzerine görüşlerini beyan ettiği bir yazıdır. Siyavuşgil, tercümeyi “hayırlı karşılıkları bulma oyunu” olarak tanımlar.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ölümünün 15. Yıldönümünde Muhittin Sebati”- Refik Epikman, S. 12, 22 Mart 1947, s. 1.

Ressam ve heykeltıraş Muhittin Sebati'nin 15. ölüm yıldönümü münasebetiyle yazılan anma yazısı yine sanatkâr Refik Epikman tarafından kaleme alınmıştır. Sebati, genç yaşta vefat etmiş ancak buna rağmen sanatı ile akıllarda kalmaya devam etmiştir. Sanatında oldukça ciddi, titiz ve gayretli olan Sebati, gençlik devrini Darüşşafaka da geçirmiştir. 1920- 24 yılları arasında belediyede memur olarak çalıştığı zamanlarda bile artan zamanların da Sanayi-i Nefise Mektebinde çalışmalarına devam etmiştir. 1924- 28 yılları arasında Paris'de eğitmiş ve orada da çalışmalarını sürdürmüştür. 1932 yılında vefat etmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Akif Paşa ve Yokluk Fikri”- Mehmet Kaplan, S. 12, 22 Mart 1947, s. 1.

Kaplan bu yazısında, Tanzimat döneminin önemli aydın ve şairlerinden olan Akif Paşa'nın “Adem Kasidesi”nden yola çıkarak ondaki “yokluk fikri”ni ele almaya çalışmıştır. Ayrıca Mehmet Kaplan, Akif Paşadaki yokluk fikri ile Batı'daki yokluk fikri- Heidegger'in yokluk tasavvurunu karşılaştırmış ve aradaki farkı da, Akif Paşanın yokluğu; “ıstırapları sona erdiren bir yer” olarak tasavvur ettiği, Heidegger'e göre ise; “insan yokluğu sıkıntılı bir ruh hâli, Argst (Ürkme), hevl içinde idrak edilen bir yer olduğunu belirtir. Kaplan, Adem Kasidesinin esas fikrinin bir nevi üniversal nihilizme dayandığını vurgular.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Phedre’e Hazırlanırken”- Mahir Canova, S. 12, 22 Mart 1947, s. 2.

Fransız yazar ve şair Jean Racine'nin en önemli oyunlarından biri olan “Phedre”nin, yurdumuzda sahneye aktarılacağı ve bunun için yapılan hazırlıkların anlatıldığı bir yazıdır. Devlet Konservatuarı, tiyatro bölümü tarafından sahnelenecek oyunun yönetmenliğini de Mahir Canova yapacaktır ve oyunun tercüme, sahnelenme kısımlarında titiz olacaklarını belirtmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Kısa Sanat Haberleri”- ? , S. 12, 22 Mart 1947, s. 2.

Hafta içerisinde meydana gelen ve ileriki günlerdeki sanat etkinliklerin de haber verildiği yazının yazarının kim olduğu bilinmemektedir. İngiltere de Sadlers Wellers heyetini idare eden tanınmış bale öğretmeni Ninette Valois Millî Eğitim Bakanlığı tarafından

Konservatuvarın bale heyetini kurmak ve çalışmaları düzenlemek üzere yurda davet edilmiştir.

Ahmet Adnan Saygun'un Yunus Emre Oratoryosu, Paris radyosunda 24 Mart 1947 saat 14. 10 da alınacağı haber verilmiştir. Dünyaca nl İşpanyol elişti Gaspar Kasado'nun 29 Mart 1947 günü bir konser için Ankara'ya geleceği duyurulur.

Dünya turnesine çıkmış olan tanınmış Polonyalı piyanist Spinavski, 22 Mart da bir konser vermek üzere Ankara da bulunacaktır. Paris de mayıs ayı içerisinde açılacak olan Milletlerarası ocuk Resim Sergisine Türkiye de davet edilmiş ve Millî Eğitim bakanlığı da çalışmalarına başlamıştır. İşpanyol besteci Manuel de Falla'nın 14 Kasım 1946 da ölmesi zerine Cevad Memduh Altar'ın Ankara Radyosunda yaptėı yayım 2 Mart 1947 günü Madrid Radyosunda İşpanyolca olarak yayımlanmıştır. Son haberimiz ise, Comdie Française'den bazı artistlerin, nisan ortalarında Ankara Halkevlerinde temsil vereceği üzerinedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Eugene O'Neillden rnekler: Ulu Tanrı Brown"- Avni Givda, S. 12, 22 Mart 1947, s. 2.

Nobel dll Amerikan oyun yazarı Eugene O'Neill'in sanat anlayışından örnekler vermek için yazarın "Ulu Tanrı Brown" adlı oyunundan çeşitli sahneler verilmiştir. Eserin sembolist ve mistik bir tarafı vardır. Avni Givda, O'Neill'in kendisinde en çok etkilendiği eserlerinden birinin " Ulu Tanrı Brown" olduğunu söylemiş ve o yüzden bu eseri seçtiğini belirtmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Amar- Kapelman"- Be. Se. , S. 12, 22 şubat 1947, s. 2.

Devlet Konservatuvarı profesörlerinden Licco Amar ve Enver Kapelman'ın radyo konserlerinin kritiğidir. Licco Amar'ın radyoda verdiği son konserin oldukça cılız olduğu belirtilir. Ancak sadece bu konserden yola çıkmanın eksik olduğu ve Amar'ın normalde başarılı bir keman virtüözü olduğu belirtilir.

Enver Kapelman'ın Radyo Senfoni Orkestrası refakatindeki konserinin ise "bir talebenin çabaları gibi" değerlendirilir ve sönük bulunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftadan Haftaya”- Lutfi Ay, S. 12, 22 Mart 1947, s. 3.

Lutfi Ay tarafından kaleme alınan bölümde bu hafta; İlkokul musiki eğitiminde meydana gelen olumlu gelişmelerden bahsedilmiştir. Şeref Çayiroğlu’nun Ankara ilkokullarında tatbik ettiği sistemin esası, İngiltere de Almanya da ki harf sistemine ve Fransızların rakam sistemine dayanır.

Lutfi Ay’ın izlemiş olduğu “Mrs. Parkigton” filminin kısa bir özetine de yer verilir köşede. Ay, filmi oldukça beğenmiştir ancak film arasında, Sanat ve Edebiyat Gazetesi ve yazılanları geri bulan bir zat gelir ve filmin “korkunç bir burjuva filmi” olduğunu söyler. Lutfi Ay ise bu zatın filme kendi gözlükleri ile taraflı baktığını belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “1947 Prag Baharı Beynelmîlel Müzik Festivali”- Halil Bedi Yönetken, S. 12, 22 Mart 1947, s. 3.

8- 28 Mayıs 1947 de Prag da uluslararası müzik festivalinin düzenleneceğinden bahsedilir. Bu festivale ülkemizden de katılımlar olacaktır ayrıca Çek Filarmonisi 1947 Jan Kubelik beynelmîlel keman konkura düzenlenmiştir. Konkura dünyanın her tarafından yaşları 15 ile 30 yaşları arasında bulunan kemancılar iştirak edecektir. Bu konkur içinde ilk beşe çeşitli ödüller verilecektir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Küçük Şehir”- Salim Şengil, S. 12, 22 Mart 1947, s. 3.

Hikâye türünde olan eserde, küçük bir şehire gelen ilk kamyon ve sonrasında yaşananlar aktarılır. Kamyonun gelişi ile develerin ve deve sahiplerinin rahatsız oluşu ve sonrasında korna sesinden rahatsız olan devenin bir kamyonu tekme atması ve kamyonun devrilmesi ile köylülerin şaşkına dönmesi işlenir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Gece”- Graham Green, S. 12, 22 Mart 1947, s. 4.

Graham Green’in gazetesinin 10. Sayısından itibaren kaleme aldığı hikâyesinin üçüncü ve son kısmıdır. Hapishanede bir papaz ve çevresindekilerin başına gelenler aktarılmaktadır. Kadın ve papazın konuştuğu bu son bölüm papazın umutsuzluğu ile biter.

13. SAYI- 29 MART 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yaratmak İhtiyacı”- Suut Kemal Yetkin, S. 13, 29 Mart 1947, s. 1.

Önemli bir estetisyen olan ve bizde sanat ve sanatkârlar üzerine uzun yıllar düşünmeye devam eden, Suut Kemal Yetkin bu yazısında sanatkârın yaratmak ihtiyacından bahseder. Büyük sanat eserlerinin yol göstermek, düzeltmek ve ya düzenlemek isteğinden değil yaratmak ihtiyacından doğduğunu belirtir. İnsanın rüya görerek, sanat adamının ise “yaratark” iç baskılardan kurtulacağını söyler ve Fransız realistlerinden örnekler verir. Bizde ise sanat adamlarımızın kendi eserlerinin doğuşu üzerine düşünüp yazmayı ya lüzumsuz saydıklarını ya da tevazuya aykırı bulduklarını yine de H. Ziya Uşaklıgil’in 28 Aralık 1941 de Son Posta gazetesinde çıkan, S. Kemal’e yazdığı “Altı Soru” başlıklı bir mektubu, ikinci olarak da Halide Edip Adıvar’ın 1334 de basılmış olan, “Diyorlar Ki” de Ruşen Eşref’in “Yazmakta bir gayeniz oldu mu?” sorusuna verdiği cevabı sayar.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Doğumunun 150. Yıldönümünde Alfred de Vigny”- Sitare Sevin, S. 13, 29 Mart 1947, s.1.

19. yüzyılın önemli sanatkârlarından olan Fransız şair, Alfred de Vigny’in ölümünün 150. Yıldönümünde, Sitare Sevin tarafından yazılmış “anma yazısı” dır. Vigny, asker kökenli bir şairdir ve bu askerlik sevgisinin yanına “şiir sevgisi” nide koymayı başarmıştır. Alfred de Vigny’in şiiri o zamanın Fransasında oldukça orjinaldir. Sevin; Vigny’in şiirlerini “öyle bir büyüklük, genişlik, sükunet ve ağırlık var ki sanki durgun bir suyun kenarından büyük bir dalga boylu boyunca ağır ağır ilerliyor, hareketinde akan, dökülen bir suyun değil de yükselen, yükseldikçe taşan bir suyun ifadesi var:” şeklinde tarif eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Hezaren Baston”- Alfred de Vigny/ Çeviren: Hamdi Varoğlu, S. 13, 29 Mart 1947, s. 1.

“Hatırat” türünde olan eserde Vigny’in, askerlik anılarından yola çıkılmış ancak büyük bir olasılıkla isimlerde değişiklik yapılmıştır. Gazetenin bu sayısında (S. 13, 29 Mart 1947), bir önceki yazı da Alfred de Vigny’in doğumunu 150. Yıldönümü dolayısıyla yayımlanan, “Doğumunun 150. Yıldönümünde Alfred de Vigny” adlı yazıdır. Bu yazı ile birlikte Vigny’in üslubu ve sanat, edebiyat anlayışı somutluğa kavuşur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Totaliter Bir Edebiyata Karşı”- Charles Morgan, S. 13, 29 Mart 1947, s. 1.

İngiliz yazar Charles Morgan’ın “Seyahat” adlı eserinin, “Guild Hall” kütüphanesine alınması dolayısıyla 1 Haziran 1946 da Londra da yaptığı bir konuşmadan alıntıdır. Yazıda sanat ve edebiyat da “eski” ve “yeni- modern” konuları ele alınmıştır. Morgan, her eskinin kötü olmayacağı gibi, her yeninin de güzel olmayacağı belirtilir. Niteliği “eski” ve “yeni” nin değil, sanat eserinin kendisinin belirleyeceğini söyler.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Hastalıktan Sonra Dünya”- Oktay Akbal, S. 13, 29 Mart 1947, s. 1.

Usta öykücü Oktay Akbal’ın Sanat ve Edebiyat Gazetesinde birçok öyküsü yayımlanmıştır. “Bir Hastalıktan Sonra Dünya” da bunlardan birisidir. Bu hikâyede, hasta bir insanın hastalığı ve sonrasında yaşadıkları konu edinir. Akbal, daha sonra Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan “Yürümek Yürüyememek” adlı yazısında bu öyküyü “kendisinin aylarca süren bir hastalığından sonra yazdığını” belirtir.(Akbal, 2003) Hikâyede uzun süre hasta olan kahramanımızın günler sonra sokağa çıkışı ve yürüyüşü, Akbal’ın sade ancak bir o kadar da çarpıcı üslubu ile aktarır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tiyatro- İstanbul’dan Haberler”- İbrahim Hoyi, S. 13, 29 Mart 1947, s. 2.

Şehir Tiyatroları dram kısmında Cevat Fehmi Başkurt’un “Koca Bebek” piyesinin gösteriminin yedinci haftasına girmesi ve oldukça başarılı olması aktarılır. Ayrıca yazıda, İbrahim Hoyi’nin, Cevat Fehmi Başkurt ile yaptığı kısa bir röportaj da yer almaktadır. Ayrıca Hoyi yazısında komedi kısmında bu yıl geri dönüşlerin olduğu ve eski eselerin yeniden sahnelendiğini haber verir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Stanislaw Szpinalski Resitalleri”- Cevad Memduh Altar, S. 13, 29 Mart 1947, s. 2.

Altar’ın, Szpinalski’nin 23 Mart akşamı Polonya büyükelçiliğinde, 24 Mart akşamı ise üniversite salonunda verdiği resitalleri dinledikten sonraki kritiklerini ihtiva eden bir yazıdır. Cevad Memduh Altar, Szpinalski’yi oldukça iyi bir müzisyen olarak nitelendirir ve Szpinalski’nin Chopin sevgisi üzerinde durur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “1946 Yayınlarına Toplu Bir Bakış”- Hasan Ali Ediz, S. 13, 29 Mart 1947, s. 2.

Bir önceki yılın (1946) yayıncılık faaliyetlerinin değerlendirildiği yazıda; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bulunan Basma yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü’nün her ay yayımlamakta olduğu “Türkiye Bibliyografyası” adlı dergiye göre, 1946 yılının kitap, risale ve harita olmak üzere toplam yayım yekûnu 2600’dür. Bu sayını 1955’i kitap, 639’u risale, 6’sı haritadır. Hasan Ali Ediz, daha önceki yıllarla da bir karşılaştırmasını yaparak yayıncılığımızın gün geçtikçe geliştiğini vurgular.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftadan Haftaya”- Lütfi Ay, S. 13, 29 Mart 1947, s. 3.

Gazetenin, Lütfi Ay tarafından hazırlanan “Haftadan Haftaya” adlı köşesinde bu hafta, CHP’nin Sanat Mükâfatı Piyas Müsabakasının üç yıldır tekrarlandığı ve geçen yıllar mükâfatlandırmaya layık eserin bulunmadığını, bu yıl da (1947), birinciliğe layık eserin tespiti edilmediğini, ikinciliğe, Ahmet Muhip Dranas’ın “Gölgeler”, üçüncülüğü ise, Bekir Büyükkarın’ın “Dökmeci” piyeslerine verilmiştir. Haftanın bir diğer sanat olayı ise, Devlet Konservatuvarının kuruluşunda ve gelişmesinde büyük emek ve hizmetleri geçen Profesör Carl Elbert’in sözleşmesinin sonlanması ve İngiltere’ye dönmesi üzerinedir. Yazıda Elbert’e emeklerinden dolayı teşekkür edilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sinema Aktörü Tiyatro Aktörü”- Jacques Feyder, Françoise Rosay/ Çeviren: Oğuz Peltek, S. 13, 29 Mart 1947, s. 3.

Sinema aktörü ile tiyatro aktörünün J. Feyder ve F. Rosay tarafından karşılaştırıldığı yazının, Oğuz peltek tarafından Türkçeye aktarılmasıdır. Tiyatroda, seyirci ve aktörün karşılıklı olmasından kaynaklı “somut” luk sinemada yoktur. Sinemada fotoğraf da olduğu gibi “donmuşluk” ve “sabitlik” esastır. Tiyatroda aktör genel olarak söylediği sözler arasında bir seçme yapar, sinemada ise metin her türlü süslerinden sıyrılıp sade hâle getirilmiştir. “Le Cinéma Notre Métier” adlı eserden alınan bu yazıda, kabaca sinema aktörü ve tiyatro aktörü karşılaştırılması yapılmıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İki Konser Hakkında”- Be. Se., S. 13, 29 Mart 1947, s. 3.

Yazının ilk konseri, gazetenin 10. (8 Mart 1947) ve 11. (15 Mart 1947) sayılarında Cevad Memduh Altar tarafından ele alınan “Vasa Prihoda Konseri” nin bu sefer adını bilmediğimiz yazarımız, Be. Se. Tarafından ele alınmasıdır. Konser oldukça beğenilmiştir. Yazının ikinci

konseri ise Cumhurbaşkanlığı Filarmonik Orkestrasının Ferid Alnar idaresinde verdiği konserdir. İlk iki kısmı oldukça nitelikli bulunan konserin üçüncü kısmı sönük, finali ise iyi bulunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bibliyografya- Shakespeare Efsanesi”- ? , S. 13, 29 Mart 1947, s. 3.

Walter Ellis tarafından yazılmış, Sacit Polater tarafından Türkçeye tercüme edilmiş “Shakespeare Efsanesi” adlı eserin çeşitli yönleri ile incelendiği bir yazıdır. Yazıda ve eserde (Shakespeare Efsanesi), Shakespeare’nin bir “meçhul” olduğu ve “Böyle bir adam gerçekten yaşamış mıdır?” sorusu etrafında durulur. Ellis eserinde Shakespeare’nin bir vehimden ibaret olduğunu ve bütün bu eserlerin “Bacon” tarafından yazıldığını iddia eder. Kitap da ayrıca bu iddiaları kanıtlamak için birçok delil ortaya konur.

14. SAYI- 5 NİSAN 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat ve Halkın Sesi”- Ali Süha Delilbaşı, S. 14, 5 Nisan 1947, s. 1.

Sanatsal üretim sürecinin ele alındığı yazıda sanat adamının ve sanatsal üretiminin önemi üzerinde durulmuştur Sanatsal üretimin belli başlı bir süreç olduğunun vurgulandığı yazıda, eserin ortaya çıktıktan sonra muhatabı ile baş başa kaldığı ve bundan sonra muhatabının sesi ve malı olduğu belirtilir. Sanat eseri halkın ruhu ile birleşince, tanışınca gerçekten sanat eseri olur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İngiliz Sanatı”- V. Gordon, S. 14, 5 Nisan 1947, s. 1.

İngiliz Dili ve Edebiyatı Enstitüsü okutmanlarından Mis V. Gordon’un, Sanat ve Edebiyat gazetesi için kaleme aldığı bu makalede özellikle, “İngiliz resim sanatı” üzerinde durulur. Genel olarak İngiliz resminde ana vasfın dış dünyanın şahsi bir anlayışla ifade edilmesi olduğu belirtilir. İngiliz resmini en iyi ifade eden ressamı arasında; John Constable (1776-1837), Turner ve Gainsborough sayılabilir. Constable tabiat ressamıdır. Turner’in başlıca teması ışık yahut renktir. Gainsborough ise, iç dünyası ve muhayyilesi oldukça güçlü bir ressamdır. II. Dünya Savaşı sonrasında da olsa yazarımız V. Gordon İngiliz resminden ve sanatından oldukça umutludur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şark- İslam Klasikleri”- M. Nuri Gencosman, S. 14, 5 Nisan 1947, s. 1.

Dönemin önemli faaliyetlerinden biri olan “Şark İslam Klasikleri” nin tercümesi üzerine yazılan bir yazıdır. Yeni tercüme edilen eserler arasında; Genceli Nizami’nin “Mahzeni Esrar”, Feridüddin- i Attar’ın “Pendnamesi” ve Sadi’nin “Gülistan” adlı eseridir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Unutulmayan Günler”- Hamdi Olcay, S. 14, 5 Nisan 1947, s. 1.

Hikâye türünde olan eserde, genç yaşta evlenen kahramanımız Hayri’nin başından geçenler aktarılır. Evliliklerinde çeşitli sıkıntılar yaşayan Hayri ve Nazmiye’nin mutlu son ile kavuşmaları anlatılır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tevfik Fikret ve Şiiri I”- Cahid Okurer, S. 14, 5 Nisan 1947, s. 2.

Mehmet Kaplan’ın doçentlik tezi olan “Tevfik Fikret Ve Şiiri” adlı eserin Türkiye Yayınevi tarafından basılması ile birlikte bu eserin Cahid Okurer tarafından incelendiği bir yazıdır. Okurer, tezi (eseri) oldukça başarılı bulur ve Kaplan’ın, Fikret’in hayat, şahsiyet ve eserlerini tahlil- tenkidî bir metotla aynı zamanda psikolojik, estetik, stilistik araştırma yolları ile tetkik ettiğinin ve bu konuda oldukça başarılı olduğunun üzerinde durur. Kaplan, bu eseriyle edebiyatımıza yeni usul ve metotlar getirdiğini söyleyebiliriz.

Eser, edebiyatımızda Tevfik Fikret üzerine yapılan ilk çalışmadır. Önceleri Fikret, genel olarak ya itham edilmiş ya da müdaafa edilmiştir. Ancak Kaplan, Fikret’i ve şiirini ilmî bir etüt ve yöntemle ele almış ve bunda da oldukça başarılı olmuştur. Yazı, kitabı genel bir bakış açısı ile ele almış ve devamının geleceğini de haber vermiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ölümünün Yıldönümünde Dr. Praetorius”- ? , S. 14, 5 Nisan 1947, s. 2.

Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasının şeflerinden Dr. Praetorius’un vefatının birinci yıldönümünde onu anmak için yazılan oldukça kısa bir yazıdır. 28 Mart 1946 Perşembe günü vefat eden Praetorius, 1880 de Berlin de dünyaya gelmiş yüksek müzik ihtisasını yaptıktan sonra 10 yıl kadar genel müzik direktörlüğü yapmıştır. 28. 10. 1935 tarihinden itibaren aldığı Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası şefliğini ölene kadar sürdürmüştür.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Hazım’ın 3. Ölüm Yıldönümü”- ? , S. 14, 5 Nisan 1947, s. 2.

Oyuncu Hazım Körmükçü’nün üçüncü ölüm yıldönümü vesilesiyle yazılan kısa bir yazıdır. Usta komedyenin Türk tiyatrosu için yaptıklarının unutulmayacağını belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şiirde Bundan Sonraki Adımlar”- Maurice Bowra/ Çeviren: Sadık Balkan, S. 14, 5 Nisan 1947, s. 2.

II. Dünya Savaşı sonrası şiirde meydana gelen değişim ve gelişimlerin ele alındığı bir yazıdır. Savaşın meydana getirdiği sosyal ve siyasal değişimlerden dolayı şiire “sosyal meseleler” de girmiştir. Bu dönem şiiri; “günlük hadiselerle yakından alakası olan “ yeni bir çeşit sanat arıyormuş gibi görünen ve bunun içinde radikal değişikliklere giden bir şiirdir. Bu dönem şiiri; Eluard Pasternak, Alberti ve Mayakovski gibi şairler tarafından temsil edilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftadan Haftaya”- Lütü Ay, S. 14, 5 Nisan 1947, s. 3.

Lütü Ay’ın hazırlamış olduğu “Haftadan Haftaya” köşesinde bu hafta, Memleket gazetesinde meydana gelen bir tartışmaya yer verilmiştir. Yaşar Nabi Nayır tarafından yayımlanan yazıda, bazı çevreler tarafından klasiklere yapılan yerli- yersiz eleştirilerin niteliksizliği üzerinde durulmuştur.

Haftanın ikinci sanat haberi, Devlet tiyatrosunun yeni bir binasının 29 Ekim 1947 de kavuşacağı yönündedir. Ayrıca köşe de İstanbul da tanınmış İngiliz bale hocası Ninette de Valois’in idaresinde kurulacak bir Bale Mektebi haberi verilir. Köşede ayrıca ileriki sayılar için de İsmail Galip Arcan’ın “Tiyatro Hatıraları” nın yayımlanacağı haberi verilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Johannes Brahms”- Cevad Memduh Altar, S. 14, 5 Nisan 1947, s. 3.

Johannes Brahms’ın ölümünün 50. Yılı münasebetiyle yazılan eserde onun sanatkâr kişiliği üzerinde durulmuştur. Brahms, büyük bir Beethoven hayranıdır ve eserlerinde ondan çeşitli izlere rastlanır. Senfonik üslubun başarılı temsilcilerinden olan Brahms, Beethoven taklitçiliği ile de “neoklasizmin” öncülerinden olmuştur. Hamburg da 1833’de dünyaya gelen Brahms, kendi gelişmesini sağlama yolunda en verimli muhiti Viyana’da bulmuş ve 1897 de burada vefat etmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Maske ve Palet”- Malik Aksel, S. 14, 5 Nisan 1947, s. 3.

Aksel’in gazetede uzun süre ara verdiği, “Sanat Hatıraları” nı ihtiva eden bir yazıdır. Kişilerin isminin açıkça verilmediği yazıda, sanat hayatında ve sanatkârlar arasındaki yozlaşmalar aktarılmıştır. Yazıda, S. T.’nin paleti bizi çeşitli sorgulamalara götürür.

15. SAYI- 12 NİSAN 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şiire ve Daha Başka Şeylere Dair”- Suut Kemal Yetkin, S. 15, 12 Nisan 1947, s. 1.

“Şiir” ve “yeni şiire” dair meselelerin ele alındığı bir yazıdır. Yazıda, hikâye ve roman alanındaki azlığa karşılık gittikçe bollaşan bir şiirimiz olduğunu ancak bu bollaşma şiir ortamında “nitelikli şiire” az rastlandığı üzerinde durulmuştur. Şiir, güzel sanatlar arasında en çok iç zenginliği isteyen bir alandır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Anadolu’nun Turistik Manzarası”- Dr. Ekrem Akurgal, S. 15, 12 Nisan 1947, s. 1.

Arkeolog Ekrem Akurgal’ın kendi gözünden Anadolu manzaralarını anlattığı bir yazıdır. Tokat – Zile, Bursa ve İstanbul’dan çeşitli tarihî eser örnekleri ve manzaraların aktarıldığı yazıda; tarihî eserlerin eğer düzgün bir şekilde korunursa atmosferi de o kadar başarılı bir şekilde yansıttığı üzerinde durulur. Ayrıca Akurgal; “Yurdumuzun her devrini bir mahalle ve ya hiç olmazsa bir sokak ve ya bir köşecik hâlinde, bütün dekoru ile o derece tam bir hâlde onarmamız lazımdır ki oraya girdiğimiz zaman kendimizi o devrin havası, atmosferi içinde hissetmemiz mümkün olsun diye bir öneride bulunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ölümünün 10. Yıldönümünde Abdülhak Hamit’ten Hatıralar”- Nureddin Sevin, S. 15, 12 Nisan 1947, s. 1.

Yazar, Nureddin Sevin’in kendi gözünden Abdülhak Hamit’e dair hatıralarının yer aldığı bir yazıdır. Balkan Harbi henüz bitmiş ve Umumi Harb daha başlamamışken, Fikret kolejde ilk defa kadınlarla erkekleri bir araya toplayan bir konferans vermesi için Namık Kemal’in oğlu Ali Ekrem Bey’i davet eder. Bu konferansa şairi azam Abdülhak Hamit de katılır ve gençler tarafından ilgi ile karşılanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Mağara”- Pio Baroja/ Çeviren: Turan Gülçür, S. 15, 12 Nisan 1947, s. 1.

Hikâye türünde olan esere geçmeden önce, İspanyol yazar Pio Baroja hakkında kısa bir bilgilendirme yapılmış ve Baroja hakkında “İspanya’nın Stendhal” ı dendiği belirtilmiştir. Bir çoban ve torunu arasında geçenlerin aktarıldığı hikâyenin, tasvirleri oldukça canlı ve başarılıdır. Hikâyede, mağaraya düşen bu küçük çocuk ve sonrasında yaşadığı gariplikler aktarılır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Sanat Düellosu”- Malik Aksel, S. 15, 12 Nisan 1947, s. 2.

Aksel’in dönemin resimli ilgili önemli bir tartışmasını aktardığı bir yazıdır. Aksel, tartışmayı niteliksiz-şahsi bir “sanat düellosu” olarak adlandırmış ve gereksiz bulmuştur. Tartışmanın taraflarına bakacak olursak; Ratip Tahir ve Eşref Üren’i sayabiliriz. Tartışmanın geneline bakacak olursak, şahsi suçlamalardan öteye gidemediğini ve sanatsal bir zemine oturamadığını söyleyebiliriz. Tartışmanın tarafları “Ulus” ve “Kuvvet” gazetesinde toplanmışlar ancak herhangi bir sonuca varılamamıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Hamid’i Anmak İçin”- H. Basri Yüce, S. 15, 12 Nisan 1947, s. 2.

Gazetenin bu sayısında, Abdülhak Hamid’in ölümünün 10. Yıldönümü vesilesiyle iki yazıya yer verilmiştir. Bunların ilki birinci sayfada yer alan, Nureddin Sevin’in “Ölümünün 10. Yıldönümünde Abdülhak Hamit’den Hatıralar” yazısıdır. İkincisi ise H. Basri Yüce’nin çeşitli şair ve yazarların Hamit hakkındaki görüşlerini ihtiva eden , “Hamid’i Anmak İçin” adlı bu yazısıdır.

Tanzimat sonrası edebiyatımızın hemen hemen bütün devirlerini yaşamış olan Abdülhak Hamid, fikir ve sanat hayatımızda büyük bir hayranlıkla hayatını tamamlamıştır. Yazıda da Süleyman Nazif, Rıza Tevfik, Hüseyin Cahit, Fuad Köprülü, Ali Canip Yöntem, Agâh Sırrı Levent, İsmail Habip, Ali Nihad Tarlan, Hasan Ali Yücel, Ahmet Hamdi Tanpınar, Halit Fahri Ozansoy, Cahit Sıtkı Tarancı ve Nurullah Ataç gibi “Abdülhak Hamit” le ilgili farklı düşünceler taşıyan insanların düşüncelerine yer verilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftadan Haftaya”- Lutfi Ay, S. 15, 12 Nisan 1947, s. 3.

Lutfi Ay tarafından hazırlanan köşede bu hafta; 1940’dan beri çıkmakta olan “Tercüme Dergisi” nin ülkemizde önemli bir mesele olan “Tercüme” konusu üzerinde durduğu ve derginin 39.- 40. “Demokrasi” özel sayılarında; Çin filozofların demokrasi ve halk idaresini ilgilendiren eserleri ve yazarlarından seçilmiş parçalar ile büyük bir boşluğu doldurduğu belirtilir. Köşenin ikinci kültür- sanat haberi; Türk sahnesinin büyük komedyenlerinden Behzat Butak’ın “XI, XII, XIII. Yüzyıllarda Resimli Türk Edebiyatı Paraları” adı ile basılan yeni kitabı üzerinedir. Muhteva ve şekil bakımından oldukça başarılı bulunan eserin alanında büyük bir boşluğu doldurduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Shakespeare Festivali”- ? , S. 15, 12 Nisan 1947, s. 3.

Müellifi bilinmeyen bu kısa yazıda, Nisan ayının beşinde İngiltere de Stratford on Avon da Shakespeare Festivalinin başarısı üzerinde durulmuştur. Ayrıca, Shakespeare’nin 23 Nisan da “On ikinci Gece” nin temsil edilerek kullanacağı haberini verir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şiirde Bundan Sonraki Adımlar”- Maurice Bowra/ Çeviren: Sadık Balkan, S. 15, 12 Nisan 1947, s. 3.

Yazının ilk kısmı, gazetenin 14. sayısında (5 Nisan 1947, s.2) yayımlanmıştır. Bu ikinci kısımda ise, son on sene zarfında siyasi ve umumî olaylarla ilgili parlak ve çeşitli bir edebiyatın meydana geldiği belirtilir. Şiirin hayatla birlikte yaşadığı ve ondan daha zayıf düşmedikçe kendini hayattan ayırmasına imkan olmadığı üzerinde durulur. Yeni şiirin yeniden insan hayatına döndüğü ve ondan yeni bir kuvvet aldığı İspanya, Fransa ve Rus şairlerinden örneklerle desteklenir.

16. SAYI- 19 NİSAN 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yahya Kemal ve İstanbul”- Cahit Tanyol, S. 16, 19 Nisan 1947, s. 1.

Büyük şairimiz Yahya Kemal ve İstanbul sevgisinin ele alındığı yazıda, Yahya Kemal şiirinin üzerinde durulur ve şiirinden çeşitli örnekler verilir. Yahya Kemal için İstanbul’un her şey olduğu ve okuyucusuna da bu İstanbul sevgisini aşıladığını belirtir. Yahya Kemal İstanbul’un hayaletidir ve hiçbir şair iç acılarını onun kadar derinden duymamıştır. Yahya Kemal, İstanbul’a baktığında sadece bir şehir değil, onda ecdadı, tarihi ve medeniyeti de görür. Bu nedenle de şiirlerinde en çok işlediği konulardan biri de İstanbul’dur. Tanyol ayrıca yazısında

İstanbul'un ve Yahya Kemal'in bir bütün olduğu ve birbirinden ayıramayacakları üzerinde durur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı I”- İsmail Galip Arcan, S. 16, 19 Nisan 1947, s. 1.

Tiyatro oyuncusu ve oyun yazarı İsmail Galip Arcan'ın tiyatro hatıralarını ihtiva eden yazılardır. Ferah tiyatrosu binası kısa bir zaman önce yanmıştır. Ancak Ferah tiyatrosu ve sahnesi Türk tiyatro tarihi açısından çok değerlidir. Ferah tiyatrosu, Türk sahnesinin yenileşmesi yeniden doğması yolunda çok önemli bir adımdır. Arcan, yazısında askerde yaşadığı bir anıyla başlar. Nöbetçi olan İsmail Galip kumandanın onu yanına çağırıp, Fransızca bilmesinden dolayı bir sonraki gün için yanına çağırır ve onu sanatkâr olduğu için Hilali Ahmer Cemiyetine sevk eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Edebiyatçının Sanatçının Hürlüğüne Dair”- Şevket Rado, S. 16, 19 Nisan 1947, s. 1.

Şevket Rado, hiçbir devirde hürriyetten bu kadar bahsedilmediğini ancak yine de sanatçıların hür olmadığı üzerinde durur yazısında. Dönemin de Tasvir Gazetesinin, “Nasıl bir edebiyat istiyorsunuz?” anketine sinirlenen Rado, iyi edebiyatın kendi beğenilerine göre şekillenmediğini ve sanatkârlara akıl öğretmenin gereksizliği belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şimal Sokağı”- Oktay Akbal, S. 16, 19 Nisan 1947, s. 1.

Gazete de Oktay Akbal'ın birçok hikâyesi yayımlanmıştır. Bu sayıda da (S. 16, 12 Nisan 1947) yer alan “Şimal Sokağı” da bunlardan bir tanesidir. Akbal'ın bu dönem eserlerinin genelinde görüldüğü gibi bu hikâyesi de durum tahkiyesidir. Dili kullanma becerisi ve basit gündelik olayları bile diliyle zenginleştiren Oktay Akbal, bu hikâyesinde de; Şimal sokağına yeni gelen ve oda kiralayan yabancının umutsuzca sokaktan ayrılışı aktarılır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tarih ve Edebiyat”- Mehmet Kaplan, S. 16, 19 Nisan 1947, s. 2.

Kaplan bu yazısında, eski kültür dünyamızda tarih zevkinin şiir zevki kadar kuvvetli olduğunun ve edebiyatımızın da bu “tarih bilinci” üzerinden şekillendiğini belirtir. Hakikî olduğuna inanılan tarihinin yanında, muhayyileyi besleyen ve şekillendiren yarı hakikî ve ya tamamen uydurma bir takım destan ve efsanelerin de bizim edebiyatımız da önemli bir yer tuttuğunun üzerinde durur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Üç Resim Sergisi”- Kemal Zeren, S. 16, 19 Nisan 1947, s. 2.

Refia Erten’in ünlü Fransız salonlarında bir toplantıda verdiği serginin haberi verilmiştir. Refia Erten, Güzel Sanatlar Akademisi mezunudur. Eminönü Halkevinde açtığı hususi ilk sergiden sonra bu sergi ikinci sergisidir. İkinci sergi ise Şişli Halkevinde ressam Turgut Atalay’ın açtığı sergidir. Güzel Sanatlar Akademisinin yüksek kısmını bitiren Atalay, resimlerinde göze çarpan özellik “renkçi” olmasındandır. Son resim sergisi ise, Ercüment Kalmık’ın, ada manzarasının üst salonunda açtığı üçüncü sergisidir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Türk Filmi: Kızılırmak”- Şerif Halil Başa, S. 16, 19 Nisan 1947, s. 4.

14 Nisan Pazartesi gününden beri Ankara Ulus Sinemasında gösterilmekte olan “Kızılırmak” filminin Şerif Halil Başa tarafından kritik edildiği bir yazıdır. Filmin konusu bir halk efsanesidir. Bu bakımdan filmin özel bir yeri vardır. Vaka, bir Anadolu yaylasında Yörük bir ailenin bir ailenin arasında geçmektedir. Yörük beyinin kızı babasının çobanına âşıktır. Çoban da kızı sevmektedir ancak şartlar oldukça zordur. Köyde olan bir saz şairi de iki gencin kavuşmasını arzular ve şöyle bir çare bulur: Çoban sürüsüne üç gün tuz yedirsın. Sonra koyunları hiç su içirmeden ırmaktan geçirebilirse kızı almasını söyler. Bu şartı, sihirli kavalıyla çoban yerine getirir. Bey de kızını ona vermeye razı olur. Fakat beyin kahyası bu evlenmeye mani olur ve kızı şehirden bir zenginin oğluna verdirir. Zenginin oğlu ile istemeyerek, babasının zoru ile evlenen kız, gelin alayı ile Kızılırmak üzerinden geçerlerken, köprü kırılır ve suya düşer arkasından çoban da atlar ve ikisi de boğulur. Film bu mutsuz son ile bitmektedir. Filmin rejisörlüğünü Muhsin Ertuğrul yapmıştır. Film Başa tarafından oldukça başarılı bulunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Anadolu’nun Turistik Manzarası”- Dr. Ekrem Akurgal, S. 16, 19 Nisan 1947, s. 4.

Yazının ilk bölümü, gazetenin 15. Sayısında (12 Nisan 1947) yayımlanmıştır. Arkeolog Akurgal’ın gezdiği çeşitli yerleri aktardığı bu yazılarında, Millî Eğitim Bakanlığının ve Müzeler Müdürlüğünün de gayretleri takdir edilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Amerikalılar Neler Okuyor?”- André Maurois/ Kısaltarak Çeviren: Kâmuran Acet, S. 16, 19 Nisan 1947, s. 4.

Amerika da ki yayıncılık faaliyetlerine ve Amerikalıların neler okuduğuna değinilen yazıda, Amerika halkının çok ve iyi okuduğu ancak okuyacağı kitapları bizim gibi seçmediği üzerinde durulur. Amerika da “Book of The Month Club”, “Literary Guild” gibi muazzam kulüpler her ay bir kitap seçerler ve bu kitabı yüzbinlerce abonelerine gönderirler. Seçilen kitapların ilk tirajları üç ila beş yüz bin arasındadır. Kitabevleri bile seçilen bu kitaplara hususi bir yer ayırmak zorundadırlar çünkü bunlardan bahsedildiğini duyan halk, bu kitapları talep eder. Bu şekilde ilerleyen sistematik bir kitap yayıncılıkları vardır ancak burada şu unutulmamalıdır ki tirajlardan istifade eden yazarlar daima tanınmış yazarlar değildir.

17. SAYI- 26 NİSAN 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Edebiyatta Realizma Üzerine Düşünceler”- N. Rahmi Karatay, S. 17, 26 Nisan 1947, s. 1.

Sanat eserinin muhteviyatı ve niteliğinin nasıl ve ne şekilde olması gerektiğine dair düşüncelerin aktarıldığı bir yazıdır. Sanatın hünercilik olmadığı basit, sade ve açık olanın gücü üzerinde durulur. Ortaya konulan sanat eserinde duyan, sızlayan bir ruhun döl yatağında beslenmiş şeyler var ise onlar ölmezliğe kavuşurlar. İlk eskiyen, yıpranan şeyler süslerdir ve tastamam doğru olarak gösterilen olayların, hemen bugünkü görünüşte kalma ihtimalleri vardır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Fransız Komedi Tiyatrosu Şehrimizde”- ? , S. 17, 26 Nisan 1947, s. 1.

Geçen sayıda (S. 16, 19 Nisan 1947) geleceği haberi verilen Fransız Komedi tiyatrosu sanatçıları 24 Nisan akşamı Toros ekspresi ile Ankara’ya gelmişler ve garda Fransız Elçiliği çalışanları, Türk yabancı basın mensuplarını Devlet Konservatuarı müdür ve talebeleri tarafından karşılanmıştı.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Resim Kavgasını Düşündürdükleri”- Malik Aksel, S. 17, 26 Nisan 1947, s. 1.

Aksel’in gazetenin 15. Sayısında (12 Nisan 1947) yazmış olduğu ve iki ressam arasında geçen resim kavgasını anlatan, “Bir Sanat Düellosu” yazısının devamı niteliğindedir. Malik Aksel, bu yazısında bu düellonun düşündürdükleri üzerine yoğunlaşmıştır.

Yeni sanat anlayışının tartışmaya açıldığı yazıda, resim ve şiir sanatı üzerinde durulur. Modern sanatın kaynakları ve niteliği ile eski ile olan savaşına değinilir. Özellikle “D Grubu” nun sanat anlayışı üzerinde durulan yazıda, “fütürizmler, kübizmlerle herkese tepeden bakıldığı ve halkın resimden soğutulduğu vurgulanır. Ayrıca yazıda sanatın dost metihlerinden ziyade acı ve gerçek tenkitlere ihtiyacı olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Romancının Yaşı”- Nahid Sırrı Örik, S. 17, 26 Nisan 1947, s. 1.

Adile Ayda’nın yazar Halide Edip ile bir röportajını okuyan Nahid Sırrı Örik, Halide Edip’in röportajdaki; “Romancı olmak için en aşağı elli yaşında olmak lazım.” Sözüne dikkat kesilir ve genç romancılarımıza fırsat vermemiz gerektiğini belirtir. Elli yaşın birçok şey için artık çok geç olduğunu düşünen Örik; dünya edebiyatından Dostoyevski’nin altmışında, Balzac’ın elli birinde ve Marcel Proust’un yine elli birinde vefat ettiği örneğini verir. Türk edebiyatında ise, Halit Ziya’nın en önemli eseri olan “Aşk- ı Memnu” yu ellisinden çok önce yazdığı ve Ziya’nın kırkıktan sonra roman yazamadığını belirtir. Ayrıca başarılı romancılarımızda Hüseyin Rahmi’nin de yine önemli eseri “Şipsevidi” yi ellisinden çok önce verdiğini, sonra da romancılığının zayıfladığını söyler. Romancının yaşlandıkça cemiyete daha derine varan gözlerle görmesi mümkündür ancak bu noktadan yola çıkarak, ellisinden önce yola çıkan romancının hiçbir şeyi hakkıyla göremeyeceği ve anlayamayacağı yargısına varmak haksızlıktır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Fırtınalı Günler”- Ernest Hemingway, S. 17, 26 Nisan 1947, s. 1.

Hikâyenin başında yazar Ernest Hemingway hakkında kısa bir bilgi verilir. Hemingway, 1898 de Şikago civarında Oak Park da doğmuştur. Babası bir köy hekimidir. Daha küçük yaşta babası ile birlikte hastaları dolaşan Hemingway, insan acıları ve ölümü pek erken yaşta tanımıştır. Birinci Dünya Savaşı sırasında “Kansas City Star” da gazetecidir. 1917 de İtalya cephesinde gönüllü asker olarak bulunmuştur. Amerikan romancılarının ön safında yer alır.

Hikâyeye geçecek olursak; Nick, Wemedge ve Bill adlı üç arkadaşın bir av günü öncesi birlikte toplanıp; hayat, beyzbol, kitaplar ve evlilik üzerine konuşmalarını ihtiva eden bir durum hikâyesidir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Çocuk Yayınlar Hakkında: Bizim Çocuk Dergileri”- Naki Tezel, S. 17, 26 Nisan 1947, s. 2.

Dönemin çocuk dergileri hakkında bilgi veren ve onları diğer ülkelerdeki çocuk dergileri ile karşılaştırıp kritik eden bir yazıdır. Tezel yazıda öncelikle ortaöğretim çağındaki çocuklara verebileceğimiz bir dergimiz yokken, ilkokul çocukları için çeşit çeşit boy boy bir çok derginin bulunduğu ancak bunların nitelik olarak oldukça zayıf olduğundan bahseder. Bizde çocuk dergisi çıkaranların, bu iş için yetiştirilmiş, uzman kimseler olmadığını ve bu işi kârları için yaptıklarından dem vurur. Çocuk dergilerinin, bilgilendirici, eğitici ve öğretici olması üzerinde durulan yazıda, büyüklere hitap eden gazete ve mecmualarda sayfaların ve yazıların tertip ve tanzimine gösterdiğimiz itinanın çocuk dergilerine de göstermemiz hatta daha da titiz olmamız gerektiğimiz belirtilir. Dönemin çocuk dergileri; “Çocuk Haftası, Çocuk, Doğan Kardeş, Sınıf Dergileri, Eğitimde Pınar, Hayat Bilgisi” gibi dergilerin dönemin yabancı ülkelerdeki çocuk dergileri ile kıyası yapılmış ve hem nitelik hem de nicelik açısından zayıf bulunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı II- İsmail Galip Arcan, S. 17, 26 Nisan 1947, s. 2.

Gazetenin bir önceki sayısında(S.16, 19 Nisan 1947) yayımlanmaya başlanan Galip Arcan’ın tiyatro hatıralarının ikinci kısmıdır. Hatıraların ilk kısmında asker Arcan’ın, “Hilal-i Ahmer Cemiyetine” olan sevgi işlenmiştir ikinci kısımda ise bunun üzerine yaşadığı şaşkınlık ve burada daha rahat olmasına rağmen, Darülbeyaz’ı gidememeyi ile yaşadığı üzüntü ve daha sonrasında Celal Muhtar Bey’in Arcan’ı odasına çağırıp ondan misafirlerine sanatından bir hüner göstermesini istemesi, Arcan’ın odadakilere, Tevfik Fikret’in “Hilal-i Ahmer İçin” Manzumelerini okuması üzerine, her gün öğleden sonra Darülbeyaz’daki vazifesine devam etmesi izni verildiği aktarılır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Kitaplar Arasında Geçen Zaman”- A. B. C, S. 17, 26 Nisan 1947, s. 2.

Kitap tanıtımının yapıldığı yazıda ilk tanıtım; Ziya Osman Saba’nın, 1928-1946 yılları arasında yazdığı tüm şiirlerini ihtiva eden, “Geçen Zaman” adlı şiir kitabıdır. Kitabın ana temaları; “çocukluğa hasret, yalnızlık, zamanın akışı ve bekleyiş”tir. Varlık Yayınlarından çıkan kitapta, Saba’nın şiirinin genel özelliği olan hassaslık, içtenlik ve samimiyetle karşılaşırız.

Yazının ikinci kısmı; Şükrü Enis Regü'nün çocuklar için yazmış olduğu "Bayram Yeri" adlı kitabı üzerinedir. Şiir kitabı olan eserde, 27 şiir ve 27 resim bulunmaktadır. Kitap, "Doğan Kardeş" tarafından yayımlanmıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Sanatkârlar ve Yazarlar Beldesi Hollywood"-? , S.17, 26 Nisan 1947, s.3.

Sinemacılığın en önemli merkezi olan Hollywood'un sadece sinema değil, sanatkâr ve yazarlar için de önemi büyüktür. Yazıda da Hollywood'un önemli sanatkârlarından çeşitli tanıtımlar sunulmuştur.

18. SAYI- 3 MAYIS 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Küçük Hikâye ve Yeni Amerikan Edebiyatı"-Halide Edip Adivar,S. 18, 3 Mayıs 1947, s. 1.

Romancı Halide Edip Adivar'ın hikâye ve kısa/ küçük hikâye üzerinde görüşlerini içeren bir yazıdır. Adivar, musiki de aria, resimde minyatür ne ise edebiyatta da hikâyenin o olduğunu belirtir. Küçük hikâyenin bugün kendi başına bir tür olduğunu ve ona özgü yazarların olması gerektiğini belirten Adivar, bu küçük öykü türünde Amerikan ve Rus Edebiyatında iyi örnekler verildiğini aktarır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, Fransız Tiyatrosunun Temsilleri"- Lütfi Ay, S. 18, 3 Mayıs 1947, s.1.

Yedi yıllık bir aradan sonra ülkemizi ziyaret eden Fransız turnesi Jean Marchat ile arkadaşlarının "Fransız Komedi Tiyatrosu" adını taşıyan grubun ülkemizde verdiği temsiller üzerine bir yazıdır. Temsillerin övüldüğü yazıda, oyuncuların da oldukça başarılı oldukları vurgulanmıştır. Fransız sanatçıların başkent Ankara da büyük bir sanat havası yaşattığı belirtilen yazıda, savaş sonrası Fransız Tiyatrosunun aldığı istikamet hakkında az öok fikir verildiği üzerinde durulur. Bu temsillere bakarak Lütfi Ay; Fransız Tiyatrosunun realizmden natüralizmden gittikçe uzaklaşarak tasarıma doğru yöneldiğini belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Şiir İç Zenginliği İster"- Melahat Özgü, S. 18, 3 Mayıs 1947, s. 1.

"Şiir" ve "şair" in üzerinde durduğu yazısında Melahat Özgü, şiir okuyan ve yazan insanın içsel yönden zengin olması gerektiğini belirtir. Yaşamak, olanları muhayyele de tekrar

yaşatmak ve her birine tekrar bir şekil vermek, şairlerin tabîî olmaları gereken bir kanun olması gerektiğinin belirtildiği yazıda, yazmak için yaşanmış tecrübelerin, duyulmuş hatıraların esas olduğu ancak şairin bunu “iç” i ile zenginleştireceği üzerinde durulur. Şairin, gerçekten Tanrı’nın kudretini duyan ve yaşamış bir hâli olduğu ve bunun “güzel çılgınlık” olarak adlandırıldığı yazıda, şiirin uzak hatıralarla yazıldığı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Doğru Yol”- Suut Kemal Yetkin, S. 18, 3 Mayıs 1947, s. 1.

Fransız radyodifüzyon idaresi kendi arşivi için tespit ettiği, Ahmet Adnan Saygun’a ait, “Yunus Emre Oratoryosu” nun 14 plağın birer kopyasını Radyo Evi’ne de yollamıştır. Bu oratoryoları bir de Fransızcadan dinleyen Yetkin bir kez daha hayran kalmıştır. Bugünün milletlerarası musikisine katılmak için çağdaş eserler vermemiz gerektiğini belirten Yetkin, bu konuda sanatçılara büyük görev yüklemektedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sinema Kapıcısı”- Zeynep İlhan, S. 18, 3 Mayıs 1947, s. 1.

On iki seneden beri Halk Sineması’nda kapıcılık yapan Abbas’ın yedi yıldır bir kıza (fırıncının kızı) olan aşkının anlatıldığı bir hikâyedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Klasığın Tarifine Dair”- Sabri Esat Siyavuşgil, S. 18, 3 Mayıs 1947, s. 2.

Edebiyat için önemli bir mesele olan “klasik” ve “hangi eserler klasik sınıfına girer?” konularının işlendiği bir yazıdır. Tercüme ile Dünya edebiyatı ile temasa geçtiğimiz günlerde, “klasiğin tarifi” daha da bir önem taşımaktadır. Bunu çözmenin ise ancak “mukayeseli bir cihan edebiyatının” sağlam hükümleri ile mümkün olacağı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı III”- İ. Galip Arcan, S. 18, 3 Mayıs 1947, s. 2.

İsmail Galip Arcan’ın, gazetenin 16. Sayısından (19 Nisan 1947) itibaren yazmaya başladığı tiyatro hatıralarının üçüncü kısmıdır. Genelde sanat, özelde ise tiyatro için göze alınan fedakarlıkların aktarıldığı yazıda İsmail Galip Arcan’ın, Muhsin Ertuğrul ve Behzat Budak’ın Ferah tiyatrosunun kurulması için verdikleri çabaları görürüz. Maddi olarak birçok eksikleri olmasına karşılık onlarda daima mühim olan iki şey, kararlılık ve azim vardır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ferhunde Erkin Resitali”- Cevad Memduh Altar, S. 18, 3 Mayıs 1947, s. 3.

Ünlü piyanist Ferhunde Erkin’in 17 Nisan 1947 de Ankara Halkevinde verdiği resital üzerine bir değerlendirme yazısıdır. Ferhunde Erkin resitalinin programı tertip bakımından, takip ettiği hareket hattı son günlerdeki yabancı piyanistlerden oldukça farklıdır. Resitalin ilk kısmında Dünya müziğinden klasiklere yer verilmişken, ikinci kısmında sırf yeni Türk Sanat Müziğine yer verilmiştir. Resital her yönden başarılı bulunmuştur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Geçen Ayın Musiki Hareketleri”- Be. Se. , S. 18, 3 Mayıs 1947, s. 3.

1947 Nisan ayı içerisinde Türkiye de meydana gelen musiki hareketlerinin aktarıldığı, müzik haberlerinin verildiği bir yazıdır. Polonyalı piyanist Stanislav Spinalski ülkemizde iki konser vermiştir. Konserlerin küçük eksikleri olmasına rağmen genel anlamda başarılıdır.

İkinci konser Çek Triosu’nun biri oda musikisi, diğeri orkestra ile olmak üzere verdiği iki konser üzerinedir. Koro hâlinde verilen konserin oldukça başarılı, sola konserin ise çeşitli eksiklikler barındırdığını okuruz.

Son değerlendirme ise; Yeni Sinema da gösterilen İtalyan kemancısı Paganini’nin hayatını anlatan “Sihirli Keman” filmi üzerinedir. Filmde çeşitli eksiklikler ve gerçeğe bağdaşmayan yönler tespit edilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Tenkid Özentisi”- M. Nuri Gencosman, S. 18, 3 Mayıs 1947, s. 3.

Muhammed Şahin tarafından yazılan ve Güven Kitabevi tarafından 1946 da yayımlanan, “Mesnevînin Tenkidi” adlı kitabın değerlendirildiği bir yazıdır. Büyük bir iddia ile – Mesnevîyi tenkit etme- yola çıkan eser tam bir özensizlik ve cahillik örneğidir. Münekkit ne Arapça ne de Farsça’yı iyi bilmemektedir ve herhangi bir usule dayanmadan kendince Mesnevî yi tenkit ettiğini zannetmektedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bugünkü Fransız Tiyatrosu Hakkında P. G  rady Ne Düşünüyor?”- ? , S. 18, 3 Mayıs 1947, s. 4.

Fransız   nl   ş  ir ve yazar Paul G  raldy’in kısaca hayatı ve sanat anlayışının aktarıldığı yazıda; G  rady’nin tiyatro hakkındaki görüşleri, tiyatronun hakiki hayatın tam kendisi

olmadığı ancak hayatın kendisini sahneye fark ettirmeden sahneye taşıdığını belirtir. Ayrıca G raldy, tiyatronun bir arama devresi geçirdiği ve henüz kendi kendini bulmadığı kanaatindedir.

19. SAYI- 10 MAYIS 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Fuzuli’nin Mezarı”- Ali Süha Delilbaşı, S. 19, 10 Mayıs 1947, s. 1.

Adivar, gazetenin 18. Sayısında(3 Mayıs 1947) “K     Hikâye ve Yeni Amerikan Edebiyatı” yazısından sonra bu- 19. Sayı da ise bu yazı ile ilgili, V. S. Bennet’in henüz dilimize çevrilmeyen ancak Adivar’ın İngilizcesinden okuduğu “25 K     Hikâye” adlı eserinin tahlil eder. Hikâyeler birkaç dünyadan alınmıştır. Geçmiş, hâl ve gelecek günler vardır. Hik  yelerde Amerikan toplumundan izler vardır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Büyük şöhrete Ulaşmak”- Selahattin Batu, S. 19, 10 Mayıs 1947, s. 1.

Batu’nun “sanatçının yalnızlığı” ile ilgili kaleme aldığı yazıda, büyük şöhrete ulaşmak için sanatçıların yaşadıkları aktarılır. Sanatkârın kendi yalnızlığında o kadar büyüyebilir ki, kendini ifade edemeyince tazyikten boğulabileceği bile belirtilir. Sanatkâr, dış şartların elverişsizliği, maddi engeller yüzünden büyük yığına ulaşamazsa kendini eksik hisseder. Bu nedenle Batu, sanatkârın bir taraftan kendini ararken öte yandan bütün yığını, insanlığı aradığı üzerinde durur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Aktör III”- Nureddin Sevim, S. 19, 10 Mayıs 1947, s. 1.

Nureddin Sevin’in gazetenin 6. Sayısından (8 şubat 1947) yayımlamaya başladığı yazının üçüncü kısımdır. (Yazının ikinci kısmı gazetenin 9. Sayısında- 1 Mart 1947- yayımlanmıştır.) Yazının bu üçüncü kısmında, “aktörün her zaman kendi karakterine uygun rolleri oynaması gerektiği” yanlış anlayışı üzerinde durulur. Bunun aktör için hiçbir gelişme sağlamayacağı ve aktörü k relteceği üzerinde durulur ve Dünya sineması ve tiyatrosundan örnekler verir. Aktörün başarisının kendi fitratına uyan değil, uymayan rolleri oynamasında olduğunu söyler.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yandan  arklı”- Oktay Akbal, S. 19, 10 Mayıs 1947, s. 1.

Daha  nce Akbal’ın birçok hikâyesine yer verilen gazetenin bu sayısında, “Yandan  arklı” hikâyesinde bir vapur yolculuğu ve bu yolculukta kahramanın gözlemleri aktarılır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tevfik Fikret ve Şiiri II”- Cahid Okurer, S. 19, 10 Mayıs 1947, s. 2.

Gazetenin 14. Sayısında (5 Nisan 1947) ilk kısmı yayımlana yazının ikinci kısmıdır. Okurer, yazının ilk kısmında Mehmet Kaplan’ın “Tevfik Fikret ve Şiiri” adlı eserinin içeriği ile ilgili incelemelerde, tahlil ve tenkitlerde bulunmuştu ve kitabın birinci bölümünde; Şinasi’den Servet-i Fünun’a kadar olan zamandaki Türk Edebiyatının özellikle Türk şiirinin genel hatları verilmiştir. İkinci bölüm ise, Servet-i Fünun devrine ayrılmıştır. Fikret’in mizacı, karakteri ve eserleri ile olan münasebetini inceleyen üçüncü bölüm, kitabın en dikkat çekici bölümüdür ancak Okurer, Mehmet Kaplan’ın bu bölümde görüşlerini sağlam temellere dayandıramadığı üzerinde durur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı IV”- İsmail Galip Arcan, S. 19, 10 Mayıs 1947, s. 2.

Arcan’ın ve aslında Türk tiyatrosunun anılarını içeren yazı dizisinin bu bölümünde, Ferah Tiyatrosu artık açılmış ve sanat aşkı ile yanıp tutuşan geçler dört koldan çalışmaktadır. Maddi olarak birçok şeyden mahrum olan tiyatronun en önemli özelliği; inançlı ve azimli olmalarıdır. Arcan, yazıda Ferah Tiyatrosu, bir sanat inkılabı yapmak için yola çıktığı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Klasiklerin Tercümesi Üzerinde”- H. Basri Yüce, S. 19, 10 Mayıs 1947, s. 3.

Millî Eğitim Bakanlığının 1943 yılından itibaren başladığı ve dört yıldan beri devam ettirdiği tercüme faaliyetleri üzerine bir yazıdır. O dönemde çeşitli çevrelerce bu tercüme faaliyetlerinin engellenmeye çalışılması üzerine yazar H. Basri Yüce; İster devlet eliyle ister özel teşebbüslerle yürütülsün tercüme işlerine ne kadar hız verilir ve ne kadar emek verilirse geleceğin fikir hayatına o kadar canlılık, uyanıklık ve taraticılık kazandırılacağı üzerinde durulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Küçük Sanat Haberleri”- ? , S. 19, 10 Mayıs 1947, s. 3.

O hafta içerisinde Türkiye de ve dünyada meydana gelen kültür ve sanat faaliyetlerine yer veren küçük bir yazıdır. İlk sanat haberi, son günlerde Londra da Millî Galerideki resimlerin temizlenmesi üzerinedir. Resimlerin temizlenmesi- temizlenmemesi sanat çevrelerince tartışma konusu olmuştur. İkinci sanat haberi, “Büyük Bir Başarı” başlığı ile verilmiştir. Les

Nouvelles Littéraires gazetesinin 10. 04. 1947 tarihli sayısında, Ahmed Adnan Saygun'un Paris de idare ettiği "Yunus Emre Oratoryosu" üzerine kaleme alınmış bir yazı ile ilgilidir. Oratoryoyu şekil ve muhteva yönlerinden inceleyen bir yazıdır.

Üçüncü ve son sanat haberi ise Lewis Carrol'un, "Alis Harikalar Diyarında" kitabının ilk baskısının Londrada Mr. Moggs adında bir kitapçı tarafından on iki bin sterlinge satıldığı yönündedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Bugünkü Fransız Tiyatrosu Hakkında Gabriel Marcel Ne Düşünüyor?"- / Kısaltarak Çeviren: M. Süerdem, S. 19, 10 Mayıs 1947, s. 4.

Gazetenin bir önceki sayısında (S. 18, 3 Mayıs 1947) "Bugünkü Fransız Tiyatrosu Hakkında P. Géraudy Ne Düşünüyor?" sorusu bu sayıda Gabriel Marcel'e sorulmuştur. Marcel, son dönemlerde Fransız tiyatrosunda görülen bir özellik olan, metafiziği tiyatroya sokmaya taraftar değildir. Ancak, Marcel her açıdan Fransız tiyatrosundan umutludur.

20. SAYI- 17 MAYIS 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Doğu ve Batı Medeniyeti"- Mehmet Kaplan, S: 20, 17 Mayıs 1947, s. 1.

Mehmet Kaplan'ın, Varlık dergisinde Yaşar Nabi'nin "En Büyük Tehlike" adlı makalesini okuduktan sonra makaleye dair düşüncelerini içeren bir yazıdır. Yaşar Nabi'nin "En Büyük Tehlike" adlı makalesinde tehlike olarak "din ve irtica" yı göstermesi üzerine, Mehmet Kaplan laiklik prensibinin kuvvetle muhafaza edilmesi gerektiğini ancak millet hayatında din duygusunu devam ettirmek isteyen müesseselere ve insanların faaliyetlerine mani olunmaması gerektiğinin üzerinde durur. Ayrıca Kaplan demokrasi, halka hizmet etmek demekse, Müslüman Türk halkının din duygusuna da hürmet etmemiz gerektiği ve artık bizim dinden değil, dinsizlikten korkmamız gerektiği vurgulanır. Kaplan, Yaşar Nabi Nayır'ın makalesinde en çok haksız bulduğu nokta olarak, din namına Doğu medeniyetini, bun arada tabi bizim eski medeniyetimizi de toptan değersizleştirmesi olmuştur. Yaşar Nabi makalesinde Doğuyu tamamen yermiş, Batı medeniyetini ise göklere çıkarmıştır. Kaplan ise Dünya medeniyetinin sadece Avrupalılar tarafından oluşturulmadığı, Doğuluların bu arada Türklerin de bu medeniyete birçok şeyler kattığını vurgular.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sonu Gelmeyen Günler Tercümesi Münasebetiyle: Bir Tenkid Üzerine”- Avni Givda, S. 20, 17 Mayıs 1947, s. 1.

Nurullah Ataç’ın Ulus gazetesinde, Eugene O’neill’in “Sonu Gelmeyen Günler” adlı eserini tenkid eden yazısı üzerine Avni Givda tarafından kaleme alınmıştır. Givda, Nobel ödüllü Amerikan yazar Eugene O’neill ‘in “Sonu Gelmeyen Günler” adlı oyununu çevirmiştir ancak Nurullah Ataç, kitabın hem müellifi Georege O’neill’i hem de mütercimi, Avni Givda’yı amansızca eleştirir. Ataçla özellikle “çeviri” konusunda anlaşılamayan Givda, Ataç’ın “yabancı yazat Türk olsaydı ve ya Türkçe yazsaydı fikirlerini nasıl yazardı” çeviri usulüne karşıdır ve kendi tercümelerin yeni fikirler, değişik görüşler, değişik olaylar yanında, yeni, değişik ifade tarzları da getirmesi gerektiğini savunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Kadın Değil mi?”- Zsigmand Maricz (Çeviren: F. Zahit Törömküney), S.20, 17 Mayıs 1947,s.1.

Macar yazar Maricz’in, küçük bir kasabada terzinin genç kızı ile Belediye kâtibi Janos Dergbi arasında yaşanan aşkı işleyen bir hikâyedir. Kasabadan gitme planları olan Dergbi, aşkı için kalmayı seçer.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Gölgeler”- Ahmet Muhip Dranas,S.20, 17 Mayıs 1947,s.1.

Ahmet Muhip Dranas’ın 1947 yılı CHP Sanat mükâfatını kazanan üç perdelik piyesinin ilk kısmıdır. Piyesin bu bölümünde “Hizmetçi, uşak, komşu, baba” gibi rollere yer verilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tevfik Fikret ve Şiiri II”-Cahit Okurer, S.20, 17 Mayıs 1947, s. 2.

Gazetenin bir önceki sayısında (S. 19, 10 Mayıs 1947) yazının ilk kısmı yayımlanmıştır. Bu yazı da o kısmın devamıdır. Mehmet Kaplan’ın “Tevfik Fikret ve Şiiri” Adlı eserinin içeriğinin Cahit Okurer tarafından tahlil ve tenkid edildiği bir yazıdır. Yazının ilk kısmında Kaplan’ın Bazı görüşlerini şahsi olarak nitelendiren Okurer bu kısımda da Fikret’in beden yapısı üzerinden yapılan tahlilleri irdelemektedir. Fikret’in ruhî tekamülü “Tarih-i Kadim”i yazdıktan önce ve sonra olmak üzere iki kısma ayrılabilir. Kaplan, Fikret’in tabiat görüşünü de inceler ancak Okurer bu kısmın ayrı bir bölüm olarak ele alınmamasını eleştirir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bugünkü Fransız Tiyatrosu Hakkında Marcel Achard Ne Düşünüyor?”-/ Kısaltarak Çeviren: M. Süerdem, S. 20, 17 Mayıs 1947, s. 2.

Gazetenin 18. Sayısından (3 Mayıs 1947) itibaren yer almaya başlayan bu köşede çeşitli yazarlara, “Modern bugünkü Fransız tiyatrosu hakkında ne düşündükleri sorulmuş ve cevapları ile bir yazı dizisi hazırlanmıştır. 1899 senesinde dünyaya gelen Marcel Achard tam Parisli bir yazardır. Aşk, Achard’ın hemen her eserinde büyük rol oynar. Yüzyıllardır işlenen bu temanın Achard’da enteresan ve orijinal bir tarafı vardır. Onda aşkla muhalefet halinde olan elemanlar bizzat aşkın kendisidir. Komediye savunan Achard Fransız milletin kendine has olan “humour” u ile muvaffakiyetler kazanacağını söyler.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesans’ı V” – İ. Galip Arcan, S. 20, 17 Mayıs 1947, s. 2

Arcan’ın tiyatro hatıralarını ihtiva eden yazı dizisinin bu bölümünde, Ferah tiyatrosunun Türk sahnesinde gerek muharrir olarak yeni şahısların yetişmesine olanak tanınmasıdır.

Örnek olarak da operet artistimiz Muammer Karaca ve Küçük Kemal verilir. Ayrıca Vedat Nedim Tör’ün ilk eseri “İşsizler” i de Ferah tiyatrosu sahnelemiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Jean Marchat ile Bir Konuşma” Lütfi Ay, S. 20, 17 Mayıs 1947, s.3

Bir önceki hafta Türkiye’ye gelen Fransız Komedi tiyatrosunun başkanı Jean Marchat ile Lütfi Ay’ın yaptığı konuşmadan notları içeren bir yazıdır. Marchat, konservatuvarımızı ve öğrencileri oldukça başarılı bulmuştur. Ayrıca Devlet tiyatrosu inşaatını da görmüş pek sevinmiştir. Fransız harp sonrası tiyatrosu ile ilgilide bilgi veren Marchat, Camus ile Sartre’i da harp sonrası şöhretleri arasında sayar.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Resital”- Be. Se. , S. 20, 17 Mayıs 1947, s. 3.

9 Mayıs Cuma akşamı soprano Muazzez Gökmen’in Halkevlerinde verdiği resital üzerine kısacık bir yazıdır. O gece genç sanatkar fazla heyecanlı olmasına ve sesinin titremesine rağmen oldukça başarılı bir performans sergilemiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Herman Scherchen ve Orkestramız”- Fethi Kopuz, S. 20, 17 Mayıs 1947, s. 4.

Orkestramızın üyelerinden olan Fethi Kopuz’un Hermen Scherchen ile verdikleri konseri aktaran bir yazıdır. Scherchen oldukça başarılı bir müzisyendir ve orkestra ile muhteşem bir uyum sağlamıştır. Ortaya da başarılı bir konser çıkmıştır.

Derginin bu sayısında (S. 20, 17 Mayıs 1947) yazarları bilinmeyen ve oldukça kısa olan yeni bir dergi olan “Aile” nin tanıtımına ve Britanyadaki sanat eserlerinin hava saldırılarına karşı korunması ile ilgili kısa yazılara yer verilmiştir. Aile, üç aylık bir dergidir. Şevket Rado ve Vedat Nedim Tör tarafından çıkarılan dergide; Yahya Kemal Beyatlı ve Refik Halit Karay gibi yazar ve şairlere de yer verilmektedir.

21. SAYI- 24 MAYIS 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Fransadan Çizgiler: Siyaset, Yazarı Uçuruma Sürüklüyor”- Leon Paul Fargue/ Çeviren: Lütfi Ay, S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 1.

Sanat için önemli olan problemlerden biri olan sanatkârın siyaset ile ilişkisinin ele alındığı yazı, 19 Nisan 1947 tarihinde “Le Figaro Litte’raire” dergisinde yayımlanmış, Lütfi Ay tarafından ise Türkçeye aktarılmıştır. Bugün entelektüeller, düşünürler, sanatçılar ve şairlerin çoğu sırtlarında yazılı fikirlerini sokak sokak dolaştıran birer seyyar ilancı, reklam tahtası ve hoparlör olmuşlardır. Gerçek bir sanatçının bir parti adamı olmasına yazıda şiddetle karşı çıkılır. Yazının sonunda konu ile ilgili olarak, “Nouvelles Littéraires” den alınmış, bir asker gözetiminde “Sağ- sol” komutları ile kalem taşıyan yazar- asker karikatürleri görmekteyiz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yeni Resim Üzerine Tartışmalar”- Malik Aksel, S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 1.

Malik Aksel’in gazetenin 15. Sayısında(12 Nisan 1947), “Bir Sanat Düellosu” ve 17. Sayısında(26 Nisan 1947), “Bir Resim Kavgasının Düşündürdükleri” adlı yazılarının devamı niteliğinde olup, bu yazıların sanat camiasında meydana getirdiği akisler üzerinedir. Kuvvet Gazetesinde Eşref Üren, “Bir Tartışmanın Yankıları” adlı yazısında, Malik Aksel’i “yeni sanat düşmanı” olarak nitelendirir. Aksel ise kendisinin yanlış anlaşıldığını, aşırı bir sanatın bizdeki yansımalarını aktarmak istediğini belirtir. Aksel bu aşırılık içine, Avrupadan gelen “çirkinin güzelliği” anlayışını da koyar. Ona göre biz, daha güzele alışmadan, “çirkinin

güzelliği” ni aramaya koyulmuşuzdur ve bunu da Avrupa’daki ressamaların aksine halk için yaptığımızı iddia ederiz. İşte Aksel’in tenkit ettiği nokta da bu aşırılıklar üzerinedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yıkıcı Zihniyet”- Mahir Canova, S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 1.

Tiyatro aktörü Mahir Canova’nın günümüzde dergi ve gazete çeşitlerinde bir artış görülmesi ancak bu artışın dergi ve gazetelerdeki yazıların niteliğine yansımaması üzerine bir yazıdır. Canova, yazıda özellikle kendi tiyatro temsillerini acımasızca eleştiren, Yalçın Uraz’ın “Ergenekon” gazetesinde çıkan yazısı ile Nejat Muhsinoğlu’nun “Millet Mecmuası” nda çıkan yazılarını örnek olarak gösterir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yakup Dayı’nın Eşeği”- Hamdi Olcay, S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 1.

Kızılca köylü Yakup Dayının eşeğini satmak istememesi ancak oğlunun ondan habersiz eşeğini satması yüzünden davalık olmasını aktaran bir hikâyedir. Yakup Dayı, kötü mal satmaktan, kendisine ve geçmişine yergi, küfür gelir diye çok korkmaktadır. İşte bu aksiliği ile meşhur eşeği de bu yüzden satmak istememektedir. Ancak kendisinden habersiz oğlunun bu eşeği satması ile hikâye gelişir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Dergiler Arasında”- M. Sinanoğlu, S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 2.

M. Sinanoğlu’nun dönemin iki dergisi olan “Dil” ve “Varlık” dergilerini ele aldığı bir yazısıdır. Sinanoğlu, ilk sayısı 5 Mayıs 1947 de çıkan “Dil” dergisinin, dil devrimini savunacak bir dergi olarak ortaya çıktığını düşünür ancak içeriğe baktığında hiç de öyle olmadığını anlar ve dergiyi nitelik yönünden zayıf bulur. İkinci dergi olarak yazıda “Varlık” dergisi ele alınmıştır. Derginin Mayıs 1947 tarihli sayısında çıkan, isim verilmesede kasıtlardan Melih Cevdet Anday’a ait olduklarını anladığımız yazılardan, “Tıp Bayramı”, “Yeni Şiirimizin Etkileri”, “Gene Münarazalar” ve “Gene O Tartışmalar” adlı yazılar eleştirilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı- VI”- İ. Galip Arcan, S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 2.

Arcan’ın tiyatro hatıralarını ihtiva eden yazı dizisinin altıncı kısmıdır. Ferah sahnesinde yalnız aktör ve muharrir değil, seyirci de yetiştirmek amacıyla öğrencilere özel birçok tensilin yapıldığı bahsedilir yazıda. Ferah yılı temsillerine ilk defa Muhsin Ertuğrul’un Almandan

Avusturyalı edip Hans Moller'in "Die Flamme" isimli eserinden adapte ettiği "Renkli Fener" isimli piyesiyle başlanır. Piyes halk tarafından coşku ile karşılanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Görüşler"- F. T. , S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 2.

Müellifinin sadece "F. T." Olarak verildiği, kim olduğunu tespit edemediğimiz bu köşede, çeşitli kültür ve sanat olayları ile ilgili "görüşler" sunulmuştur. "Sanat Ahlakına Saygı" başlıklı yazıda, Fransa da çıkan "Cachies de Sud" dergisinde Türk şiiri hakkında çıkan bir yazıda, "Türk Edebiyatının öncüleri Varlık mecmuası etrafında toplanmıştır". İbaresini ile diğer edebiyat çevrelerine haksızlık yapıldığı vurgulanır. Köşenin ikinci yazısı, "Şiirleimizi Tanıtalım" başlığını taşımaktadır. Bu yazıda; bestecilerimiz ve ressamlarımızın Avrupa'nın muhtelif şehirlerinde eserlerini dinletme ve teşhir etme fırsatı olduğunu ancak şairlerimizin ve şiirimizin bu fırsattan mahrum olduğu bunun için ayrıca bir gayret sarf edilmesi gerektiği belirtilir. Köşenin son yazısı, "Oratoryo "Plağa Alınmış" başlığını taşımakta ve Adnan Saygun'un "Yunus Emre Oratoryosu"nun Paris de plağa alındığı haberi verilmektedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Son Orkestra Konserleri I"- Be. Se. , S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 3.

Mayıs ayı içerisinde Ankara'ya gelen tanınmış orkestra şefi Dr. Herman Scherchen'in verdiği dört konser ve dört konferans üzerine bir yazıdır. Beethoven'in bütün senfonilerini dört konser dizisi hâlinde çalan Scherchen, oldukça başarılı bir şeftir ayrıca bu konserde orkestramızda tahminlerin üstünde başarılı olmuştur. Bunda Scherchen'in etkisi büyüktür.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "İngiliz Mobilyası Sergi ve Kitaplar"- ? , S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 3.

İngiliz Kültür Heyetinin Yenişehir'de Kazım Özalp caddesindeki binasında "İngiliz Mobilyası"nın 13. Yüzyıldan bugüne kadar gelişme safhalarını aktaran bir fotoğraf sergisi üzerine bir yazıdır. Büroda ayrıca sergi ile ilgili olarak tetkik edebilecek iki yeni kitap da mevcuttur. Bunlar; Ralph Edwards'ın "Sheratan Furniture Designs- Sheration Mobilyası" ve R. W. Symonds'un "Veneered Walnut Furniture- Ceviz Kaplama Mobilya" adlı eserleridir. Sergi sadece mobilya bilgisi vermekle kalmayıp, dönemin sosyal yaşamından da kesitler sunar.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Gölgeler”- Ahmet Muhip Dranas, S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 4.

Dranas’ın 1947 yılı CHP sanat mükâfatını kazanan piyesinin ikinci kısmıdır. Piyesin bu bölümünde; Baba, anne ve komşunun çeşitli konuşmalarına şahit oluruz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bugünkü Fransız Tiyatrosu Hakkında Steve Passeur Ne Düşünüyor?”/ Kısaltarak Çeviren: M. Süerdem, S. 21, 24 Mayıs 1947, s. 4.

Gazetenin 18. Sayısından (3 Mayıs 1947) beri yer alan bu yazı dizisinin bu sayısında oyun yazarı Steve Passeur’un görüşlerine yer verilmiştir. Passeur’un karakterleri adeta rolleri değiştirmiştir ve seyirciyi de şaşırtmayı sever. Passeur’un tiyatronun son senelerine ait görüşlerine gelince onun kanaati Paris’te de Londra da olduğu gibi yeterince çalışılmadığı yönündedir.

22. SAYI- 31 MAYIS 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Kalan Güzellik”- Selahattin Batu, S. 22, 31 Mayıs 1947, s. 1.

“Güzellik” vurgusu ile kaleme alınan yazıda, inançların eskidiği, eskimeyen tek şeyin “güzelliğin kendisi” olduğu belirtilir. Dinlerde de eskimeyen asıl gerçek; güzellik, değişen, ölümlü olan çoğu doğrular ve iyiler olduğu savunulan yazıda, güzele hayranlığın, ibadete benzer bir yanı olduğu belirtilir. Güzel olan her şeyin Tanrı ile bir ilişkisinin olduğu vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yaratma Hürriyeti”- Mehmet Kaplan, S. 22, 31 Mayıs 1947, S. 22, 31 Mayıs 1947, s. 1.

Bilinçli bir yaratma işlevine sadece insanların sahip olduğu vurgulandığı yazıda, her insanda yaratma kabiliyeti olduğunu ancak yaşam şartları ve fırsatların bunu farklı derecede ve zamanlarda ortaya çıkardığı vurgulanır. Çağımızın ise bu bakımdan büyük bir tehlike ile karşı karşıya olduğu belirten Kaplan, bu tehlikeyi insan hayatını esir alan “determinizm” olarak adlandırır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Akasyalı Villada Bir Toplantı”- Malik Aksel, S. 22, 31 Mayıs 1947, s. 1.

Aksel’in kendi hatıralarından yola çıktığı bu yazıda, Yenişehir’de zarif bir villada arkadaşları ile olan bir toplantıda yaşadıkları aktarılır. Bu toplantıda Aksel’in küçük kız İnci’yi babasına benzettiğini söylemesi üzerine, İnci’nin kendisinin annesine- güzelliğinden- dolayı benzemek istemesi, bunun üzerine ağlaması ve Aksel’in kadınların kaç yaşında olursa olsunlar “güzel” e ve “güzel görünmeye” takıntılı olduklarını düşünmesi ve buradan “sanat” ve “estetik” üzerine fikirlere dalması ile devam eden bir yazıdır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Soluk Resimler”-Oktay Akbal, S. 22, 31 Mayıs 1947, s. 1.

Kahramanın erken yaşta kaybettiği babası ile ilgili soluk fotoğraflara baktığı ve hüylalara daldığı bir durum hikâyesidir. Her fotoğraf da kahraman yeni bir hatıra hazinesi ile de karşılaşır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Antolojiye Dair”- H. Basri Yüce, S. 22, 31 Mayıs 1947, s. 2.

Nitelikli bir antolojide bulunması gereken özelliklerin verildiği yazıda; gelişigüzel derlenmiş değil de, belli bir usule göre derlenmiş antolojilerin daha başarılı olacağı üzerinde durulur. “Antoloji” sömürülmeye açık bir türdür. Ancak gerçek ve değerli antolojiler kültür ve sanat hayatımız için çok faydalıdır. Yüce, bir sonraki yazısında da yeni çıkan antolojilerden birini inceleyeceği haberini verir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı- VII”- İ. Galip Arcan, S. 22, 31 Mayıs 1947, s. 2.

Ferah sezonuna “Renkli Fener” ile atılan ilk adımdan sonra tiyatronun yankıları büyük olmuş ve halk tarafından sevilmiştir. Oldukça realist olan bu piyesin bu kadar sevilmesi oyunculara ve tiyatro otoritelerinde de büyük şaşkınlık uyandırmıştır. Ancak övgüler olduğu gibi Darülbeydi’den çeşitli şahısların eleştirileri ile de karşılaşmıştır. Tiyatronun başarılı temsillerinden biri de “Bekâr Ali Bey” temsilidir. Bu piyesi, Arcan’ın kendisi 1921 yılında Paris de tercüme ve adapte etmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Dergiler Arasında- ? , S: 22, 31 Mayıs 1947, s. 2.

İlk defa geçen sayı(S. 21, 24 Mayıs 1947) da karşılaştığımız bu bölümde, dönemin önemli dergilerine dair çeşitli paylaşımlar ve tenkitler mevcuttur. Bir önceki sayıda köşenin yazarı

olarak M. Sinanoğlu gösterilmektedir ancak bu sayıda müellifin ismine yer verilmemiştir. Bu sayıda tanıtılan ilk dergi “Hareket” dergisidir. Hareket dergisi, Nurettin Topçu ve çevresindekiler tarafından çıkarılmaktadır. 1943 yılında çıkmaya başlayan dergi, bir yıl kadar çıktıktan sonra kapanır ancak işte 1947 yılından itibaren yeniden çıkmaya başlar. Dergi, 1947 Mayıs sayısı özelinde ele alınmış ve kapağında Roden’in bir Calais burjuvasını tavr eden heykeli vardır. Topçu bu sayıda Roden’i etraflıca tanıtır. Remzi Oğuz Arık, Kemal Fikret, Mehmet Kaplan, Cahit Okur, Ali Münif, Ahmet Kabaklı, Ali Ölmezoğlu, Mustafa Ateş, Nihat Çetin ve Cevat Aydemir gibi şair ve yazarlar yazmaktadır.

Köşede ikinci dergi olarak; İzmir Halkevi dergisi “Fikirler” tanıtılmaktadır. Nisan 1947 tarihli 332. Sayısında, Erol Başar adlı genç bir hikâyeci ve şairin ölüm haberi verilmiştir. Köşede merhum Başar’ın “İstek” şiirine de yer verilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Son Orkestra Konserleri II”- Be. Se. , S. 22, 31 Mayıs 1947, s. 3.

İlk kısmı bir önceki sayıda(S. 21, 24 Mayıs 1947) yayımlana yazının bu kısmında Dr. Herman Scherchen’in yurdumuzda verdiği konserlerin son ikisi ele alınmıştır. Yazının ilk kısmında konserlerin ilk ikisi ele alınmış ve başarılı bulunmuştur. Yazının bu kısmında ise Scherchen’in; Beethoven’in altıncı, yedinci ve ikinci, dokuzuncu senfonilerini çaldığı son iki konser ele alınmış ve çeşitli yönleriyle tenkit edilmiştir. Scherchen’e göre bir eseri idealize değil, realize etmek gerekir. Bundan dolayı eserleri icrada kimi zaman çıkmaz bir muhafazakâr lığa düşmüştür. Yazı, her şeye rağmen orkestra üyelerine sarf ettikleri enerjiden dolayı saygı ile biter.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yurdumuzdaki Tarihî Piyanolar”- Aptullah Arsever, S. 22, 31 Mayıs 1947, s. 3.

Türkiye’nin piyano yapım uzmanlarından Aptullah Arsever’in kaleme aldığı yazıda, Türkiye’nin tarihî piyanoları ele alınmıştır. Tanzimat’tan beri yurda getirilen çeşitli piyanoların tarihî bakımdan olağanüstü değer taşıdıkları bilinmektedir ancak bunlar bakımsızlıktan ve piyanodan anlamayan kişilerin eline geçmesinden dolayı yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadırlar. İşte Arsever bu durumda devreye girmekte ve bu eserlerin onarılmasını, bakımının yapılmasını ve Türkiye de bir “Müzik Aletleri Müzesi” kurmamızı teklif eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bugünkü Fransız Tiyatrosu Hakkında Fernand Crommelynck Ne Düşünüyor?”- / Kısaltarak Çeviren: M. Süerdem, S. 22, 31 Mayıs 1947, s. 3.

Fransız şair ve oyun yazarı, Fernand Crommelynck’in modern Fransız tiyatrosu hakkındaki görüşlerini ihtiva eden yazıda, Crommelynck’in hayatı hakkında da kısa bilgiler verilmiştir. 19 Ekim 1888 de aktör bir babanın oğlu olarak Paris de dünyaya gelen Crommmelynck, küçük yaştan beri tiyatro ile haşır neşirdir. Nazım ve nesir arasında gidip gelen yazar, “nesir” de karar kılmıştır. Tiyatro da sağlam, sıhhatli eserler isteyen yazar, sanatın üsluplaşmada değil üslupta olması lazım geldiğini savunur. Fransız tiyatrosunun yabancı müdahalelere ihtiyacı olmadığını söyleyen F. Crommelynck, Fransız tiyatrosunun kendine yettiğini belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Konuşma”- M. M, S. 22, 31 Mayıs 1947, s. 3.

Çok kısa olan ve bir fıkrayı andıran bu yazıda iki kişi arasında geçen konuşmaya yer verilmiştir. Bu konuşmada, iki aydıkmen birbirleri ile Nurullah Ataç’ın türettiği, bulduğu kelimeler ile konuşur ve Ataç’ın tutarsızlığı eleştirilir. Yazı, bünyesinde mizahî ve tenkidî unsurları barındırmaktadır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Gölgeler”- Ahmet Muhip Dranas, S. 22, 31 Mayıs 1947, s. 4.

Ahmet Muhip Dranas’ın ödüllü piyesi “Gölgeler” in tefrikasına bu sayıda da devam edilmektedir. V, VI, VII, VIII. Sahnelerin yayımlandığı bu sayıda; Baba, Uşak, Nişanlı, Kız, Komşu ve Oğulun konuşmalarına şahit oluruz.

23– 24. SAYI- 14 HAZİRAN 1947

Gazete bu sayı ile birlikte (S.23- 24, 14 Haziran 1947), normalde haftadan haftaya çıkarken artık 15 günde bir iki sayı birden çıkacaktır. Gazetenin bu sayısında, “Okuyucularımıza” başlığı altında gazetenin on beş günde bir, iki sayı bir arada olacak şekilde, 6 sayfa olarak çıkacağı haberi verilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ahmet Haşim’i Düşünürken... I”- Cahit Tanyol, S. 23- 24, 14 Haziran 1947, s. 1.

Yazar Tanyol’un, Haşim şiirinin kendi iç dünyasında uyandırdıklarından yola çıkarak, Haşim şiirini ve neden unutulduğunu sorguladığı bir yazıdır. Haşim, zamanında Tanzimattan beri şiir

diline meydana gelen köhnemişliğe ve cansızlığa yeni bir soluk getirmiştir. Tanyol, Haşim'in şiirinin unutulmasının nedenini ise Yahya Kemal gibi geleneğe, Divan ya da Halk Şiirine yaslanmamasında bulur. Haşim, Tanzimat terbiyesine yeni bir iddia getirmiştir o da, şiirin düşünce, hayal ve nesir gibi olamadığını ve en güzel şiirin "Resullerin sözleri gibi muhtelif tefsirata müsait olduğunu" söyler. Haşim'in yavaş yavaş unutulmasının nedenini bir türlü sembolist ekolün etkisinden kutulamamasına ve şiiri salt "çağrışım" a indirgemesinde bulur Tanyol.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Harbsonu Şairlerinin Cemiyet Karşısında Durumu"- Zahir Güvemli, S. 23- 24, 14 Haziran 1947, s. 1.

Şiir ve sanatın cemiyetle olan ilgisi her zaman tartışma konusu olmuştur. İşte Zahir Güvemli de, konuyu II. Dünya Savaşını da görmüş ve yaşamış Fransız şairlerinden Max Pol Fouchet'in İstanbul da verdiği iki konferans üzerinden ele alır. Fouchet yalnız Fransa için değil, örneklerinin çoğu oradan vermesine rağmen bütün şiir dünyası için, harbsonu şairlerinin cemiyet karşısındaki durumunu ele alır. 1913 de doğmuş, Cezayir Medreselerinde sanat tarihi hocalığı yapmış, 1942 yılına kadar dört şiir kitabı neşretmiş olan Max Pol Fouchet, dönemin önemli dergilerinden "Fontaine" yi de çıkarmıştır. Fouchet'e göre şiir, savaş yıllarında Fransız ruhunun istikrarını temine yaramış, olayların idrakini aksettirmekle bir nevi fazilet aynası görevi görmüştür. Bugünün şairi savaşla birlikte nizamın çökmesi ile karşılaşmıştır. Zamanımızın şairini – harbsonu şairi- de zor duruma sokan bu durumdur. Şair, harbsonu dünyasında insanın türlü hâllerini, ıstırap ve sevincini terennüm etmekle öbür sanat kollarından belki daha ileri bir faaliyeti temsil eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Keltepe Ormanlarında Bir Gün"- Hikmet Birand, S. 23- 24, 14 Haziran 1947, s. 1.

Arkadaşları ile birlikte, Belen yaylasına, otuz sene öncesine kadar Keltepe'den kopan bir çığın, yaylanın üstündeki ormandaki gediği görmek için gittikleri bir geziyi anlatan yazıdır. Birand, çevrenin güzelliğine kapılmış ve gedikten çok doğal güzellikleri aktarmıştır. Keltepe, Belen yaylasındaki dağların en yükseğidir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Üç Hayaletler"- C. F. Ramuz/ Çeviren: Cahit Sıtkı Tarancı, S. 23- 24, 14 Haziran 1947, s. 1.

Sarhoş Etienne'nin sermest bir hâlde iken, geçmişinden gelen ve çeşitli haksızlıklarda bulunduğu kişilerle hayalî görüşmelerini aktaran bir hikâyedir. Etienne, ilk hayalet olarak

Romanier, ikinci hayalet eski kız arkadaşı Marie, üçüncü ve son hayalet ise annesidir. Düşsel bir hesaplaşmayı aktaran bir hikâyedir. Etienne'nin yaşadığı ve sonu canına mal olur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Divan Şiiri ve Antolojisi”- H. Basri Yüce, S. 23- 24, 14 Haziran 1947, s. 2.

Gazetenin bir önceki sayısında (S. 22, 31 Mayıs 1947), “Antolojiye Dair” başlıklı yazısında, “antoloji” türünü ele alan Yüce, bu sayıda da, Vasfi Mahir Kocatürk'ün Varlık yayımlarından çıkan, “Divan Şiiri ve Antolojisi” kitabını incelemektedir. Kocatürk, “Divan Şiiri ve Antolojisi” kitabında 64 şairden seçilmiş 159 gazel yer verilmiştir. İşte Hasan Basri Yüce, neye göre seçildiği belli olmayan bu şairlere ve Divan şiirinin tek bir şiir türü varmış gibi sadece “gazel” türünden örnekler vermesi nedeniyle antoloji eleştirir. Ayrıca Yüce, gazellerin günümüz Türkçesine aktarımında da bir takım eksikler bulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı VIII”- İ. Galip Arcan, S. 23- 24, 14 Haziran 1947, s. 2.

Arcan'ın Fransa da Fransızcadan Türkçeye adapte ettiği ve Yurtta Ferah Tiyatrosunda oynandıktan sonra büyük beğeni ile karşılanan “Bekâr Ali” piyesi ne dair hatıraların aktarıldığı bir yazıdır. Ferah Tiyatrosunun ilk telif eseri ise, Vedat Nedim Tör'ün “İşsizler” adlı piyesidir. Türk tiyatrosu için büyük bir adım olan “İşsizler” piyesi ile Türk tiyatrosunda telif eserler yönüyle muvaffak olduğunu görürüz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ayıp Değil mi?”- ? , S. 23- 24, 14 Haziran 1947, s. 5.

Müellifi bilinmeyen yazıda son günlerde gündelik gazetelerin çoğunda bir roman ilanı görüldüğü, bu romanın “Amber” ismini taşıdığını ve Arif Bolat Kitabevinden çıktığını öğreniriz. Kitabın kapağında ve ya içeriğinde hiçbir bilgi yer almamasına rağmen, romanın sonunda; “Birinci Cildin Sonu” bilgisinin yer alması yazarımız tarafından eleştirilir ve “ayıp” bulunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Gölgeler”- Ahmet Muhip Dranas, S. 23- 24, 14 Haziran 1947, s. 6.

Dranas'ın ödüllü piyesi, “Gölgeler” in dördüncü kısmıdır. Bu kısımda piyesin dokuzuncu sahnesi yer alır. Büyük oranda; Baba, Oğul ve Komşunun diyaloglarını okuruz. Nişanlı, Kız ve Hizmetçinin kısa replikleri de mevcuttur. Piyesin bu bölümünde özellikle Baba, Oğul ve

Komşunun arasından geçen konuşmalardan “aşk, fikir, dünya hayatı ve para” gibi meselelere dair yorumlamalara şahit oluruz.

25– 26. SAYI- 28 HAZİRAN 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yeni Bir Dünya Görüşüne İhtiyacımız Var”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 1.

Eskimiş ve geçen yüzyılda kalmış, ferdî ve cemiyetçi görüşlerin öldüğü ve artık yeni bir dünya görüşüne sahip olmamız gerektiği savunulan yazıda, bu yeni görüşün, fert ve cemiyetin muhteşem terkibinden doğacağı belirtilmiştir. Tökin, yazısında hem ferdiyetçi görüşleri incelemiş hem de cemiyetçi görüşleri incelemiş ve çeşitli değerlendirmelerde bulunmuştur. Cemiyeti önemseyen ve cemiyete tahakkuk ettirilmek istenen nizamın ne kadar başarılı olduğu- olacağı tartışılır. Ferdiyetçilikte ise, ferdin hakikaten cemiyetin organik bir parçası olduğu ancak ilk olarak ferdin değil, cemiyetin olduğunu belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tecer’in Oyunu: Yazılan Bozulmaz”- İrfan Şahinbaş, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 1.

Devlet Konservatuvarı, Tiyatro bölümünde, Ahmet Kudsi Tecer’in tek perdelik oyunu “Yazılan Bozulmaz” üzerine yazılmış bir değerlendirme yazısıdır. Şiirleri ile tanınan Tecer’in ilk sahnelenen oyunu olması bakımından önemli olan eseri, İrfan Şahinbaş tarafından oldukça değerli bulunur. Tecer, oyununda yerel unsurlardan yararlanmış ve başarılı bir kurgu ortaya koymuştur. Piyes de başına türlü talihsizlikler gelen Emine’nin hazine sonla biten dramına şahit oluruz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yaz Günlerinde Kitaba Dair Düşünceler”- Nasuhi Baydar, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 1.

Öncelikle yaz mevsimine dair tasvirlerle yer verilen yazıda, daha sonra ülkemizdeki “kitap buhranı”ndan bahsedilir. Kitapçılığın geçirdiği bu buhran yaklaşık iki senedir (1945- 1947) devam etmektedir. Özellikle savaş sonrası ekonominin de kötüye gitmesi ile insanların temel ihtiyaçlarını bile zor karşılıyor olmasından dolayı kitaba olan rağbet de ister istemez azalmıştır. Buradan kitap ve kitapçılık sektörüne değinilen yazıda, nitelikli kitabın basımına dair de birtakım sorgulamalara geçilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Prag Müzik Festivalinde”- H. B. Yönetken, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 1.

08. 05. 1947- 28. 05. 1947 tarihleri arasında Prag da gerçekleştirilen müzik festivaline dair bir değerlendirme yazısıdır. Festivalin kendi bülteninin, akış programının verildiği yazıda, Türk müzisyenlerinden Ulvi Cemal Erkin’in de festival bünyesinde sahne aldığı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şehrin Işıkları Söndü”- Oktay Akbal, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 1.

Akbal’ın durum hikâyelerinden biri olan “Şehrin Işıkları Söndü” de, gece ile birlikte sokakta yeni ve farklı bir hayatın başlaması gözler önüne serilir. Şehrin ışıklarının sönmesi ile sokakta yeni, farklı ve biraz da ürpertici bir hayat başlar. İşte Akbal da hikâyenin başkahramanı ve arkadaşı ile bizi bu sokaklarda gezdirir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ahmet Haşim’i Düşünürken... II”- Cahit Tanyol, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 2.

İlk kısmı gazetenin 23- 24. Sayısında(14 Haziran 1947) yayımlanan yazının ikinci kısmıdır. Tanyol, yazının bu kısmında özellikle Ahmet Haşim’in “Piyale Mukaddimesi” ndeki şiir hakkındaki görüşleri üzerinde durmuştur. Haşim, mukaddimede “şiirde açıklığa” karşıdır. Şiirde müphemliği bir bediiyat olarak görür. Ancak, Tanyol her anlam kapalılığının şiir olmadığı üzerinde durur. Gerçek şiirin, içinde yaşadığı topluluğun mizacını, duygu ve düşünce yapısını ortaya koyduğunu bununda ancak milletin kullandığı müşterek kelimeler üzerinden olacağını belirtir ve Haşim’i bu yönden tenkit eder. Tanyol, bütün bu söylediklerine rağmen, yazının sonunda Haşim’i Yahya Kemal’den sonra Türk Şiirinin en kudretli şairleri arasında zikreder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şerif Renkgörür’ün Bir Hatırası”- Malik Aksel, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 2.

Aksel, gazetede sanat hayatına dair aktardığı hatıralarına bu kez arkadaşı Şerif Renkgörür’den bizzat dinlediği bir anı ile devam etmektedir. Renkgörür, bir zamanlar Çin Hindistan’ında bir esaret hayatı yaşamıştır. Burada tek avuntusu ise İstanbul’a dair yaptığı resimler olmuştur. Bir gün kamp kumandanı Major Hilson kampı teftişe geldiğinde, Renkgörür’ün eserlerini görür ve çok değer verir. Hilson, bir sanatseverdir ve Renkgörür’den, Mandalay şehrine gitmesini oradaki Pagotlondan birinin resmini yapmasını ister ve ona çeşitli kâğıt, boya ve fırçalar

hediye eder. Renkgörür resmi yapar ve kumandan da çok beğenir. Renkgörür memlekete döneceği sırada komutan onu İskoçya'daki malikanesine davet eder ve orada istediği kadar kalıp, resim yapmasını teklif eder. Şerif Renkgörür ise memleket hasreti ile İstanbul'a dönmeyi tercih eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanatta Millî Duygu”- Melahat Özgü, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 2.

Sanatın, ana kuvvetlerinden birinin “millî duygu” lar olduğunun vurgulandığı kısa bir yazıdır. Bu duygunun çok sağlam olduğu ve bununla beslenmeyen hiçbir büyük sanat eserinin olmadığı iddia edilir. Büyük eserin, bir milletin bünyesinden ortaya çıkıp, bütün milletlere mal olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Resimli Kitap Sergisi”- Fuat Pekin, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 4.

Fuat Pekin'in Fransız ve resimli kitap sanatını tanıtmak üzere ülkemize gelen ünlü gravür ustası Jean Gabriel Daragnes ile yaptığı bir röportajdır. Ankara Üniversitesi'nde “Fransız Resimli Kitap” üzerine bir sergi başlığı ile bir sergi açılmış, F. Pekin de Daragnes ile burada tanışma ve konuşma fırsatı bulmuştur. J. Gabriel Daragnes, sanat hayatı boyunca birçok şair ve yazarın kitabını resimlemiştir. Daragnes, Güzel Sanatlar Akademisinde bir müddet çalıştıktan sonra Humbert Akademisine devam eder. Şair Valéry, çeşitli gravür tekniklerini yakın dostu Daragnes'den öğrenmiştir. Daragnes'in modern sanat hakkındaki görüşleri ise mücerret resmin gerilediği yönündedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Léopold Lévy'nin Resim Sergisi”- Peyami Safa, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 4.

Güzel Sanatlar Akademisi profesörlerinden Fransız ressam Léopold Lévy'nin Haziran ayı içerisinde İstanbul da verdiği resim sergisi üzerine bir değerlendirme yazısıdır. Bu asrın resim için bir “tereddüt” asrı olduğu aslında sadece resim için değil tüm sanatlar, manalar açısından bir tereddüt asrında olduğumuz belirtilen yazıda, bu tereddüdün yeni fikirlere de gebe olduğu belirtilir. İşte Lévy de tüm bu yeniliklerin içine doğmuş ve onlardan beslenmiştir. Sergide Lévy'nin elliden fazla eserine yer verilmiştir. Eserlerinin ortak özelliği olarak zarif bir sadelik ve kibarlık gösterilebilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Kitabı: Kaşgarlı Mahmut”- Hikmet Dizdaroğlu, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 4.

Gazetede zaman zaman karşılaşılan bu köşede çeşitli yazarlar tarafından farklı kitapların tanıtıldığı bir yazı dizisini okuruz. Bu sayıda da, Türk Dil Kurumu uzmanlarından M. Şakir Ülkütaş’ın “Kaşgarlı Mahmut” adlı biyografik eseri incelenmiştir. Daha önce de biyografi çalışan Ülkütaşır, bu eseriyle de oldukça iddialıdır. Oldukça hacimli ve muhteva bakımından zengin olan eserde, Kaşgarlı Mahmut’un hayatı ve şahsiyeti, Tür diline getirdiği yenilikler ve en önemli eseri olan “Divanü Lügati Türk” üzerinde durulmaktadır. Eserin en önemli özelliği ise içerisinde; Kaşgarlı Mahmut ve Divanü Lügati Türk hakkında yapılmış çalışmaların bir bibliyografyasına yer vermiş olmasıdır. Türk Dil Kurumu Yayınları tarafından çıkan kitabın künyesi, “Büyük Türk Dileci Kaşgarlı Mahmut: Hayatı, Şahsiyeti, Divanü Lügati Türk” şeklindedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tercümenin Sefalet ve İhtişamı”- Cavit Yamaç, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 5.

Bir İspanyol atasözü, “Mütercim haindir” ve İspanyol mütefekkir Ortega Y. Gasset’in, “Tercümenin Sefaleti ve İhtişamı” adlı incelemesinden yola çıkarak, “tercüme” üzerine çıkarımların bulunduğu bir yazıdır. Tercümeyi de “hayalî işler” kadrosuna sokan Gasset, mütercimi ise “bu işi çekingenliği yüzünden seçmiş, sıkılgan bir adam” olarak tanımlar. Dilecilerin bir milletin kelimelerini bildiğini ancak düşüncelerinin bilinemeyeceği vurgulanan yazıda, tercümenin en büyük rolünün; “Milletlerin asırların sakladığı sırları ifşa etmek” olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “C. F. Ramuz Öldü”- ? , S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 5.

Gazetenin bir önceki sayısında (S. 23- 24, 14 Haziran 1947) da “Üç Hayaletler” hikâyesine yer verilen C. F. Ramuz, 23 Mayıs 1947 de vefat etmiştir. Ramuz, toprağın şairidir. Birçok hikâyelerinde de şiir ve hakikat sonsuz bir insan sevgisi ile kucaklaşırlar.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı IX”- İ. Galip Arcan, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 5.

Vedat Nedim Tör’ün “İşsizler” piyesinin Ferah Tiyatrosunda sahnelenmesi ile ilgili hatıraların aktarıldığı yazıda, Arcan’ın sahnede bu oyunu oynarken başında sandalye kırılmasından

dolayı yaralandığı bilgisine rastlanır. “İşsizler” den sonra Türk yazarlarının da telif tiyatro yazma konusunda büyük bir artış olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Gölgeler”- Ahmet Muhip Dranas, S. 25- 26, 28 Haziran 1947, s. 6.

Dranas’ın “Gölgeler” piyesinin 10. , 11. , 12. , 13. , 14. ve 15. Sahnelerinin aktarıldığı bu bölümde; Baba, Oğul ve Komşu karakterleri “aşk” üzerine diyaloglarına devam ederler. Bu “aşk” sohbetinde kadın ve erkek fitratları üzerinde de durulur.

27- 28. SAYI- 12 TEMMUZ 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Hürriyete Dair”- ? , S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 1.

Yazarı bilinmeyen bu yazıda, gazetede ilk defa siyasi mevzular ile ilgili bir görüş bildirmiştir. İnsanlığın için hürriyetin her şey olduğu belirtilen yazıda, bu hürriyetin “mutlak hürriyet” olmadığı, kanunların imkân verdiği her şey olduğu belirtilmektedir. Hürriyet derken, millî vicdanın, kanunun yanı başında “idrak” e de büyük bir yer ayırmanın gerektiği vurgulanan yazıda, hürriyetin tüm bu unsurlara her şey olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “André Malraux Konuşuyor: İnsan Öldü mü?”- / Çeviren: Avni Mogol, S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 1.

Fransız yazar André Malraux’un UNESCO tarafından Sorbenne da tertip edilen konferanslar arasında tanınmış Fransız şairi Louis Aragon ile yaptıkları bir konuşmanın tercümesidir. 20. asrın sorunlarının ele alındığı yazıda, “İnsanoğlu öldü mü, ölmedi mi?” konusu tartışılır. Yeni insanı ne şekilde ortaya çıkarabiliriz üzerine kafa yorulduğu yazıda, “kendi değerlerinden vazgeçen 19. yy insanını dünyada oluşturduğu tahribat ve çözüm yolları araştırılmıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Hazır Fikirler”- Mehmet Kaplan, S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 1.

Alain’dan, “Sanatkâr bir vatandaş mıdır?” alıntısı ile başlayan yazıda; sanatkâr ve fikir ilişkisi ele alınmıştır. Normal hayatta herkesin belirli hazır fikirleri takip ettiğini şairlerin ise belirli hazır fikirleri bile “yani bir ifade tarzı” ile işledikleri sürece kalıcı oldukları savunulur. Gerçek şairin ise fikirlerin esaretinden kurtulduğu belirtilir. Şiir ve bütün sanatların, fikirlere karşı bir mücadele yolu olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İlk Gece”- Luici Pirandello/ Çeviren: Kâmuran Acet, S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 1.

Yoksul ve babasız bir kız olan Marasbella’nın evlilik macerasını anlatan bir hikâyedir. Marasbella, babasını denizde kaybetmiştir. Evleneceği insan Lisi ise ilk eşini denizde kaybetmiştir. Marasbella’nın ve aslında Lisi’nin zorunda bırakıldıkları bu evliliğin bir drama dönüşünü okuruz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “ Eğitim Enstitüleri”- H. Basri Yüce, S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 3.

1946- 1947 yıllarında kapatılan şehir öğretmen okullarının yerine “Eğitim Enstitülerinin” açılmasına dair bir yazıdır. Yabancı dil, resim-iş, musiki ve beden eğitimi derslerinden artakalan bütün dersleri, sekiz yıllık bir öğrenim döneminin her sınıfında okutmaya yetkili öğretmenleri yetiştirmek amacıyla faaliyete geçen eğitim enstitülerinin bir amacı da toplu tedrisi gerçekleştirebilmektir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Geçmiş Günlerden Notlar”- Mustafa Yalınkat, S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 3.

Hikâyeci Memduh Şevket Esandal’ın “Mustafa Yalınkat” takma ismi ile kaleme aldığı yazıda hayatının çeşitli dönemlerinde aldığı notları okuruz. “Yerimiz, Çarşımız, Bizler, Gündüzler, Dairemiz, İçki Masamız, Masamızın Örtüsü, İçkimiz, Hizmet Edenler, Geceler, Sözlerimiz, Uykumuz” gibi başlıklardan oluşan yazıda, her başlığın altında bir iki cümlede olsa kısa notlara yer verilmiştir. Oldukça samimi ve sade olan cümlelerde Yalınkat- Esandal’ın yaşamına ve duyularına şahitlik ederiz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi , “Rainer Marie Rilke ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi I: 19. Yüzyılın Manzarası”- Dr. Christel Kristinus / Çeviren: Cemil Ziya Şanbey, S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 3.

Dizi yazı şeklinde olan yazının bu ilk kısmında Rilke ile bağlantılı olarak empresyonizm konusu 19. Yüzyıldan itibaren ele alınmaya başlanmıştır. On dokuzuncu yüzyıl- aydınlık devri ile Fransız İhtilali fikirlerinin gerçekleşme devri, sanatsal olarak da “empresyonizm” in yükselişe geçtiği bir dönemdir. Makineleşme ile birlikte, “insanın” ve “insanlığın” sahneden çekilmesi inşam ruhunun da görmezden gelindiği ve çürüdüğü bir dönemdir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “1947 Prag Beynelmilel Bestecileri ve Müzik Münekkitleri Kongresi”- Halil Bedi Yönetken, S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 4.

Gazetenin daha önceki sayılarında Halil Bedi Yönetken tarafından değerlendirilen “1947 Prag Beynelmilel Müzik Festivali” nin “Besteciler ve Müzik Münekkitleri Kongresi” ile ilgili bir yazıdır. Yönetken, kongreye ve festivale Türkiye’yi temsilen gitmiştir. Yeni Türk müziği ve müzik hayatını merkeze alarak bir konuşma yapan Yönetken, yeni Türk müziğinden kimi örnekler de dinlettirmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Suç ve Ceza Eserinin Kötü Bir Tercümesi Münasebetiyle: Klasikler Öldürülüyor! Suç Ortada Ama Cezasını Kim Verecek?- Dr. N. Türkay, S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 4.

Dostoyevski’nin “Suç ve Ceza” adlı eserinin Remzi Kitabevinden çıkan, Hakkı Süha Sezgin çevirisini beğenmeyen N. Türkay’ın bu eserden yola çıkarak iyi bir çeviri için gerekli olan nitelikleri inceleyen bir yazıdır. Türkay, iyi bir tercüme yapabilmek için iki temel şartı sıralar. Bunlar; “Bir mütercimim tercüme edeceği eserin dili ile kendi ana dilini iyice bilmek” zorundadır. Sezgin, eserin tercümesinde, Fransızca tercümesini ele alınmıştır. Dr. N. Türkay eserin Fransızcasının Türkçeye tercümesinde birçok eksik ve yanlış ifadeler bulmuştur. N. Türkay, böyle mühim bir eserin bu hâle getirilmesini eleştirmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bernardino Molinari”- Be. Se. , S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 5.

Cumhurbaşkanlığı Filarmonik Orkestrasında o dönem için açık bulunan “şef” lik vazifesine talip olan İtalyan orkestra şefi Bernardino Molinari’nin hayatı ve sanat anlayışı hakkında bilgiler içeren kısa bir yazıdır. Bernardino Molinari, 1880 de Roma da doğmuştur. Santa Cecilia Konservatuvarının org, piyano ve kompozisyon kısımlarından mezun olmuştur. 1909 yılında meşhur Roma Augusteo Orkestrasının başına getirilmiştir. 1912’den sonra memleketi içinde ve dışında birçok konser idare etmiştir. Harbisonu Avrupasından, savaş felaketine uzak kalmış Türkiye’ye sanatkâr akını başlamıştır. Yazarda bu akını fırsata çevirerek uyanık ve dikkatli olmamız gerektiğini belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Esat Subaşı’nın Resim Sergisi”- ? , S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 5.

Ankara da Belediyeler Bankası altındaki Halkevi resim ve heykel galerisinde Esat Subaşı’nın resim sergisini haber veren bir yazıdır. 20 Temmuz’a kadar devam edecek sergide çoğu Bolu, Ankara, İstanbul manzaraları olmak üzere 42 değerli eser sergilenmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı X”- İ. Galip Arcan, S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 5.

Vedat Nedim Tör’ün “İşsizler” adlı telif piyesinden sonra Ferah Tiyatrosuna birçok piyes gönderilmiştir. Bu piyesler arasından Sermed Muhtar Alus’un “Duvar” isimli vodvili, ilk kez 4 Nisan 1925 tarihinde temsil edilmiştir. Bu oyunda, Behzad Butak, Küçük Kemal, Galip Arcan ve Rahmetli Neyyire Neyir gibi usta oyuncular oynamıştır. Halk ve eleştirmenler tarafından çok beğenilmeyen piyesi, Mahmut Yesari “Akşam” da, Hasan Rahmi Us da “San Sanat” da eleştirmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Gölgeler”- Ahmet Muhip Dranas, S. 27- 28, 12 Temmuz 1947, s. 6.

Dranas’ın ödüllü piyesinin beşinci kısım tefrikasıdır. Bu tefrikada artık piyesin II. Sahnesine geçilmiştir. Piyesin bu bölümünde Babanın düşte- hayalde gördüğü bir şahıs olan, “Nar Çiçeği Elbiseli Kadın” kahramanı ile karşılaşırız. Bu bölümde Babanın bu geçmişinden gelen “Nar Çiçeği Elbiseli Kadın” ile yaptığı diyaloglara sıkça rastlarız.

29– 30. SAYI- 26 TEMMUZ 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Fert ve Cemiyet Bakımından Hürriyetlerimiz”- İsmail Hüsrev Tökin, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 1.

Fert ve cemiyet bakımından “hürriyet” anlayışının ele alındığı yazıda, öncelikli olanın hangisi olduğu da sorgulanır. Klasik hürriyet anlayışlarının Fransız İnkılabının 1789 İnsan Hakları Beyannamesi ve İngiliz Beyannameleri ile literatüre girdiği belirtilen yazıda, ilk zamanlar insanlığın tiranlığa, devletin hudutsuz tahakkümüne karşı bir zaferi olarak ilan edilen hürriyetlerin sosyal ve ekonomik tesirleri bakımından cemiyetin bütün topluluklarına eşit bir saadet getirmediği de belirtilir. Cemiyet hürriyetlerine çok değer veren ülkelerin belli bir zaman sonra faşist ve devletten başka kimseye söz hakkı tanımadığı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Doğu- Batı”- Mehmet Kaplan, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 1.

Yaşar Nabi Nayır’ın, Varlık dergisi 1947 Mayıs sayısının da neşrettiği “En Büyük Tehlike” adlı yazısının, Mehmet Kaplan tarafından eleştirildiği bir yazıdır. Nayır bu “En Büyük Tehlike” adlı yazısında, Doğu medeniyetini bütünü ile kötüler ve geri bulur. Doğu medeniyetinin bu geri oluşunu da kendince dindar ve mistik oluşuna bağlar. Batı medeniyetini ise göklere çıkarır. İşte Kaplan, yazısında Yaşar Nabi’nin din namına Doğu medeniyetini toptan değersizleştirmesini eleştirir. Yaşar Nabi de Kaplan’a bu yazının ilmi bir araştırma olmadığı cevabını vermiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Nerede Gelişti Nerede Tutunamadı?”- Nasuhi Baydar, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 1.

Sanatı Eski Roma ve Yunandan itibaren ele alan yazı, İtalya rönesansına kadar gelir. Bu tarihi süreç içerisinde sanatın nerede geliştiği, yeşerdiği nerede tutunamadığının irdelendiği yazıda, sanatın itibarı nerde varsa orada tutunduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Anahtar”- Ağâh Sırrı Levend, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 1.

Şiir ve romanın geçirdiği değişikliklerin ele alındığı yazıda, yapısal ve içerik olarak şiir ve nereden nereye gelmiştir sorusuna cevap aranır ve çeşitli örnekler verilir. Refik Halit Karay’ın “Anahtar” romanının ele alındığı yazıda; Bir adamın karısının çantasında bulunduğu yabancı anahtar yüzünden yaşadığı şüphe ve sonrasında yaşananlar aktarılır. İlk bakışta eser bir şuuraltı tahlil romanı olarak görülse de aslında tasvirleriyle realist, psikolojisiyle modern bir romandır. Ağâh Sırrı Levend, Refik Halit’in dil kullanımını oldukça başarılı bulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Çember”- Zahir Güvemli, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 1.

Sarhoş başkahramanın Tepebaşı’nda gezerken, bir adam ile karşılaşması ve sonrasında yaşananları konu edinen bir hikâyedir. Gece karşılaştığı adamın çizdiği bir çemberde yaşaması kahramanımızı çok meraklandırır. Bu çember ise bir kadını, “Seniha” yı temsil etmektedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Paris Mektubu: Paris ve Resim Sergisi”, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 2.

Arif Kaptan’ın gazetenin ilerleyen sayılarında da rastlayacağımız bu “Paris Mektubu” yazı dizisinde, Arif Kaptan’ın Fransa da gezdiği yerlere ve gittiği sanatsal faaliyetlere şahit oluruz. Dizinin bu ilk bölümünde de Kaptan’ın Paris de gittiği resim sergileri hakkındaki fikirleri okuruz. Galiera Müzesinde Serusier’in büyük bir resim sergisinden bahsedilen yazıda, Kaptan, Serusier’in eserlerini renk armonileri yönünden değişik ve çeşitli bulur. Kaptan ayrıca yazısında Valadon’un bir sergisinden de bahseder. Valadon daha çok natürmortları ve peyzajları ile tanınır. Galerî Caré’de, Picasso’nun bir sergisi açılmıştır. Salonda beş resim sergilenmiştir. Oldukça tertipli bir sergidir. Kaptan, Picasso’yu, “devrimizin maceradan yılmayan en olgun ve en cesur ressamı” olarak nitelendirir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şiir İç Ahenk İster”- Melahat Özgü, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 3.

İnsanın bir yaşadığı dünya ve bir de içinde yaşattığı, duyduğu bir dünyadan bahseden Melahat Özgü, şairin iç dünyasında uyumu ve ahengi yakaladığını vurgular. Dış dünyada olanlar, iç dünyamıza tesir eder ve ruhumuzu sarsar. Bu titreyişle birlikte yaratıcılık devreye girerse ortaya bir sanat eseri ortaya çıkar. Şair, hiçbir şeye hiçbir hayale gözlerini kapamaz. Bu nedenle de “iç” i en iyi bilen şairdir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İslam Tasavvufunda Estetik”- M. Nuri Gençosman, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 3.

İslam mutasavvıflarına göre “varlık” ve “sanat” anlayışının ele alındığı yazıda, tasavvufa göre yegâne varlık Tanrı varlığı olduğu ve madde aleminin bu belirtiler üzerine kurulu olduğu belirtilir. Sofilere göre; güzel, iyi, doğru hep aynı şeydir. Güzellik insanın bedeninde olursa derecesine göre; hüsün, melahat, letafet, ahlakında olursa; iffet, fazilet, şecaat, sözünde olursa; fesahat, belagat... fikir de olursa; hakikat sözleriyle ifade edilir. Şu hâle göre estetik de güzellik ne ise ahlak da iyilik, mantık da doğruluk, hukuk da adalet odur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Davamız Hakkında”- Suut Kemal Yetkin, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 3.

Suut Kemal Yetkin, Nurullah Berk’den gazeteye bir yazı istemiştir. İşte bu mektup- yazı da bunun üzerine kaleme alınmıştır. “Sanat anlayışı” ve Türkiye de o dönemde meydana gelen

sanat hareketleri hakkında kaleme alınan kısa mektup da; ÷lkemizin sıkıntısını çektiği ıstırabını duyduğu şey, hiçbir faaliyet sahasında hiçbir meslek bölümümde “kıymet ölçüsü” dediğimiz nizamın kurulamamış olmasına bağlar. “Kıymet ölçüsü” nū ise insanların yalnızca iyi hislerine dayanmadığını, muhit dediğimiz kitlenin hüküm verebilecek birçokluğunu ve bir kùltür ve anlayış seviyesine sahip olması gerektiği şeklinde açıklar. Ancak durumun bizde böyle olmadığını, ressamların son zamanlarda girdiği tartışmalar üzerinden örnekler.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ancak Bundan Sonra”- H. Basri Yüce, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 3.

“Dil” üzerinde durulan yazıda, kelimeleri lüğate kazandırmanın akademilerin görevi, lüğatteki kelimelere yeni anlamlar verip, lüğate mal etmenin ise her zaman sanatçıların vazifesi olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Çallı İçin Tören”- Nurullah Berk, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 4.

Ressam İbrahim Çallı’nın emekliye ayrılması münasebetiyle 14 Temmuz günü yapılan törende Nurullah Berk’in yapmış olduğu bir konuşmadır. Çallı ve arkadaşları, 1914 ile 1930 arasındaki geniş zaman diliminde Türk resim tarihinde yeni bir çığır açarak, kendilerinden sonra gelen nesillere örnek olmuşlardır. İbrahim Çallı’nın sanatı empresyonizmin tekniğinden yararlanır. Çallı için modern resmin kurucularındandır diyebiliriz ve birçok genç ressamı da atölyesinde yetiştirmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yazar Dostlarım”- Oktay Akbal, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 4.

Gazetede daha çok hikâyeleri ile yer alan Oktay Akbal’ın bu sayıda, bir hatırası ile yer aldığını görürüz. Bu yazıda “ yazar dostlar” dan kastın sadece birebir tanışma, görüşme ve muhabbetle olmadığını, Akbal’ın hayatına kitapları ile giren ve onda çeşitli etkiler bırakan yazarların tümünü kapsadığını görürüz. Bu yazar dostlara örnek olarak; Amerikalı Whitmann, Baudelaire, Flaubert ve Alain- Fournier’i örnek verebiliriz. Akbal, kalemli ile insanların yararına çalışan, yeni şeyler için didinen bütün yazarları dostu olarak kabul eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Rainer Maria Rilke ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi II: Fransız Empresyonizminin Sanatı ve Sanatçıları”- Dr. Christel Kristinus, S. 29- 30, 26 Temmuz 1947, s. 4.

Yazının ilk bölümü, gazetenin 27.- 28. Sayısında (12 Temmuz 1947, s. 3.) yayımlanmıştır. Yazıda Fransız Empresyonizminin tarihi ele alınır. Ana başlık olarak; “Rainer Maria Rilke ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi” verilse de dizi yazıda ilk önce “empresyonizmin tarihi” ele alınır. Özellikle 19. Yüzyıl ve sonrasında resim sanatı üzerinden “empresyonizmin” gelişiminin ele alındığı yazıda, empresyonistlerin; ırk, zaman ve mekân unsurlarının oluşturduğu şartlar içerisinde işe başladığı üzerinde durulur. Empresyonistler; hiçbir doktrini olmadığı gibi propaganda da yapmamışlardır. Onların müşterek olan tarafı gördükleri resmetmekten ibarettir. Empresyonist ressamların ilk ve esaslı işleri “görmek”tir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı XI” İ. Galip Arcan, S. 29-30, 26 Temmuz 1947, s. 4.

İsmail Galip Arcan, gazetede “Ferah Tiyatrosu” hatıralarına devam etmektedir. Hatıraların bu 11. kısmında; Ferah Tiyatrosunda sahneye konulan ve yüzde yüz yerli eserlerden biri olan, Osman Cemal Kaygılı’nın “İstanbul” adlı revüsünün sahnelenmesi macerası olmuştur. Muhsin Ertuğrul tarafından Cemal Kaygılıya sipariş edilen bu revü için çok emek harcanmıştır. “Revü” o dönem için oldukça yeni ve denenmemiş bir türdür. Ancak Ferah Tiyatrosu bu yükün altından başarı ile kalkmış ve İstanbul revüsü halk tarafından beğenilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “ Gölgeleler”- A. Muhip Dranas, S. 29-30, 26 Temmuz, 1947, s. 6.

Dranas’ın “Gölgeleler” piyesinin tefrikası gazetede tüm hızıyla devam etmektedir. Baba, anne, oğul, hizmetçi ve narçiçeği elbiseli kadının diyaloglarına şahit oluruz. Anne ve baba, “nişanlı kız” larından yola çıkarak kendi evliliklerinde ve evlenmelerinde bir sorgulamaya girişirler.

31– 32. SAYI- 9 AĞUSTOS 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Mektup”- Suut Kemal Yetkin, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 1.

Yazar ve estetsiyen Suut Kemal Yetkin’in Ekrem Bey’e yazmış olduğu bir mektuptur. Mektup, İstanbul’dan yazılmıştır ve İstanbul’un çeşitli doğal güzellikleri ve sanatsal

faaliyetleri ele alınmıştır. Yetkin, denize tutulmuş ve denizin verdiği dinginlik ve huzurla okumalarına hız vermiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Büyük Heykeltıraş Marcel Gimond’la Bir Görüşme”- Nurullah Berk, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 1.

Ressam Nurullah Berk’in Paris de Fransa’nın büyük heykeltıraşlarından Marcel Gimond ile yaptığı bir görüşme/ röportaj yazısıdır. Gimond; Paris Güzel Sanatlar Mektebinde ve Jülian Akademisinde hocadır. Berk, Gimond’a, “modern sanatın karşı karşıya kaldığı çıkmaz” ın nasıl çözüleceği konusunda sorduğu sorulara, “eskinin usul ve tekniğini birebir almaktan değil, ruhlarını ve düşüncelerini anlayıp yeniyi oluşturmak gerektiğinden bahseder. Giomond, sanatkârın her türlü sistem dışında, bir nevi safiyete dönmesi gerektiğinin söyler. Sanatın; insanın hayat anlayışının şekiller yolu ile tezahürü olduğu belirtilen yazıda, bugünün sanatkârı için lüzumlu olan şeyin, büyük örnekler seyretmek ve onların ruhuna varmak olduğu vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Hürriyet ve İrtica”- Cahit Tanyol, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 1.

Tanyol’un “irtica” kelimesinin sözlük anlamından yola çıkarak, kelimenin görünen ve görünmeyen manalarının irdelendiği bir yazıdır. Tanyol irticanın sadece “muhafazakârlıkla” ilgili bir durum olmadığının, her grubun kendine ait bir taassubunun dolayısıyla “irtica” nın olduğunun üzerinde durur. Tanyol’a göre irtica; bir hürriyetsizlik, müsamahasızlık durumu olduğunu ve her grubun kendi dışındakilere hürriyet hakkı tanımadığı için bir anlamda “irtica” dır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yağmur Rüzgarı”- Oktay Akbal, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 1.

Akbal’ın “ben dili” ile yazmış olduğu hikâye bir durum hikâyesidir. Kahraman- ben anlatıcı şehrin caddelerinde gezmekte ve çevresindekilerin kendinde uyandırdığı izlenimler ve hatıralar hikâyenin ana çatısını oluşturmaktadır. Hikâyenin tasvir gücü oldukça yüksektir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Amber”- Kâmuran Acet, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 2.

Kathleen Wilson’un, Vahdet Gültekin tarafından dilimize çevrilen, Arif Bolat kitabevi vasıtasıyla basılan romanı “Amber” üzerine bir eleştiri yazısıdır. Daha önce gazetenin 23.- 24. Sayısında (14 Haziran 1947) yayımlanan “Ayıp Değil mi?” başlıklı kısa yazıda, kitabın iki cilt

olmasına rağmen, birinci kitabın sonuna kadar kitabın iki cilt olması ile ilgili hiçbir bilgiye yer verilmemesi eleştirilir. Yazıda öncelikle romanın kısa bir özeti verilir. Kitabın niteliksel olarak zayıf olduğunun ancak reklamının çok yapıldığının üzerinde durulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Eser ve Anlayış”- H. Basri Yüce, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 3.

Sanatçı ve tenkitçi arasındaki temel farkların ele alındığı yazıda, sanat anlayışı (teorinin) ile sanat eserinin(pratiğin) birbirinden farklı olduğunun ve hatta uyuşmadığının üzerinde durulur. Şairi ve şiiri ne kadar anlatsak da ortaya çıkan ürünün her zaman farklı ve bunları aşan bir şey olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “77 Yaşında Bir Film Sanatçımız Nafia Arcan’ı Kaybettik”- Lütfi Ay, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 3.

Gazete de tiyatro hatıraları yayımlana İsmail Galip Arcan’ın annesi Nafia Arcan’ın vefatı üzerine kaleme alınmış kısa bir yazıdır. Nafia Arcan’ın “oyunculuk” yönü de vardır. İlk defa Muhsin Ertuğrul’un çevirdiği “Ankara Postası” adlı filmde anne rolünü almıştır. Nafia Arcan, oğlu ile birlikte Türk tiyatrosuna büyük hizmetlerde bulunmuştur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Temel Kitaplar”- Cavit Yamaç, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 3.

Cavit Yamaç, kitapları hakikati aramak içim okuduğumuz üzerinde durur ve iki tür okumadan bahseder. Bunlardan biri; “hakiki okumak”, diğeri ise İngiliz Muharriri Georges Duhamel’den mülhem “gelişigüzel okumak” tır. Yamaç, yazısında gençler için ciddi okuma tavsiyelerinde de bulunur ve “Okuma Kılavuzu” adlı bir kitap yazma isteğinden bahseder. Verimli okuma için; “Sebat, metot, metinle uzun zaman samimi bir şekilde bağdaşmak ve notlar tutarak mütalaa etme” nin gerekliliğinden bahseder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Yeni Romancı”- Zahir Güvemli, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 3.

Zahir Güvemli’nin, romancı Safiye Erol’un ikinci romanı olan “Ciğerdelen” üzerine yazdığı bir değerlendirme yazısıdır. Kısaca özeti verilen romanın, edebiyatımızda telif roman yönünden oldukça başarılı bir roman olduğu üzerinde durulur. İç içe iki vaka silsilesinden oluşan roman, mistisizm ile bağlanmıştır. Ayrıca roman karakter çizimi açısından da oldukça

başarılıdır. Eserin yeni bir roman anlayışı ile yazıldığı ve geleneksel roman formlarının dışında kaldığı vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Geçen Mevsimin Musiki Hareketleri”- Be. Se. , S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 4.

1947 yılının son konserinin Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrasının Beethoven’ın dokuz senfonisiyle sonlandığı haberi verilir. Bir yılın musiki faaliyetlerinin değerlendirildiği yazıda, dönemin Fransız piyano virtüözü ve pedagogu Lazare Levy ile açıldığı belirtilir. 23 Şubat 1947 Pazar gecesi Fransız kemancı Bayan Olette Frantz’ın konservatuvar da bir konseri olmuştur. Yılın en iyi konserlerinin Çek virtüözü Vasa Prihoda’ya ait olduğu belirtilir. Çek Tirozu, bu yılın önemli sanat olaylarından. Yazıda ayrıca Ahmet Adnan Saygun’un Paris de verdiği “Yunus Emre Oratoryosu” ve Ulvi Cemal Erkin’in Prag da çaldığı senfoni de ele alır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Burhanettin Tepsi Öldü”- Mehmet Ali Çamlıca, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 4.

Tiyatrocu Burhanettin Tepsi’nin vefat haberini veren kısa bir yazıdır. Yazının müellifi Mehmet Ali Çamlıca’nın Burhanettin Tepsi ile birebir tanışıklığı da vardır. Burhanettin Tepsi’nin en büyük amacı “hakiki Türk tiyatrosunu” kurmaktır. Ancak gayesine ulaşmadan vefat etmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İki Türk Müzisyeni Atina da”- Yuvanıs Pasarulas, Alexandr Lalauni, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 4.

1947 Nisan ayında, piyanist Mithat Fenmen ile viyolonist Orhan Borar’ın Yunanistan’a giderek, Atina da verdiği konserler üzerine Yunan gazetecilerin düşüncelerini içeren bir yazıdır. Yunan gazeteciler; Yuvanıs Pasarulas ve Alexandr Lalauni konserleri oldukça başarılı bulmuşlar ve Yunan- Türk dostluğunun pekişmesi için bir adım olarak görmüşlerdir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Rainer Maria Rilke ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi III: Rilke Empresyonizmi Nasıl Kavrıldı?”- Dr. Christel Kristinus/ Çeviren: Cemil Ziya Şanbey, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 4.

Dizi yazının ilk kısmı, gazetenin 27.- 28. Sayısında (12 Temmuz 1947), ikinci kısmı ise, 29.- 30. Sayısında (26 Temmuz 1947) da yayımlanmıştır. İlk iki kısımda “Empresyonizm” in başlangıcı ve gelişimi ele alınmış bu üçüncü kısımda ise, şair Rainer Maria Rilke’nin

empresyonizm ile tanışması ele alınmıştır. 1902 yılında henüz 27 yaşında iken Paris'e gelen ve burada bir Rodin biyografisi yazmayı düşünen Rilke, burada çeşitli seyahatlere çıkmış ve görüşmeler yapmıştır. O dönemde Paris de "empresyonizm" in tesiri büyüktür. Rilke, Paris de Rodin ile tanışır ve arkadaş olurlar. Kendisinin de izlenimci yönü olan Rodin'in, Rilke üzerinde etkisi büyük olmuştur. Rilke, Paris de bütün empresyonist sanatkarların yaptığı gibi önce "görme" yi öğrenmekle başlar. Bu görme, "derinden bir görme" dir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı XII"- İsmail Galip Arcan, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 5.

Arcan, hatıralarına gazetenin bir önceki sayısında (S. 29- 30, 26 Temmuz 1947) değindiği; Osman Cemal Kaygılı'nın "İstanbul" adlı telif eserinin sahnelenmesi ve sonrasındaki anılarla devam eder. Oyunda çeşitli tablolarla vardır. Bunlar; "Köprü Üstü, Eminönü, Divanyolu, Erkekleri Himaye Cemiyeti, Sinemada, Kaledibi, Yedikule, Balat Çarşısı, Sulukule ve Tokatlıyan" gibi İstanbul'un önemli yerlerinden manzaralar gözler önüne serilmiştir. İstanbul revüsü oldukça beğenilmiştir ancak revü maddi açıdan çok zahmetli bir iş olduğu için, gelirler giderleri karşılamamış ve bu da oyuncular arasında huzursuzluklara yol açmıştır. Hasan Rahmi Us da Vakit Gazetesinde oyunu inceleyen bir yazı kaleme almıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, "Haftanın Kitabı: Bir Halk Şiiri Antolojisi"- Hikmet Dizdaroğlu, S. 31- 32, 9 Ağustos 1947, s. 5.

Dizdaroğlu, gazete de her hafta farklı bir kitabı inceleyip, kaleme aldığı yazılara hız kesmeden devam etmektedir. Bu haftada Eflatun Cem Güney'in derlediği "Halk Şiiri Antolojisi" kitabını köşesine konuk etmiştir. Hikmet Dizdaroğlu, öncelikle gazetenin 22. Sayısında (31 Mayıs 1947) H. Basri Yüce tarafından kaleme alınan "Antolojiye Dair" başlıklı yazıyı da referans alarak iyi bir antoloji için neler yapılması gerektiğini vurgular. Daha sonra ise misal olarak ele aldığı, Eflatun Cem Güney'in "Halk Şiiri Antolojisi" kitabını ele alır. Antolojide 64 şairden alınmış; 173 manzume, 18 mani ve 23 türkü vardır. Antoloji, belli bir tasnif, tertibin bulunmayışı ve şairlerin neye göre seçildiğinin verilmemesi yönleri ile tenkit edilir.

33- 34. SAYI- 23 AĞUSTOS 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Telif Hakları ve Sonuçları”- Fahir Onger, S. 33- 34, 23 Ağustos 1947, s. 1.

Günümüzde de henüz tam bir çözüme kavuşmayan “telif hakları” meselesi üzerine eğilen bir yazıdır. Telif hakları meselesi, kültür hayatımızın gelişmesi açısından önemli bir konudur. Telif haklarının, İstibdattan Cumhuriyet’e kadar gelişiminin ele alındığı yazıda, Meşrutiyetten sonra kabul edilen “hakkı >Telif Kanunu” nun içeriğine değinilmiştir. Cumhuriyet ile birlikte yenilenmeyen bu “Hakkı Telif Kanunu” na göre; Türkiye de telif hakkı 30 yıl, tercüme hakkı ise 15 yıldır. Yazıda sadece Türkiye’deki telif hakları meselesi ele alınmamış konunun uluslararası boyutuna da değinilmiştir. Milletlerarası Hakkı Telif Müessesesi olan, Bern Konvansiyonu”, 9 Eylül 1886 da kurulmuştur. Lozan Muahedesiyle, Türkiye de bu antlaşma içine alınmıştır. Yazıda, Türk yazarların korunması ve verimli bir duruma getirilmesi için yapılması gerekenler açıklanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Paris Mektubu: Serusier Sergisi”- Arif Kaptan, S. 33- 34, 23 Ağustos 1947, s. 1.

Arif Kaptan’ın gazetede Paris’e gitmesi ile orada yaşadıklarını ve gördüklerini aktaran mektup serisidir. Serinin bu mektubunda Kaptan, Galeria Müzesinde ressam Paul Serusier’in resim sergisini gezmiş ve buradaki izlenimlerini aktarmıştır. Gauguin ve Serusier arasındaki ilişkinin de ele alındığı yazıda, Serusier’in renkleri bir sistem içinde ele aldığını, Gauguin’in eserlerindeki desen stilizasyonu ise Asya sanatına dayanır. Serusier, sürfas ve modülasyonlu bir resim anlayışına sahiptir. Eşyayı tabiattaki hüviyetinden ayırıp, onları tablo içinde yararlı bir motif hâline koymak Serusier’in amaçlarındandır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Açık Mektubun Düşündürdükleri”- H. Basri Yüce, S. 33- 34, 23 Ağustos 1947, s. 1.

Prof. Dr. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu’nun “Maarifde Keyfiyet Davası” başlığıyla, “Yeni Bilgi Dergisi” nde yayımlanan, Millî Eğitim Bakanı Şemsettin Sirer’e yazdığı açık mektup üzerine yazılan bir yazıdır. Fındıkoğlu, bu açık mektubunda genel olarak, ortaöğretimi, özel olarak da liselerimizi “boşuna dönen bir makine” ye benzetir ve bu yönde Millî Eğitim Bakanlığının uygulamalarını tenkit eder. H. Basri Yüce ise Z. F. Fındıkoğlu’nun bu tenkitleri ve dili kullanmadaki eksiklerini eleştirir. “Anadilimizin bir anarşi” içinde olduğu belirtilen yazıda, bunun nedeninin ise Yükseköğretimin yetersiz olmasına bağlanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Taka Sesleri”- Sedat Tanaydı, S. 33- 34, 23 Ağustos 1947, s. 1.

“Denizci dostlarıma” ithafı ile başlayan hikâyede, bir denizci çocuğunun başından geçenler hikâyeye edilir. Bir denizci oğlunun, deniz ile kara arasında yaşadığı ikilemi ve babasının denizde ölmesine rağmen kendisinin de bir denizci olması anlatılır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yeni Bir Şiirin İlkelerine Doğru”- Salah Birsal, S. 33- 34, 23 Ağustos 1947, s. 2.

Birsal tarafından kaleme alınan yazıda “yeni şiir dilinin nasıl olması gerektiği” ne dair açıklamalar yapılmıştır. Şiirin açıklanabilir mi, yoksa açıklanamaz mı bir kavram olduğunun üzerinde durulduğu yazıda, “şiirin açıklanabilir” olduğu yargısına varılır. Yazıda, yeni şiirin-bugünkü şiirin kendi mahiyeti üzerine kurulmuş bir soru olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bizde Müzikoloji”- M. R. Gazimihal, S. 33- 34, 23 Ağustos 1947, s. 3.

Öncelikle müzikolojinin tanımının yapıldığı yazıda daha sonra bizde ciddi anlamda bir müzikoloji çalışmasının olmadığı belirtilir. Gazimihal, henüz on beş yirmi bin kitabı bir araya getirmiş hususi ve ya resmî tek bir musiki kütüphanesine sahip olmadığımızı bu şartlar yüzünden de bizde müzikolog değil de, “müzikograf” olacağını söyler. Kendisinin de çeşitli mecralarda “müzikolog” olarak anıldığını söyleyen M. R. Gazimihal, kendisini bir müzikolog olarak görmemekte, “müzik yolunda bir talebe” olduğunu belirtmektedir. Yazıda Gazimihal bizde müzikoloji çalışmalarının gelişmesi için yapılması gerekenlerden de bahseder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “R. Onur- M. Tayyip- Oktay Akbal, S. 33- 34, 23 Ağustos 1947, s. 3.

Günümüzde de oldukça sevilen, popüler olan iki arkadaş şair; Rüşti Onur ve Muzaffer Tayyip Uslu’ya dair olan yazıda şiirleri üzerinde de kısaca durulmuştur. İkisi de genç yaşta hayata gözlerini yuman Rüşti Onur ve Muzaffer Tayyip Uslu’nun kısacık hayatlarında “şiir” önemli bir yer tutmuştur. Akbal, yazısını oldukça samimi bir dille kaleme almış ve bu şairlerle yüz yüze bir tanışıklığı olmamasına rağmen, şairlerin şiirleri yoluyla olan ruhsal tanışıklığı/ yakınlığından bahseder. Yazı, Uslu’dan “Güzel olan yaşadığımızdır. Bir gün öleceğimiz değil” alıntısı ile sona erer.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tevfik Fikret’e Dair”- Zahir Güvemli, S. 33- 34, 23 Ağustos 1947, s. 3.

Yazıda, Tevfik Fikret hakkında yazılan dönemin son kitaplarından olan; Mehmet Kaplan’ın “Tevfik Fikret ve Şiiri” adlı kitabından yola çıkarak, Fikret’in çocuklar için yazmış olduğu “Şermin” isimli kitabının, “çocuklar için modern usulde bir terbiye fikri” götüğü üzerinde durulmuştur. Güvemli, “Şermin” deki manzumelerin, Fikret’in Rousseau’nun “Emilesi”’nden iktibas ettiği fikirler ile dolu olduğunu belirtir. Ayrıca Fikret de Voltaire’den de izler vardır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ayışığı Sonatı: Beethoven’in Büyük Aşkı”- Nijad İpek, S. 33- 34, 23 Ağustos 1947, s. 4.

Yazıda, ünlü müzisyen Ludwig van Beethoven’in “Ayışığı Sonatı” adlı eserinin meydana getiriliş süreci aktarılır. Beethoven, müzik de kemale erişmek için birçok mücadeleye girişmiş, ıstırap çekmiştir. İşte “Ayışığı Sonatı” adlı esri bu mücadele ve ıstırapların tipik bir örneğini taşır. İtalya’nın en eski ve tanınmış birisinin kızı olan genç Julia Guicciardi’ne duyduğu aşkı anlatan eser, vuslatsız bir aşkın ürünüdür. Beethoven genç Julia’yı sevmekte, Julia da onu sevmektedir ancak ortada büyük bir engel vardır: Julia’nın ailesi büyük müzisyen Beethoven’i asil olmadığı için kızlarına layık görmemekte ve bu birlikteliği istememektedirler. Sonunda Julia’yı asil Kont Gallenberg ile evlendirirler. Beethoven ise bu aşkın ıstırapı ile işitme duyusundan olmuştur. Beethoven bestelediği bu “Ayışığı Sonatı”nın notalarını bir aracı ile Kont Gallenberg’in sarayına göndermiştir. Julia ise çaldığı bu eserle daima aşkını tazeleyecektir.

35 – 36. SAYI- 6 EYLÜL 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Medeni İnsan”- François Berge/ Çeviren: Hamdi Varoğlu, S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s. 1.

Paris’de yayımlanan “Les Chemins du Monde” dergisinin “Medeniyet” e ayırdığı özel sayısının başyazarı olan, “Medeni İnsan” yazısının Hamdi Varoğlu tarafından Türkçeye aktarılmasıdır. 1946 yılında Jacques Viénot’un teşebbüsü üzerine, “Medeniyet” adlı bir birlik kurulmuştur. Birliğin temel amacı muhtelif milletlere mensup insanların gündemdeki meseleler üzerine fikir alışverişi imkânı sağlanan bir platformdur. Bu birliğin Les Chemins du Monde dergisinin “Medeniyet” özel sayısında yayımlanan bu yazısında; terakki ve medeniyet kavramları arasındaki ilişki üzerinde durulmuştur. Terakkinin vaktiyle beşeriyete ümit veren bir kavram olduğu şimdilerde ise, korkutucu olduğu belirtilir. Bir medeniyetin, bir nevi

müşterek yaşama, müşterek duyma ve müşterek düşünme tarzı ve kıymetler ölçüsü olduğu belirtilen yazıda, “medeniyet” kavramının gün geçtikçe anlam değişikliğine uğradığı vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “André Lhote’la Bir Görüşme”- Nurullah Berk, S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s. 1.

Kendisi de bir ressam olan Nurullah Berk’in ünlü Fransız ressam André Lhote’la ile yaptığı bir görüşme, röportaj yazısıdır. Lhote, kübizm mektebinin başlıca temsilcilerinden biridir ve birçok ressamın yetişmesinde de payı büyüktür. Bu resamlara örnek olarak; Cemal Tollu, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Zeki Faik İzer, Eşref Üren ve Salih Urallı’yı sayabiliriz. Görüşmede Nurullah Berk, André Lhote’ ya “kübizm” üzerine çeşitli sorular yöneltmiştir. Khote ise kübizmi, tablonun güzelliğinin tabi görünüşlerinin sadık bir aksinde değil; çizgi, renk, şekil, hareket gibi plastik unsurların tertibinden doğduğunu belirtir. Lhotela kendisini “mücerretliğin düşmanı” ve “kübizm yolu ile arkaizm, beşeri bir arkaizme taraftar” diye tanımlar.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Güneş ve Lamba”- Mehmet Kaplan, S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s. 1.

Kaplan’ın, Yahya Kemal’in şiirlerini değerlendirdiği bu yazıda, Yahya Kemal şiirinin karşısında kalınan acizlikten bahsedilir. Kemal şiiri; güzel tabiat manzaraları gibi insanın birden hoşuna gider ancak bu hoş gitme kısa süreli değildir, daimidir ve her okunduğunda bu tat alınır. Kaplan özellikle Yahya Kemal’in “Hayal Şehir” şiirinden yola çıktığı yazıda şiiri iki parçaya ayırır. Bunlardan ilk parçaya “güneş”, ikinci parçaya “lamba” adını verir. Güneş, tabiatı, lamba ise insanı simgelemektedir. Kaplan şiirden yola çıkarak iç ve dış alem karşılaştırmalarında bulunmuştur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Gerçek Sanatçı ve Haluk”- Melahat Özgü, S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s. 1.

“Sanatın temeli aşktır, aşkın fatihi de sanat.” Cümlesi ile başlayan yazıda, Ömer Hatiboğlu’nun “İkinci Şimal Sokağı” romanındaki başkarakter Haluk’un yaşamı incelenir. Romanda, aşkı bulmasına rağmen sanatçı olamayan Haluk’un sadece dış görünüşe güzellik anlayışı sorgulanır. Ayrıca Melahat Özgü, romanda Haluk’un düşüncelerinin aslında müellif Ömer Hatiboğlu’nun düşünceleri olduğunu belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Osmanlı Diplomati Persenosi Beyle Madamı”- Nahid Sırrı Örik, S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s. 1.

Döneminde kıymeti bilinmese de değeri sonradan anlaşılan yazarlarımızdan Nahid Sırrı Örik’e ait bir hikâyedir. Daha sonra yazarın “Kırmızı ve Siyah” kitabına alınan hikâyede, Diplomat Personasi Bey ile eşinin yaşadıkları aktararak, toplumdaki yozlaşmalar gözler önüne serilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Fikir Kalpazanları”- Zahir Güvemli, S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s. 3.

Güvemli yazısında “şöhret ihtirası” na sahip insanların başvurduğu yöntemlerden biri olan “fikir kalpazanlığı” na değinmiştir. İnsanların şöhret olmak için , şöhret ihtirasına kapılıp her türlü dolandırıcılığa başvurduğu “fikir kalpazanlığının” da bu yöntemlerden biri olduğunun üzerinde durulur. Güvemli, fikir kalpazanlığını; “kendi yetkisi dışında olan konularda kemali salahiyyetle kalem yürütmek kudretinin dışında ve üstünde sahalara ait esassız, bilgisiz, yalan yanlış ve tabiatıyla ipe sapa gelmeyen boş kalıp hâlinde yazı ve ya cümlelerle büyüklük vehmi uyandırmak okuyucunun dikkatsiz bir anında onu kendine çevirmek ve anlamaya çalışmak şeklinde görülen hâl olarak açıklar. Fikir kalpazanlarının kendi şöhret hırsları yüzünden toplumu yanlış yönlendirdikleri belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bizde Müzikoloji II”- M. R. Gazimihal, S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s. 3.

Yazının ilk kısmı gazetenin bir önceki sayısında (S. 33- 34, 23 Ağustos 1947) yayımlanmıştır. İlk kısımda “müzikoloji” kavramı açıklanmış ve bizde “müzikoloji kavramının olup- olmadığı tartışılmıştır. Bu ikinci kısımda ise, Nisan 1943 sayılı Millet Dergisinde Adnan Saygun’un, “Bir Folklor ve Etnografya Cemiyeti ve ya Enstitüsü” nün kurulması yönünde bir yazı yazması üzerine bu görüşlerin şu ana – 1947 de bu faaliyetlerin gerçekleşmeye bir adım daha yaklaştığımızı belirtir. Müzikoloji, musikinin teorisini ve tarihini içine alan bir ilmidir. Müzikolojinin birçok bilim dalı ile ilişkisi vardır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bay Cevad Memduh Altar’dan Üç Rica”- Be. Se. , S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s. 3.

Ankara Radyosunun başında olan Cevad Memduh Altar’dan istenilen üç rica üzerine kısa bir yazıdır. Bu üç ricanın ilki, Paris de yapılan “Yunus Emre Oratoryosu” nun plaklarının bir an

önce hazırlanması ile ilgilidir. İkinci rica ise plakların kullanışsızlığına dairdir. Az kapasiteli plaklardan şikayet edilir. Üçüncü ve son rica ise Radyo da çalan eserleri, çalan orkestra, solistlerin idare edilen şeflerin belirtilmesi yönündedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Dünya Tiyatrosuna Doğru”- Nureddin Sevin, S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s. 4.

1945 sonunda Londra da toplanan Birleşmiş Milletler Eğitim Konferansında, sanatın da milletlerarası çok önemli bir payı olduğunun ve bunun için de çeşitli adımlar atılması gerektiği belirtilir. Sevin de bu konferansa memleketimizi dördüncü komisyonda temsil etmiştir. UNESCO bu toplantılarda, Dünya Tiyatro ve Opera Teşkilatının kurulması için de çeşitli adımlar atmıştır. Dünya Tiyatrosu ülküsüne yıllarca kendini veren büyük aktör ve rejisör Firmin Gemier, dünyada bu vadide fiili harekete ilk geçen tiyatro adamıdır. Bu nedenle UNESCO’nun ortak “bir dünya tiyatrosuna doğru” attığı bu adımlar oldukça önemlidir. Ancak burada fon bulmak, ortak oyunlar(hangi tiyatro eserlerinin sergileneceği) ve lisan engeli gibi meseleler konunun önemli ve kilit sorunlarıdır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Rainer Maria Rilke ve 19. Yüzyılın Empresyonizmi V: Rilke Empresyonizmin Galibi ve Tamamlayıcısı”- Dr. Christel Kristinus, S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s. 5.

Gazetenin 27. - 28. Sayılarında(12 Temmuz 1947) ilk kısmı yayımlanan yazı dizisinin beşinci ve son bölümüdür. Empresyonizmin tarihinden başlanan dizi yazının bu bölümünde, Rilke’nin empresyonizme yaptığı büyük katkılara yer verilir. Rilke, Paris’e gelip ünlü heykeltıraş Rodin ile yakın ilişkilerde bulunmuş ve Rodin’den “görme biçimleri” ni etüt etmiştir. Bu “görme biçimleri” nin Rilke şiirine etkisi büyüktür. Yazıda, özellikle Rilke’nin şiirinde “bitki” ve “hayvanları” ele alışı üzerinde durulmuştur. Rilke’nin şiirinin gittikçe genişleyen bir yapısının olduğundan bahsedilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tiyatro Hatıraları: Ferah Tiyatrosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı XIII”- İ. Galip Arcan, S. 35- 36, 6 Eylül 1947, s. 5.

Arcan’ın Ferah Tiyatrosundaki anılarını ihtiva eden yazı dizisinin bu kısmında, 1925 yılı sezonunda tiyatroya gelen telif piyes furyasından bahsedilir. Bu eserlerin çoğu vasatın altında iken, nitelikli telif eserlerde ortaya çıkmıyor değildir. İşte Vedat Urfi’nin “Vefaen Ferag” adlı eseri de bu eserlerden biridir. Dil ve konu bakımından pürüzsüz olan oyun, inşa noktasında sıkıntılar taşıdığı için halktan yeteri kadar ilgi görmemiştir. Bu piyesden sonra Ferah

Tiyatrosunda Moliere’den bir uyarlama ve Macar Edebiyatından bir eser olan “Tayfun” adlı oyunu sahnelenmiştir. 1925 yılında Arcan, Ferah Tiyatrosunda oynanmak üzere “Ortak Yaradan” , “Seni Affettim” adlı iki eser adapte edilmiştir. Bu eserler büyük bir sükse ile oynanmıştır. Arcan, yazının sonunda tiyatro hatıralarına burada son verdiğini bildirir.

37 – 38. SAYI- 20 EYLÜL 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Millî Ekonominin Pusulası”- Esat Tekeli, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 1.

İngiltere ve Fransa da meydana gelen ekonomik dalgalanmaların ülkemize bir etkisinin olup-olmayacağının irdelendiği bu yazıda, dış şartlardan etkilenmeden yerli ve millî bir ekonomimizin oluşturulması için yapılması gerekenlerden de bahsedilir. Ödeme muvazenelerimizin sorulduğunda sıkıntı olacağı belirtilir. Yazıda ithalatımız ve ihracatımız için gerekli tedbirleri almamız vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İstanbul Açık hava Tiyatrosu ve Kral Oidipus”- Lütfi Ay, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 1.

1946 yılında İstanbul da temelleri atılan ve 1947 yılında tamamlanan “İstanbul Açık Hava Tiyatrosu” nda verilen ilk temsil Kral Oidipus üzerine bir değerlendirme yazısıdır. Ayrıca Açık Hava Tiyatrosunda Krak Oidipus temsilinin olduğu gün Alaturka bir konserde verilmiştir. İşte Lütfi Ay da bu aynı gün verilm konseri eleştirmiş ve gereksiz bulmuştur. Ay, alaturka musikinin, Açık Hava Tiyatrosunun hava ve ambiyansına uymadığını belirtir. Sophokles’e ait olan bu tragedyada, mitolojiden Oidipus efsanesi işlenmektedir. Sophokles bu eseri ile Yunan Tragedyasının en başarılı örneklerinden birini vermiştir ve ülkemizde oynanan bu temsilde halk tarafından çok beğenilmiştir. Bedrettin Tuncel’in temiz Türkçesi ile dilimize kazandırılan Kral Oidipus, Muhsin Ertuğrul tarafından da sahneye konmuştur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Hayat Karşısında Gençlik”- Nasuhi Baydar, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 1.

Ders döneminin başlaması ile gençlerin yaz tatilini bitirmesi, ikmale kalanların ise doğru düzgün bir tatil geçirmemesi ve ikmale kalan gençlerin aslında düzgün çalışma terbiyesi olmadığı işlenir. Baydar, düzgün çalışma terbiyesini ise her gün mektebe devam etmek, hocayı can kulağıyla dinlemek, not tutmak, kitabın özünü cep defterine işlemek ve sık sık

tekrar etmek olarak açıklar. Gençlik ve ilim konusunun ele alındığı yazıda ilim adamlarına çok görev düştüğü üzerinde durulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ana Gibi”- Samim Kocagöz, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 1.

Çiftçi Ali Mehmet’in çok çalışmasına rağmen tarlasından yedi yıldır verim alamaması üzerine bir hikâyedir. Yedi yıldır kendi çalışmasına annesini de şahit tutan Ali Mehmet’in yedi yıl sonunda verim alması ve annesini bir romatizma doktoruna götürmesi samimi bir dille aktarılır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Paris Mektubu: Bir Müze Gezisinin Düşündürdükleri”- Arif Kaptan, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 2.

Arif Kaptan, Paris’den gönderdiği mektubunda bu sefer, modern sanat müzesinde gördükleri üzerinde durmuştur. Modern sanatın/ resmin ille de eskiyi reddetmek olmadığının belirtildiği yazıda yer yer modern sanat ürünleri ile empresyonist ürünler karşılaştırılmıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şivesizlik Ve...”- Zahir Güvemli, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 2.

Dil ve üslup meselesinin ele alındığı yazıda, dilimizdeki zenginliklerden bahsedilmiştir. Konuşma ve yazı dili arasındaki farkların dili arasındaki farkların dilimize olumsuz bir etki değil tam tersine bir zenginlik olduğu vurgulanır. Dil konusunda yapılan çalışmalara da değinilen yazıda, dile yeni kelime kazandırmak için, o kelimenin halk tarafından benimsenmesi ve kullanılması gerektiği belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Eserlerinde İsim ve Müsemma”- H. Basri Yüce, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 3.

İnsanoğlunu başlangıçtan bugüne kadar önemli meselelerinden biri olan “ad verme” konusunun ele alındığı yazıda, isimin her zaman zatla müsemma olmadığının üzerinde durulur. Ancak bu isim- müsemma zıt ilişkisinin, sanat eserleri söz konusu olduğunda değiştiği belirtilir. Günümüzde de tartışılan konulardan biri olan kitap adı- içeriği konusunun ele alındığı yazıda, iyi kitapların kendilerini tamamlayacak isimlerle müsemma oldukları hatta bazı kitapların kahramanları ile isimlendirildikleri belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yeni Bir Şiirin İlkelerine Doğru II”- Salah Birsell, S. 37-38, 20 Eylül 1947, s. 3.

Yazının ilk kısmı gazetenin 33.- 34. Sayısında(23 Ağustos 1947) yayımlanmıştır. Yazının bu ikinci kısmının sonunda Birsell, “Orhan Veli’nin Garip’in başına oturttuğu ön sözü görüp de bu iç dökmeleri yayımladığını” belirtir. Yeni şiir ve şair anlayışının eleştirildiği yazıda, üsluba da değinilir. Büyük şiir” in ne olduğunun ve aslında büyük şiir/ küçük şiir herkesi kendi becerisi ile şiir yazdığı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Müzik: Sabahat Akyol”- Be. Se. , S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 3.

Müzisyen Sabahat Akyol’un sanat anlayışının incelendiği kısa bir yazıdır. Özellikle Sabahat Akyol’un 3 Ağustos 1947 Pazar gecesi radyoda verdiği son konserine değinilen yazıda, konser oldukça verimli ve başarılı bulunur. Sabahat Akyol hiçbir konservatuvara bağlı olmadığı, hiçbir ekol ile ilişkisi olmadığı hâlde profesyonel bir müzisyendir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi I: Türk Derneği”- Ağâh Sırrı Levend, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 3.

Meşrutiyet devri ile dil de sadeleşme hareketler başlamış ve bu konuda çeşitli adımlar atılmıştır. Bu hareketleri ise, “İstanbul da Türk Derneğinin Teşebbüsleri, Selanik de Genç Kalemlerin ortaya koyduğu fikirler ve uyandırdığı yankılar, İstanbul da Türk Ocağı ile Türk Yurdundaki çalışmalar, Balkan Harbinden sonra fırka merkezinin İstanbul da “Halka Doğru” ve “Türk Sözü” dergileriyle yaptığı teşebbüsler ve Birinci Cihan Harbi içerisinde beliren gelişmelere Mütareke Devrindeki kararsızlıklar” olarak sıralar Ağâh Sırrı Levend. Bu yazıda da dilde sadeleşme hareketlerinin ilk adımı olan “Türk Derneği” üzerinde durulur. İlk defa, 12 Aralık 1908 de Yeni Gazete idare evinde toplanan dernek kurucuları 1909 da çıkarmaya başladıkları “Türk Derneği Dergisi’nin basında yayımladıkları beyanname ile dilde yapmak istediklerini bildirirler. Bu beyannamede, “Osmanlı Türkçesi bütün Osmanlılar arasında konuşulan millî bir dil olacak ve bu dil, dilleri ayrı fakat gönülleri ve duyguları bir olan Osmanlı unsurlarını aynı mukaddes maksat etrafında toplayacaktır. Bu işi sağlamak için Türkçe öğrenimindeki güçlükler kaldırılacak ve bunun için de Türk dilinin niteliğini meydana koymak üzere bu güne kadar geçirdiği değişme devirleri incelenecektir.” Şeklinde iki ana madde de toplayabileceğimiz dil görüşlerine sahiptirler. Ancak dernek üyeleri arasında bir fikir birliğinin olmamasından dolayı dernek kısa sürede işlevini yitirmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Tarihimizin Göstereceği Yol”- H. Yurdaydın, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 4.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünyada meydana gelen karışıklığın ve bu karışıklığın gençler üzerinde oluşturduğu “ümitsizlik” üzerinde durulan yazıda, “tarihin şimdide nasıl algılanılması gerektiği sorgulanır. Yazıda, ulus- devlet sürecinde “millî bir tarih” oluşturma'nın gerekliliğinden ve milî tarihin gençlere öğretilmesinin önemi vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bundan 10 Yıl Önce Szymanowski Ölmüştü”- Jaramir Ocheduszko, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 4.

Polanyalı ünlü müzisyen Karol Szymanowski'nin 10. Ölüm yıldönümü münasebeti ile kaleme alınmış bir yazıdır. 19. asırda Polonya musikisi, birbirinden farklı iki anane takip etmiştir. Bunlardan biri, Chopin'in ihtişamlı ve münzevi kalmış olan ananesi, diğeri ise memleket içinde doğan ve belki de ekolünün yegâne temsilcisi Moniuszko'nun canlandırmış olduğu yerli ananedir. Polonya musikisi, Szymanowski ile yeni bir çağır açmıştır. Eserlerindeki ifade zenginliği takdire şayandır. Szymanowski musiki konusundaki görüşlerinin çoğunu eserlerinde kullanmıştır. Szymanowski bu başarıları ile, “Polanya'nın müzikal üslubunu” oluşturmuştur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Kitabı: XVI. Yüzyıla Ait Bir Gramer Kitabı”- Hikmet Dizdaroğlu, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 4.

Gazetede yer yer görülen bu “Haftanın Kitabı” köşesinde Hikmet Dizdaroğlu yeni çıkan çeşitli kitapların değerlendirmesini yapar. Köşenin bu sayıdaki kitabı ise Bergamalı Kadri'ye ait 17. Yüzyılın bir gramer kitabı olan “Müeyyiret-ül Ulum” adlı eserin TDK yayınları, Besim Atalay tarafından Türkiye Türkçesine aktarılmış şeklidir. (Bergamalı Kadri, “Müeyyiret-ül Ulum”, İstanbul 1946, TDK Yayınları.) 17. Yüzyıl Osmanlı için bir “altın çağ” dır. Daha önce varlığından bile haberdar olunmayan “Müeyyiret-ül Ulum” u ilim alemine 1912 de Kâzım namı Duru, Türk Yurdu'nda çıkan bir yazısı ile haber verir Kitap da, “Dilin bir Allah (c.c.) vergisi olduğu üzerinde durulur

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Modern İngiliz Ressamları”- Feyyaz Fergar, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 5.

İngilizlerin sanatla ilişkisinin sınırlı olduğu fikrinin “modern İngiliz resimi/ ressamaları” ile yıkıldığının belirtildiği bir yazıdır. Önceleri sönük bir İngiliz resimi varken, modern İngiliz

ressamları ile bu yıkılmıştır. Bu ressamalar ise; Augustus John, Steer, Coldstream, Stanley Spencer, Duncan Grant ve Victor Pasmore'u örnek vermektedir. Fergar, yazısında üç büyük İngiliz ressam Henry Moore, Graham Sutherland ve Paul Nash'ı ayrı bir yere koymakta ve bunları Modern İngiliz ressamlarının öncüsü saymaktadır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Edinburg Festivali”- ? , S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 5.

1947 Edinburg Festivali, 24. 08. 1947 tarihinde başlamış ve üç hafta sürecektir. Türkiye'yi temsilen ise, Ferit Alnar ve eşi Ayhan Alnar festivale katılmıştır. Bayan Alnar, festivalde İngiltere operasında rol alacaktır ve böylece, bir Türk artisti İngiltere operasında ilk defa rol almış olur. Yazıda, festivalin içeriği hakkında kısaca bilgi verilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Gölgeler”- Ahmet Muhip Dranas, S. 37- 38, 20 Eylül 1947, s. 6.

Gazete, Ahmet Muhip Dranas'ın ödüllü piyesi, “Gölgeler” i yayımlamaya kaldığı yerden devam etmektedir. Piyesin bu bölümünde, “Anne, Doktor, Baba, Oğul, Hizmetçi ve Delikanlı”nın diyalogları ile “ölüm” ve “öldürme” konuları hakkındaki görüşlerine şahit oluyoruz. Ölüme, hastalıkla bir adım daha yaklaşan Babanın, ailenin diğer üyelerini “ölüm” konusunda sorgulaması ile karşılaşırız.

39 - 40. SAYI- 4 EKİM 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Aforoz”- Suut Kemal Yetkin, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 1.

Moskova'nın, Fransız Komünist Partisi üyelerinden ünlü ressam Picasso'yu aforoz etmesi üzerine kaleme alınmış bir yazıdır. Moskova, daha önce şair Akhamatova ve Komissarova'yı da Sovyet Yazarlar birliğinden çıkarmış/ aforoz etmiştir. Bu aforozların nedeni olarak ise, sanatlarını sosyalist realiteyi övmek için kullanmamaları gösterilmiştir ancak Suut Kemal Yetkin, Picasso'nun aforoz edilmesinin nedeninin sanatını sosyalist realiteyi övmek için kullanmaması değil de, hayatının birinci bölümünde, klasik anlayışla yaptığı eserlerini inkâr ettiği, acayip snobizmi beslediği ve akıl ile mantıkla alay ettiği için aforoz edilmesi gerektiğini belirtir. Yetkin, burada “kübizm” e de eleştirel yaklaşır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şinasi’yi Anarken”- Mehmet Kaplan, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 1.

Şinasi’nin bir beyiti ile başlayan yazıda, 13 Eylül 1871 de vefat eden İbrahim Şinasi’nin Türk Edebiyatına getirdiği yenilikler konu edinir. Mehmet Kaplan yazısına Şinasi’nin bir beyiti ile başlamasına rağmen O’nu bir şair olarak değil, iyi bir nasir olarak gördüğünü belirtir. Şinasi şiire birçok yenilik getirmesine rağmen şair değil de iyi bir nasirdir. Kaplan, Şinasi’nin Türk Edebiyatına getirdiği yenilikleri ise; Şinasi’nin Tercüman- ı Ahval ve Tasvir-i Efkâr gazeteleri ile gayriresmî Türk gazeteciliğinin babası olması, “Şair Evlendirmesi” adlı bir perdelik komedisi ile telif ilk tiyatro eserini yazması, “Durub- ı Emsali Osmaniye” adlı halk düşüncesini değerlendiren folklora kapı açması, La Fontaine’den, Racine’den, Gilbert’den ve Lamartine’den yaptığı manzum tercümelerle Batı Şiirini tanıtması ve kaynaklara “Mebhuse’tün- Anha” adı ile geçen dil üzerine münakaşaları ile edebi tenkidin ilk örneklerini vermesi şeklinde sıralar.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ölümünün Onuncu Yıldönümünde Nazmi Ziya”- Arif Kaptan, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 1.

Kendisi de bir ressam olan Arif Kaptan’ın yakın arkadaşı ressam Nazmi Ziya’nın onuncu ölüm yıldönümü dayısıyla kaleme aldığı bir anma yazısıdır. Nazmi Ziya, ülkemizde empresyonizmin ilk temsilcilerindendir. Nazmi Ziya, 1881 de İstanbul da doğmuştur. Sırasıyla; Şemsülmaarif Rüştîyesi, Vefa İdadisini ve Mülkiye Mektebini bitirmiştir. Resme Hoca Ali Rıza Bey ile başlamış daha sonra Sanayii Nefise Mektebine gitmiştir. 1908 de Paris’e resim tahsili için gitmiştir. Yurda geldiğinde de Arif Kaptan ile birlikte resim etütlerine devam eder ve bir yandan da öğretmenlik yapar. Nazmi Ziya “ışığın ressamı” dır. Nazmi Ziya, 11 Eylül 1937 yılında İstanbul da vefat etmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şiir ve Resim”- Zahir Güvemli, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 1.

Son bir yılda ülkemizde birçok resim sergisinin açılması ve resim sergisinin açılması ve resimdeki bu faaliyetler ile Meşrutiyetten beri resme sokulan edebiyattan olduğu kadar kaçındığı görülür. Türk resim sanatı ile Türk şiirinin ilişkisinin incelendiği yazıda özellikle Tanzimat Devri şairlerinin şiir ile resimi birlikte kullandığını ancak bu küçük örnek ile bir genelleme yapılamayacağını belirtir, Güvemli.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Dil Bayramı Münasebetiyle”- H. Basri Yüce, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 1.

İlk dil kurultayının üzerinden 15 yıl geçmesi üzerine, Türk Dili üzerine yapılan çalışmaların aktarıldığı kısa bir yazıdır. Dilde sadeleşme hareketinin savunulduğu yazıda 26 Eylül Dil Bayramı tebrik edilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Lumbria Markisi”- Miguel de Unamuno/ Çeviren: Behçet Necatigil, S. 39-40, 4 Ekim 1947, s. 1.

Ünlü İspanyol yazar Miguel de Unamuno’nun “Lumbria Markisi” adlı hikâyesinin, şair Behçet Necatigil tarafından Türkçeye aktarılmasıdır. Bu hikâye daha sonra 1954 yılında Varlık Yayınları tarafından çıkarılan ve “Yaman Adam, İki Ana, Lumbria Markisi, Aşkın Hücumu, Sessizlik Mağarası” hikâyelerinin yer aldığı “Yaman Adam” kitabında yer alır. Hikâyede Lumbria Markisi, kızları Luisa, Carolina ve damadı Tristan arasındaki ilişkiden yola çıkarak kadın ve erkek ilişkileri/ farklılıklar ele alınır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Charles Despiau’nun Son Günleri”- Nurullah Berk, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 2.

Ressam Nurullah Berk’in, Fransız heykeltıraş Charles Despiau’nun 30 Ekim 1946 da vefat etmesi üzerine, O’nun sanat anlayışı ve son günlerini aktardığı bir yazısıdır. Despiau oldukça başarılı bir heykeltıraştır. Büstlerinde iki unsur; plastik mükemmeliyeti ve sanatsal ifadeyi başarılı bir şekilde birleştirmiştir. Berk, Despiau’yu ölümünden bir hafta önce bizzat ziyaret etmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Corot”- Elie Faure/ Çeviren: F. Pekin, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 3.

Fransız ressam Jean Baptiste Camille Corot’un sanatsal özellikleri üzerinde duran kısa bir yazıdır. Realist bir anlayışta başladığı sanat hayatını, İtalya’ya gidip, tabiat izlenimleri ile birlikte “empresyonizme” kaydırır. Corot oldukça sade ve engin bir insan olarak 22 Şubat 1875 de vefat etmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Malraux İle Dertleşme: Ayna Parçalarında Avrupa, Okuryazarların Hata Sevap Cetveli”- Cavit Yamaç, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 3.

II. Dünya Savaşı sonrasında dünyada meydana gelen “buhran” hâlinin okuryazarlarda ve fikir hayatımızda da görünmeye başladığının vurgulandığı yazıda, özellikle Avrupa’nın istikbali hakkındaki kehanetlere odaklanılmıştır. Yazıda, Avrupa’nın insaniyetini kaybetmesi ve bunu önceden fark eden iki düşünce adamı; Belçikalı L. Dumont Wilden ve René Guénon’un görüşlerine yer verilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi II: Tartışmalar Yeniden Başlıyor”- Agâh Sırrı Levend”, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 3.

Yazının ilk kısmı gazetenin 37.- 38. Sayısında (20 Eylül 1947) yer almıştır. İlk kısımda dilde sadeleşme hareketlerinde “Türk Derneği” nin rolü ele alınırken, bu ikinci bölümde “dil” üzerine meydana gelen tartışmalara yer verilir. Özellikle Süleyman Nazif’in Türk Derneği’nin kuruluşu üzerine yazdığı yazılarda, derneği küçümsemesi ve dilde sadeleşme hareketinin mümkün olmadığını belirttiği yazılarına değinilir. Yazıda, ayrıca çeşitli yazılarla bu münakaşalara katılan Celal Sahir, Hakkı Behiç ve Halil Rüştü de anılır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Romancının İç Dünyası”- Sadi Günel, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 4.

Sadi Günel yazısında hikâye ve roman okuyucularının yazarlara çok sorduğu; “Eserinizin kahramanı siz misiniz? , Falan tipi gerçekten tanıdınız mı?” meselelerine değinilmiştir. Yazıda, roman kahramanlarının çoğunun gerçek hayat da karşılaşabildiğimiz tipler olduğunun ancak yazarlara böyle bir gerçeklik ve yüklemenin ve kahraman- yazar eşleştirmelerinde bulunmanın hatalarından örneklerle bahsedilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Paris’te Sanat Hayatı: Modern Sanat Müzesi”- R. Cogniat, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 4.

Paris’de yeni açılan Modern Sanat Müzesi üzerine bir yazıdır. Müze, büyük bir sevinçle açılmış ve otoriteler tarafından büyük takdir toplamıştır. Ancak müzeyi kuranlar, mütevazî hareket etmekte ve bir müzenin hiçbir zaman tamam olamayacağını hele modern bir sanat müzesi olursa düşüncesine sahiptirler. Müzenin müdürü Jean Cassou’nun müzede emeği çoktur. Cogniat, müzenin dünyanın tekamülünü anlamak için bir fırsat olduğunu belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Türkiye’de Musiki Hayatı”- Dr. Ernst Silberknopf/ Çeviren: F. Güvenç, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 5.

Ernst Siberknopf’un Viyana da çıkan “Österreichische Musik Zeitschhrift” adlı müzik dergisinin nisan- mayıs sayısında çıkan ülkemizdeki müzik hareketlerini değerlendirdiği “Türkiye de Musiki Hayatı” yazısının Türkçeye tercümesidir. Yazıda, Türk Millî Halk Musikisinin oluşumunda Atatürk ve İsmet İnönü’nün çaba ve faaliyetlerinden bahsedilmiştir. Yazıda, Türkiye’nin uluslararası musiki hayatında yer etmesinde büyük çabaları olan; Ferit Alnar, Tefik Ararad, Carl Elbert ve Halil Vedat Fıratlım gibi şahısların isimleri anılmıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Haberleri”- Cengiz Kayı, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 5.

Gazetede o dönem içerisinde meydana gelen sanat haberlerinin yer aldığı köşede bu nsayıda, keman virtüözü Karl Berger’in ölümü, Edinburg Festivalinde sahneye çıkan Ayhan Aydan Alnar hakkında Thimes gazetesinde çıkan kısa tenkide, Mithat Fenmen’in 10 Ekim Cuma akşamı saat dokuz da Ankara Halkevinde vereceği konser haber verilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Gölgeler”- Ahmet Muhip Dranas, S. 39- 40, 4 Ekim 1947, s. 6.

Dranas’ın ödüllü piyesinin bu bölümünde genç yaşta arkadaşını kaybeden “oğul” üzerinden oyuncuların “ölüm” hakkındaki diyalog ve monologlarına şahit oluruz. Sahnenin sonunda “Baba” da rahatsızlanmıştır.

41 - 42. SAYI- 18 EKİM 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “ Devlet Tiyatrosunu Gezerken”- Lütfi Ay, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 1.

Tiyatro mevsiminin sanat hayatımız açısından çok önemli ve değerli olduğu belirtilen yazıda yeni açılan İstanbul Açık Hava Tiyatrosu, Ankara Evkaf Apartmanı sahnesi ve yeni-yılbaşında açılacak Devlet Tiyatrosu binasının haberi büyük bir sevinç ile verilir. Lütfi Ay, özellikle bu yeni açılacak Devlet Tiyatrosu binasını gezmiş ve çok beğenmiştir. Devlet Tiyatrolarının başına Muhsin Ertuğrul’un getirilmesi de çok isabetli bir karar bulunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “D Grubunu 15 Yılı”- Nurullah Berk, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 1.

Kendisi de “D Grubu” ressamlarından olan, Nurullah Berk’in, D Grubunun 15. Yılıni kutlamak için İstanbul- Taksim Fransız Kütüphanesinde önemli bir sergi açacağını haberini verdiği bir yazısıdır. Berk, yazısında “D Grubu” ile “Fransız Müstakiller Cemiyeti” arasında bir benzerlik kurar ve D Grubunun 1933 yılına kadar pek durgun olan sanat hayatımıza yeni bir ses ve açılım getirdiğini belirtir. D Grubunun Türk Sanatına anarşi değil, gerçek ve derin bir nizamla beraber, fikri endişeler, eserlerde plastik sağlamlılık getirmek niyetiyle işe başladığının üzerinde durulur. D Grubunun hakiki klasizmi memleketimize getirdiği belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Kültür ve Propaganda”- Fahir Onger, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 1.

Gazetenin 33.- 34. Sayısında (23 Ağustos 1947) Onger; “Telif Hakları ve Sonuçları” yazısında, sanat ürünlerinde önemli bir mesele olan “telif hakları” meselesini ele almıştır. Bu yazısında ise, Türk kültürünün dünyaya tanıtılması yönünde bir propagandaya ihtiyacımız olup- olamadığı meselesi incelenir. Onger yazısında bir milletin geçmişi ve geleceği kültür ve sanat eserlerinin kuvveti ölçüsünde sağlam olduğunu belirtilir. Batı da bu kültür propaganda işi devlet eliyle yapılır. Bizde ise, henüz kültür propagandası konusunda harekete geçilmediği belirtilir. Bu konuda devlete, sanatkârlara büyük iş düştüğü ve Edebiyat – Sanat Tarihlerimizi yeniden gözden geçirmeli, aktüel sanat ve edebiyat hayatımızı da dünya çapında tanıtmamız gerektiği vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Geç Kalmıyor Muyuz?”- H. Basri Yüce, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 1.

Yazıda, eğitim Enstitülerin yetiştirdiği öğretmenlerin 1948-1949 ders döneminde işe başlamaları üzerine bir karışıklık ortaya çıkacağı belirtilir. Bu karışıklığın eski sistemi devam ettiren öğretmenler ile bu eğitim enstitülerin yetiştirdiği- yenilikçi öğretmenler arasında çıkacağı vurgulanır. Eğitim enstitülerinin yetiştirdiği öğretmenlerin oldukça nitelikli olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şöylesi Böylesi”- A. Arun, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 1.

Bu sayı ile birlikte gazeteye giren bu köşede, A. Arun tarafından kaleme alınan; “Helva Yapmaya Dair”, “Tanınmışmış” ve “48 Harf” adı altında üç kısa yazıya yer verilir. Yazının

“Helva Yapmaya Dair” başlığı altında; “Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri” başlığı altında yayımlanan antoloji kitabı objektif olmaması nedeniyle eleştirilir. “Tanınmışmış” bölümünde ise yine “Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri” antolojisiinde hikâyeci Sait Faik’i tanıtırken “Genç hikâyecilerimizin en tanınmışlarından biri olan...” şeklinde tanıtılmasını tenkit eder. O zamanlar 40 yaşında olan- Sait Faik’in “genç” olarak tanıtılmasını yersiz bulunur. Köşenin son yazısı ise “48 Harf” başlığını taşımaktadır. Bu başlık da ise gazeteye Konyalı bir okuyucudan gelen ve Fazıl Hüsnu’nün “Hep yek Üzerine Düşünceler” adlı şiirinin izah edilmesini isteyen alaycı mektuba bir cevap verilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Kalabalıktan Biri”- Oktay Akbal, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 1.

İsimsiz kahramanımızın bir Pazar günü sokak da gördüklerini tasvir eden bir durum hikâyesidir. Genç, sokak da gördükleri üzerinden hayata dair bir sorgulamaya girişir. Yürüyüşün sonunda kahramanın bir “herkesleşme” ile karşılaştığını okuruz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bizde Karikatür”- Malik Aksel, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 2.

Ressam Malik Aksel tarafından kaleme alınan yazıda, “Bizde karikatürün her şeyi tenkit ettiği hâlde kendisini tenkitten uzak kaldığı ve değeri üzerinde durulmadığı” belirtilir. Bizde karikatürcülerimizin çoğunun Avrupa karikatürlerinin etkisinde olduğu belirtilen yazıda, karikatürün de resim gibi özel bir sanat disiplini olduğu ama bizde “taklitçilik” olarak algılanmasını eleştirir. Bu konuda başarılı karikatüristler olarak Cem ve Cemal Nadir’i gösterir. Karikatürcünün malzemelerini sadece gazete sayfalarından ya da tenkitten ibaret olmadığı, insan ruhu, psikolojisi ve davranışlarında karikatür sanatı için büyük öneme haiz olduğunu belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Karl Berger’den Hatıralar”- Nebil Otman, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 3.

Musikimizin gelişiminde büyük katkıları olan ünlü keman pedagogu Karl Berger’in ölümü üzerine kaleme alınan bir yazıdır. Berger’in bu ani ölümü – 25 Eylül 1947- ile vereceği birçok konser ve eğitim de yarım kalmıştır. Otman, Karl Berger ile 21 yıl öncesine dayanan bir tanışıklığı vardır. Öğrencileri ile ilişkisi çok derin olan Berger, keman öğretiminde her tecrübeden bir ders çıkarmıştır. Berger, ünlü müzisyen Necdet Remzi Atak’ın de hocasıdır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ballar Balını Buldum Koğanım Yağma Olsun”- Burhan Toprak, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 3.

Burhan Toprak’ın yakında bu ad- “Ballar Balını Buldum Koğanım Yağma Olsun” adı ile yayımlanacak kitaptan alıntılar içeren bir yazıdır. Deneme türünde kaleme alınan yazıda, hayata ve insanlara dair çeşitli görüşlere yer verilir. “Hak” ve “hakikat” kavramı yazıda sıkça tekrarlanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yeni Bir Şiirin İlkelerine Doğru III”- Salah Birsell, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 3.

Gazetenin 33- 34. Sayısından (23 Ağustos 1947) itibaren bu dizi yazıyı başlatan Birsell, “Yeni/ Modern bir şiirin oluşturulması için” yapılması gerekenler ele alınır. Sanat da bayağılık ve şair kimdir gibi meselelerin konu edildiği yazıda, yeni sanatın ancak “çağını aşmak” ile mümkün olacağı belirtilir. Birsell, bu ilkeler ile şiirin zorluğuna işaret etmek istediğini vurgular.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Mithat Fenmen Resitali”- Be. Se. , S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 4.

10 Ekim 1947 de, Ankara Halkevinde Devlet Konservatuvarı öğretmenlerinden Mithat Fenmen’in verdiği konser üzerine bir değerlendirme yazısıdır. Konserin ilk kısmı klasiklere ayrılmış, ikinci kısım ise Beethoven’in bir sonatı ile başlamıştır. Konser oldukça başarılı bulunmuştur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İstanbul da Verilen Senfonik Konserler”- Tahir Sait Özçelik, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 4.

Ankara filarmoni orkestrası ve korosunun birlikte verdikleri üç dizi konser üzerine bir yazıdır. Cemal Reşit Rey’in idare ettiği bu konserler çok alaka toplamış ve takdirle karşılanmıştır. Bu konserlerin en önemli özelliklerinden biri, programlarında yeni bir eserin, Cemal Reşit Rey’in “Öz Yurt” adlı poeminin yer almış olmasıdır. “Öz Yurt” adlı eser, Faruk Nafiz Çamlıbel’in 1933 yılında yazdığı şiirin, müzikal bir hâlidir. Şiir, “Dinlenen Akıncıların Türküsü, Yola Çıkan Akıncıların Türküsü, Fırtınada Akıncılar Yolda ve Yangında Akıncıların Türküsü” olmak üzere dört bölümden oluşur. Tahir Sait, programı oldukça başarılı bulmuştur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Kitabı: Bir Tevfik Fikret Daha”- Zahir Güvemli, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 4.

Daha önceleri Hikmet Dizdaroğlu’nun “kitap değerlendirme” lerinin yer aldığı köşede bu kez, Zahir Güvemli’nin, Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinin hocalarından Kenan Akyüz’ün kaleme aldığı “Tevfik Fikret” adlı kitabını değerlendirdiğini görürüz. Köşede daha önce Hikmet Dizdaroğlu tarafından M. Kaplan’ın, ”Tevfik Fikret” adlı eseri de incelenmiştir. Güvemli işte, Kenan Akyüz’ün kitabının, M. Kaplan’ın eserinin eksik kalan yerlerini tamamladığını belirtir ve Akyüz’ün eserinin eksik kalan yerlerini tamamladığını belirtir ve Akyüz’ün eserini daha kuşatıcı bulur. Ancak Güvemli, Akyüz’ün Tevfik Fikret ve eserlerini sadece şekil/ şablon yönünden ele aldığını ve içlerinde derinleşmediği yönünde de bir eleştiride bulunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi III: Genç Kalemler “- Agâh Sırrı Levend, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 5.

Agâh Sırrı’nın dizi yazı şeklinde kaleme aldığı “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi” adlı yazının üçüncü kısmıdır. İlk iki kısımda Türk Derneği ve Dil üzerine tartışmaları konu alan Levend bu seferde “Genç Kalemler” ve “Yeni Lisan Makalesini” ele alır. Genç Kalemler dergisinin ikinci sayısının ilk sayfasında yer alan “Yeni Lisan Makalesinin” altında herhangi bir imza bulunmaz ancak Ömer Seyfettin’e ait olduğu kabul edilir. “Yeni Lisan Makalesi” nde, yeni lisanımızı oluşturmak için birtakım önerilerde bulunulmuştur. Makalede ayrıca “millî bir edebiyattan” da bahsedilir. Genç Kalemler sadece iddia ile kalmamış dergide sade dille yazılmış hikâyelere ve şiirlere de çokça yer verilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Haberleri”- Cengiz Kayı, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 5.

Güncel sanat haberlerine yer verilen yazıda bu sefer; Ankara Devlet Konservatuvarına son günlerde birçok yeni İtalyan öğretmen geldiği, Ankara Radyosunda Nevin Önge’nin bir konser verdiği, Ankara’nın sanat gönüllüleri Fuat Pekin ve Nüvit Beriker’den bahsedilir. Ayrıca Pina Carmirelli’nin 25 Ekim de Ankara da konser vereceği haberine yer verilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Okuyucu ve Kitap Üzerine Düşünceler”- ? , S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 5.

Okuyucu ve kitap üzerine farklı Batılı yazarlardan (Goethe, Lichtenberg, Klopstozk, Justas Möser, Lessing, Morgenstern, Richard Dehmel, Feuchtersleben, Hippel, Wielwnd ve T. Fontane) alıntı yapılan kısa bir yazıdır. Yazıda iyi bir okuyucu olmanın zorluğundan ve kitapların çok ilginç nesneler olduğunun üzerinde durulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Gölgeler”- Ahmet Muhip Dranas, S. 41- 42, 18 Ekim 1947, s. 6.

Piyesin bu bölümünde Baba’nın vefat ettiğini ve babanın ölümünden sonra diğer aile üyelerinin; Anne, Kız ve Oğulun mal üzerinden bir tartışmaya girdiğini okuruz. Ayrıca piyesin bu kısmında, Oğulun da Babanın gördüğü hayalî bir kahraman olan, “Nar Çiçeği Elbiseli Kadın” ı gördüğünü ve onla da bulunduğunu okuruz.

43 – 44. SAYI- 1 KASIM 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “XXIV. Yıldönümü”- ? , s. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 1

Cumhuriyetin kuruluşunun 24. Yıldönümü üzerine kaleme alınan bir yazıdır. Yazıda, sanat ve edebiyatımızın gelişimi incelenmiş ve bu 24 yılda sanatsal faaliyetlerimizin gelişiminin diğer sahalarda elde edilen gelişmelerden hiç de geri kalmadığı belirtilir. Bu konuda Millî Eğitim Bakanlığının faaliyetlerine değinilen yazıda, Bakanlığın klasik eserlerin tercümesi yönünde yaptığı işlerden övgü ile bahsedilir. Bugün yeni bir edebiyatımızın/ şiirimizin doğacağı belirtilir. Resmimizin, her geçen gün geliştiği ve yurt dışında Türk resim sergilerinin açıldığı bildirilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Zaman, Karakter, Üslup”- Mehmet Kaplan, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 1.

“İnsan annesinin babasının değil zamanın çocuğudur.” Alıntısı ile başlayan yazıda, karakterin oluşumunda “zaman” ın önemi üzerinde durulur. İnsanda “değişen” ve “değişmeyen” şeylerin olduğu belirtilen yazıda; insan da değişmeyen şeyin “fizyolojik unsurlar” olduğu, insanın değişen tarafının ise “zaman” ilgili olduğu belirtilir. Kaplan yazısında; insan hayatında zamanın umumi ve müşterek olanı, karakterin ise hususi ve ferdi olanı belirlediğini vurgular. Kaplan burada sanatkar/ yazarları da cemiyetçi ve ferdiyetçi olarak ikiye ayırır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ressam Ruhi Bey”- Eşref Üren, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 1.

Ressam Ruhi Bey’in ölümünün 16. Yıldönümünde yine ressam Eşref Üren tarafından kaleme alınan bir anma yazısıdır. 14 Ekim 1931 de vefat eden ressam Ruhi Arel’in, Türk resim sanatı için yaptıkları ele alınır. Ressam Ruhi Bey bir dönem Paris de Cormon’dan dersler alır. Hayatında birçok haksızlığa uğrayan Ruhi Bey, “Osmanlı Ressamlar Cemiyeti” nin de kurucularındandı. Yazıda ayrıca, Ruhi Bey’in oğlu ressam Şemsi Arel İstanbul da babasının eserlerinden oluşan bir sergi açtığından da bahsedilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şiir ve Resim II”- Zahir Güvemli, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 1.

Yazının ilk kısmı gazetenin 39- 40. Sayısında (4 Ekim 1947) yayımlanmıştır. Bu ikinci kısımda ise Divan Edebiyatını, 15. Yüzyıldan itibaren şiirin resimle olan ilişkisi yönünden ele alınmıştır. Burada Divan şiirinin motiflerinin büyük bir resimsel/ tasvirsel gücünün olduğu vurgulanır. Ortaçağ resmimizin İslami ve dekoratif olduğu belirtilen yazıda “minyatür sanatı” üzerinde de durulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “René Grousset İle Bir Konuşma”- Nurullah Berk, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 1.

Fransız ünlü tarihçi René Grousset ile Berk’in Paris de Cernuschi Müzesi müdürü iken yaptıkları bir sohbet üzerine bir yazıdır. Grousset’in klasik tarihçilerden farklı olduğu ve edebiyatın zengin üslubundan yararlandığı belirtilir. Grousset, Berk’e “Türk Sanatı” hakkında birçok soru sormuş ve 1 Aralık 1946- 15 Ocak 1947 arasında Paris de Cernuschi Müzesinde sürecek olan “Bugünün Türk Resmi ve Eski Zaman Türkiye’si Sergisi” ne karar verilir. Bu arada Nurullah Berk ile René Grousset arasındaki ilişki ilerlemiş ve birçok konuda iş birliğine gitmişlerdir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Dondurmalı Sinema”- Oktay Akbal, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 1.

Akbal’ın kahraman bakış anlatıcısı ile yazdığı bu hikâyede, kahramanın çocukluk anılarını canlandıran bir “sinema” ile karşılaşırız. Kahraman için “sinema”, film başlayana kadar kendi dünyası/ yalnızlığı ile baş başa kaldığı bir yerdir. Bir yaz günü sinemaya gelen dondurmacı ile sinemacının ve kahramanımızın huzur buluşu aktarılır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şöylesi Böylesi”- A. Arun, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 3.

İlk defa gazetenin bir önceki sayısında (S. 41- 42, 18 Ekim 1947) görülen bu köşede, A. Arun’un güncel sanat ve edebiyat olayları hakkında kişisel düşüncelerini okuruz. Köşede üç başlık altında farklı konulara değinilir. İlk başlık; “Sanat, Siyaset ve Muhasebe” başlığını taşımaktadır ve bu başlık altında, N. Fazıl Kısakürek’in son dönemlerde sanatsal yönlerinin zayıfladığı, siyaset ve kazancın peşinden gittiği iddia edilir. İkinci başlık ; “Ve Bilanço” da ise A. Arun, bu konuda N. Fazıl’ın “Muhasebe” isimli manzumesindeki “Sen cüce sanatkârlık, sana büsbütün paydos.” Cümlesini örnek verir. Köşenin son başlığı ise “Yaşaması Lazımdır” da tenkit yazmaya çalışanların karşılaştığı zorluklar ele alınır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Dolap Ki Dönüyor”- Halit Fahri Ozansoy, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 3.

Halit Fahri Ozansoy’un İstanbul Şehir Tiyatrosu için yazmış olduğu piyesten alıntılardır. Üç perdelik ve on beş tablolu satirik bir eserdir. Oyun, millî Karagöz tiplerinin modernize edilmesi suretiyle ortaya çıkmıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Malraux İle Bir Dertleşme: Avrupa’nın Azameti, Düşkünlüğü”- Cavit Yamaç, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 3.

Gazetenin 39- 40. Sayısında (4 Ekim 1947) ilk kısmı yayımlanan yazının ikinci kısmıdır. Yazının bu kısmında “Avrupa” ve “Avrupalılık” kavramları üzerinde durulur. Avrupalı’nın ırk kökenli ya da Avrupa memleketi vatandaşı olmakla olunmayacağı, Avrupalı olmanın “asırları olgunlaştırıp onlara mana veren şeylerle beraber olmak” olduğunu belirtir. Yazıda ayrıca 1946 yılında Cenevre’de “Avrupa” hakkında yapılan toplantıya da değinilir ve iktisadi ve politik olarak birçok Avrupa mevcutlu olmasına rağmen, spirüüel olarak hiçbir tane mevcut olmadığı vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İngiltere’de Tiyatro Akademisi”- Sir Kenneth Barnes, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 4.

1904’de meşhur İngiliz aktörü ve tiyatro muharriri Sir Herbert Tree tarafından açılan İngiltere Tiyatro Akademisinin- Akademinin müdürü Sir Kenneth Barnes tarafından tanıtıldığı yazıdır. Öncelikle, Tree’nin maksadı kendi kumpanyasında oynamak için birkaç talebeye konuşma, hareket, dramatik ifade dersleri ve hafıza temrinleri vermek iken daha sonra bu faaliyetin İngiliz Sanatı için çok faydalı olacağını anlayıp daha genişletilmiş bir eğitim/ akademi sistemi

oluşturuldu. Akademi o kadar etkili ve başarılı olmuştur ki 1919 da Kral'ın takdirini içeren bir ferman çıkmıştır. Akademinin eğitiminin çok nitelikli oluşu belirtilen yazıda, akademide on üç profesör bulunduğu vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Dergiler Arasında” – A. H. , S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 4.

Döneminin altı dergisinin (Yücel, Varlık, Eser, Fikirler, Genç Nesil ve Tiyatro) ele alındığı bir yazıdır. Yücel Dergisi on dört yıldır çıkan bir dergidir. 132. Sayısının incelendiği yazıda sürekli Abidin Daver'e sistemli bir hücum alınması, Cahit Sıtkı'nın “Aslan” şiiri ve Yusuf Mardin'in “İki Damla Yaş” adlı şiir kitabının Amerikanvari reklamı eleştirilir. “Varlık” dergisinin 327. Sayısı ise şiirler yönünden zayıf bulunmuştur. Yazıda Ankara da yeni çıkan temmuz ayında yayım hayatına başlayan “Eser” dergisi de ele alınmıştır. Derginin sahibi ve yayım müdürü mimar Selçuk Milar'dır. Oldukça titiz yayımlanan derginin iki ayda bir çıkacağına haberi verilmesine rağmen ikinci sayısının henüz çıkmaması üzüntü ile karşılanır. “Fikirler” dergisi ise Halkevinin çıkardığı nitelikli bir dergidir. “Genç Nesil” dergisi henüz yeni bir dergidir. Daha çok genç nesilden yazar ve şairlere yer veren bir dergidir. Yazının son dergisi ise İzmir Şehir Tiyatrosu artistlerinden T. Dilligil'in arkadaşları ile birlikte çıkardığı “Tiyatro” dergisidir. “tiyatro” odaklı çıkması sebebiyle özgün bir dergidir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Kitabı: Tanburi Cemil”- Mahmut R. Gazimihal, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 4.

Yeni çıkan kitapların incelendiği köşede bu sayıda, Mesud Cemil'in, “Tanburi Cemil'in Hayatı” adlı eserinin Mahmut R. Gazimihal tarafından tetkik edildiğini görürüz. Gazimihal, Tanburi Cemil'in oğlu Mesud Cemil tarafından kaleme alınan bu kitabı çok beğenir ve adeta “biyografik bir roman” olarak nitelendirir. Hatta Gazimihal eseri, “ilk Türkçe musiki romanı” olarak sayar. Mesud Cemil'in çok başarılı bir sanatkâr olduğu, babasından tevarüs ettiği bu yeteneklerini geliştirmek için çekinmemesi belirtilir. Tanburi Cemil içinse, “Tanbur da bir çığır açtığı” belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yurdumuzdaki Piyanoların Durumu”- Aptullah Arsever, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 5.

Arsever gazetenin daha önce 22. Sayısında(31 Mayıs 1947) yine “Yurdumuzdaki Piyanoların Durumu” başlığı altında bir yazı kaleme almıştır. Bu ilk yazıda ülkemizde tarihi değere sahip piyanolara değinen Aptullah Arsever bu kısımda ise “bakımsızlık” ve ya “bilgisiz işçilerin kötü tamirleri” yüzünden tabii ömrünü tamamlayamadan kötürümleşen piyanolara değinir.

Arsever bu eserleri “yaralı piyanolar” olarak adlandırır ve yudumuzda bu “yaralı piyanolar” dan çok olduğunu ve bu yekunun önemli bir millî servetin karşılığı olduğu onun için bir an önce bu konudam bir çözüm getirilmesi gerektiği belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi IV: Yeni Lisan ve Millî Edebiyat Meselesi Hakkında”- Agâh Sırrı Levend, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 5.

Meşrutiyet Devrinde dilde sadeleşme hareketlerinin ele alındığı dizi yazının bu bölümünde “Yeni Lisan Makalesi” ve “Millî Edebiyat” meselesi ele alınır. Genç Kalemler dergisinde yayımlanan “Yeni Lisan” makalesi Selanik de büyük bir coşku ile karşılanmasına rağmen İstanbul da alaylı bir küçümseme ile karşılandığını okuruz. Özellikle Fuat Köprülü’nün Servet-i Fünun Dergisi’nin 5 Mayıs 1911 nüshasında “Edebiyat-ı Millîye” başlıklı yazısında buna şiddetle hücum edilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Haberleri”- Cengiz Kayı, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 5.

Güncel sanat faaliyetlerinin haber verildiği gazetenin bu köşesinde, Rahmi Uluer’in İller Bankasındaki galeride açmış olduğu resim sergisi değerlendirilmiş, iki sayı evvel vefat haberi verilen Karl Berger adına açılacak olan, “Berger Stüdyosu” nun haberi verilmiş ve Halkevi Salonunda yapılan tadilat bildirilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Dürbünle Eldiven”- Ramon Gomez de la Serna/ Çeviren: Turan Gülçür, S. 43- 44, 1 Kasım 1947, s. 6.

İspanyol yazar Ramon Gomez de la Serna’nın Turan Gülçür tarafından Türkçemize aktarılmış bir hikâyesidir. Maskeli baloda başlayan bir aşk, evlilik ile devam eder ancak ölümle sonuçlanan trajik bir sonla biter.

45 - 46. SAYI 15 KASIM 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haklı Bir Dava”- H. Basri Yüce, S.45-46, 15 Kasım 1947,s.1.

Dönemin ilkokul öğretmenlerinin aylıklarını hizmet sürelerine göre ayarlamayı içeren bir uygulamaya yer verilen yazıda, ilkokul öğretmenlerinin kutsal bir mesleği icra ettikleri belirtilir. İlkokul öğretmenlerinin en az nimetle en ağır külfete katlanan bir aydınlar zümresi

olarak belirtildiği bu yazıda, ilkokul öğretmenlerine gereken değeri verebilmek için aylıkları düzenleyecek bu uygulamanın Meclis tarafından bir an önce kabul edilmesi gerektiği vurgulanır. Bu milletin bugününün ve yarınının ilköğretime bağlı olduğu ve bu nedenle gelecek nesli yetiştirecek ilkokul öğretmenlerinin aylıklarının buna göre değerlendirilmesi ve hak ettiklerinin bir an önce verilmesi söylenir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İki Fransız Sanatçısının Temsilleri”- Lütü Ay, S.45-46, 15 Kasım 1947,s.1.

İki Fransız sanatçı; Yvanne Scheffer ile René Rolland’ın Ankara Cebeci’deki Konservatuar salonunda verdikleri dört temsil üzerine bir yazıdır. Bu iki Fransız sanatçı Yvanne Scheffer ve René Rolland alanlarında oldukça ünlü ve başarılıdırlar. Ay, bu dört temsilde 11 eser gördüğünü belirtir. İlk piyes, Michel Dukd’un “İkimiz” adlı eseri, ikinci temsil ise 50 yıllık Fransız Tiyatrosunda karı-koca sahnelerine ayrılmıştır. Üçüncü temsil, Malie’re’de C.A.Pugeti’ye kadar çok çeşitli eserlere ayrılmış son temsil ise; Jean Sarment’in “Dünyanın En Güzel Gözleri” adlı piyesidir. Lütü Ay yazının sonunda bu temsillerin bize çok kalabalık olmayan artist takımı ve muazzam dekorlar, kostümler olmadan da iyi tiyatro yapılabileceği dersini verdiğini söyler.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yuvaya Dönüş”- Selahattin Batu, S.45-46, 15 Kasım 1947,s.1.

Deneme türünde kaleme alınan eserde “Yolculuk” kavramı üzerinde durulur. Yolculuğun iki yönlü bir tarafı olduğu; bir “içsel yolculuk” ve bir de “dışsal yolculuk” dan bahsedilir. Yolculuğun bir kaçış da olduğu belirtildiği yazıda insanın ne olursa olsun kendisinden kaçamayacağı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Garipler Mahallesi”- Oktay Akbal, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.1.

Oktay Akbal’ın 1950 yılında ilk baskısını yapan “Garipler Sokağı” romanının gazetede bu sayıda (S.45-46) ilk defa tefrika edilmeye başlandığını görürüz. Metinde öncelikle Garipler Mahallesi tasvirinin yapıldığını görürüz daha sonra ise bu mahallede yaşananlara şahit oluruz. Tefrikanın bu ilk kısmında, sokağın orta yerinde bulunan Zülfü Hanım’ın mahalle kahvesi ve içerisinde yaşananları okuruz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Uyanan Tabiat”- Grazia Deledda/ Çeviren: Sitare Sevin, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.1.

Nobel ödüllü İtalyan kadın yazar Grazia Deledda’nın “Uyanan Tabiat” adlı hikâyesinin, Sitare Sevin tarafından Türkiye Türkçesi’ne aktarımıdır. Hikâyede bir paskalya bayramında yaşananlar konu edinir. Hikâyenin kahramanı kız, Paquette bu paskalya bayramında evlerine rahibin gelmesini dört gözle bekler. Hikâye de Rahip Flaminus’un gelişi ve daha sonrasında ev ahalisine aktardıklarını okuruz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Paris Mektubu: Bonnard’ın Sergisinde”- Arif Kaptan, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.2.

Ressam Arif Kaplan’ın Paris’te gezdiği resim sergilerinden oluşan dizi yazının bu bölümünde ünlü Fransız Ressam Pierre Bonnard’ın eserleri için “ısrarla çalışılmış” ve “iç dünyayı yansıtan” tarafları bulunduğu belirtilir. Kaptan, Bonnard’ın resimlerini oldukça değerli bulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şöylesi Böylesi”- A. Arun, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.3.

Arun’un bu köşesinde, güncel sanat ve kültür faaliyetleri hakkında çeşitli yorumlamalarda bulunduğunu görürüz. Köşede üç farklı konu ele alınmıştır. İlk başlık “Kulübün Günahı”dır. Bu bölümde Y.Kemal’in çeşitli beyitlerinin gereksiz reklamlarda (içki ve tatlı) kullanılması eleştirilir. İkinci bölüm “Bir Buçuk Saatte Aruz” başlığını taşımakta ve M. Faruk Görtünca tarafından “bir buçuk saatte aruz” öğretilebileceği iddiası eleştirilmiştir. Arun’un, bir buçuk saatte aruz öğrenmenin ve öğretmenin imkansız olduğunu belirtir. Son başlık “Çekilin Divan Edebiyatı Geliyor” da Mehmet Faruk’un edebiyatımızda eski malzemeler/ taklitlerle birlikte Yeni Türk Edebiyatımıza girdiği belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Pina Carmirelli ile Bir Konuşma”- Faruk Güvenç, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.3.

İtalyan kadın kemancı Pina Carmirelli’nin ülkemize gelişi, konser verışı ve Güvenç’in onu Cihan Palas’ta ziyaret edip, konuşmalarını içeren bir yazıdır. Carmirelli, İstanbul ve Ankara’yı çok beğendiğini ayrıca İstanbul Filarmoni ve Cumhurbaşkanlığı Orkestralarını oldukça başarılı bulduğunu belirtir. Harpten sonra Carmirelli İtalya’da sanatkâr olmanın zorluğundan bahseder ve musiki bakımından en olgun milletin “Almanlar” olduğunu vurgular.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “D Grubunun 15 Yılda Kaybettikleri”- Fahir Onger, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.3.

Gazetenin 41-42. Sayısında (18 Ekim 1947) kendisinde D Grubu ressamlarından olan Nurullah Berk'in “D Grubunun 15 Yılı” adlı yazısı D Grubunu öven bir yazı iken Onger; bu “ D Grubunun 15 Yılda Kaybettikleri” yazısında D Grubunun eksiklerine dikkat çeker. Onger D Grubunun başta “avangart” bir şekilde başladığını ancak Garp hümanizmasına giremediklerini belirtir. Yazıda D Grubunun 15 yılda Türk sanatına herhangi bir yeni soluk getirmediğini ancak bundan sonra belki Nurullah Berkle mümkün olabileceğini belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Axel Munthe’la Bir Konuşma”-Çeviren: Behçet Necatigil, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.3.

İsveçli doktor ve fikir adamı Axel Munthe ile Weltwoche Gazetesinde yapılan bir röportajın Behçet Necatigil Tarafından Türkçeye tercüme edilmesidir. Röportaj sonrasında 90 yaşında olan Munthe sık sık sağlığından şikâyetinde bulunur. İhtiyarlardan söz açan Munthe, “İhtiyarlık Faciası” adında bir kitap yazmak istediğini belirtir. Görme yetisini yavaş yavaş kaybeden Munthe, yazın güneş ışınlarının gözünü rahatsız etmesinden dolayı bir an önce baharın gelmesini istemektedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Müzik-Pina Carmirelli’nin Konserleri”-Be.Se. , S.45-46, 15 Kasım 1947, s.4.

Gazetenin yine bu sayısının (S.45-46) bir önceki sayfasında (s.3.), Faruk Güvenç’in Pina Carmirelli ile yaptığı röportajı okumuştuk. Bu kez ise Pina Carmirelli’nin verdiği konserler hakkında eleştiri yazısı ile karşılaşırız. Carmirelli iyi ve sağlam bir virtüöz tekniğine sahip olması yönü ile övülmekte ancak fazla romantik ve hayalperest bir yönünün olması dolayısıyla eleştirilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi V: Türk Ocağı ve Türk Yurdu”- Agâh Sırrı Levend, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.4.

Dizi yazının bu bölümünde Ahmet Ferit’in başkanlığında, 18 Mart 1912’de kurulan “Türk Ocağı” ndan bahsedilir. Aynı yılın sonunda (Aralık 1912) “Türk Yurdu Dergisi”; Mehmet Emin Yurdakul, Yusuf Akçura, Ahmet Ağaoğlu, Necip Asım gibi yazarların Türklük ve Türkçülüğe dair yazıları ile yayım dünyasına giriş yapar. Türk Yurdu Dergisi, dilde sadeleşme hareketini bir dava olarak benimsemiş, Türk Yurdu Dergisi, dilde sadeleşme hareketini bir

dava olarak benimsememiş Türk milletinin tarihine dair yazılara –dil hakkındaki görüşleri ne olursa olsun- sayfalarını açmıştır. Dergide, dil konusunda kimi eleştiri yazıları yayımlanmıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, Haftanın Kitabı: Merhum Ahmet Haşım”-Zahir Güvemli, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.5.

Her hafta farklı bir kitabın tanıtıldığı köşede, bu sayıda Şerif Hulusi’nin “Ahmet Haşım, Hayatı ve Seçme Şiirleri” adlı kitabının tanıtıldığını görürüz. Güvemli, Şerif Hulusi yakın arkadaşı olmasına rağmen kitabı yer yer acımasızca eleştirir. Kitabı, Ahmet Haşım’ın hayatını ve şiirlerini herhangi bir metodoloji çerçevesinde ele almadığı yönünde tenkit eder. Ayrıca yazarın (Şerif Hulusi), Ahmet Haşım’i ve şiirini yeterince iyi idrak edemediğini belirtir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Hastaneler Boyunca”- Rüştü Şardağ, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.6.

Şardağ’ın yer yer hatıra özelliklerini yansıtan hikâyesinde, hastanede uzun yıllar yaşayan kahramanın gördüklerini ve hissettiklerini okuruz. Kahraman bakış anlatıcısı ile yazılan hikâyede bir subayın Çanakkale’de yaşadıkları ve Dilber’e olan aşkına şahit oluruz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Haberleri”-Cengiz Kayı, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.6.

Kayı, bu bölümde henüz 9 yaşında küçük bir erkek çocuğu olan keman sanatçısı, Berge Aran’ı bizlere tanıtır. Öncelikle Karl Berger’in öğrencisi olan Aran, -Berger’in ansız ölümü ile – Necdet Remzi Atak ile eğitimine devam edecektir. Yazıda ayrıca, Naci Kalmukoğlu’nun Ankara’da verdiği resim sergisi haber verilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yara Hakkında”- Faruk Şerif Halil Başa, S.45-46, 15 Kasım 1947, s.6.

Yazıda öncelikle Mısır sinemasına dair eleştirilerde bulunulmuş daha sonra ise sinemalarda gösterime yeni giren film “Yara” hakkında görüşleri beyan edilmiştir. Film çeşitli yönlerden muvaffak olamadığı yönünde eleştirilir. Filmdeki başarılı oyunculuklarda olmasa seyretmeye değer bir tarafının olmadığı belirtilir.

47- 48. SAYI 1 ARALIK 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi “Suut Kemal Yetkin’e Açık Mektup”- Ali Süha Delibaşı, S.47-48, 1 Aralık 1947,s.1.

Ali Süha Delibaşı, sanat ve edebiyat hakkındaki görüşlerini çeşitli önerilerle birlikte, gazetenin genel yayın yönetmeni Suut Kemal Yetkin’e açık bir mektup yazarak ifade etmiştir. Delibaşı, yazısında sanatkârın belli çevrelerce kabul edilene kadar, para kazanmasındaki zorluktan bahsedilir. Ayrıca yazıda Delibaşı, bir “Türkiye Edebiyatçılar Derneği” kurma istediğinden bahseder. Kadrosunun geniş tutulacağı, her türlü şair ve yazara yer verileceği derneğin öncülüğünü Suut Kemal Yetkin’in yapmasını ister.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Ezelî Anlaşmazlık”- Malik Aksel, S.47-48, 1 Aralık 1947,s.1.

Bugünkü sanatkârının değişiminden bahsedilen yazıda, bugünün sanatkârının kendini sanat yoluyla ifade edemediği ve “insan”ı anlamadığı belirtilir. Yazıda yenilikçi sanatkâr ve gelenekçi sanatkâr çeşitli yönlerle tartışılır ve tartışılır. Metinde “Yenilikçi” ve “Gelenekçi” adı ile isimlerini bilmediğimiz iki sanatkâr konuşturulmuş ve sanatın kadim meselelerine dair farklı görüşler bildirmişlerdir. Bu farklı görüşlerin çoğu resim sanatı üzerinedir. Aksal, yazıda “ezelî anlaşmazlığı” yenilikçi ve gelenekçi arasındaki çatışma üzerinden verir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şiir ve Resim III”-Zahir Güvemli, S.47-48, 1 Aralık 1947,s.1.

İlk kısmı gazetenin 39-40. sayısında (4 Ekim 1947) yayımlan yazının bu kısmında, Klasik Türk Edebiyatının orta dönemi, Baki’nin bir kasidesinden yola çıkılarak, divan şiirinde meydana gelen değişiklikler ele alınır. Tabiat tasvirlerinin yer aldığı şiirde, çokça çiçek ismi ve benzetme kullanılmıştır. Bu teşbih unsurları (çiçeklerin ve tabiatın rengi) ile şiir ve resim ilişkisi gözler önüne serilmiştir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Dostluk Üzerine Düşünceler”- Remzi Oğuz Arık, S.47-48, 1 Aralık 1947,s.1.

Günümüzün tükenen kavramlarından biri olan “dostluk” üzerinde durulan yazıda dostluğun cemiyet içinde gerçekleşen bir realite olduğu ve dost olmak için en az 2 kişinin bulunması gerektiği belirtilir. Farklı sevgi türlerinin olduğu belirtilen yazıda, dostun sevgisinin “akıl-irade” işi olduğu vurgulanır. Bu nedenle de cemiyet insanının oluşturduğu en büyük sevginin

“dostluk” olduğu, bir cemiyet de eğer dost ve dostluk yoksa orada büyük bir buhran yaşandığı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Dünyamızın Huzuru”- Selma Lageröf, Çeviri: Şazi, S.47-48, 1 Aralık 1947, s.1.

Nobel ödüllü İsveçli kadın yazar Selma Lageröf’e ait bu hikâyede, bir noel gecesi bir ailede yaşananlar konu edilir. Bir masal tekerlemesi “evvel zaman içinde” ile başlayan hikâye içerisinde, masal ve efsanelerden çeşitli unsurlar barındırır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şöylesi Böylesi”- A. Arun, S.47-48, 1 Aralık 1947,s.3.

Güncel sanat haberlerine yer verilen köşede; İstanbul Belediyesi’nin et ve ekmekten sonra yabancı sanatkârların konser ve temsillerini de narha bağlaması eleştirilir. Fransız Şiiri Antolojisi” başlığı, “Mayası Fransız”da, Ülkü Gazetesinde çıkan, “Sanat ve Edebiyat Gazetesi”ni Fransız “Nouvelles Littéraires” dergisine benzeten tenkit yazısına cevap verilir. Arun, Gazetelerinin Nouvelles Littéraires,’e benzemediği üzeinde durur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Desene Dair Notlar”- Nurullah Berk, S.47-48, 1 Aralık 1947, s3.

Ressam Nurullah Berk’e ait olan yazıda, “desen”in “Taş Devri”nden başlanarak tarihi ve gelişimi ele alınır. Desen denilince kastedilen mananın çeşitli olduğu belirtilen yazıda, her desenin bir şema olduğu, şemanın ise “en az ile en çoğun tesirini uyandıran” olduğu vurgulanır. Desen yapan ressamın kafası ile kalemi arasında en derin irtibatı sağlamak zorunda olduğu belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “ Bir Teklif: Akademi”- Samim Kocagöz, S.47-48, 1 Aralık 1947,s.3.

Kocagöz yazısında “Akademi” ile bir topluluğu ifade ettiğini belirtir. Bu topluluğun içinde ise Türk şair ve muharrirlerin bulunması gerektiği vurgulanır. “Muharrir” kavramının bizde sadece gazete yazarlarını kastettiği gibi bir “yanlış anlaşılma” nın olduğu belirtilen yazıda, Türk şair ve muharrirlerini bir çatı altında toplama işi, Sanat ve Edebiyat Gazetesi öncülüğünde olması teklif edilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Manique Haas”- Be. Se., s.47-48, 1 Aralık 1947,s3.

Lazare Levy’nin öğrencisi Manique Haas’ın, biri şehirde iki radyoda olmak üzere verdiği üç konser üzerine bir değerlendirme yazısıdır. Haas’ın programlarında daha çok Fransız bestecilerin sürat ve eşitlik isteyen eserleri icra ettiği belirtilir. Genç piyanist, modern eserleri klasiklerden daha iyi çaldığı belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Sanat Haberleri”- Cengiz Kayı, S. 47-48, 1 Aralık 1947, s.4.

Güncel sanat ve kültür faaliyetlerinin haber verildiği köşede Ahmet Adnan Saygun’un bestelediği yaylı sazlar kuartetinin bittiği haber verilir. Ayrıca bazı ressamlarımızın tarafından tertip edilen organizasyonla İstanbul ve Ankara’da iki sergi açılacağı ve satılan tabloların bedelinin Fransa’da tahsilde bulunan genç resamlara gönderileceği belirtilir. Yazıda gazetede de uzun süre merak konusu olan Cumhurbaşkanlığı Filarmonik Orkestrasının şefliğine kimin getirileceği konusu da İtalyan şefi “Vittorio Gui”nin getirilecek olması ile aydınlığa kavuşmuştur. Son olarak yazıda 31 Aralık 1947 günü Evkaf Apartmanı’ndaki küçük tiyatronun konserler ve Ahmet Kutsi Tecer’in “Köroğlu” piyesi ile açılacağı bildirilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Dergiler Arasında”- A.H. (?), S.47-48, 1 Aralık 1947,s.4.

Dönemin dergilerini değerlendiren köşede bu sefer; “XX. Asır, Yücel, Varlık ve Bir Balo Hatırası, Seçilmiş Hikâyeler ” dergileri ele alınmıştır. Üç sayı çıkan ancak daha sonra yedi ay ara veren XX. Asır dergisi yeniden çıkmaya başlamıştır. Üçte ikisini Atatürk’e ait yazılara ayıran Yücel Dergisi’nden ise çeşitli şiir örnekleri seçilmiş ve beğenildikleri vurgulanmıştır. Varlık Dergisi ise 328. Sayısı ile köşeye konuk olmuştur. Son yazı ise, Seçilmiş Hikâyeler dergisinin üçüncü sayısı üzerinedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Kitabı: Musiki Tarihi”- M.R. Gazimihal, S.47-48, 1 Aralık 1947, s.4.

Ahmet Muhtar Ataman’ın Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlarından çıkan “Yeni Musiki Tarihi” adlı kitabını inceleyen bir yazıdır. Kitabın harf inkılâbından önce de bir basımı mevcuttur ancak bu yeni basımda, yeni Türk alfabesi kullanılmış ve çeşitli bölümler çıkartılmış, yeni bilgiler eklenmiş ve resimlerle zenginleştirilmiştir. Kitabın çeşitli yönleri eleştirilse de, müşterek Musiki Tarihimizi gözler önüne sermesi bakımından oldukça değerli bulunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Çocuk Dergileri”- Osman K. Akol, S. 47-48, 1 Aralık 1947, s.5.

Türkiye’de “çocuk yayıncılığı” denilince ilk B. Naki Tezel geldiğinin belirtildiği yazıda, çocuk yayıncılığının belli bir düzene girmesi ve çocuklar için daha iyi bir yayım faaliyetinin gerçekleşmesi için yapılacak uygulamalar üzerinde durulur. Türkiye’de çocuk mecmuacılığının tarihi üç çeyrek asrı aşmıştır ancak yazıda bu konudaki düzenlemelerin düzgün denetlenmediği belirtilir ve bir an önce 1117 sayılı kanunu tatbik edilmesi gerektiği vurgulanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Hastaneler Boyunca II”- Rüşti Şardağ, S.47-48, 1 Aralık 1947,s.5.

İlk kısmı gazetenin 45-46. Sayısında (15 Kasım 1947) yayımlanan hikâyenin bu bölümünde; kahraman anlatıcımız sevdiği kız “Dilber, vatan ve Atatürk” hakkında çeşitli görüşlerde bulunmuştur. Komutan olan kahramanımız hikâyenin bu bölümünde zatülcenap olmuş ve hastaneye yatırılmıştır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Garipler Mahallesi”-Oktay Akbal, S.47-48, 1 Aralık 1947,s.6.

Akbal’ın daha sonra “Garipler Sokağı” adı ile yayımlanan romanı gazetede, bir önceki sayıdan itibaren (S.45-46, 15 Kasım 1947) “Garipler Mahallesi” adıyla tefrikaya başlanmıştır. Tefrikanın bu ikinci kısmında, mahallenin önemli evlerinin tek tek tasviri ile karşılaşılır. Tefrikanın bu bölümünde kahramanımız, “Salih” ile tanışırız.

49- 50. SAYI 16 ARALIK 1947

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Bir Edebiyatçılar Derneği”- Suut Kemal Yetkin, S.49-50,16 Aralık 1947,s.1.

Gazetede daha önce Ali Süha Delibaşı’nın, “Suut Kemal’e Açık Mektup” (S.47-48,1 Aralık 1947) yazısı ve Samim Karagöz’ün “Bir Teklif Akademisi”(S.47-48, 1Aralık 1947) yazıları ile ortaya koydukları edebiyat ve sanatkârların bir çatı/teşkilatlanma gereksinimlerinden bahsedilmiştir. İşte Suut Kemal Yetkin de bu görüşlere katılmakta ve bir an önce edebiyatçılarımızı bir teşkilata bağlamayı ister. Bu konuda diğer sanatkârlarla da görüş alış verişinde bulunmayı teklif eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Paris Mektubu; Chagall Sergisi”- Arif Kaptan, S.49-50, 16 Aralık 1947,s.1.

Kaptan’ın Paris’te gezdiği sergileri aktardığı dizi yazıda bu sefer ünlü Rus-Fransız ressam March Chagall’ın sergisini ziyaret ettiğini okuruz. Chagall, modern dönemde birçok akımdan etkilenmesine rağmen, hepsinden farklı kendi tarzını başarıyla oluşturmuş bir ressamdır. Renk kullanımında oldukça başarılı olan Chagall, kompozisyon oluşturmada da çok özgündür. Kaptan da sergiyi oldukça başarılı bulur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Türk Edebiyatı Tarihi”- Mehmet Kaplan, S.49-50, 16 Aralık 1947,s.1.

Yazıda henüz Türk Edebiyatı tarihinin bütün şahsiyetleri ve eserleri ile gerektiği gibi tetkik edilmediği bunun için de Türk Edebiyatı Tarihi kitabımızın olmadığını belirtir. Özellikle harf inkılâbından önceki edebî metinlerin çoğunun Türkiye Türkçesine aktarılmadığını belirten Kaplan, bu nedenle de varlığı ile övündüğümüz büyük Türk Edebiyatı’nın bugün bizim için Çin veya Hint Edebiyatı gibi, mahiyeti meçhul, faydalanması imkansız bir konumda olduğunu belirtir. Hatta Kaplan, tercüme faaliyeti ile Batı Edebiyatını çok daha iyi bildiğimizi iddia eder.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Her Şeyi Okuldan Beklememeliyiz”-H. Basri Yüce,S.49-50,16 Aralık 1947, s.1.

Okulun insanoğlunu yetiştirmek, onun ruh ve beden gelişimini sağlamak hususunda çok önemli olduğunu ancak her şeyi okuldan beklemememiz gerektiği bahsedilen yazıda, Millî Eğitim davasını yalnız okulla beraber düşünmememiz vurgulanır. Yazı, gazetede H. Basri Yüce’nin bir kaza nedeniyle vefat ettiği haberi ile birlikte verilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Fener Bekçisi”- Sedat Tanaydı, S.49-50, 16 Aralık 1947,s.1.

Bir deniz kazasının ele alındığı hikâyede, kurgunun geçmişi ve şimdisi arasında gidiş gelişler vardır. Kurgunun geçmişinde 1905’de meydana gelen deniz kazasının Fatsa Fenerindeki bir arıza yüzünden olduğu bilinir. İşte hikâyemizin kahramanı da bu Fatsa Fenerinin bekçisidir ve kazadan dolayı sürekli tedirginlikler yaşar. Bu tedirginlikleri ve bakımsızlık yüzünden frengi geçiren bekçinin hazin sonuna şahit oluruz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Şöylesi Böylesi” -A. Arun, S.49-50, 16 Aralık 1947, s.3.

Gazetenin sanat, kültür ve magazine dair küçük yazılarının yer aldığı bu köşede bu sefer “Hukuk Karşısında Şair” başlığı altında bir şair ve eşinin boşanmasını anlatan bir piyesten alıntı vardır. “Sanatı Meslek Tanımalı” bölümünde ise piyesten yola çıkılarak, “sanatkârın, mesleğinin/işinin sanatı olduğu” üzerinde durulur. “Muhit” bölümünde “edebi muhit”lerden bahsedilir. “Gazeteler” başlığı altında ise, gazetelerin derdinin nitelikli edebiyat olmadığı belirtilir. “Kitapçılar” bölümünde ise günümüz kitapçıların Türk yazarlarının eserlerini görmezden gelmesini eleştirilir. Köşenin son başlığı “Akademi, Dernek, Birlik” ismini taşımakta ve son günlerde gazetede sıkça tartışılan bir konu olan, sanatkârların bir çatı altında toplanma fikrine yer verilmektedir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Naci Kalmukoğlu Resim Sergisi”- Semuhi Sanar, S.49- 50, 16 Aralık 1947, s.3.

Ankara’da Kasım 1947’de dönemin önemli ressamlarından Naci Kalmukoğlu’nun verdiği bir sergi üzerine yazıdır. Harkal da doğan ressam, Kalmuk Türklerindendir. Resimde, muayyen bir ihtiras aramayan Kalmukoğlu, daha çok “model ressamı”dır. Sergide daha çok, manzara peyzajları ve nü eserlere rastlanır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Müzik; Ayla Erduran ve René Benedetti’nin Konserleri”- Be.Se. , S.49-50, 16 Aralık 1947, s.3.

Bir önceki hafta içerisinde küçük viyolinist Ayla Erturan ve hocası René Bendetti’nin birlikte verdikleri konserler üzerine bir yazıdır. Öncelikle konser organizasyonları oldukça eksik bulunur. Konserin ilk yarısı teknik açıdan kusurlu bulunsa da ikinci yarısı oldukça başarılı olarak nitelendirilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Dostluk Üzerine Düşünceler II”- Remzi Oğuz Arık, S.49- 50, 16 Aralık 1947,s.4.

Daha önce gazetenin 47-48. Sayısında (1 Aralık 1947) ilk kısmı yayınlanan yazının bu ikinci kısmında dostluğun sınanma unsurlarından biri olan “hıyanet” kavramı ele alınmıştır. Hıyanetin; hürriyetin ve eşitliğin olmadığı zaman ortaya çıktığı belirtilirken, dostlukta hıyanetin ikili ilişkilerdeki güven duygusunu zedelediği belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Yuvamı Yıkamazsın”- Şerif Halil Başa, S.49-50, 16 Aralık 1947,s.4.

Gazete, Şerif Halil Başa’nın yer yer film eleştirisi yazdığını görürüz. İşte “Yuvamı Yıkamazsın” yazısı da böyle bir yazıdır. “Ahlaki yozlaşma”nın konu aldığı film oyunculuklar açısından oldukça başarılı bulunur.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “İran Bale Heyeti”- Tahir Sait Özçelik, S.49-50, 16 Aralık 1947,s.4.

İran Bale Heyetinin İstanbul Dram Tiyatrosunda verdiği temsillerden bahsedilen yazıda temsiller oldukça başarılı bulunur. Ancak Tahir Sait Özçelik bu temsillerin bale değil, “egzotik varyete numaraları” olduğunu belirtir. Programda eski İran şiirlerinden ve halk türkülerinden birçok alıntılar vardır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi VI: Son Yıllarda”- Ağâh Sırrı Levend, S.49-50, 16 Aralık 1947,s.5.

Gazetenin 37-38. Sayısından (20 Eylül 1947) itibaren başlatılan yazı dizisinin bu 6. Ve son bölümünde güncel dilde sadeleşme hareketleri ve bu uğurda yapılan çabalar ele alınır. Özellikle “Halka Doğru” ve “Türk Sözü” dergilerinin ele alındığı yazıda, bu dergilerin dilde sadeleşme hareketi içerisindeki önemleri vurgulanır. I. Dünya Savaşı ile dilde sadeleşme hareketlerinin sekteye uğradığı belirtilen yazıda, Mütareke’den sonra artık, “Türk dili ile hece vezninin artık zafer kazandığı” belirtilir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi, “Haftanın Kitabı: Ateş Damlaları”- Melahat Özgü, S.49-50, 16 Aralık 1947,s.5.

Sadi Günel’in “Ateş Damlaları” adlı romanının incelendiği yazıda, romanın Günel’in ilk romanı “Onun Sesi”nin bir devamı niteliğinde olduğu belirtilir. Anne-kız ilişkisinin konu edildiği romanda, ilk roman ile hem anlatış hem de üslup açısından da farklar vardır. Melahat Özgü, Günel’in bu romanı ile romancılığını bir adım ileri taşıdığını belirtir. Özgü, kitabı vakıalar ve psikolojik tahliller arasında büyük tezatlar bulunması yönü ile eleştirir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesi; “Garipler Mahallesi”- Oktay Akbal, S.49-50, 16 Aralık 1947, s.6.

Akbal’ın tefrika romanı üçüncü kısmı ile devam etmektedir. Bu bölümde Garipler Mahallesine yeni gelen kahramanımız Salih’in maceralarına şahit oluruz. Ayrıca bu kısımda romana yeni giren karakterler; Mehmet, Hasan, Hilmi, Gönül ve Zehra ile karşılaşırız.

SONUÇ

Çalışmada birbirlerine yakın dönemlerde çıkmış olan ve her ikisinde Ankara merkezli Doğuş Dergisi (1944-1946) ve Sanat ve Edebiyat Gazetesi (1947) süreli yayınları incelenmiştir. Nitelik ve kalite açısından oldukça farklı süreli yayınlar olan Doğuş Dergisi; Mart 1944- Mart 1946 tarihleri arasında, Sanat ve Edebiyat Gazetesi ise 4 Ocak 1947 ve 16 Aralık 1947 tarihleri arasından yayımlanmıştır.

Doğuş Dergisi bünyesinde Ankara'nın o kasvetli başkent ve bürokratik havasını yansıtırken, Sanat ve Edebiyat Gazetesinde bürokratik ya da siyasi bir kaygı olmaksızın kendini iyi sanat ve tenkitçiliğine adanmış olduğunu görürüz. Doğuş Dergisi aylık bir dergidir(kimi aksaklıklar olsa da dergi aylık olarak çıkmaya gayret göstermiştir) ve bünyesinde aylık derginin yoğunluğunu ve edebî eserlerde de o uzunluğu görürüz. Sanat ve Edebiyat Gazetesi ise ilk olarak haftalık çıkarken 23- 24.sayıdan (14 Haziran 1947) itibaren iki haftada bir iki sayı birden çıkmaya başlamıştır ve gazetesinin son sayısında dâhil 49- 50. Sayı(16 Aralık 1947) bu format üzere devam etmiştir. Sanat ve Edebiyat Gazetesinde haftalık olarak çıkmanın etkisi ile güncelliğin etkisi daha fazladır ve bu yönde bir “kültür- magazin dergiciliği” havasını taşır.

Bu iki süreli yayının adlarına da bakacak olursak aslında, edebi anlayışları ile ilgili kimi ipuçlarına ulaşabiliriz. Öncelikle Doğuş Dergisinin, ilk sayısında da yer alan “Doğuşdan Oluşa Doğru” yazısı ile kendilerini “kemalizm” e adanıklarını ve bu “doğuş” doğrultusunda eserlere yer verildiğini görürüz. Sanat ve Edebiyat Gazetesinde de ise adından da anlayacağımız gibi öncelikli gaye nitelikli sanat ve edebiyattır.

Doğuş Dergisinde kendilerinin de ifadesi ile “kemalizmin bir sözcüsü olarak” görürlerken ve bu güdüm üzerine hareket ederlerken, Sanat ve Edebiyat Gazetesinde böyle bir güdüm ve ön yargı yoktur. Sanat ve Edebiyat Gazetesi, nitelikli sanat ve sanat tenkitçiliğinin yanındadır ve bunun için de kendilerini herhangi bir ideolojinin sözcüsü olarak görmezler. Bu güdüm ve ön yargı derginin edebi niteliğini de yansıtmış ve bu güdüm üzerine olan eser kalitesine bakılmaksızın dergide kendisine yer bulmuştur. Süreli yayınların en büyük özellikleri kendilerine ait bir edebi çevre ve yayım anlayışı- niteliği oluşturabilmektir. Bu konuda Sanat ve Edebiyat Gazetesinin döneminde bunu oluşturabildiğini söyleyebilirken, Doğuş Dergisinin bu konuda başarısız olduğunu belirtebiliriz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde, sanatın her dalına ait birçok yazı bulunabilirken, Doğuş Dergisinde genellikle edebiyat, ekonomik ve sosyoloji yazılarına rastlarız. Sanat ve Edebiyat Gazetesinde, edebiyat dışında özellikle resim ve mimari alanında yazılara rastlarız. Burada

resim alanındaki yazıların dönemin resim alanındaki avangard hareketlerinden biri olan D Grubu ressamlarına ait olduğunu görürüz.

Doğuş Dergisinde ise daha çok sosyolojiye dair yazılara ve özellikle “Hümanizm” vurgusuna şahit oluruz. Ancak burada bu hümanizm vurgusunun hiçbir derinlik taşımadığı ve komik olduğunu belirtmek durumundayız. Dergideki bu hümanizm soslu kemalizm vurgu edebi eserlerin niteliklerinde ve temalarında da sık sık kendini gösterir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde birçok uzun- dizi yazı, tefrika roman, piyese ve döneminde yeni tartışmalara yol açacak sanat yazılarına yer verilirken, Doğuş Dergisinde tek sayıda yayımlanan yazılar mevcuttur. Bu yönden Sanat ve Edebiyat Gazetesi oldukça zengin ve ufuk açıcı iken, Doğuş Dergisi kendi sığ çizgisinden kurtulamamış ve bu kısırlık içinde son bulmuştur. Burada Sanat ve Edebiyat Gazetesinde salt estetik kaygı ve duyarlılık varken, Doğuş Dergisinin çıkış yazısı; “Doğuşdan Oluşa Doğru” yazısından da anlayacağımız gibi, “Kafa, ruh, et ve kemiğimizle kendimizi Atatürk davasına verdik.” Cümlesi ile edebi metinler ve edebi şahsiyetler üzerinden bir tür ideolojik mücadeleye giriştiğini görürüz. Sonuç olarak, Doğuş Dergisinin çıkış dönemine baktığımızda 1944- 1946 yılları olduğunu görürüz. Tarihi açıdan baktığımızda, Türkiye de “tek partili dönemin” olmasından dolayı bu durumun normal olduğunu ve 1947- Çok partili hayata geçiş ile de derginin görevini tamamlayıp yayım hayatına son verdiğini şahsi kanaatimiz olduğunu belirtebiliriz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde uluslararası boyutta da birçok tercüme esere yer verilmiştir. Gazetenin özellikle “Nobel ödüllü yazarlara” özel bir ilgi gösterdiğini söyleyebiliriz. Doğuş Dergisinde de çeviri eserler olmasına rağmen, böyle bir kaygı gütmmediğini ve daha yerel kaldığını belirtmek gerekir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde dönemin birçok sanat ve edebiyat ürününe dair eleştiri yazısı bulunmaktadır. Bu gazetenin çıkış amacınada uymaktadır. (S.1, 4 Ocak 1947, Cevad Memduh Altar- “Sanat Tenkidçiliğine Doğru” yazısı ile bizlere nitelikli bir tenkit anlayışı getirmek istediklerini belirtmişlerdir.) Doğuş Dergisine baktığımızda ise yer yer eleştiri yazılarına rastlasak da derginin hiçbir zaman bunu amaç hâline getirmediğini ve böyle bir derdi- sanat tenkidçiliği gibi bir derdi- olmadığı, bunun içinde tenkit yazılarının şahsi kaldığını belirtebiliriz.

Her iki süreli yayında da ünleri bugüne kadar gelmiş, edebiyat ve sanatın diğer dalları ile ilgili otorite kabul edebileceğimiz şahısların yazılarına rastlamaktayız. Çalışmamıza konu olan bu

sürelî yayınlarda (Doğuş Dergisi, Sanat ve Edebiyat Gazetesi) sürekli yazan yazarlar olduğu gibi ilk defa eserleri yayımlanan yazar ve şairler de bulunmaktadır. Bu yönde yayımlar, genç şair ve yazar adayları için de bir fırsat olmuştur. Doğuş Dergisindeki yazarların çoğunun bürokratik görevleri de varken, Sanat ve Edebiyat Gazetesinde ise daha çok yazmayı meslek hâline getirmiş şair ve yazarlarımızla karşılaşmaktayız.

Yazılar genellikle edebî içeriklidir. Burada Doğuş Dergisindeki yazıların, Sanat ve Edebiyat Gazetesine göre daha az edebî içerik taşıdığı ve sanatsal kaygısının daha az olduğu için Sanat ve Edebiyat Gazetesindeki yazıların özetlerinin daha hacimli olduğunu belirtmemiz gerekir. İki süreli yayında da bugünkü imlâ kurallarına göre birçok yazım yanlış yapılmıştır. Özellikle yazı başlıklarında ve özetlerde metinlerden iktibas ettiğimiz yerlerde, metnin orijinaline sadık kaldığımızı ve bu yanlışları bilinçli olarak- metne sadık kalmak adına yaptığımızı belirtmek isteriz. Burada Doğuş Dergisindeki yazım yanlışların daha çok dizgi hatasından, Sanat ve Edebiyat Gazetesindeki hataların ise yabancı şair, yazar ve eser adlarının yanlış yazımından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinin özellikle son sayılarında “sanatkârın ve edebiyatın kurumsallaşması meselesi” ne değinilmiştir ve bu görüşte birçok yazı yazılmıştır. Bu konuda Ali Süha Delilbaşı, “Suut Kemal Yetkin’e Açık Mektup” (S.47-48, 1Aralık 1947) yazısı ve yine aynı sayıda yayımlanan Samim Kocagöz’ün, “Bir Teklif: Akademi” yazıları ile sanatın özellikle edebiyatın kurumsallaşması yönünde istek de bulunmuşlar bunu da Sanat ve Edebiyat Gazetesi ile Suut Kemal Yetkin’in yapabileceğini belirtmişlerdir. Suut Kemal Yetkin de gazetenin son sayısında (S.49-50, 16 Aralık 1947) yayımlanan “Bir Edebiyatçılar Derneği” ile bu yazılara cevap vermiş ve bu konudaki görüşlerini beyan etmiştir. Yetkin kurulacak edebiyat derneğinin nasıl olması gerektiğine değindiği yazısında, tüm edebiyatçıları da fikir alış verişinde bulunmaya davet etmiştir. Derginin birdenbire çıkmamaya başlaması ile edebiyat derneği projesinin de yarım kaldığını söyleyebiliriz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde ressam Arif Kaptan’ın “Paris Mektubu” yazı serisinde, Paris seyahati sırasında gezdiği müze ve sergileri değerlendirmesi ve dönemin Paris’inin kültür ve sanat hayatına ışık tutması ile oldukça önemli bir yazı dizisi olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca Sanat ve Edebiyat Gazetesinde ünlü aktör İsmail Galip Arcan’ın Türk tiyatro tarihi açısından oldukça önemli olan yazı dizisi, “Ferah Tiyatosu ve Türk Sahnesinin Rönesansı” yayımlanmıştır. Toplam 13 bölümden oluşan yazı da, özel tiyatrolardan biri olan ve birçok ünlü aktörü yetiştiren “Ferah Tiyatrosu” nun başlangıcından gelişimine birçok olay ve

anekdotlara değinilmiştir. Yazılardan gençlerin tiyatro aşkı ve Türk tiyatrosunun gelişim aşamalarına şahit oluruz. Sanat ve Edebiyat Gazetesinde ayrıca ünlü Türk ressam Malik Aksel'in sanat hayatına ve Türk resim ve sanat tarihine dair önemli anları okumaktayız. Sanat ve Edebiyat Gazetesindeki bir diğer dizi yazı aktör, oyun yazarı ve çevirmen Nurettin Sevin'in, "Aktör" adlı yazı dizisidir. Bu yazı dizisi daha çok teorik bir yazı dizisidir ve Sevin'in sinema aktörü ile tiyatro aktörünü karşılaştığını görürüz.

Gazetede bu dizi yazıların dışında bir tefrika piyes, bir de yayımına başlansa da son sayı; 49-50, 16 Aralık 1947 ile yarım kalan bir roman tefrikası bulunmaktadır. Tefrika piyes şair Ahmet Muhip Dranas'a ait ödüllü "Gölgeler" piyesidir. Roman ise, o zaman için oldukça genç olan Rahmetli Oktay Akbal'ın "Garipler Sokağı" adı ile basılacak olan kitabının "Garipler Mahallesi" adlı tefrikasıdır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde Serif Halil Başa'nın dönemin filmlerini değerlendirdiği çeşitli sinema yazıları mevcuttur. Tüm bunlara baktığımızda Sanat ve Edebiyat Gazetesinin sinema ve göstermeye bağlı edebî metinler üzerine ciddi bir kafa yordugunu ve bu meseleler üzerine teorik ve pratik birçok metne yer verdiğini söyleyebiliriz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinin diğer sanat dallarına gösterdiği ilgi, tiyatro ve sinema ile sınırlı kalmamış, Gazetede resim ve müzik alanında da birçok yazı yayımlanmıştır. Sanat ve Edebiyat Gazetesinin resimde döneminin önemli akımlarından biri olan D Grubu ressamlarının yazılarına yer verilmiş ve D Grubunun sanat ve resim anlayışları benimsenmiştir. Gazetede müzik yazılarında büyük yer tutmaktadır. Gazete müzikde de, "Türk Beşleri" olarak bilinen ve Yeni Türk müziğimiz için önemli adımlar atan; Cemal Reşit Rey, Ulvi Cemal Erkin, Hasan Ferit Alnar, Ahmet Adnan Saygun ve Necil Kâzım Akses'in anlayışları benimsenmiştir. Ayrıca gazetede en büyük müzikologlarımızdan Cevad Memduh Altar'ın birçok yazısına yer verilmiştir. Sanat ve Edebiyat Gazetesinde resim dışında heykeltıraşlık ve heykeltıraşlık alanında birçok yazıya yer verilmiştir.

Doğuş Dergisinde ise sanatın diğer dalları ile ilgili değil de daha çok; psikoloji, sosyoloji ve ekonomi gibi ilim dallarına ait yazılara rastlarız. Dergi dönemine göre yeni bir ilim dalı olarak sayabileceğimiz, "sosyoloji" ye büyük önem vermiş ve bazı edebî eleştirileri de sosyolojiden yola çıkarak yapmıştır. Burada ayrıca dergideki "hümanizm" vurgusundan da bahsetmek gerekir. Dergideki dönemin popüler akımlarından biri olan bu hümanizm vurgusu, herhangi bir temellendirmeye sahip olamakta ve komik bir hâlde kalmaktadır.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde her sayı düzenli olarak yayımlanmasada, çoğunlukla yer verilen “Haftanın Kitabı” bölümü ile yeni çıkan kitaplar ile ilgili değerlendirme yazıları okumaktayız. Doğu Dergisinde de “Bibliyografya” köşesinde yeni çıkan kitaplar ile ilgili çok kısa yazılara yer verilmektedir. Bu yazılar dönemin kitaplarını tanıtmaları ve beki de şu anda gazetelerin verdiği kitap eklerinin ilk örnekleri olması bakımından oldukça değerlidir.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde çok ciddi bir eleştiri kültürü- tenkit anlayışı vaken, Doğu Dergisinde tenkit ve eleştiri işi genellikle şahsiliğe takılıp kalmıştır. İki süreli yayında da dosya dergiciliği diyeceğimiz, bir sayının tematik olarak tek bir konuya dayanmasına rastlamamaktayız. Ancak burada Sanat ve Edebiyat Gazetesinin 15 Mart 1947 tarihli 11. Sayısında doğumunun 100. Yıldönümüne denk gelmesi dolayısıyla çeşitli yazılar ile Rezaizade Mahmut Ekrem’in anıldığını görmekteyiz.

İki süreli yayında da birçok şiire yer verilmiştir. Doğu Dergisinde en çok yayımlanan edebî türlerden biri şiirdir. Ancak burada Sanat ve Edebiyat Gazetesinde yayımlanan şiirlerin niteliğinin daha yüksek olduğunu belirtebiliriz. “Hikâye” ye de iki yayında yer verilmiştir. Özellikle Sanat ve Edebiyat Gazetesinde her sayı telif ya da tercüme olsun en az bir hikâye yayımlanmıştır. Burada çeviri hikâyelerin çoğunun Nobel Edebiyat ödüllü yazarlara ait olduğunu belirtebiliriz. Ayrıca gazetede telif hikâyelerin çoğu Oktay Akbal’a aittir. Usta hikâyeci Oktay Akbal Sanat ve Edebiyat Gazetesinde yetişmiştir.

İki süreli yayında da yer yer müellifi verilmeyen yazılar mevcuttur. Ayrıca Doğu Dergisinde “ALDANIR” mahlaslı kimi yazılara rastlamaktayız. Bu mahlasın sahibinin kimliğini bilmemekle birlikte, şahsi kanaatimizce yine derginin şairlerinden olan “Selahattin Aldanır” a ait olduğunu tahmin etmekteyiz. Ancak bunun bir tahminden öteye geçmediğini elimizde herhangi bir somut veriye sahip olmadığımızı belirtmek isteriz.

Sanat ve Edebiyat Gazetesinde birçok röportaj da yayımlanmıştır. Bu röportajların bir kısmı da yabancı yazar ve şairlerle yapılan bir röportaj dizisinin Türkçeye tercümesidir. Doğu Dergisi ise röportaja çok fazla yer vermemiştir.

Sonuç olarak, görüldüğü gibi Doğu Dergisi sanat eserlerine bakarken, ideolojik bir çerçeveden bakmış ve o taasubdan kurtulamamıştır. Sanat ve Edebiyat Gazetesi ise gerçekten nitelikli bir sanat ve edebiyat ortamı oluşturmayı hedeflemiş, estetik üzerine kafa yormuş ve eserlerini de bu yönde vermiştir.

KAYNAKÇA

İncelemeye Esas Olan Eserler:

Doğuş Dergisi (1944- 1946)

Sanat Ve Edebiyat Gazetesi (1947)

Diğer Kaynaklar:

AKBAL, Oktay, **Yürümek Yürüyememek**, Cumhuriyet Gazetesi, 29 Ocak 2013 Salı.

AYATA, Yunus, **Dergi Semasında Bir Yıldız Utarid**, Salkımsöğüt Yayınevi, Erzurum 2007

AYYILDIZ, Erol, “Matbuat”, **DİA**, 28. Cilt, 2003.

DOĞAN, Mehmet Can, **Elli Yıl Sonra Değişim Dergisi**, Kurgan Edebiyat, Ankara 2013.

DOĞAN, Mehmet Can, **Hümanist Bir Kültür Projesi: İnsan Dergisi**, Kurgan Edebiyat, Ankara 2013.

GÜNYOL, Vedat, **Sanat ve Edebiyat Dergileri**, Alan Yayıncılık, 1986.

TUNCAY, Birkan, **Dünya İle Devlet Arasında Türk Muharriri**, Metis Yayınları, İstanbul 2019.